אבני חפץ

CHRESTOMATHIA

RABBINICA ET CHALDAICA.

אבני חפץ

CHRESTOMATHIA

RABBINICA ET CHALDAICA

CUM

NOTIS GRAMMATICIS, HISTORICIS, THEOLOGICIS,

GLOSSARIO

ET

LEXICO ABBREVIATURARUM,

QUÆ IN HEBRÆORUM SCRIPTIS PASSIM OCCURRUNT.

AUCTORE

JOANNE THEODORO BEELEN,

CAN. HON. ECCL. CATHEDR. LEOD., S. TH. DOCT., IN UNIV. CATH. LOVAN.
S. SCRIPT. ET LINGG. ORIENTALL. PROF. ORD.

VOL. III,

COMPLECTENS GLOSSARIUM ET LEXICON ABBREVIATURARUM.

PARS PRIOR,

GLOSSARIUM.

LOVANII
TYPIS VANLINTHOUT ET VANDENZANDE,
UNIVERSITATIS TYPOGRAPHORUM.

1843.

MONITUM.

Tertium hoc, id est ultimum Chrestomathiæ meæ volumen dispertitum est in partes duas, quarum *prior* continet glossaria bina, unum in selecta Rabbinica, alterum in selecta Chaldaica; *posterior* autem pars complectitur lexicon, uti vocant, *abbreviaturarum* (1), quæ in Rabbinorum libris passim occurrunt. In glossariis ea tantùm notata sunt vocabula, quæ in sacro codice obvia non sunt, quorumque adeò significatio peti non potest ex lexicis, quæ dantur, Hebraicis et Chaldaicis in V. T. libros iis idiomatibus conscriptos (2). Quod verò

(1) De ratione scribendi per vocum compendia in libris Rabbinorum frequentatâ, sermo est Vol. 2, part. 1, pag. 43, sqq.

(2) Dolendum sanè est non paucos libros, qui ad Hebræorum linguæ et litteraturæ studium spectant, errore in re religiosâ hìc illìc esse fœdatos. Sic Gesenius, ut hoc utar, in utrâque (Germanicâ et Latinâ) sui lexici editione vocabulum עלמה (Isa. VII, 14) *conjugem juvenilem, recens nuptam* interpretatur. Quodsi ejusmodi libros hìc illìc laudavimus, nequaquam tamen censeri volumus eorum usum passim commendare, aut approbare ea quæ ibi dicta sunt vel minus rectè vel etiam planè erronea.

attinet ad lexicon abbreviaturarum, absolutissimum illud est, et ad quævis Hebræorum scripta accommodatum. Scilicet collecta in eo leguntur *et* ea vocum compendia, quæ partim ex Buxtorfio, Wolfio aliisque, partim proprio usu congesserat Godofredus Selig (1), *et* præterea alia benè multa. Nam etsi omnium qui hucusque extabant, ditissimus erat Seligii *abbreviaturarum* thesaurus, earum tamen non paucæ viri impigerrimi fugerant diligentiam; nempè post ejus messem, copiosum adhuc fieri potuit spicilegium. Mihi certè Seligii thesaurum pluribus centuriis augere licuit, ut adeò asserere non dubitem, quod tamen absque arrogantiâ dictum sit, eam quam hìc exhibeo *abbreviaturarum* collectionem esse omnium, quotquot hucusque editæ fuêre, longè ditissimam. Hâc tu lector, fruere et vale.

J. T. B.

---

(1) Compendia vocum quæ collegit G. Selig Lect. publ. Ling. Hebr. in acad. Lips. — Lipsiæ apud Breitkopf. 1780. 8°.

SECTIO PRIOR.

GLOSSARIUM

IN

SELECTA RABBINICA.

GLOSSARIUM

IN SELECTA RABBINICA.

א

אבדה perditio.

אבוקה fax, tæda.

אבק. — התאבק q. d. pulverizavit sese. *h. e.* ad pedes doctorum (in pulvere, humi) sedit, discipulus fuit.

אגדה fasciculus, manipulus; *plur.* אגדים et אגדות.

אגדה enarratio mystica; expositio allegorica. *Rad.* נגד.

אגוז nux.

אגל gutta.

אדרבא contrà, e contrario.

אופן modus, forma.

אויר et אויר ἀήρ. aër.

אות signum, miraculum. *Plur.* אותות, at verò אותיות litteræ Alphabeti.

אותו ille, אותה illa.

אולי fortasse; באולי id.

אומה gens.

אומני quod habes part. 2, Nott. misc. p. 60, legendum puto אמוני. Atqui אמון secundum lexicon Aruch notat, inter alia, *pædagogum*, *nutritium*, quæ vocabuli significatio in nostrum locum optimè quadrat.

אומן artifex.

אומנות artificium.

אוקינוס oceanus.

אחד comprehendit.

אחד unus, aliquis. התאחד univit sese.

אחדות unitas.

איברא membrum. *num. pluralis* **איברין.**
איחרה mora, tardatio.
אחוריות crudelitas.
אחר (pro **אחר ש׳ - . אחר אשר**) postquam.
אי non. *Apoc.* ex **אין. - אין כלל אי כלל** vel omninò non.
אי זה הוא = איזהו quis tandem is est?
איכות qualitas.
איכא = אכא est, sunt; ex **אית** et **כא** hìc.
אין *vide* **יש.**
אילו *vel* **אלו** si. **כאלו** veluti si, ac si.
אילך ultrà, ulteriùs. **משם ואילך** indè et ulteriùs.
אילן arbor.
אילימא = אילימא (לימא pro **לאמור**) si dicendum est.

איקון imago; *εἰκών.*
אירע casus, accidens.
אכילה cibus.
אכסן hospes, viator. Gr. *ξένος.* **התאכסן** hospitatus est, hospitio exceptus fuit.
אכן sed, verùm.
אלכסון diameter.
אלהות Deitas.
אלהי et **אלהי** divinus, *fem.* **אלהית**; pro quo Rabbini superstitiosè **אלקי** vel **אלדי** scribunt.
אלו hi, illi; pron. demonstr. masc. plur.
אלא sed. Gr. *ἀλλὰ*; *item* nisi, præterquam; *ex* **אן (= אם)** *et* **לא (= לא).**
אלו *vid.* **אילו.**
אלולי si; o si!
אלוהות; hâc formâ femin. ex contemtu utuntur Rab-

אָסוּר ligatus; prohibitus.

אַף עַל פִּי.-אַף tametsi.

אַף אִם etiam si.

ואַפִילוּ etiam si; etsi. quin etiam.

אַנְפִּלְיוֹן vel אַפִּלְיוֹן pallium, toga.

אֶפֶס adv. non ampliùs.

אֶפְשָׁר possibile est. אִי אֶפְשָׁר שׁ' fieri nequit ut. אֶפְשָׁרִי possibilis, contingens. אֶפְשָׁרוּת possibilitas.

ארך.-*Hiph.* הֶאֱרִיךְ prolixus fuit; prolixè de re aliquâ egit.

אֲרִיכוּת longitudo.

בַּאֲרִיכוּת prolixè.

אַרְכּוּבָה genu.

ארכון quod habes p. 59, Vol. 1, part. 1, mallem legere אַרְכִיוֹן; est enim Græcum ἀρχεῖον, quod bini ubi ipsis sermo est de Diis falsis et fictis.

אִלְמָלֵא et אִלְמָלֵי vid. Not. misc. part. I, pag. 26.

אָמַן firmus fuit. הֶאֱמִין roboravit (Nott. misc. pag. 233, part. 2).

אֱמָנָה fides (quâ quis Deum colit).

אָמְנָם verè, certè; verùm, sed.

אֱמוּנָה fides, religio.

אָמַר seq. בּ affirmavit aliq.

אֶמְצָעִי medius, medianus.

אֲמִירָה sermo.

אֲמִתָּה veritas.

אֲמִתִּי verus. *fem.* אֲמִתִּית vera.

אַסְכָּלָה crates ferrea; craticula.

אַסְקוּפָה limen, scamnum; *legitur et* סְקוּפָה.

אָסַר ligavit; obligavit.

inter alia et domum principis(regiam) notat.

אָרַס desponsavit.

אָרַע accidit, occurrit, evenit, contigit. אָרְעוּ acciderunt; in Mishnâ inveni et אִירְעוּ.

אֲשֵׁרָה arbor idolo alicui sacra; lucus sacer. Cf. Vol. 2, part. 1, p. 307 et seqq.

ב

בֵּאֵר explicavit, declaravit. *Nithpa.* נִתְבָּאֵר demonstratum est.

בַּבְלִי Babylonius, Babylonicus.

בַּדַּאי mendax.

בָּדַק examinavit, exploravit.

בְּדִיקָה inquisitio, exploratio.

בּוֹר puritas; claritas, perspicuitas. עַל בּוּרְיוֹ clarè, perspicuè.

בּוֹשׁ erubescere. הִתְבַּיֵּשׁ erubuit; reveritus est; seq. מִן.

בּוֹשֶׁת pudor. בּוֹשֶׁת פָּנִים verecundia.

בָּזָה. — *Particip. Pual.* מְבוּזֶּה contemtus; vilis.

בְּחִינָה probatio.

בַּחֲרוּת juventus.

בָּטַל cessavit. *Pih.* בִּטֵּל cessare fecit; impedivit; abrogavit.

בָּטֵל otiosus; vanus, inanis.

בְּטֵילָה otium.

בֵּיאוּר explicatio, declaratio. *Rad.* באר.

בִּיאָה introitus, adventus.

בֵּי pro בֵּית (בַּיִת) domus, schola.

בִּימוֹס altare (βωμός); basis

cui imponitur una alterave imago idololatrica.

בֵּין בֵּינוֹנִי intermedius. *repetitum :* בין־בין tam - quam.

בֵּית שַׁמַּאי.־בית Shammæani. בֵּית הִלֵּל Hilleliani.

בִּירָה regia. בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה in Susan urbe regiâ.

בִּשּׁוּל cibus coctus.

בֵּיתֵר Bither. Nom. pr. urbis cuj.

בִּלְבֵּל confudit, miscuit. *Nithpalp.* נִתְבַּלְבֵּל confusus est.

בִּלְבַד dummodò. *Rad.* בדד.

בְּלִימָה nihilum. Ex בְּלִי non et מָה *aliquid.*

בָּמָא fanum, templum.

בִּנְיָן ædificium; conjugatio (apud Grammat.).

בָּעָה quæsivit.

בעל.־בַּעֲלֵי חַיִּים animalia.

בָּרִיא pinguis; sanus, robustus. *Rad.* ברה.

בְּרִיאוּת sanitas.

בְּרִיָּה (בריאה) creatio; animal; creatura. *Plur.* בְּרִיּוֹת rad. ברא.

ברך.־בֵּרֵךְ benedixit; formulam Dei laudatoriam pronunciavit. יִתְבָּרַךְ benedicatur ei, laudetur (Deus)!

בַּרְקָאי coruscatio.

ג

גַּב (plur. גַּבִּים), dorsum; superficies.

גָּבָא collegit, exegit.

גְּבוּל terminus; definitio.

גבלן Gabalene; nom. pr. regionis cujusdam.

גְּדוּלָּה magnitudo.

גָּדַע excidit, succidit.

גָּדַר definivit (*apud Philosophos*).

גהץ. — *Pih.* dealbavit. *Particip. Pual.* מְגוֹהָצִים (sc. בְּגָדִים) vestes dealbatæ, puræ, nitidæ.

גְּוִיעָה exspiratio.

גּוֹלֶם massa informis; embryon; homo rudis; materia (*apud Philosophos*).

גּוֹן modus, ratio, forma.

גּוּפָנִיּוּת corporeitas.

גוריה *nom. prop.*

גֵּיהִנֹּם Gehenna. Vid. Not. misc. Vol 2, part. 1, pag. 75.

גִּיל similitudo, æqualis natura, conditio.

גָּזַר decidit; derivavit; decrevit, statuit. *Hiph.* idem.

גְּזֵרָה decretum, statutum.

גַּלְגַּל orbis; sphæra cælestis.

גְּלוּחַ rasio (radere).

גְּלִילִי Galilæus.

גמא. - מְגַמָּה anhelitus; desiderium.

גמר. — גָּמוּר perfectus. נִגְמַר confectum est.

גַּן hortus; גַּן עֵדֶן hortus Eden; sedes beatorum.

גנה. - *Pih.* גִּנָּה vituperavit. *Hithpa.* הִתְגַּנָּה dehonestatus fuit.

גַּעַשׁ terræmotus.

גָּרַם occasionem præbuit, in causâ fuit cur aliquid esset, fieret.

גָּרַס legit, didicit. כִּדְגָרְסִינַן sicut legimus, didicimus.

גִּרְסָא, גֶּרֶס, lectio.

גָּרָע (?) minutus; vilis (?).

גֶּשֶׁם corpus. הִתְגַּשֵּׁם corporeum se fecit.

גַּשְׁמִי corporalis.

ד

דָּבָב odium, inimicitia. **בַּעֲלֵי דְבָב** osores, inimici, hostes.

דִּבּוּר sermo, sermocinatio, loquacitas, fama.

דּוּגִית navis.

דָּגֵשׁ Dagesh. **דָּגוּשׁ** dagessatum. **נִדְגַּשׁ** dagessatum est; **הִדְגִּישׁ** dagessavit.

דוחק angustia.

דָּוֶה fluxus, profluvium.

דּוֹפֶן costa; latus. *Plur.* **דְּפָנוֹת**.

דוק. - מְדוּיָק correctus, emendatus.

דְּחִיקָה oppressio.

די. - כְּדֵי ש' propter; ut; eò ut. (Pag. 124)?

דייקות = דִּיְקוּת attentio, diligentia, accuratio.

דְּיוֹקָן effigies, imago.

דַּיָּן judex; vindex.

דינור unicâ voce scribunt pro **נהר דִּינוּר.-דִּי נוּר** fluvius ignis.

דֶּלֶת; porta, ostium; *ita in Poesi vocantur duorum hemistichiorum prius; posterius autem dicitur* **סֹוגֵר** *clausura* (puta metri alicujus).

דָּמָה similis fuit; *Pih.* **דִּמָּה** assimilavit; imaginatus est; excogitavit. **כֹּחַ הַמְדַמֶּה** facultas imaginatrix. **הַמְדוּמֶּה** *τo imaginabile.*

דִּמְיוֹן imaginatio; *φαντασία.*

דֵּעָה sententia; opinio.

דַּעַת mens, animus; p. 194.

דִּקְדֵּק discussit subtiliter. **מְדַקְדֵּק** Grammaticus.

דִּקְדּוּק subtilitas; subtilis inquisitio; Grammatica.

דָּרוֹם meridies, auster.

דְּרָקוֹן Δράκων; serpens.

דָּרַשׁ explicavit, interpretatus est.

דְּרַשׁ expositio mystica, allegorica.

ה

הָא ecce; *item pron.* hic, ille, hoc, istud.

הַאֲזָנָה τὸ audire.

הַבְדָּלָה separatio, differentia, discrimen.

הֶבְדֵּל *idem. Rad.* בדל.

הַגְבָּלָה determinatio. *Rad.* גבל.

הָגוּן conveniens, idoneus, aptus.

הוֹאִיל postquam, quandoquidem, quùm.

הֲוָיָה essentia; existentia; Ens.

הֲוָיוּת essentia; existentia.

הוֹרָאָה demonstratio; significatum; significatio.

הוֹשָׁטָה extensio (manûs). *Rad.* ישט.

הֵיאַךְ quomodo?

יְהֵא. - יהא erit, sit. יְהִי (pag. 288). הִתְהַוָּה factus est, effectus est.

הִיוּלִי ὕλη, materia; materia prima (*apud Philosophos*).

הֵיךְ quomodo? Hebr. אֵיךְ.

הֵיכָן ubi? quò?

הֵילָךְ *repetitum* : הילך והילך hàc et illàc.

הִילְכָּךְ = הילכ׳ propterea; idcircò.

הֵימֶנּוּ *pro* מִמֶּנּוּ ex eo.

הֵין *vide* הֵן.

הֵינוּ ד׳ hoc est quod etc.

הַכְנָעָה subjectio; humilitas. *Rad.* כנע.

הֶכְרֵחַ necessitas. *Rad.* **כרח**.

הַלָּה illic.

הֲלָכָה decisio; constitutio juris; præceptum. **כַּהֲלָכָה** secundum jus constitutum; ità p. 26 (Vol. 1, part. 1); mallem verò ibi legere **כַּהֲלְכָא** (est autem **הִלְכָא** *via, iter, incessus*), i. e. *ordinatè, dispositè, non confusè aut perturbatè;* ut adeò sensus sit: interrogat circa id de quo agitur in sermocinatione; et ipse interrogatus ad quæsita ordine respondet. Nam quod sequitur: **ואומר וגו'**, videtur esse exegesis τῦ **כַּהֲלְכָא**.

הַלָּלוּ isti, illi.

הַמּוּשְׂכָּל intelligibile.

הַמְצָאָה productio.

הַמְשָׁכָה contextus.

הֵן *vel* **הֵין** (etiam **אִין**) ità; particula affirmantis.

הֲנָא *Peal.* utilitatem, lucrum, commodum cepit ex aliquâ re. *Fut.* **יְהֱנֵא**. — *Infinit. Pa.* **הַנָּאָה**.

הֵנָה idem. *Niph.*: **נֶהֱנָה**. *Particip.* **נֶהֱנֶה** *utilitatem percipiens est* (vivit) **מִיגִיעוֹ** ex labore suo.

הֲנָאָה utilitas, commodum, lucrum.

הַנְהָגָה gubernatio, ministerium, officium; assuefactio.

הַסְכָּמָה consensus.

הֶעְדֵּר privatio, interitus, corruptio.

הֵעָדֵר *idem.*

הֶעְלֵם absconsio.

הַפְלָגָה divisio; (*Rad.* **פלג**). **דּוֹר הַפְּ'** dicitur ætas quâ, confusis linguis, humani generis dispersio contigit.

הֶפֶךְ contrariam significationem habet.

הִפּוּךְ conversio ; litterarum metathesis.

הֵפֶךְ contrarium ; לְהֵיפֶךְ e contrà ; vice versâ ; וּבְהֵיפֶךְ et contrà.

הֶפְכִּי contrarius , a , um.

הֶפְסֵד corruptio ; damnum , perditio.

הֶפְרֵשׁ discrimen , differentia ; controversia.

הֶקְטֵר actio adolendi , adolitio.

הַר הַבַּיִת ,הר - mons templi (collis Sion).

הֶרְגֵּל usus , exercitatio.

הֲרֵי ecce ! nonne ?

הֲרִיסָה destructio.

הַרְכָּבָה compositio ; insitio , implantatio.

הַשְׁחָתָה corruptio , perditio.

הַתְחָלָה principium , initium.

הִתְאַחֲדוּת unitio.

הִתְנַצְּלוּת excusatio. *Rad.* נצל.

ו

וַדַּי , וַדַּאי id quod in confesso est ; certum , indubitatum. בְּוַדַּאי verè , certè.

וַעַד (וועד) conventus , cætus. בֵּית הַוַּעַד domus conventûs ; Synagoga.

ז

זֶבֶל stercus , fimus.

זהר luxit (lucere) ; *Niph.* monitus fuit ; sibi cavit. *Hihp.* הִזְהִיר admonuit.

זוּהֲמָא inquinamentum.

זוג conbinavit ; conjunxit. *Hithpa.* הִזְדַּוְּגוּ זוּגוֹת bini conveniunt.

זִוּוּג conjugium; matrimonium.

זָוִית angulus.

זִיֵּף adulteravit, corrupit, falsificavit.

זֵירוּז excitatio, exhortatio.

זָכָה mundus, purus fuit; dignus fuit; vicit. *Pih.* זִכָּה innocentem judicat, absolvit.

זַכַּאי purus; innocens, justus; dignus.

זְכוּת innocentia, justitia; bonorum operum meritum. *Plur.* זְכֻיּוֹת; cf. *Nott. miscell.*, *part.* 1, *pag.* 37.

זָמַם machinatus est quid mali. עֵד זוֹמֵם testis falsò crimen affingens alicui. *Particip. Pual.* מְזוּמָּם is quem testis mendax criminatus est.

זְמַן tempus.

זִמֵּן constituit tempus; invitavit aliquem (v. g. *ad convivium*). *Particip. Pual.* מְזֻמָּן opportunus. *Nithpa.* נִזְדַּמֵּן occurrit, obviam venit.

זְנוּת scortatio; lupanar.

זָר alienum; anomalum, irregulare. מִלָּה זָרָה dictio anomala.

ח

חִבֵּר conjunxit, sociavit; composuit, conscripsit. *Hithpa.* הִתְחַבֵּר in societatem venit alicujus; venit ad aliquem.

חָבֵר (חָבִיר) חָבֵר socius; amicus.

חִבּוּר compositio.

חֲבִירָה (?) societas.

חַבּוּרָה plaga; vibex; vulnus.

חֲבִית sartago.

חֲבִילָה vinculum.

חָגִיר claudus.

חִדּוּשׁ res nova ; novitas.

חוֹבָה reatus ; culpa.

חוֹלֶם Cholem (vocalis).

חוֹמֶר materia. **חָמְרִי** materialis.

חוֹרִין liberi, ingenui. **בֶּן חוֹרִין** liber ; nobilis.

חוֹתָם obsignatio ; conclusio ; finis.

חַזָּן inspector ; minister Synagogæ (הַכְּנֶסֶת) publicus.

חזק. - *Nithpa.* **נִתְחַזֵּק** vim suam omnem exerit, ut (שֶׁ) aliquid fiat ; roboratus est, confirmatus est.

חזר reversus est, rediit. **חוֹזֵר לִתְחִלָּה** repetens ab initio. *Hiph.* reddidit, restituit, reduxit ; retrorsùm egit.

חֲזָרָה (?) reditio, reversio.

חֲזֵירִין lactuca.

חַטָּאת sacrificium pro peccato.

חֲטִיבָה laus, exaltatio.

חיב reum judicavit ; condemnavit ; obligavit, adstrinxit. *Partic. Pual.* **מְחוּיָב** obligatus. **מְחוּיָב הַמְּצִיאוּת** necessariò existens. *Nithpa.* **נִתְחַיֵּב** debitor sum ; debeo. — **יִתְחַיֵּב** necessariò consequetur.

חַיָּב debitor ; obligatus ; reus. **אֲנַחְנוּ חַיָּבִין ל׳** nos debitores sumus (debemus).

חִוָּר *Emph.* **חִוָּרָא** (= **חִיוּורָא**) leprosus.

חיל roboravit, confirmavit. *Hithpa.* **הִתְחַיֵּל** militiam instruxit ; roboratus est ; invaluit.

חִיצוֹן exterior ; profanus. *Femin.* **חִיצוֹנִית**.

חָכְמוֹת *plur.* disciplinæ (Philosophicæ).

חלף. — *Particip. Pual.* מְחֻלָּף diversus, varius. *Hiph.* הֶחֱלִיף mutavit. *Hithpa.* הִתְחַלֵּף sese commutavit. *Particip.* מִתְחַלֵּף mutatus, varius, diversus.

חִלּוּף mutatio, diversitas, contrarium.

חָלוּק indusium, tunica interior.

חָלַק, *Pih.* חִלֵּק partitus est; divisit, separavit; disceptavit; dissensit.

חִלּוּק divisio, partitio.

חָנוּת hospitium, diversorium.

חָנֵף adulator; hypocrita.

חֲסִידִים Chasidæi.

חָסֵר carens, deficiens, v. g. vocabulum aliquâ vocali; scriptio defectiva; opponitur ת״ מָלֵא plenum, quo scriptio plena indicatur.

חֶסְרוֹן defectus.

חִפּוּשׁ scarabæus (?).

חֲפִירָה fossa, fovea.

חָצַב incidit, cælavit.

חֲקִירָה investigatio, scrutatio, examen; quæstio.

חֹק natura alicujus rei; limes.

חֹרֶב vastitas, desolatio.

חָרְבָּן vastatio, desolatio.

חָרָטָה pœnitentia.

חָרִיצוּתָא Chald. *Stat. Emph.* sollicitudo. *Rad.* חרץ.

חֲרִיצָה q. d. *cuspidatio* linguæ.

חָרַךְ adustus est. *Hithpa.* idem.

חָרוּז ordo, series. חֲרוּזִים rhytmi, versus, carmina.

חֲשׁוֹךְ *emph.* חֲשׁוֹכָא obscuritas, tenebræ.

חֲשׁוֹכָה (?) obscuritas.

חֲשִׁיכוּת abstinentia.

חֶשְׁבּוֹן cogitatio; supputatio; summa.

חַשְׁמוֹנָאִי Machabæus.

חֵשֶׁק et חִשְׁקָה appetitus, desiderium.

חָשַׁשׁ doluit, anxius, sollicitus fuit.

חָשָׁשׁ cura, sollicitudo.

חֲשָׁשָׁה idem.

חָתַךְ scidit, incidit.

חֲתִיכָה incisio; segmentum.

חָתַל fasciâ ligavit, obvolvit.

חָתַם obsignavit; absolvit, finivit.

ט

טַבּוּר umbilicus; medium.

טָבַל. - *Hiph.* הִטְבִּיל lavit sese.

טֶבַע natura, indoles.

טִבְעִי naturalis.

טוֹטְפָא *Emph.* טוֹטַפְתָּא armilla, tiara; ornamentum manûum et capitis.

טוֹטָפוֹת Phylacteria.

טוּמְאָה immunditia.

טִיב bonum; status, conditio, proprietas.

טַיֵּל *Pael;* Hebr. טִיֵּל ambulavit.

טִלְטֵל transtulit, transportavit, ejecit.

טִנּוֹפֶת immundities, spurcities.

טְעִינָה onus.

טַעַם gustus; significatio verborum; causa; ratio.

טְעַן tulit; ר״ד טען Vol, 1, part. 1, pag. 110, forsan legendum est טָעָה *erravit.*

טָפָה natavit.

טֶפַח palmus; (mensura). *Pl.* טְפָחִים et טְפָחוֹת.

טָפַל consociavit, adjunxit.

טָפֵשׁ obesus; insipiens, stupidus.

טֹרַד expulsus, ejectus est.

טְרָדָה labor, afflictio, cura.

טֹרַח onus, labor.

יאשׁ' *pag.* 299, *Vol.* 1, *part.* 1, *mendosa lectio videtur; itaque legito* 'ישת = יִשְׁתּוֹמֵם (*Ithpoal*) vastabitur.

יאשׁ *Hithpe.* הִתְיָאֵשׁ diffisus est, dubitavit. **אל תתיאש מן הפורענות** *ne dubites adfuturam aliquando ultionem* (de peccatis).

יבן (?) אוֹבִין edocebo. *Hiph.*

יָד manus; manubrium; ictus flagelli. מִיָּד statim, illicò. עַל יָדוֹ suâ operâ.

יְדִיעָה notitia, scientia. הֵ״א הַיְדִיעָה littera ה articuli.

יָקָר honoratus, (vir) honorabilis.

יֹקֶר caritas. הַיַּיִן בְּיֹקֶר vinum carum est.

יְוָנִי Græcus, a. um.

יֹתֶר excellentia. בְּיוֹתֵר excellenter.

יוֹתֵר plus. — יוֹתֵר־מְעַט plus — minus (p. 186).

יחד *Pih.* appropriavit; dedicavit uni, ejus proprium fecit. *Particip. Pual.* מְיוּחָד proprius, peculiaris.

יִחוּד unitas; *unicitas*.

יְחוּדָה unitas.

יָחִיד unus; unicus; numerus singularis.

יחס attribuit. *Pual.* convenit.

יַחַס proportio.

יָכוֹל potens, *seq.* ל. *Plur.* יְכוֹלִין.

יָכִיל potuit, valuit; capere potuit.

יְכוֹלֶת potestas, facultas.

יִסּוּר castigatio, afflictio.

יָצָא exivit (et pag. 288) pœnam suam luit (?). כְּיוֹצֵא בָהֶם his similia.

יצע. - *Hiph.* הִצִּיעַ stravit.

יצר. - הַיּוֹצֵר formator, sc. Deus.

יְצִיר creatura.

יְצִירָה formatio, creatio; creatura.

יֵצֶר fictio, formatio; inclinatio ad bonum vel ad malum. יֵצֶר הָרָע concupiscentia mala.

יעץ. — *Nithpa.* נִתְיָעֲצוּ mutuò consultarunt.

יָפֶה pulcher, *fem.* יָפָה pulchra; יָפֶה pulchrè, benè, *adverbialiter.*

יָרוֹק viridis, viride.

יְרִידָה descensio; iter.

יָרָק *plur.* יְרָקוֹת olera.

יֵשׁ Ens; opponitur אַיִן *non ens, nihilum.*

ישב. - *Hithpa.* הִתְיַשֵּׁב sibi constitit.

יִשּׁוּב terra habitabilis; sic opponitur מִדְבָּר (pag. 159), *desertum, terra inculta.*

יְשִׁיבָה sessio; Schola, Academia.

יְשִׁישׁוּת senectus.

יָתֵד clavus; in poësi rhytmicâ notat disyllabam, quæ priorem syllabam habet brevem, posteriorem longam; v. g. עֲבָדֶךָ, אֱמוּנִים, חֲצִי, פְּרִי.

יַתּוּשׁ culex.

יִתְרוֹן superfluitas.

כ

כָּאן hic.

כָּבֵד gravis; apud Gramm. forma Pihel, quæ sc. *gravata* est puncto Dagesh.

כָּבַס lavit, abluit.

כְּבִיסָה lotio, ablutio.

כְּבָר jam, olim.

כְּגוֹן quasi, sicut; a גון *modus, forma.*

כַּד *vide* כְּשֶׁ.

כַּדּוּר pila lusoria, globus; sphæra.

כְּדֵי propter, ut, ideò ut; *seq.* 'ש *vel* 'ל.

כון. - *Niph.* particip. נָכוֹן id quod *firmum, certum, verum. Hiph.* הֵכִין præparavit. שמכין בערב שבת qui præparavit (cibos) vesperâ Sabbathi.

כִּוֵּן *Pihel.* disposuit, constituit; intendit; respexit ex adverso. דִּבְרֵיהֶם מְכֻוָּנִין depositiones eorum conveniunt.

כַּוָּנָה intentio; propositum.

כּוּסִילְתָא scalpellum chirurgicum.

כְּזִיב *nom. pr.* oppidi cuj.

כֹּחַ. - *Plur.* כֹּחַ מֵהַכֹּחוֹת vis quædam.

כִּחֵשׁ *Pih.* mendacem fecit. - (מִצְוָה) מְכַחֶשֶׁת שִׁקּוּל הַדַּעַת preceptum quod sit contra dictamen rectæ rationis. *Hiph.* הִכְחִישׁ ementitus est, abnegavit.

כִּיֵּד (כִּיֵּר?) exsculpsit figuras.

כֵּיוָן postquam; quandoquidem, quùm.

כִּי quia, nam. וְכִי *vide Nott. miscell. part.* 1, *pag.* 6.

כְּנוּי pronomen. affix. *apud Grammat.*; synonymum; cognomen.

כִּנָּה cognominavit.

כָּנַס. - *Niph.* נִכְנַס intravit; incepit. *Pih.* כִּנֵּס introduxit, intromisit. *Hiph.* הִכְנִיס collegit, congregavit, jussit intrare; imposuit.

כָּסוּי secretum.

כָּפָה curvavit, coëgit.

כֶּפֶל duplicatio. פּוֹעֲלֵי הַכֶּפֶל verba reduplicantia 2[m] radicalem.

כָּפַר negavit (ב) aliquid, fidem non adhibuit alicui.

כַּפָּרָה expiatio.

כָּפַת ligavit.

כרז. - *Hiph.* הִכְרִיז proclamavit.

כָּרוֹז præco.

כַּרְכּוֹר radius textoris.

כִּילוּת tenacitas, avaritia.

כֵּיצַד quomodo? ex כְּאֵי זֶה צַד.

כִּישּׁוּף præstigiæ.

כָּכָה sic,ità.

כָּלָה evanuit, periit.

כל. - כָּל־שֶׁכֵּן *vide Nott. misc. part.* 1, *pag.* 7.

כְּלוּם; *vide Nott. misc. part.* 1, *pag.* 10.

כָּלַל comprehendit, complexus est.

כְּלָל complexio, summa, universalitas. *Adverb.* כְּלָל omninó. לֹא־כְלָל *vel* אֵין־כְלָל nullo modo. מִכְּלָל דְּ׳ posteaquam, quandoquidem.

כְּמוֹת sicut; כְּמוֹתוֹ sicut ille, sicut se, sicut eum.

כַּמָּה quamdiu? quot? בְּכַמָּה quoto (v. g. die mensis)?

כַּמּוּת quantitas.

כַּרְס venter.

כֶּרַע crus.

כְּשֶׁ et כַּד = כַּאֲשֶׁר.

הִתְכַּשֵּׁר - . כשר pag. 76.

כַּת coetus, secta, classis.

כָּתוּב scriptum; Scripturæ locus aliquis.

ל

לְאַלְתַּר statim, confestim.

לֵב pectus.

לְבִישָׁה actus sese vestiendi.

הִלְבִּין - . לבן album, pallidum reddidit; pudefecit.

לְוָיָה = לוייא comitatus (comites in viâ).

לוֹמַר Infinitivus Rabb. pro לֵאמוֹר; *rad.* אמר.

לָחַם *seq.* ל, pugnavit contra aliquem.

לִתְנֵי = ליתני docendum est; doceat, τὸ *Jod* post ל videtur fungi munere Shevatis.

לכלים quod habetur pag. 175, Vol. 1, part. 1, (quæ lectio est editionis Uglinianæ), mendosa lectio videtur; itaque pro לכלים scribendum puto לְכָלוּם a præp. ל et כְּלוּם.

לִכְלֵךְ inquinavit. *Particip. pass.* מְלוּכְלָךְ inquinatus.

לִמּוּדִית Mathematica.

חכמות לִמּוּדִיּוֹת artes Mathematicæ.

הִתְלַמֵּד - . למד *Hithpa.* docuit seipsum, incubuit alicui arti, scientiæ.

לִסְטִים est vocab. Græc. λῃσταί, latrones.

בִּלְשׁוֹן לַעַז - . לעז linguâ barbarâ.

לְפִיכָךְ propterea.

לקה vapulavit, percussus est. *Hiph.* הלקה percussit, verberavit.

לשון significatio alicujus vocabuli; usus loquendi; לשון נקבה genus femininum; לשון רבים numerus pluralis.

לשכה conclave.

מ

מאורע *plur.* מאורעות eventus, casus. *Rad.* ארע.

מאמר dictio, phrasis, sermo. *Rad.* אמר.

מגול obscoenus, impurus; ità *pag.* 13, *Vol.* 1, si tamen rectè ità legatur; forsan scribendum est מגאל quod est *particip. Pual. Rad.* גאל.

מדה mensura; item species; proprietas, conditio, mos, virtus. מדות טובות mores boni. בעל מדות homo probus. *Rad.* מדד.

מדינה provincia, regio; urbs.

מדרש (*rad.* דרש) inquisitio, studium; item schola, gymnasium, quod tamen plerumque בית מדרש audit.

מהות quidditas, essentia.

מהירות festinatio.

מודיעית Modith. *nom. pr.* urbis, quæ XV milliaribus distabat ab urbe Hierosolymâ.

מוגשם corporalis; solidus. *Rad.* גשם.

מול circumcisus; (pro מהול a מהל?).

מולד (*rad.* ילד) nativitas.

מוצא origo. *Rad.* יצא.

מוקדם prius (*rad.* קדם);

מוּקְדָּם וּמְאוּחָר prius et posterius.

מוּשְׂכָּלוֹת intellectualia. *Rad.* שׂכל.

מוּת. - מֵת mortuus; mortalis; מְתֵי חָכְמָה viri sapientes.

מוֹתָר (*rad.* יתר) redundans, superfluum.

מֶזֶג mixtio, mixtura.

מחה. - *Pihel*, cohibuit. *Fut.* יְמַחֶה *seq.* ב.

מַחֲלָקָה pars.

מַחֲלוֹקֶת (*rad.* חלק) dissensio, contentio.

מִטְפַּחַת linteum.

מִי. - מִי שֶׁ׳ is qui; quicumque.

מִיל milliare; *plur.* מִילִין.

מַיִם et מֵימוֹת aquæ.

מִין species; genus. מִינִים dicuntur a Judæis idololatræ, infideles; etiam Christianos sic vocant.

מִיתָה mors.

מָלֵא *vid.* חָסֵר.

מְלָאכָה labor (*le travail*).

מִלָּה vocabulum; particula (in re Grammaticâ).

מָלַח (denomin. a מֶלַח *sal*) salivit.

מֵלִיץ patronus, causidicus. *Rad.* לוץ.

מַלְקוּת verberatio. *Rad.* לקה.

מָמוֹן pecunia, opes.

מַמָּשׁ aliquid solidi.

מנה. — *Particip. Niph.* נִמְנֶה constitutus; *particip. Pual.* מְמוּנֶּה præfectus; *seq.* עַל.

מִנְהָג usus, consuetudo. *Rad.* נהג.

מִנַּיִן (= מִן אַיִן) undè, ex quo loco (id probatur)? ex מִן et אַיִן undè.

מִנְיָן numerus; ætas (numerus annorum).

מנע. — *Particip. Niph.* נִמְנָע prohibitum; *rè* impossibile.

מִנְעָל calceus.

מסובין; ità legitur p. 229, Vol. 1, part. 1; ast legendum puto מסיבין = מְסִבִּין *accumbentes* (mensæ) in *Particip. Hiph. a rad.* סבב.

מַסֹּרֶת et מָסוֹרָה Masora; traditio.

מָעָה obolus. *Pl.* מָעוֹת pecuniæ. *Vide Nott. misc. part.* 1, *pag.* 2.

מעט. — *Pih.* מִעֵט (= מיעט) diminuit. *Nithpa.* נִתְמַעֵט minutus, minoratus, diminutus fuit.

מְעַיִם viscera. בְּנֵי מְעַיִם intestina.

מַעֲלָה præstantia, dignitas, excellentia. *Rad.* עלה.

מַעֲרָבִי occidentalis.

מַעֲשֶׂה factum (historicum) casus; narratio.

מָצָא *Infinitiv. construct.*

מְצֹא τὸ esse. *Particip. pass.* Kal מָצוּי ens (substantivè). *Niph.* נִמְצָא existit, est; *particip.* נִמְצָא ens. *Hiph.* הִמְצִיא existere fecit, produxit.

מְצִיאָה inventio.

מְצִיאוּת essentia, existentia.

מִצַּע in medio se posuit.

מְצוֹרָע leprosus.

מָקוֹר; fons; apud Grammaticos *radix* verbi.

מַקְהֵלָה congregatio.

מִקְצָת pars. מִקְצָת יְהוּדִים Judæorum aliqui, quidam.

מִקְצוֹעַ angulus.

מִקְרֶה *plur.* מִקְרִים accidentia (*apud Philos.*) בְּמִקְרֶה accidentaliter.

מְרֻבָּע quadratum.

מַרְגָּלִית margarita.

מָרָה fel. *Rad.* מרר.

מֶרְכָּבָה currus; triumphus.

מַרְקוּלִיס Mercurius.

מָשָׁל parabola, similitudo; figura, typus, proverbium. הַמָּשָׁל בּוֹ verbi gratia. עַל דֶּרֶךְ הַמ׳ metaphoricè, figuratè; ad modum exempli, exempli gratiâ.

מָשַׁךְ protraxit, adduxit.

מֶשֶׁךְ protractio.

מַשְׁמָע auditio; sensus litteralis.

מְשַׁמֶּרֶת saccus colatorius. *Rad.* שמר.

מִשְׁנֶה secundarius; is qui secundo loco genitus est; vicarius alicujus. *Rad.* שנה.

מַשְׁפֵּךְ infundibulum; clepsydra. *Rad.* שפך.

מִשְׁקָל pondus; forma vocis Grammatica. מִשְׁקַל הָרִבּוּים forma num. plur.

מָתַי quando? אֵימָתַי ecquando? מֵאֵימָתַי a quando? a quo indè tempore?

מתן. - *Hiph.* הִמְתִּין expectavit.

מַתָּנָה donum, donatio; negotiatio, contractus (?).

נ

נגד. - *Hithpa.* הִתְנַגֵּד oppositus est, contrariatur.

נֶגֶד ante. כְּנֶגֶד *idem*; e regione.

נְגִישָׁה pressio.

נָהַג duxit; solitus est. *Hiph.* הִנְהִיג assuefecit. *Hithpa.* הִתְנַהֵג assuefactus est.

נְהוֹר *emphat.* נְהוֹרָא lux, lumen.

נוֹי pulchritudo, decor.

נחל *Hiph.* הִנְחִיל partitus est.

נטל. - *Hiph.* projecit.

נְיָר charta, papyrus.

נמיה. - הנמיה pag. 294,

Vol. 1, part. 1, quid notet nescio.

נסק. - *Hiph.* הִסִּיק accendit, succendit.

נְעִימָה suavitas, jucunditas.

נִפְרָד separatum (*Particip. Niph. a* פרד); הַנִּפְרָד numerus sing. (*apud Gramm.*).

נִצָּב rectus, erectus.

נָצַח vicit, prævaluit.

נצל. - *Hithpa.* הִתְנַצֵּל se excusavit.

נָצַץ micuit, splenduit; (friguit?).

נְקֵבָה *cum* ה *artic.* הנקבה, genus femininum (*apud Grammat.*).

נָקַד puncta vocalia apposuit.

נְקוּבָה anus, nates.

נְקוּדָה punctum vocale (*apud Gramm.*).

נשא. - נוֹשֵׂא sustinens; subjectum (*apud Philosophos*).

נָשַׁם spiravit. *Hithpa.* הִתְנַשֵּׁם revixit, convaluit. — אינשם *pro* הִתְנַשֵּׁם (?).

נֶשֶׁם anima; creatura.

נָשַׁר decidit, excidit; deflexit.

נִשֵּׁר *et* נִסֵּר incidit, dissecavit.

נתז (?) *Hiph.* הִתִּיז amputavit, abscidit.

נתלת quod legis Vol. 1, part. 1, pag. 263, forsè legendum est : נַחֲלַת.

נתן ducit (ב) *in, ad. p.* 28, *Vol.* 1, *part.* 1. הָיוּ נוֹתְנִים וְנוֹשְׂאִים dantes et sumentes sunt = inter se conferunt de (ב) aliquâ re.

נתר. - *Hiph.* הִתִּיר solvit; permittit. *Hiph.* הוּתַּר solutus est. *Particip.* מוּתָּר licitum, permissum, concessum est.

ס

סִבָּה causa.

סָבַר opinatus est, existimavit; cogitavit. גִּירְסָא מִסְתַּבֶּרֶת (*varians*) lectio probabilis.

סְבָרָה opinio, sententia, conjectura.

סֵבֶר elatio; conversio. סֵבֶר אַף aspectus; ità סֵבֶר פָּנִים יָפוֹת *aspectus vultûs pulchri*, i. e. sereni, hilaris, benigni. בְּסֵבֶר פָּנִים hilariter.

סִדֵּר ordinavit, disposuit. *Niph.* נִסְדַּר ordinatus, dispositus est.

סִדּוּר ordo, dispositio.

סהד. - *Hiph.* הִסְהִיד testificatus, contestatus est.

סוֹבֵב circuitus, circumferentia.

סוּג genus (in Logicis).

סוֹגֵר *vide* דלת.

סוֹד arcanum. *Plur.* סוֹדוֹת (p. 256, Vol. 1, part. 1).

סוֹכוֹ *nom. pr.* loci.

סוּמָא coecus.

סוֹפֵר legisperitus.

סוֹתֵר repugnantia, contradictio. *q. d.* alterius sententiæ *destructio*.

סחר. — *Hithpa.* הִסְתַּחֵר circumivit, conversatus est.

סִיג sepes.

סִיֵּד calce obduxit.

סִיֵּם designavit.

סִיֵּם complevit, terminavit.

סִיּוּם finis, completio.

סִימָן signum (σημεῖον); caput, sectio libri; miraculum.

סִיַּע auxilium tulit; attestatus est.

סִיעָא congregatio, societas.

סַיִף gladius, ensis.

סָכַל stultus, insipiens est. *Pih.* stolidum fecit; (ignoravit?).

סכל stultus.

סכם. - *Hiph.* הסכים convenit, consensit.

סכן periculo se exposuit.

סכנה periculum.

סלק abstulit, amovit. *Nithpa.* נסתלק recessit; ablatus fuit.

סם pharmacum.

סמך nixus est; incubuit. *Niph.* sustentatus fuit; *mox* conjunctus fuit cum (ל) aliq.

סמיך vicinum, proximum, conjunctum; proximè.

סמוך proximum, conjunctum.

סמיכות *et cum Apocop.* סמיכו connexio; constructio et status constructus in re Grammat.

סעודה prandium, convivium. *Rad.* סעד.

סעיף ramus. Hinc videtur esse denominat. *Ithpa.* השתעף *vel* הסתעף.

ספוג spongia, σπογγος.

ספג abstersit (spongiâ); *et mox* imbibit, attraxit.

ספק sufficiens est. *Hiph.* הספיק suffecit. *Partic. Hithpa.* מסתפק.

ספק sufficientia.

ספק dubium. *Pl. fem.* ספקות.

ספר enarravit; tractavit; egit de aliquâ quæstione.

ספור narratio, descriptio; historia; factum aliq. historicum.

סקילה lapidatio.

סתם *et* בסתם absolutè, simpliciter.

סתר destruxit (pag. 13, Vol. 1, part. 1).

סתירה destructio; ibid. *item* secretum.

ע

עֲבוֹדָה obsequium ; cultus sacer. עֲבוֹדַת אֱלִילִים idololatria.

עֲבֵירָה transgressio ; peccatum.

עֲגָבוֹת nates.

עֵדוּת testimonium.

עֲדַיִן hactenùs, hùcusque. לֹא עֲדַיִן nondum.

עֲדָרִים repetitum : עדרים עדרים gregatim.

עוֹדֶף redundantia, superfluitas.

עוֹצֶם robur ; corpus ; substantia.

עוֹלָם mundus ; sæculum ; עוֹלָם הַזֶּה sæculum hoc. עוֹלָם הַבָּא sæculum futurum. *Vid. Nott. misc. part.* 1, *pag.* 21.

עיר.-עוֹרֵר excitavit. *Palpel* עִרְעֵר litem movit, contendit.

עִוֵּת pervertit ; fraudulenter egit.

עַזּוּת durities ; impudentia, protervia.

עַיֵּן oculis intuitus est, vidit, inspexit.

עִיּוּן contemplatio, speculatio.

עַכּוֹ *nom. pr. loci*, Acco (Ptolemaïs).

עִכּוּב mora.

עַכְשָׁיו modò, nunc.

עלה. - *Pih.* עִלָּה. *Partic. Pual.* מְעוּלֶּה laudatus ; præstans, excellens.

עִלָּה causa.

עלל. - *Hiph.* הֶעֱלִיל machinatus est.

עָמַד *seq.* לִפְנֵי פ׳ assurrexit alicui.

עִנְיָן negotium ; res ; significatio vocabuli ; sensus alicujus loci. שׁוֹאֵל כְּעִנְיָן interrogans circa id de quo agitur in sermocinatione.

עָקָר radix; fundamentum; principium; כָּל־עִקָּר omninò, prorsùs. לֹא כָל עִקָּר nullo modo.

עָרַב miscuit. *Nithpa.* commistus fuit.

עַרְבִית tempus vespertinum; precatio vespertina.

עֲרִיבוּת dulcedo.

עַרְכּוּב (an i. q. אַרְכֻּבָּה Dan. V, 6) curvatura pedis (?).

עָרַךְ æquiparavit alicui; comparavit cum aliquâ re; *seq.* אֶל.

עֵרֶךְ comparatio.

עֲשִׂיָּה effectio; creatio; observatio mandatorum.

עֲשִׁירוּת divitiæ.

עָתִיד futurus a, um. לֶעָתִיד לָבוֹא *ad futurum venire* = in sæculo futuro, in alterâ vitâ.

עֲתִידוֹת res futuræ.

ענש. - *Hiph.* הֶעֱנִישׁ punivit, mulctavit.

עָסַק operam dedit, studuit, *seq.* ב. *Hithpa.* id.

עֵסֶק studium; opera; res, negotium.

עָצַב doluit. *Hiph.* dolore affecit.

עֶצֶם os; corpus; substantia, essentia. בְּעֶצֶם essentialiter. *Cum affix.* עַצְמִי ipse ego. בעצמו in se ipso.

עָקַד ligavit. Hoc verbum a כָּפַת ità distinguunt Bartenora et Maimonides, ut כפות sit ligare victimam more idololatrico, עקוד verò ligare manum ejus pedemque dumtaxat, eo modo, ajunt, quo ligatus fuit Isaac cum immolaturus filium esset pater.

עֲקֵדָה ligatio.

עָקַץ pupugit (pungere).

פ

פָּנֶה *plur.* פָּנִים modus; respectus; מִכָּל־פָּנֶה omni respectu.

פַּס pars, frustum.

פסד. - *Niph.* נִפְסַד corruptus est, detritus est; periit. *Hiph.* הִפְסִיד perdidit.

פְּסִיחָה transitus.

פִּסֵּל mutilavit (arborem).

פָּסַק incidit; decidit, decrevit, judicavit; cessavit, desiit.

פָּעַל egit. — פּוֹעֵל agens, *subjectum* verbi; פָּעוּל patiens, *objectum* verbi.

פֹּעַל actio, operatio; verbum (pars orationis). פֹּעַל יוֹצֵא verbum transitivum. פֹּעַל עוֹמֵד verbum intransitivum seu neutrum.

פְּעֻלָּה actio.

פַּעַם *plur.* פְּעָמִים vices.

פּוּרְעָנוּת ultio.

פִּיֵּס placavit, sedavit. *Hiph.* הֵפִיס idem.

פִּיּוּס sortitio. הַפִּיס *formâ Hiph.* sortitus est, sorte decidit.

פִּזּוּר dispersio.

פָּחוּת (homo) vilis, humilis, plebejus; *item* minùs.

פְּחִיתָה vilitas.

פִּטְמָא pepo, melo.

פָּטַר findere. פָּטוּר liber, dimissus. *Niph.* נִפְטַר dimissus est; mortuus est.

פִּילוֹסוֹף Philosophus. הפילוסוף Aristoteles.

פָּלַג divisit. *Hiph.* הִפְלִיג a se rejecit; contendit. *Nithpa.* נִתְפַּלֵּג divisus est.

פְּלֻגָּה divisio.

פלם. - מְפוּלָם recens, humens.

לְפְעָמִים aliquando. Item in sing. פַּעַם (adverb.) aliquando.

פֵּרוּד disjunctio, divisio.

פְּרַט particulare, singulare; enumeratio per partes.

פְּרוּסָה particula, fragmentum.

פְּרִי fructus. *Plur.* פֵּירִין *et* פֵּירוֹת.

פָּדַם dissuit (dissuere).

פְּרַס donum, munus.

פַּרְסָה milliare. *Plur.* פַּרְסָאוֹת.

פִּרְצָה ruptura, foramen.

פֶּרֶק caput, sectio alicujus libri.

פֵּרֵשׁ separavit se; explicavit; מְפָרֵשׁ interpres.

פֵּירוּשׁ explicatio, commentarius.

פְּרִישׁוּת separatio; sanctimonia.

פָּרָשָׁה sectio alicujus libri; Parasha.

פָּשַׁט spoliavit; *seq.* על irruit, grassatus est. *Hithpa.* seq. על id.

פָּשׁוּט simplex (non compositus); sensus litteralis, simplex, cui opnitur מִדְרָשׁ sensus allegoricus et mysticus.

פְּשַׁט sensus litteralis.

פִּישׁוּט simplicitas.

פָּתַח aperuit; incoepit. פּוֹתְחִין בִּזְכוּת incipientes ab absolutione, *h. e.* ab iis qui insontem declarant.

פָּתוּחַ *Patachatum, h. e.* consonans littera cui subjecta est vocalis *Patach.* Nota Grammaticos Judæos vocalem Segol vocare etiam פתח קטן.

פָּתַר interpretatus est.

צ

צבור congregatio, coetus.

צבע tinctura, color.

צד latus. על צד ob, propter (*ad verbum* : propter latus); cf. Nott. misc. part. 1, pag. 7.

צדוקים Sadducæi.

צדקה justitia; eleēmosyna.

צוה. - *Nithpa*. נצטוה jussus est. נצטוו ישראל jubentur Israëlitæ.

צורה forma (in Logicis); creatura.

צח purus. אור צח lux pura.

צחצח purum reddidit. מצחצח purificatum.

צידון Sidon.

ציור imaginandi vis (quâ concipimus alicujus rei formam); formalis alicujus rei cognitio et intelligentia; forma, figura.

ציר efformavit; imaginatus est. *Fut.* יציר.

צלע latus.

צמיחה vegetatio.

צניעות modestia, verecundia.

צער dolor; anxietas, afflictio.

צפוני septentrionalis.

צפצף ejulavit, ululâvit.

צרך. — *Niph. particip.* נצרך indigens. *Hiph.* הוצרך necessarium est. *Hithpa.* הצטרך opus habet, indiget.

צריך *seq.* ל, necesse est. צריכין אנו opus, necesse habemus; coacti sumus.

צריכה necessitas.

צרך *emph.* צרכא id.

צירוף relatio (*apud Logicos*).

צרף composuit, conjunxit; consociavit. *Hithpa* הצטרף in relatione est (*apud Logicos*).

ק

קַב cabus (mensura).

קִבּוּץ numerus pluralis (*apud Grammat.*).

קָבַל. — *Nithpa.* נִתְקַבֵּל receptus est.

קַבָּלָה acceptio; traditio; *Kabbàla.*

קָבַע fixit; constituit, determinavit.

קְבִיעוּת *q. d.* fixio; fixum tempus.

קִדּוּשׁ sanctificatio.

קְדוּשָׁה sanctitas.

קַדְמוֹן antiquus; prior (לְ) aliquo *vel* aliq. re.

קַדְמוּת prioritas; æternitas.

קַדְמָה principium.

קְהִלָּה Synagoga.

קַו linea.

קוּבְיָא *vide Nott. miscel. part.* 1, *pag.* 3.

קוֹדֶם *seq.* לְ, ante, antequam; anteà; antehac.

קוֹדֵם præcedens.

קוֹמָה statura; proceritas humani corporis.

קוּפָּה arca, capsa; urceus.

קוֹצֶר brevitas.

קוֹשִׁי difficultas. בְּקוֹשִׁי ægrè, difficulter.

קִטְרֵג *pro* קִטְנֵר (ex Græco κατηγορέω) accusavit.

קִיֵּם superstitem fecit; præstitit aliquid. *Hithpa.* constitit (consistere); vixit, vivus conservatus est. *Nithpa.* stabilis factus est; eventum suum habuit.

קַיָּם stabilis, firmus.

קִיּוּם subsistentia.

קֵיסָר Cæsar.

קִיצוֹן *fem.* קִיצוֹנָה extremus, a, um.

קִיר *plur.* קִירוֹת murus; paries.

קַל levis, v. g. consonans non duplicata signo *dagesh* fortis.

קַל וְחוֹמֶר leve et grave; utuntur hoc ubi introducunt argumentationem *a minori ad majus* aut contrà.

קלה. — *Niph. Particip.* נִקְלֶה adustum; *hinc* inflammatio.

קְלִיפָּה decorticatio; cortex.

קלל. - *Niph.* נָקַל facile est. *Particip.* נָקָל, *Hiph.* לֹא יָקֵל אָדָם אֶת רֹאשׁוֹ ne leviter quis se gerat. *Nithpa.* נִתְקַלֵּל אָדָם execratus est homo.

קִלְקֵל corrupit; depravavit; destruxit; corruptelam (sanæ doctrinæ) invexit.

קָמַץ Kamets.

קָמוּץ Kametsatum; consonans vocali Kamets notatum.

קִמְעָא sensim.

קַמְצוּת q. d. Kametsatio.

קנם. — קוֹנָם voveo. — « Est vocabulum corruptum ex קָרְבָּן quod propriè adhibetur. Sic pro eodem dicitur et קונה et קונם, quæ vocantur כנויי הנדרים *cognomina votorum*, quia pro vero nomine ponuntur. » Buxtorf, in Lexic. maj. i. h. v.

קפל. — קִפֵּל complicavit. v. g. vestes; concinnavit.

קָפַץ saliit, exsiliit.

קְפִיצָה saltus, exsilitio.

קָצָה abscidit. מוּקְצָה separatum; destinatum.

קְצִינוּת principatus.

קְצָוָה extremitas.

קִצּוּץ avulsio, abscissio.

קְצָרָה brevitas; compendium. בִּקְצָרָה breviter, compendiosè.

קְצָת pars. קְצָתָם eorum aliqui.

קְרָאָה occursus (*rad.* קרה)

לִקְרַאת in occursum,

pro לקראת ex Syriasmo.

קרה accidit.

קרי accidens ; casus.

קריאה lectio. קרית שמע lectio *audi Israel* etc.

קרבין intestina , viscera.

קורות - .קרה accidentia , casus.

קרוב proximus. הקרוב אלי quod mihi præplacet.

קרקע fundus , ager ; bonum immobile.

קרתא urbs , civitas.

קשורה vinculum , ligamen.

קשה durus. יותר קשה durius.

קשה durum , difficile est.

קשט ornavit sese.

קשת sagittarius. על קשתיא ועל קלעיא super jaculatores et funditores.

ר

ראיה ratio ; argumentum , probatio. *Rad.* ראה.

ראוי aptus ad aliq. ; conveniens ; dignus ; reus.

רב , רבי doctor , magister ; Rabbi. *Vide Nott. misc. part.* 1 , *pag.* 115 *et sqq.*

רברא cæsio ; incisio cutis.

רבוי pluralitas , multitudo, copia ; numerus pluralis (*apud Grammat.*). *Rad.* רבב.

רבן *plur.* רבנן ex Chald. terminatione femininâ quam amant Talmudici.

רבנות magisterium ; munus publicum ; honores.

רגימה lapidatio.

רגל festum (Judæorum unum ex tribus majoribus).

רגל. — *Hiph.* הרגיל assuefecit.

רוח plaga cœli.

רֶוַח spatium.

רוֹמִי Roma.

רוֹמִיִּים Romani.

רוֹשֶׁם signum, vestigium.

רָחָב latitudo.

רְטִיָּא emplastrum.

רִיחוּשׁ motus.

רִימּוֹן (רִמּוֹן) malogranatum; lignum malogranati.

רכב. - הִרְכִּיב composuit. *Particip. Hiph.* מוּרְכָּב compositum.

רָכַן inclinavit; *Hiph.* id.

רָמַז indicavit, designavit. רמז *seq.* אל respexit.

רֶמֶז signum, indicatio.

רָמִי objecit; subjecit.

רַעַד tremor.

רַעְיוֹן cogitatio.

רַעַם tonitru.

רַעַשׁ fremitus, tonitru.

רִפּוּי (ריפוי) sanatio, curatio.

רָצָה vult; mens ejus est.

רָצוֹן voluntas; consilium; significatio *vocabuli alicujus (apud Gramm.).*

רְצוּעָה corrigia, lorum.

רְקִיקָה sputum.

רָשָׁה. - *Hiph.* הִרְשָׁה potestatem, facultatem dedit.

רַשַּׁאי facultatem, licentiam, potestatem habens.

רְשׁוּת potestas, licentia, facultas; *item* dominium; regnum; reges, magnates.

רשל. — *Hithpa.* הִתְרַשֵּׁל cessavit.

ש

שׁ *pro* אֲשֶׁר *cf. Nott. misc. part.* 1, *pag.* 1 *et* 221.

שִׁבֵּחַ laudavit.

שְׁבַח laus, laudatio.

שְׁבִיל semita, via; *cum præp.* ב est בִּשְׁבִיל ob, propter. Cf. nostratium *wegens*. בִּשְׁבִיל ש propterea quòd.

שָׁבַר. — *Nithpa.* נִשְׁתַּבֵּר confractus est.

שָׁגַר *Particip. Paul.* שָׁגוּר missus; promptus, in promptu.

שָׁדַל. - *Hithpa.* 'הִשְׁתַּדֵּל ל operam dedit alicui rei; occupatus fuit in aliq. re.

שׁוּב præterea, iterùm.

שָׁוֶה æquus. *Fem. plur.* שָׁווֹת pag. 29. בְּשָׁוֶה ex æquo, æqualiter (v. g. divisit).

שׁוּךְ. - שַׁיָּךְ (שייך) conveniens; pertinens.

שׁוּי quod habes in Nott. misc. pag. 240, part. 1, legendum puto שִׁנּוּי *mutatio;* hoc certè omninò suadet de Voisinii ejus loci interpretatio.

שׁוּם nomen; aliquis, aliqua, aliquid. בְּשׁוּם מָקוֹם in aliquo loco. מִשׁוּם propter.

שׁוּתָּפוּת societas.

שׁוּחַ incurvare sese.

שׁוֹטֶה stultus.

שְׁחִיטָה mactatio.

שְׁטָר scriptum obligationis *vel* contractûs. *Plur.* שְׁטָרוֹת.

שֵׁירוּת ministerium. —

שִׁיעוּר mensura.

שְׁכִינָא habitatio, cohabitatio. « In specie adhibetur de præsentiâ, gloria et majestate divinâ, quando dicitur hominibus esse præsens aut cum eis conversari, auxilio suo, gratiâ et salutari præsentiâ adesse. Communiter explicatur gloria vel Majestas divina, divinitas gloriosa. » Buxtorf. Lex. maj. i. h. v.

שֵׂכֶל intelligentia.

שִׂכְלִי intellectualis.

שֶׁל nota genitiva; ut דְּבָרִים שֶׁל אֱמֶת verba veritatis (veræ).

שְׁלֵימוּת perfectio, integritas.

שִׁלֵּשׁ in tres partes divisit. מְשֻׁלָּשׁ trinus. אֵל מְשֻׁלָּשׁ וּמְיוּחָד Deus trinus et unus.

שֵׁם nomen; substantivum. Rabbinis cum articulo: הַשֵּׁם *Deus;* sc. nomen κατ᾽ ἐξοχήν. שׁ׳ כְּשֵׁם quemadmodum; sicut.

שֶׁמָּא fortassis, ne fortè.

שְׁמוּעָה significatio simplex et litteralis.

שְׁמִטָּה dimissio; annus dimissionis.

שָׁמַיִם cœli; *item* Deus; uti v. g. nostrates: *de Hemel behoede ons daar voor;* et Galli: *le Ciel nous en préserve.*

שְׁמִיעָה auditio; τὸ audire.

שְׁמִירָה observatio, custodia.

שֶׁמֶר *plur.* שְׁמָרִים fæces (vini).

שִׁמֵּשׁ servivit alicui; coluit aliquem. *Hithpael* הִשְׁתַּמֵּשׁ administravit *seq.* בְּ; usus est; in suum usum habuit. *seq.* בְּ.

שִׁמּוּשׁ ministerium; usus alic. rei.

שָׁנָה diversus fuit; *Pih.* שִׁנָּה diversum fecit; variavit. *Partic. Pual.* מְשֻׁנֶּה diversum; *item* (p. 114, part. 1, Vol. 1) mirabile. *Nithpa.* נִשְׁתַּנָּה mutatus fuit.

שָׁנָא docuit.

שָׁנָה docuit.

שִׁנּוּי alteratio, mutatio, diversitas.

שִׁנֵּק suffocavit.

שִׁעְבֵּד (*Shaphel* a עבד)

שִׁרְבֵּב demisit deorsùm. נִשְׁתַּרְבֵּב applicatum fuit (vocabulum) ad aliquid significandum.

שׂרד. -הִשְׂתָּרֵד principatum tenuit; principem egit (*gouverner*).

שָׁרָה habitavit; mansit.

שֹׁרֶשׁ radix alicujus vocabuli.

שָׁתָה texuit (texere).

שְׁתִיָּה potus.

שְׁתִיקָה silentium.

שִׁתֵּף communicavit, æquavit, confudit. *Nithpa.* נִשְׁתַּתֵּף convenit.

subjecit servituti. *Particip. Polal.* מְשׁוּעְבָּד in servitutem redactus. *Nithpa.* נִשְׁתַּעְבֵּד in servitutem redactus fuit.

שָׁעָה hora, tempus.

שׁעף. — הִשְׂתָּעֵף *vide* סְעִיף.

שַׁעַר porta; caput libri; classis.

שַׁפּוּד veru (ferreum).

שִׁקּוּל libramen, examen, שִׁקּוּל הַדַּעַת dictamen rectæ rationis.

שֶׁקֶץ res abominabilis; *ongedierte*.

ת

תאר. — *Pih.* תֵּאֵר definivit; denominavit. *Pual.* תּוֹאַר denominatus fuit.

תּוֹאַר aspectus; species, vultus; forma; prædicatum (*apud Philosop.*). שֵׁם הַתּוֹאַר nomen formæ; adjectivum; nomen formale.

תָּהָה doluit (ob facta priora). *Particip.* (Hebr.) תּוֹהֵא (תהא).

תּוֹדָה sacrificium eucharisticum.

תֹּלָה pendidit ab (ב) aliquâ re.

תַּלְמוּד doctrina; κατ' ἐξοχὴν opus Talmudicum.

תַּלְמִיד discipulus; vir doctus.

תמד, -*Hiph.* הִתְמִיד continuavit; assiduus fuit in aliquâ re.

תַּמּוּז *Tammuz;* nomen mensis.

תָּמִיד perpetuitas; *cum artic.* הַתָּמִיד juge sacrificium; *item* agnus immolandus in juge sacrificium.

תְּמִיהָה admiratio; mirum.

תָּנָא tradidit, docuit. *Particip.* תָּנָן docemus *vel* discimus (ex Mishnâ).

תְּנוּעָה motus, motio; *item* syllaba longa in metro poëtico.

תַּנָּא doctor Talmudicus. *Pl.* תַּנָּאִין. Sic כְּתַנָּאֵי secundum doctores Tal-

תּוֹסֶפֶת additio.

תּוֹרִיִּי legalis, divinus, theologicus.

תָּחַב infixit. תּוֹחֲבוֹ infigens illud.

תְּחִיָּה vivificatio; resuscitatio.

תְּחִלָּה initium (*rad.* חלל); *verbum denomin.* הִתְחִיל incoepit. *Partic.* מַתְחִיל atque ità p. 30, Vol. 1 part. 1. legito pro מְתַחִיל quod mendosum est.

תַּחְתִּית pars inferior.

תֵּיבָה dictio, vocabulum.

תֵּימָה admiratio, stupor.

תָּכַן *Niph.* נִתְכַּן rectum, æquum, conveniens est.

תְּכוּנָה dispositio; apparatus.

תַּכְלִית finis, terminus.

תֵּכֶף illicò, statim, mox.

תַּכְשִׁיט mundus muliebris, ornamentum.

mudicos; sicut de eo docent vel disputant doctores.

תַּנְיָא traditio; doctrina. « Denotat hoc nomen doctrinam sive sententiam quam vocant ברייתא, propterea quod extra Scholam Hierosolymitanam tradita sit et decisa. » Buxtorf. in Lex. maj. i. h. v.

תָּפַס apprehendit. Nota p. 176, Vol. 1, part. 1, pro תפוסים, quod edidit Ugolinus, rectiùs legendum esse תּוֹפְסִים.

תְּפִיסָה apprehensio.

תְּפִיסַת יַד apprehensio manûs; jus apprehensionis, possessionis in aliq. loc. vel r.

תְּקוּפָה revolutio corporum cœlestium; solstitium, æquinoctium.

תקן. *Pih.* et *Hiph.* aptavit, stabilivit, ordinavit, instituit.

תַּקָּנָה ordo; statutum.

תִּקּוּן rectitudo, correctio.

כְּתִקּוּן correctè.

תְּקוּנָה ordinatio, aptatio; instructio, institutio.

תקע. - *Niph.* נִתְקַע infigitur (in nihilum redigitur?).

תרה. - *Hiph.* הִתְרָה monuit, præmonuit.

תִּרְגֵּם interpretatus est.

מְתַרְגֵּם interpres.

תַּרְגּוּם interpretatio. Targ.

תְּשׁוּבָה reditus; responsio; pœnitentia. בַּעַל תְּשׁוּבָה homo pœnitens.

SECTIO POSTERIOR.

GLOSSARIUM

IN

SELECTA CHALDAICA.

GLOSSARIUM

IN SELECTA CHALDAICA.

א

אָב *emph.* אַבָּא (affixum 1ae personæ hìc inusitatum; nimirùm *pater meus* effertur אַבָּא formâ emphaticâ) pater; *pl.* אֲבָהָן *emph.* אֲבָהָתָא *constr.* אֲבָהָת. Cum aff. אֲבוּהוֹן pater eorum.

אִבָּא proventus terræ, fructus.

אֲבַדָנָא perditio, exitium.

אֲבֵי in, contra; ex אַד = עַד et בֵּי pro præpositione בּ inseparabili.

אֲבָל certè, verò, profectò; verùm, sed.

אֲבַל luxit. *Ithpa.* idem.

אֵבֶל, אֶבְלָא luctus.

אֶבֶן, אַבְנָא lapis.

אגמלא *vid.* אַד.

אֲגַר merces, mercedis.

אֲגַר mercede conduxit. *Ithpa.* אִתְּאֲגַרְתְּ לֵיהּ mercede conductus es ipsi.

אַד super; quoad. אגמלא = אַד גמלא super camelum. אַמָּמוֹנָא quoad nummos (pro אַדְמָמוֹנָא); *item* dùm; v. g. אַדְמוֹקְדָךְ יָקִיד *dum focus tuus ardens* (*est*).

אַדְוָתָא fluctus, fluctûum.

אֲדַהֲכִי intereà.

אִדְרוֹן cubiculum, conclave.

אֲדַם sanguis.

אִדָּם, אִדְמָא *idem.*

אֶדְרַע, אֶדְרָעָא brachium.

אדשתא (pag. 155, Vol. 1, part. 2) vocabulum in lexicis non obvium quid notet, nescio; forsan est אדשא (emph. אדשתא) = דשא quod *januam*, *portam* notat.

אודן *plur.* אודנין aures.

אוכם, אוכמא niger, ater.

אולפן doctrina; disciplina.

אומן artifex.

אומא *plur.* אומין natio, populus.

אומצא crudum. אומצא דבשרא frustum carnis crudæ. *Videtur esse Græcum* ὠμὸς crudus. Castell. lexic.

אוף etiam.

אויר, אוירא aër. ἀήρ.

אופן rota. *Plur.* אופנין rotæ (*de quibus Ezech.* 1).

אוצר, אוצרה thesaurus; repositorium.

אורחא, אורחתא iter, via.

אורח, ארחא *idem.*

אוריא, אוריתא lex.

אויש personuit, perstrepuit.

אושתא sonitus vehemens, strepitus.

אזל ivit; abiit; ambulavit. In Imperativo, præter consuetam formam, etiam זיל *ito.*

אחד cepit, apprehendit.

אחזריות crudelitas, sævitia, atrocitas.

אחסנא, אחסנתא possessio; hæreditas; peculium.

אחור, אחורא posterior pars; לאחורך post te.

אחרן alius, alter; secundus.

אחר, אחרא alius, diversus.

אטמא latus, femur, pes.

אטרון præfectus, Satrapa.

אֵיךָא quisnam, quænam, quodnam.

אֵיכָא ubi, ubinam?

אֵיכְדֵין quomodo.

אִי Heus! (p. 101, Vol. 1, part. 2) ità voculam hanc explicat auctor מתנות כהונה, dùm scribit in hunc locum: אי לשון צעקה והתחלת דיבור.-*h.e.*אי est vox acclamationis et illius qui aliquem alloqui incipit.

אִי si; num? an? Per *apocop.* pro אִין *i. q.* Hebr. אִם.

אִיהוּ ipse, ille; hoc.

אִיהִי ipsa.

אִילָן arbor.

אֵימְתָא, אֵימָה terror.

אֵימַת quando. כָּל־אֵימַת quotiescumque.

אִיסָר cervical. אִיסָדוֹהִי cervicalia ejus.

אִין si.

אִין sic; ità; *responsio affirmantis*.

אָין ubi, *sed in compositione tantùm*; v. g. מֵאָן undè? *hinc* מִנַּיִן undè? מְנָן *idem*.

אִיקוֹנִין imago. אִיקוֹנִין vultus.

אִיתָא (pro אִית) est, sunt; אִם אִיתָךְ si tu. לֵית non est, non sunt. לֵיתָךְ non tu.

אַכְלִיוּת tonitru.

אַחְסַנְאָה, אַכְסְנָאִי hospes, viator. Gr. ξένος.

אֶלָּא sed. Gr. ἀλλά. *Item* nisi, sinon; ex אִן et לָא.

הָאִלֵּין (אִילֵין =) אִלֵּין illi, isti, istæ, ista.

אַלֵּל exploravit.

אַלִּילִין exploratores.

אִלּוּלֵי si non, nisi; cui vocabulo a fine sæpè

afligitur. פּוֹן. — אִלּוּלֵי דְּלָא si non.

אִלָּהֵן = אִילְהֵין nisi, sed.

אִלּוּ si.

אַלְפָּא, אֲלַף mille. *Plur.* אַלְפִּין.

אֲלַף didicit. *Pael* אַלֵּף docuit. *Particip.* מְאַלֵּף pro quo contractè est מַלֵּף Inf. c. aff. לְאַלָּפוּתָךְ ad docendum te.

אִלְפָּא navis. Metaphoricè de osseâ formâ (*la carcasse*) gallinacei occurrit Vol. 1, part. 2, pag. 105.

אַמְהָתָא, אַמְתָּא ancilla.

אִמָּא (אִימָא), אֵם mater.

אֲמַר dixit. *Fut.* יֵימַר et יֵאמַר. — *Infinit. Peal* מֵימַר (contractè מֵמַר) pro מֵאמַר quod rariùs occurrit. לְמֵימַר = Hebr. לֵאמֹר dicendo *vel* in hanc sententiam (*locutus est*).

אֲמִירָה sermo; edictum.

אִמְּרָא, אִמַּר agnus, ovis.

אַמְתָּנוּת exspectatio; patientia.

אֲנוּסָא, אֲנוּס id quod vi raptum est, direptum.

אָן ubi? לְאָן quò?

אֲנַן nos.

אִינוּן = אִנּוּן *vide* הִנּוּן.

אֲנַס coëgit, vim intulit, oppressit.

אִנְקָא camelus fæmina.

אָסָא, אָס myrtus.

אִסְטַרְטָא, אִסְטַרְט platea; via.

אֲסֵי sanavit. *Pael* אַסֵּי idem. *Imperativ.* אַסֵּי *fut. Ithpah.* 3 *pl. m.* יִתַּסּוֹן.

אָסֵי *emph.* אָסְיָא medicus.

אָסוּ *apoc. ex* אָסוּת *emph.* אָסוּתָא (= אסוותא) medicina; curatio.

אָסַר ligavit. *Pahel* idem.

אֲסָרָא vinculum; manipulus (v. g. segetum) *plur.* אֲסָרָן.

אִסְתֵּרָא Græc. στατήρ; stater; *nummi species.*

אַף (pro אַנְף) *emph.* אַפָּא *vel* אַנְפָּא facies, vultus. אַפּוֹהִי vultus ejus; *dual.* אַנְפִּין *vel* אַפִּין vultus, facies; superficies. בְּאַנְפָּא עֵין in conspectu oculi (*dans un clin d'œuil*)?

אַנְפַּרְטִין Scholiastes Hebraicè reddit vocabulo מְשָׁרְתִים ministri; Græcum esse vocabulum dicit.

אִפִּילוּ etiam, etiamsi.

אֲפַךְ vertit; se convertit.

אפימייהו quod occurrit p. 128, Vol. 1, part. 2 legendum putem, pro priore *Jod* reposito *wav*, אפומיהון super ora, i. e. orificia eorum; nimirùm ex אַד cujus ד compensatur reduplicatione τȣ פ, et פום *emph.* פּוּמָא *plur.* פּוּמִין.

אַפְכָא contrarium; ordo inversus.

אַפְרָשׁוּתָא, אַפְרָשׁוּת separatio; verùm τὸ אפרשות quod occurrit Vol. 1, part. 2, p. 19, mihi videtur esse forma rarior verbi פרש in Infinitivo *Aphel.*

אַפְרַשְׁתָּא τὸ perpetuum. לְאַפְרַשְׁתָּא in perpetuum.

אֲפַרְסְמוֹן balsamum.

אֶפְשָׁר possibile (est); *seq. Infinitiv. cum* ל.

אַרְבֵּסַר quatuordecim (ex ארבע et עשר).

אֲרַךְ prolongatus est. *Aphel.* אוֹרִיךְ prolongavit, extendit.

אֲצִילוּת emanatio.

אקון εἰκών; imago.

אקוות , אקוותא venæ sectio (?).

אקדמות principium, initium.

ארע incidit, occurrit, contigit.

ארגון purpura.

ארום quia, eò quòd, quoniam; quando.

ארי quòd, quia, quoniam, quùm, quando; *item* si.

ארי , אריא leo; *plur.* אריון *emph.* אריותא.

ארח *vide* אורח.

אריך prolongatus; longus. *Plur.* אריכין.

ארם Aram; Syria.

ארמות elatio; excelsum; altitudo.

ארמלתא , ארמלא vidua; *plur.* ארמלן.

ארעית imum; infimum.

ארסטון prandium. Græc. ἄριστον.

אשותא æqualitas, paritas. באשותא pariter, unà, simul.

אשיתא paries.

אשלמא (?) אשלם retributio; persolutio.

אשא , אשתא ignis.

את signum; miraculum, littera alphabeti; *plur.* (fem. termin.) *emphat.* אתותא miracula.

אתא et אתי venit; evenit. *Fut.* ייתי. *Infinitiv.* מיתי *Imperativ.* איתא (אתא) etiam תא (1)

(1) תא *perpetuò adhibetur in formulâ* תא שמע; *quâ formulâ in Gemarâ passim introducitur* קושיא *h. e.* objectio. *Sed solemnium istiusmodi formularum ut plenior habeatur*

Aphel. אַיְתֵי obtulit, attulit, adduxit; venire fecit. לא אתא מימר לך non potes dicere.

אִתְּתָא, אִתָּא mulier, uxor.

אַנְתְּתָה, אַנְתָּא idem.

אַתּוּנָא, אַתּוּן fornax.

אַתִּינָס Athenæ.

אֲתָנָא asina. *Plur.* אֲתָנָן.

notitia, subjicimus hic locum aliquantisper prolixum, utilem tamen, ex opere abbatis Chiarini (prolegomènes de la version du Talmud) *pag.* 214.

« En interprétant la Mishna les auteurs de la Ghemara parcourent le cercle de ces termes scholastiques, qui président pour ainsi dire à leur routine : *l'explication, l'interrogation, la question, la réponse, la suspension, l'objection, la réfutation, la contradiction, l'appel, l'argumentation, la solution, l'infirmation, l'appui, la discussion, l'accord, le discours*, et ils tâchent :

A. Dans *l'explication* (פירוש), d'écarter toutes les obscurités et difficultés du texte de la *Mishna* avant de passer à son interprétation. On peut reconnaître l'explication aux formules suivantes :

מאי קאמר *que veulent-elles signifier ces paroles?*

במאי עסקינן *de quoi s'agit-il ici?*

B. Dans *l'interrogation* (שאלה), de demander la décision d'un cas que l'on propose, où l'exposition des raisons que l'on a.

C. Dans *la question* (בעיא), de proposer à résoudre un cas quelconque qui prête à l'affirmative aussi bien qu'à la négative, par les formules suivantes :

ב

בְּגִין propter; *seq.* ד *vel* דִּי eo quòd, eo ut, propterea quòd, ut. בְּגִין כֵּן propterea. בְּגִין כָּךְ *idem.*

בְּדִיחָא lætitia.

בְּאֵישׁ malum fuit; displicuit. *Aphel.* אַבְאֵישׁ malefecit; malo affecit.

בַּבָּא, בָּב janua, ostium, porta.

איבעיא להו *on leur a demandé.*

בעו מיניה *ils lui ont demandé.*

בעא מיניה *il lui demanda;* quelquefois celui qui propose une objection y ajoute aussi une réponse au nom de celui qui devrait parler, et des raisons qui revoquent en doute la bonté de cette réponse, moyennant la formule : אם תמצי לומר *supposons que tu dises.*

D. Dans *la réponse*(תְשׁוּבָה), de convaincre son adversaire par des raisons très-solides ou par de fortes objections. Les formules de *la réponse* sont le plus souvent :

מנא לן *tu demandes d'où nous tenons cela?*

מאי הוי עלה *tu veux savoir quelle est la décision de ce cas?*

E. Dans *la suspension* (תיקו) de démontrer qu'on ne peut décider ni *pour* ni *contre* dans une question qui prête à de bonnes raisons d'un côté et de l'autre, et dans ce cas on suit la sentence plus rigoureuse (לחומרא) si la cause regarde *le licite et l'illicite*, et la plus modérée (לקילא) si la cause est pécuniaire. Il y a aussi la règle : כל תיקו בדאורייתא לחומרא בדרבנן לקילא *si la chose, dont on ignore la décision, est écrite dans la loi de Moïse; on suit la sentence plus rigoureuse; mais on suit la sentence plus modérée si elle n'est qu'une constitution rabbinique.*

בְּדָקָא , בֶּדֶק rima, ruptura, labes. בִּדְקָא דְאַרְעָא labes terræ; *h. e.* loca infirmiora, a præsidio et defensione nuda.

בְּדִיל propter. בְּדִיל דְּ propterea ut, ut; לְ ante *Infinitiv.* בְּדִילָךְ propter te.

בְּדַק rimatus est, scrutatus est. *Pahel* auguratus est.

Nota. On croit plus communément que le mot תיקו contient les initiales des paroles תשבי יתרץ קושיות ואבעיות *Elie le Thisbite résoudra les doutes et les questions*; mais d'autres prétendent qu'il est une abréviation de תיקום (*manet*) *la question reste sans réponse.*

F. Dans *l'objection* (קושיא), d'opposer des autorités à d'autres autorités par les formules :

תא שמע *viens et écoute.*

שמע מינה *apprends de cela.*

איני והא *non vraiment! et voilà que nous apprenons.*

אי הכי *si c'est comme cela*, je peux t'objecter encore.

אלמא *mais pourtant* nous avons appris.

מחלוקת בזה *ils discordent dans ce cas.*

במאי קא מפלגי *quelles sont les raisons qui font qu'ils ne sont pas d'accord.*

סלקא דעתך *tu pourrais soupçonner.*

מהו דתימא *tu pourrais dire ou élever ce doute.*

קא משמע לן *on devait dire ainsi* pour ne point occasionner ce soupçon.

וסברוה *ils ont conjecturé que la chose était ainsi* ceux qui ont avancé une opinion contraire.

G. Dans *la réfutation* (תיובתא), d'opposer à un *Tanaite* l'autorité de la Bible (מן הפסוק), et à un *Amoréen* celle d'un

בְּדַר dispersit. *Pahel* idem. *Ithpa.* אִתְבַּדַּר dissipatus fuit.

בְּהַל *Ithpe.* אִתְבְּהִיל turbatus fuit. *Pael* conturbavit, terruit.

בַּהֲדֵי cum, apud, juxta, unà. לְבַהֲדֵי *idem.*

בְּהוּלְתָּא conturbatio, terror.

בְּהַת pudefactus fuit; erubuit; pudore suffusus est.

Tanaïte, ce qui veut dire les réfuter, car l'une et l'autre autorité est supérieure à toute exception. Ses formules sont :

תיובתא, תיובתא *cette objection est vraiment de grand poids.*

תיובתא והלכתא *est-ce que, malgré cette objection, la sentence opposée doit avoir force de décision?* Mais dans ce cas il faut démontrer que la contradiction n'est qu'apparente.

H. Dans *la contradiction* (רמיא) les Ghémaristes s'efforcent de démontrer que deux sentences de la Bible, de la Mishna ou même de la Baraïtha sont en apparence contradictoires. La formule pour la Bible est רמו קראי אהדדי, pour la Mishna ורמינהי, et pour la Baraïtha ורמינהו.

I. Dans *l'appel* (הויה) ils en appellent à une recherche ou à une décision déjà faite dans une autre occasion avec la formule : הוינן בה, הוי בה *il s'est occupé* ou *nous nous sommes occupés encore une fois de cette matière.*

L. Dans *l'argumentation* (התקפתא), ils tâchent de démontrer quelque chose par des *syllogismes* (פלפול) et non par l'autorité de la *Bible* ou de la Mishna en se servant des formules : פריך, מגדף מתקיף ליה etc.

M. Dans *la solution* (פירוק), de résoudre un doute. Mais si après la solution viennent les mots קשיא (*difficulté*) ou אלא (*mais*), ils démontrent qu'elle n'est pas valable et que même son auteur la rejette. Sa formule est : תא שמע *viens et écoute*,

בְּהָתָא pudor.

בּוּטְנִין species quædam nucum.

בּוּסְרָן contemtus, despectio.

בּוּת et בִּית pernoctare.

בַּיִת domus, familia. בְּדְבֵית פ׳ ad eos qui sunt de domo N. בֵּי סִפְרָא schola, gymnasium.

בִּזְיוֹנִין foramina; *radix vocabuli non est* בָּזָה sprevit, contempsit, *sub quâ illud habetur in lexico Castelli, sed, meâ certè opinione*, בְּזַע = בְּזָא scidit, fidit, transfixit. אַבָּב בִּזְיוֹנִין ad ostium foraminum, *h. e.* carceris.

בְּזַע scidit. *Pael.* בַּזַּע discidit.

et si la solution est bonne on y ajoute le mot אלמא *voilà donc*, ou la formule : שמע מינה *apprends donc de cela*. Lorsqu'on peut dunner plusieurs solutions du même doute on se sert de cette formule : אי בעית אימא *si tu veux je peux dire* répétée deux fois. Dans la solution la particule אין est affirmative et réunie à l'autre לא signifie qu'on doit répondre affirmativement dans un cas, et négativement dans un autre.

N. Dans *l'infirmation* (שנוי), d'affaiblir l'autorité d'une sentence qui nous est opposée par la formule : הא מני *mais de qui est cette sentence.*

O. Dans *l'appui* (סיוע) de confirmer une sentence par l'autorité de la *Bible* ou de la *Mishna* ou d'un docteur du premier ordre, et cela moyennant la formule לימא מסייע ליה *il en confirme la sentence.*

P. Dans *la discussion* (הצרכה) de justifier une sentence ou une parole ou même une seule lettre qui paraissait superflue dans la *Bible* ou dans la *Mishna* par la formule : הא זו למה לי

בזעא sectio, frustum.

בזז (בז) deprædatus est, spoliavit.

בזתא, בזא præda, spolium.

בחישותא inquisitio, a

à quoi tout cela? et l'on répond צריכא *il était absolument nécessaire.* Et s'il arrive que l'on dise לא צריכא ces paroles ne signifient point *on n'avait pas besoin de cela*, mais précisément le contraire.

Q. Dans *l'accord* (שיטה), ils démontrent que plusieurs docteurs pensent de la même manière sur quelque point de doctrine ; mais dans ce cas la dernière décision ne se conforme pas à leurs avis quoique unanimes אין הלכה כשיטה.

R. Dans *les discours* enfin (סוגיא), ils tâchent de dire soigneusement le pour et le contre de chaque question en rapportant avec beaucoup de détail toutes les objections et les réponses qu'on peut y faire. La teneur du discours Ghémarique est, que toutes les objections qu'il cite appartiennent au docteur qui a été nommé au commencement de la question et doivent être expliquées de manière que cet auteur n'ait pas l'air de se contredire. Mais quelquefois la dernière opposition ne doit pas être attribuée au premier opposant (המקשה הראשון) mais à l'auteur de la Ghemara (בעל הגמרא). Un docteur *Amoréen* se propose souvent un doute et y répond lui-même, de manière qu'on est incertain si cette réponse appartient à lui ou à d'autres *Amoraim* qui ne sont pas nommés (סתם גמרא), mais on sort de cette incertitude aussitôt que l'on voit que ces auteurs ajoutent une autre réponse qui diffère de la première. On a recours à la formule מאי הוי עלה *quel est enfin le dernier résultat de la chose*, lorsque la discussion est longue et qu'on ne sait pas de quel côté se ranger. On se sert du mot גופא (*corps*) pour reprendre une question interrompue. Cette formule équivaut à celle des Latins : « *diverticulo in viam.* »

בחשׁ inquisivit, scrutatus est.

בְּחַר selegit; exploravit, probavit. *Ithpe.* אתבחר probatus fuit.

בְּטֵל cessavit, vacavit.

בְּטַן; *Particip. Peal. fem.* בָּטְנָא uterum gestat, gravida est.

בֶּטֶן, בַּטְנָא venter, uterus.

בִּטְנָא, בִּטְנְתָא *idem.*

בֵּי *apocop. ex* בית; item *præp.* ב. v. g. בי היא זִמְנָא in illo tempore.

בֵּין inter; *form. plur.* בֵּינֵי *cf. Nott. misc. part.* 2, *pag.* 74. בין repetitum בין—בין sive — sive.

בִּינִית, בִּינִיתָא piscis quidam major, qui librâ venditur.

בֵּיעַ, בֵּיעָא ovum.

בֵּיעָא, בֵּיעֲתָא *idem.*

בֵּיר, בֵּירָא puteus. בירא דשֶׁבַע Bersabee.

בִּישׁ malus; *adj.*

בִּישָׁא, בִּישְׁתָא malum; malitia; infortunium.

בְּכָא flevit.

בּוּכְרָא, בְּכוֹר primogenitus.

בִּכּוּרִין primitiæ.

בְּכִיתָא fletus.

בְּכִיר primitivus; primogenitus.

בְּלַע absorpsit.

בְּלַשׁ investigavit, scrutatus est.

בִּנְיָן ædificium. בנין אב sententia, ex quâ alia sunt deducenda.

בְּנָא ædificavit. וזה בנה ;T אב *pag.* 133, *Vol.* 1, *part.* 2, legendum puוזה בנין אב.

בְּסוֹרְתָא annuntiatio; res annuntiata.

בְּסִים acetum.

בְּסִיר contemptus, spretus.

בְּעָא quæsivit, petivit; precatus est. *Fut.* יִבְעֵי.

בָּעוּת, בעותא precatio; *per apocop.* בעו. Notat בְּבָעוּ (*cum petitione*) adverbialiter: *obsecro*, *quæso*, *quæsumus*.

בְּעִירָא, בְּעִיר bestia, jumentum.

בִּקְעָתָא, בִּקְעָא vallis, planities.

בְּקִי expertus. *Plur.* שִׁנּוֹי בְּקִין dentes ejus exercitati.

ברבי filius Rabbi.

בַּר filius.

בַּר præter; לְבַר *idem*, *seq.* מִן.

בָּרָא extra; foris; foràs; (מן ברא) מברא et לְבָרָא *idem*. מִבָּרָא לְקַרְתָּא extra eam civitatem.

בַּר, בָּרָא ager.

בְּרָא, בְּרִי creavit. *Ithpa.* אתברי = אִבְּרִי.

בְּרִי puritas; sanctitas (*rad.* ברר) = בּוּרִי puritas.

בַּרְדָא grando.

בְּרִיוּת sanitas.

בְּרַךְ. — *Pahel* בָּרֵךְ benedixit; formulam Dei laudatoriam pronunciavit. *Ithpa.* אִתְבָּרֵךְ beatus, fortunatus, benedictus fuit.

בִּרְכָא, ברכתא benedictio; *item* laudatio, glorificatio Dei. *Pl.* ברכן (= ברכאן).

בְּרַק, בַּרְקָא fulgur.

בְּרַק coruscavit.

בְּרַם sed, verùm; certò, profectò.

בְּשַׂר, בִּשְׂרָא caro.

בְּשַׁשְׁתָּא tardatio, cunctatio. Ad locum יקבלון וגו observo hæc: scilicet manifestum est auctorem hìc in mente habuisse locum Isaiæ (Cap. VI, v. 3), ubi de

Seraphim dicitur : וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ quod verbotenùs sonat : et clamabat unus ad alterum et dicebat : sanctus, sanctus, sanctus Jehova Zebaoth, plenitudo omnis terræ gloria ejus (*h. e.* gloria ejus implet totam terram, *vel* quæcumque terra continet gloriam ejus ostendunt). Itaque putem pro דין מן דין omninò legendum esse דין אל דין, atque ità porrò interpretor universum hunc locum : « clamant (יְקַבְּלוּן in *Peal* a קַבֵּל *clamavit*, *exclamavit*) unus ad alterum, æquales (שָׁוִין) *h. e.* unà, simul, atque ità ut non detur tardatio (בששתא) *i. e.* ut non sit aliquis qui tardet, qui post alios clamare incipiat : *gloria ejus* (est) *plenitudo* (מְלֵי) *omnis terræ*, post (ל) τὸ ter repetitum *sanctus* (*na het driemaal heilig*). Nam prius clamabant *sanctus*, *sanctus*, *sanctus*, et deinde dicebant : *plenitudo omnis terræ* etc.

בַּת filia; *plur.* בְּנָן; *constr.* בְּנַת. In איכא רבתי occurrit forma בנתן; sed hoc mendosum mihi videtur.

בָּתַר post; ד' בָּתַר *idem.* מִן בָּתַר כֵּן posteà. et לְבָתַר post; מִבַּתְרוֹהִי post se, post eum.

ג

גְּאֻלָּה redemptio.

גַּבָּא, גַּב tergum, dorsum; latus. *Pl.* גַּבִּים (=גביים) *idem.*

גַּב *vel* גַּבֵּי apud, ad, su-

prà. לְגַבֵּי *idem.* גַּבָּךְ apud te. אַף עַל גַּב etiamsi, quamvis. וְאַף עַל גַּב et tamen, et nihilominus.

גְּבַר, גַּבְרָא (גּוּבְרָא) vir; aliquis; unusquisque.

גְּבַר prævaluit. *Ithpa.* prævaluit (*seq.* עַל).

גְּבוּרָא, גְּבוּרְתָּא *plur.* גְּבוּרָן fortitudo, potentia.

גִּבְעָא, גִּבְעֲתָא collis.

גְּדִי, גַּדְיָא ovis.

גדל. - *Ithpa.* אִתְגַּדַּל magnificatus fuit.

גַּדְפָּא, גַּדְפָּאָה ala.

גוב. — *Aphel.* אָגִיב respondit.

גוב, גּוּבָא fovea, cisterna.

גּוּבְהָא altitudo; superbia.

גּוּז transiit. *Aphel*, transmisit.

גּוּח. - *Aphel.* אָגִיחַ prodiit ad bellum; proeliatus est.

גּוּמְרָא pruina, carbo. *Pl.* גּוּמְרִין.

גּוּמְרָא, גּוּמַרְתָּא carbunculus (lapis pretiosus).

גּוּף, גּוּפָא corpus. גּוּפִי ego ipse. גּוּפֵיהּ ille ipse.

גּוּפַן, גּוּפְנָא vitis, vinea.

גְּוִיל pergamenum, pellis.

גּוּלְמָתָא (plur. Emphat.) colles.

גְּוַן modus, ratio, forma; res; persona (?) *Vol.* 1, *part.* 2, *p.* 110, *lin.* 8. *Plur.* גַּוְנִין. - הַאי גַוְנָא hoc modo. (כְּגַוְנָא) כגוונא quemadmodum.

גְּזַז totondit; succidit, abscidit. *Particip.* ovicula (רחלא) coram גָּזְזָהּ tondentibus suis.

גְּזִיזִין frusta.

גְּזִירָא, גְּזִירְתָּא decisio;

decretum; *item* circumcisio.

גְּזֵל rapina, raptum.

גְּזַע truncus.

גְּחַךְ risit, irrisit.

גְּחַן inclinavit, incurvavit se.

גֵּיו, גּוֹ medium; *constr.* גּוֹ; v. g. בְּגוֹ חֲקָלָא. - (גוֹ pro בְּגוֹ *pag.* 139, *Vol.* 1, *part.* 2)? in medio agri. גוֹ גַדְפָּאָה sub alam. לְגַוֵּהּ in medium ejus.

גֵּיוְתָן, גֵּיוְתָנָא excelsus; elatus, superbus.

גִּיוֹר, גִּיוֹרָא peregrinus.

גִּיר, גִּירָא sagitta.

גִּית *vel* גַּת grex, pecus; possessio. *Plur.* גִּתִּין (גִּיתִּין).

גַּלְגְּלָא rotatio, convolutio.

גָּלוּתָא, גָּלְוָא deportatio, exilium; deportata multitudo.

גִּלּוּי (גילוי) relectio.

גָּלוּת migratio in captivitatem; *emph.* גָּלוּתָא (ex poet. licentia גָּלֻוּתָא)? exilium.

גְּלָא; גְּלִי revelavit; *item* emigravit; abductus est in captivitatem, exulavit. *Aphel.* אַגְלִי abduxit in captivitatem.

גְּלַל volvit; *Ithpe.* אִתְגְּלַל commotus fuit.

גְּלָל devolutio; בְּגְלַל propter; מִן בְּגְלַל eò ut, propterea ut.

גַּלְגַּל *plur.* גַּלְגְּלִין rotæ; (Ezech 1) מִן בְּגְלַל מָה quare?

גַּמְלָא camelus. *Plur.* גמלין סָבִין cameli senes.

גַּמְלִין retributiones.

גְּמַר perfecit; absolvit, *item* didicit. *Particip. Pehil.* גְּמִירִין edocti (sumus), *pro quo est*

pag. 126, Vol. 1, part. 2. *apocop.* גמירי; quod sequitur לה (=ליה) vertas : *circa ipsum.* Sc. Og regem Basanitidis.

גמרא Gemara. *Pag.* 126, *Vol.* 1, *part.* 2, verba אבן—ישראל sunt verba Mishnæ, quorum גמרא subjicitur.

גַּן, גַּנָּא hortus. *Pl.* גַּנִּין.

גנון tabernaculum.

גַּנָּא, גִּנְתָא (pro quo ex poet. licentiâ est גִּנְתָּא. In phrasi בגו עדן גנתא *in horto Eden*, contra linguæ indolem vocabula transposuit R. Meir ben Isaac.

גְּנַב furatus est.

גִּנּוּנִית hortus.

גַּס, גַּסָּא latus.

גַּס crassus; magnus, copiosus. חול הַגַּס arena crassa.

גְּעַל inquinavit.

גַּף, גַּפָּא ala.

גֻּפֶן vitis.

גָּפְרִיתָא sulphur.

גַּרְגִּישְׁתָּא gleba, pulvis terræ.

גְּרַד et *Pa.* גָּרֵד rosit, arrosit.

גָּרֵי *Pael* incitavit, concitavit. *Ithpa.* אִתְגָּרִיתִי fui concitatus.

גְּרַם causa fuit cur aliquid fieret.

ד

דָּא, הָדָא hic, hæc, ista, hoc, istud.

דִּבָּא fama (mala, sc. infamia).

דְּבָבָא odium, inimicitiæ; *plur.* דְּבָבִין. Sic בַּעֲלֵי דבביהון inimici eorum.

דְּבַח mactavit; sacrificavit; *Pahel* דַּבַּח *idem.*

דִּבְחָא sacrificium; *plur.* דִּבְחִין.

דְּבַק hæsit, adhæsit; apprehendit. *Aphel.* אַדְבֵּק assecutus est.

דְּבַר duxit, abduxit. *Pael* דַּבַּר *idem.*

דְּבַשׁ mel.

דַּד uber, mamma; *plur.* דַּדִּין.

דְּוֵה dolens, moerens; *fem.* דָּוָה, דָּוְתָא; *item* fluens fluxu menstruo.

דָּוֹנָא dolor.

דְּוִיל elevatio.

דּוּכָא, דוכתא locus.

דּוּר in orbem circumire; habitare. *Particip. Peal, plur. m.* דָּיְרִין inhabitantes.

דְּחַל timuit. *Pahel* terruit.

דְּחֵל timuit; coluit. דְּחִילִית = דחלת est 1 pers. *Peal.*

דְּחִילָא timor, tremor.

דַּחֲלָא timor; *emph.* דַּחַלְתָּא.

דְּחַק pressit, ursit, coëgit.

דִּי qui, quæ, quod; qui, quæ, quæ דידך tuum; די ליה suum; ejus. בדיליה per eum.

דְּיוֹ *emph.* דְּיוֹתָא atramentum.

דְּיוֹקְנָא imago.

דַּיְקָא = דייקא præcisè, accuratè; a דוק advertere, perpendere.

דְּיוֹתְקָא familia, genus, cognatio.

דַּיָּנָא, דַּיָּן judex.

דִּין judicium.

דֵּין (דן) ille, iste; illud, istud.

דִּיר, דירא habitaculum;

caula ovium ; *plur.* דִּירִין.

דַּיָּר incola, habitator.

דְּכָא mundus est, habetur. *Pael* דַּכִּי mundavit. *Infinitiv.* דַּכָּאָה.

דָּךְ , דִּיךְ , דִּיכִי hic, is, iste.

דְּכֵי (דְּכִי) purus, mundus. *Fem. emph.* דכיתא. *Fem. pl. emph.* דַּכְיָתָא.

דְּכַר recordatus est. *Aphel* אַדְכַּר *idem.*

דַּק , דַּקָּא tenuis, minutus.

דְּלָא hausit, sustulit.

דִּלְמָא (a די et ל ante מָא) fortè; ne fortè.

דְּלַק arsit, succensus est.

דַּם , דמא sanguis.

דְּמֵי similis fuit; assimilatus fuit; *Pael* דַּמִּי assimilavit; imaginatus est; cogitavit.

דְּמַךְ dormivit.

דֵּן = דין , הדין ille, iste, illud, istud.

דְּנַח ortus (solis).

דְּנַח ortus est.

דַּנִּי vas, dolium.

דְּנָן ille, illa, illud, istud, hoc. כִּדְנָן sic; juxta, secundum hoc vel illud. לְמָא דְנָן quorsum, ad quid, quare?

דָּר , דָּרָא ætas, generatio, sæculum; *item* locus circumcinctus; habitatio. *Pl.* דָּרִין sepimenta ovium.

דָּרָא , דרתא atrium.

דָּרוֹם , דרומא meridies, auster.

דְּרַךְ calcavit.

דְּרוֹעַ , דרועא brachium.

דְּרַע , דרעא *idem.*

דְּרַע semen.

ה

הָא en, ecce.

הָא , הָאי hic, ille, iste, hoc. הָאי גַבְרָא iste vir.

הֲבֵל vanitas, *plur.* הֲבָלִין.

הֶגְמוֹן , הֶגְמוֹנָא est Græc. ἡγεμών; dux, gubernator.

הֶדְיוֹת (ἰδιώτης) idiota, plebejus; homo vulgaris.

הֲדֵי. - בַּהֲדֵי apud, juxta, propè. לַהֲדֵי circum, juxta.

הדר. - *Ithpa.* honoratus fuit.

הֲדָר *constr.* הֲדַר *emph.* הַדְרָא honor, decus, majestas.

הֲדַר rursùs, denuò; post, posteà.

הוּא = הוּ.

הֲוָא , הֲוֵי fuit. הֲוָאָה fuerunt; 3 *plur. fem. præter.*

הוֹגֵן camelus juvenis. *Pl.* הוֹגְנִין.

הוֹד , הוֹדָא splendor, gloria, majestas.

הוּינָן illi, ipsi (?). הֲוֵינָן fuimus (*apud Talmudicos*).

הוּמְיָה tumultus.

הֵיךְ sicut, veluti; הֵיכְמָא *idem.*

הֵיכַל , הֵיכְלָא palatium; templum.

הֵךְ hic, hæc, hoc. בהך quod legitur *Vol.* 1, *part.* 2, *pag.* 155, forsan est הֵךְ *Infinitiv.* a verbo הוּךְ *ire*, pro מְהָךְ nusquam tamen vidi exemplum ejus formæ Infinitivi.

הָכָא hìc, hùc; עַד הָכָא usque nunc.

הַכְדֵין veluti, sic.

הָכִי sic; ità.

siones; atque his quatuor absolvitur Talmud qua corpus juris.

הַלֵּל laudavit.

הַמֵּן pro אַמֵּן verificavit. *Ithpa.* אִתְאַמַּן verificatus fuit.

הֵימָנוּת fides, fidelitas; *item* securitas; cf. *Nott. misc. pag.* 63, *Vol.* 2, *part.* 2.

הֲנָיָא utilitas, commodum.

הֲנָא profuit; commodum, utilitatem attulit. *Ithpe.* אִתְהֲנִי lucratus est. *Aphel* אַהֲנִי profuit.

הָנֵי illi, isti; illa, hæc.

הָנוּן et אִנּוּן ipsi, isti, illi.

הֲפַךְ vertit, convertit; subvertit (civitatem).

הַצָּלָה liberatio.

הָתָם illùc, illìc. לְהָתָם idem.

הַלֵּךְ *Pahel* ivit, ambulavit.

הָלְכָא hùc.

הֲלָכָה ritus; constitutio, decisio; in Talmude constitutio aliavocatur: הֲלָכָה מְקֻיֶּמֶת *doctrina fundamentalis*, eaque censetur esse traditio oralis a Moyse, qui eam in Sinai edoctus sit, repetenda, quare nominatur et הֲלָכָה לְמשֶׁה מִסִּינַי; alia est הֲלָכָה דְחוּיָה doctrina quæ secundum certas S. Scripturam interpretandi regulas (יג׳ מִדּוֹת) indè eruitur; porrò תַּקָּנוֹת vocantur constitutiones quæ lapsu temporis pro re natâ accesserunt; tandem סְיָגִים et נְדָרִים sunt statuta ad præcavendas transgres-

ו

וַדַּאי confessum; certum, indubitatum. דוֹדאי nam profectò, certò.

ז

זְבִינָא emptio; emptum.

זְבִינִין merces.

זְבַן emit. *Pael* זַבֵּן vendidit. *Ithpa.* אִזְדַּבַּן venditus, venumdatus est.

זָהוֹר splendor.

זְהוֹרִי coccinum.

זְהַר luxit, splenduit; *Aphel* אַזְהַר splenduit, illuxit.

זְהָרָא, זוֹהַר lux; splendor.

זְוָדָא esca; viaticum, commeatus, ἐφόδιον.

זָוִיָא, זְוִי angulus.

זוּזָא, זוּז Zusa; *monetæ species quædam.*

זוּן pascere, alere, cibare.

זוּע moveri; *Palpel* זַעְזַע commovit. *Ithp.* אִזְדַּעְזַע contremuit.

זִיוָא, זִיו splendor.

זִיוְתָא, זִיוָא *idem.*

זִיעָא, זִיַע terræmotus.

זִיקִין *plur.* זִיקָא, זִיק דַּחֲמַר utres vini; *item* ventus, turbo, tempestas.

זְכָא mundus, purus fuit. *Pael* זַכִּי justificavit, purgavit se a crimine.

זָכוּתָא, זָכוּת justitia, innocentia. *Plur.* זָכְוָתָא.

זַכָּאָה (זַכִּי) זַכַּאי justus, innocens; impunis. *Pl.* זַכָּאִין.

זְכִיךְ mundus, purus.

זְמַן tempus.

זַמֵּן *Pael* paravit, destinavit. (מְזוֹמָן = מְזֻמָּן est *Particip. Hebr. formæ Pual.*) In *Aphel* id.

זַמֵּר cantavit, psallendo laudavit.

זְעֵיר parvus, exiguus.

זְעֵירוּת paucitas; *minorennitas* (de eo qui al-

tero quodam minor natu est).

זְקַף levavit, elevavit; *item* in crucem egit. *Particip. Pehil* זְקִיף suspensus. *Ithpe.* אִזְדְּקֵף erectus est; extulit sese.

זְרוֹעָה seminatio.

זְרִיז *plur.* זְרִיזִין accincti; alacres, festinantes.

זַרְעִית semen; posteritas, familia; *plur.* זַרְעָיָן *constr.* זַרְעִית.

זְרַע, זַרְעָא *idem.*

ח

חַבֵּב dilexit.

חֲבִיב dilectus.

חִבָּא, חִבְּתָא amor, dilectio.

חֲבוּרְתָא societas; academia.

חֲבוּרָה *idem.*

חֶבֶל, חַבְלָא funis, funiculus.

חַבֵּל perdidit, destruxit, vastavit.

חֲבַר, חַבְרָא socius, sodalis, collega; concivis.

חַבֵּר *Pael.* conjunxit. *Ithpa.* se consociavit.

חֲגִירָה claudicatio.

חַד unus; aliquis. כַּחֲדָא unà, simul, pariter.

חֶדְוּ = חֶדְוָא gaudium, lætitia.

חֲדִי gavisus, lætatus est.

חֶדְוָא (= חֵידוּא), חֶדְוְתָא gaudium. lætitia.

חֲדַת, חַדְתָּא novus, recens. *Plur.* חַדְתִּין.

חוּבְצָא caseus; *plur.* חוּבְצִין.

חוֹב, חוֹבָא reatus, culpa, peccatum.

חוב peccare; חָב peccavit.

חוט Pahel חַיֵּט suere, compingere.

חוט, חוּטָא filum, funiculus.

חוטם, חוּטְמָא annulus.

חול, חוּלָא profanus, communis.

חול arena.

חול cadere, incidere (de tempore).

חוּלְיָא articulus, membrum, pars. *Pl.* חוּלְיוֹת.

חוס parcere; misereri, propitius esse. חַס לִי absit a me. *Particip.* חָיֵס et חָאֵס.

חִויָא serpens, coluber.

חוי, חַוִּי *Pael,* indicavit; narravit. *Aphel* idem.

חוטר, חוּטְרָא virga, baculus.

חוּרְשָׁא sylva, saltus. *Pl.* חוּרְשִׁין.

חוטר, חֻטְרָא ovile, caula.

חוך ridere, ludere, illudere. *Pahel* idem.

חולק, חוּלְקָא pars, portio.

חוּר albuit. *Pael* חַוַּר *idem;* *et* album reddidit.

חֲזֵה pectus animalium.

חזו, חֶזְוָא visio, aspectus.

חֲזָא vidit, aspexit. *Ithpe.* אִתְחֲזִי apparuit; semet aspexit.

חֶזְוָא visio, aspectus.

חזיון, חֶזְיוֹנָא visio.

חֲזַר rediit; convertit se. *item* evertitur, eversus est. *Pael* vertit, convertit. *Particip.* מְחַזֵּר.

חֲטַף rapuit. *Pael* idem; *item* raptim pronunciavit v. g. aliquam litteram.

חֲטָא peccavit.

חטא, חֶטְאָה peccatum; חֶטְאָךְ peccatum tuum. עָבְדֵי חֶטְאָה peccatores.

חֲטוֹף rapina.

חטיבא laus, exaltatio.

חטר sepsit, sepem prætendit.

חטר sepes; sepimentum ovium, ovile, caula.

חכינאי *nom. propr.*

חיט, חיטא sartor.

חיל, חילא vis, virtus, robur, fortitudo; militia, exercitus. *Plur.* חילין virtutes (δύναμεις) *p.* 115, *Vol.* 1, *part.* 2.

חי, חיא vivus; incolumis.

חיא, חיתא fera, bestia.

חוא, חותא *plur. emph.* חותא animalia sancta (Cap. I, Ezechielis).

חיא vixit.

חיב, חיבא obligatus (qui ad aliq. tenetur), *seq.* ל. *Item* reus, peccator, improbus.

חיין vita. חייכון per vitam vestram!

חיוא *emph.* חיותא. bestia.

חיור (= חור); חיורא albus, candidus; *fem. sing.* חורא.

חיזו (*apoc. ex* חיזות) visio.

חכך irrisio (?).

חכים, חכימא sapiens, prudens.

חכמא (=חוכמא), חכמתא sapientia.

חל, חלא arena.

חלב, חלבא lac.

חלל profanavit. *Ithpe.* אתחלל profanatus fuit.

חלול profanatio, violatio.

חלחל excavavit; perforavit. *Particip. Pual.* מחלחל perforatum.

חלחול excavatio; (*trou*) a חלחל (*Palpel a* חלל).

חלם somniavit.

חלף, חלפא urtica.

חלף transivit, præteriit.

Pahel commutavit. v. g. תַּנָּיֵא מְחַלְּפִין doctores dissentiunt.

חֲלַף חֲלַף pro, loco, vice. חֲלַף ד׳ pro eo quòd, quia.

חֲלָשׁוּת debilitas, infirmitas, impotentia.

חַלָּשָׁא, חַלָּשׁ debilis, infirmus.

חֲמַד, חֲמַד desideravit.

חֲמוּד desiderium.

חֲמָא, חֲמֵי vidit, aspexit. *Aphel* אַחְמֵי ostendit.

חָמָס violentia; raptum, rapina.

חַמְרָא, חֲמַר vinum; merum.

חֲמָרָא, חֲמָר asinus.

חֲמֵשׁ *fem. et masc.* חַמְשָׁא quinque.

חִנָּא, חַן gratia.

חִנְגָּא tibia, cithara, chorus.

חַנְפָּא, חַנְף hypocrita.

חָנוּת hospitium, diversorium.

חִסְדָּא, חֶסֶד benignitas, gratia, misericordia.

חֲסִידָא, חֲסִיד pius, sanctus.

חֲסַן confortatus fuit. *Pael* et *Aphel* roboravit. *Ithpa.* semet roboravit; sese continuit.

חֲסַן possedit. *Aphel* אַחְסֵן possidendum tradidit, hæredem instituit.

חֲסַף argilla; testa argillacea; frusta argillacea (*potscherven*).

חַסְפָּא, חֲסַף testa argillacea; fragmentum testaceum.

חֲסַר defuit, defecit. *Particip. Pael* חַסֵּר (חָסִיר) carens, deficiens.

חֲפָא texit, operuit.

חֲצָרָא, חֲצַר messis.

חָצַץ obturavit, operuit; dimidiavit, discriminavit.

חק statutum ; natura.

חקל ager.

חקלאה rusticus, villicus.

חרב devastatus est.

חרב , חרבא gladius.

חרוביתא (?) nescio quid sit. Ugolini vertit : *siliqua*.

חרישותא densitas (sylvæ).

חרישא *fem.* sylva, saltus.

חרך ambustus est. חרוכת ארעא adusta est terra.

חרם excommunicavit. *Pahel* idem.

חרצא , חרץ lumbus.

חשב cogitavit ; concilium cepit. *Pael* חשב *idem.*

חושבנא , חשבן cogitatio, ratio ; computus.

חשיב reputatus, æstimatus.

חשיכא , חשיך obscurus ; pauper, egenus.

חששתא cura, solicitudo (*empressement*).

חתך præcidit. *Pael* idem.

חתנא gener.

ט

טבל tinxit, intinxit.

טבע infixit.

טוטפתא , טוטפא ornamentum manuûm et capitis ; frontalia.

טולא , טול umbra.

טיל , טול movit, agitavit sese, ambulavit ; tripudiavit. *Palpel* טלטל ejecit, commovit, agitavit ; *Particip.* 2 (pass.) מטלטל vagus.

טומרא abditum, absconditum.

טוענא onus ; *item* saccus ab onere sic dictus.

טוף fluere.

טורא , טור mons.

טהר mundus, purus est. *Pahel* purificat; purum judicat.

טחן molere.

טיבותא , טיבות bonitas, benignitas.

טיהרא , טיהר meridies, medium diei.

טינרא , טינר saxum, rupes.

טיעא , טיע (טייעא) Arabs, mercator Arabus.

טירון *plur.* טירונין τυράννοι; principes.

טלא , טל ros.

טלטולא , טלטול ejectio; vagatio, motio; pugna.

טליות pueritia.

טלק projecit. *Pahel* idem.

טמא. - *Pael* immundum fecit, judicavit.

טמן abscondidit.

טמר abscondidit. טמיר absconditus. *Ithpa.* אטמר abscondidit se.

טעא erravit, aberravit. *Aphel* in errorem duxit.

טעות error, erratum; idolum.

טעמא , טעם gustus, sapor; sententia; decretum, mandatum. מאי טעמא לא quare non?

טען oneravit. *Particip. peil* טעין portans, *i. e.* oneratus.

טפי plurimùm, valdè, vehementer.

טפלא parvulus, infans.

טרא tuitus est (tueri), mundum. *Pag.* 154.

טרד ejecit; *item* clausit.

טרשותא (p. 155, Vol. 1, part. 2), hic locus sat obscurus videtur interpretandus esse ex collatione Threnor. Cap. 3, v. 23 ubi hæc leguntur:

חַדְשִׁים לִבְקָרִים רַבָּא אמונתך *h. e.* (miserationes tuæ) novæ sunt unoquoque die, magna est fides tua; *vel, interprete Rashio,* מתחדשים מיום אל יום *renovantur quotidie.*

יַאי, יָאֵיא pulcher, decorus, speciosus.

יָאוֹת pulchritudo; *adverbialiter :* pulcrè, bene, rectè; conveniens est.

יבל *Aphel* est אוֹבִיל et אוֹבֵל attulit, abduxit, detulit; *Imperativ.* est אוֹבִיל.

יַבֶּשְׁתָּא arida (terra); aridum.

יַד; manus. מִיַּד statim; illicò.

יְדָא, יְדָה. — *Aphel* est אוֹדֵה confessus est; celebravit.

יְדַע scivit, cognovit. *Infinitiv.* מִדַּע et מִנְדַּע; *Ithpe.* semet notum fecit; agnitus fuit. *Aphel* notum fecit, indicavit,

יוֹם, יוֹמָא dies. *Plur.* יוֹמִין.

יוּכְלָא potestas, facultas.

יוּקְנִין *εἰκών*; imago.

יְהַב dedit, tradidit; posuit. *Futur.* יִיהַב; *Imperativ.* הַב. — יְהַב שְׁלָמָא לִי salutavit me.

יְהוּדָאִי Judæus.

יחד. — *Pael* יַחֵד univit; appropriavit. *Ithpa.* uniri.

יְחִיד unus; unicus, solus, solitarius.

יחה. - *Aphel* אוֹחִי acceleravit, festinavit. *Imperativ.* אוֹחִי festina.

יְחִידָאי *idem.*

יְחוּדָא , יִחוּד unitas.

יְחוּד *idem.*

יְטַב benè, bonum est. *Aphel* אוֹטִיב benefecit, rectè egit; (correxit?) formæ הֵיטִיב *et Fut.* יֵיטִיב hebraizant.

יִחוּס cognatio, familia.

יְכִל potuit; יָכִל potens; *seq.* ל.

יְלִד peperit.; *Particip. Peal. fem. sing. emph.* יָלְדְתָּא genitrix, puerpera. אִתְיְלִיד natus est.

יְלִדוּת nativitas; cognatio; familia.

יְלִיף didicit.

יְלַף didicit. *Fut.* יֵלִיף.

יְלִיף edoctus.

יַם , יַמָּא mare.

יָמִין , יְמִינָא dextera.

יַמָּמָא dies.

יְמַס colliquescit; diffluit.

יָנוֹק , יְנוּקָא puer.

יְסַף . - *Aphel* אוֹסִיף addidit, adjecit.

יְסוּרָא castigatio, correctio.

יְצַר , יִצְרָא fictio; figmentum; cogitatio. יִצְרָא בִּישָׁא concupiscentia mala.

יְקַד arsit; *Ithpa.* אִתּוֹקַד combustus fuit.

יְקִדְתָּא , יְקִידָא combustio, incendium.

יְקַר pretiosus est; honoratus est; et *activè* honoravit. *Aphel* honoravit.

יְקַר , יְקָרָא gloria, honor, majestas.

יָקָר , יַקְרָא carus, honoratus.

יַקִּיר gravis, pretiosus, gloriosus.

יַרְדֵּן , יַרְדְּנָא Jordanes fluvius.

ישׁוּעָה salus.

ישט. - *Aphel* אוֹשִׁיט extendit.

יתב , יְתֵב sedit; mansit; habitavit; *Fut.* יִיתֵּב et יְתִב. - *Particip.* 2 *Pael* מְיַתַּב *fem.* מְיַתְּבָא sedere facta, sedata.

יָתֵב habitator.

יתום , יַתְמָא pupillus. יְתוֹמָא (*fem.* a יָתוֹם), יְתוֹמְתָּא pupilla.

יְתַר residuum est, superest. *Aphel* אוֹתִיר reliquum fecit; abundavit.

כ

כָּא hic. מִכָּא (מִיכָּא) hinc.

כָּאן hic. מִכָּאן וּלְהַלָּן hinc et ulterius.

כְּבַשׁ subegit, subjecit; dejecit; subjugavit; *item* abscondidit, occultavit; *Pael* idem.

כְּבִישׁוּתָא occultum.

כַּד quum, quando; quasi, ac si, tamquam. Cf. *Hebr.* כְּשֶׁ pro כאשר.

כדו *ex* כ *et* דו quod in dialecto Hierosolymitanâ est idem ac זו *vel* דֵּהוּ *vel* דהוא. Buxtorf.

כַּדוּ quando? nunc (?).

כְּדוּן nunc. וּכְדוּן itaque; cf. *Hebr.* וְעַתָּה.

כְּדֵין juxta illud; sic; similiter.

כַּדְכּוֹד lapis pretiosus quidam (Chalcedonius?).

כְּדַקָּא *vide* קָא.

כוה , כְּוָא ussit, adussit.

כַּוָּא , כַּוְּתָא fenestra.

כורסי , כּוּרְסְיָא thronus, solium regis.

כּוֹת sicut. דִּכְוָתִי qui sicut ego.

כּוֹכָב stella.

וְכִי - ,כִּי num fortassis? an ergo? quid tandem!

כִּיב dolor; *plur.* כִּיבִין.

כִּיַן rectus, justus.

כֵּיוָן *seq.* ד. postquam; quamprimùm.

כִּילְתָא, כִּילָה thalamus; tentorium.

(כֵּיפָא) כֵּפָא (כֵּיף) כֵּף petra.

(כּוֹכָב =) כֹּכָב stella.

(כּוּלֵּי, כֻּלָּה) כֻּלָּא, כל omne, omnia. כָּל־הָדָא usque adeò, tantopere.

כלא. - *Aphel* אַכְלֵי vociferatus est; tonuit.

כְּלוּל (pag. 155, Vol. 1, part. 2), si tamen recta scriptio est, notare videtur *universè = omnes, singuli.*

כְּלִידָא calix, scyphus.

כְּלִילָא, כְּלִיל corona. *Plur. ex terminat. fem.*

כְּלִילָן coronæ; saltationes, ad modum coronæ, in orbem (?).

כלל. - *Ithpa.* adjunctus fuit (ב) alicui.

כְּמָה, כַּמֶּה tot; multi, multa (de numero indeterminato); *item* quantum? quot; *r.* כמה quod habes *Vol.* 1, *part.* 2, *pag.* 110, *lin.* 8: forsan legendum est : כְּמָה *quam! quantopere!* tum verò signum exclamationis ponendum foret post קשוט.

כְּמָא *seq.* ד sicut; quantum; *item* quùm.

כְּמַן insidiatus est.

כֵּן sic; בְּכֵן *idem;* ideò.

כנע. - *Ithpe.* אִתְכְּנַע depressus, humiliatus fuit.

כְּנִיעַ humilis.

כְּנִישׁוּת collectio, congregatio.

כְּנַשׁ collegit, congrega-

vit. *Pael* idem.
כְּרוּבִים Cherubim.
כָּסָא , כֵּס poculum.
כְּסָא latuit; absconditum fuit. *Pael* כַּסִּי abscondidit, celavit (seq. עַל); *Ithpa.* אִתְכַּסִּי celatum, absconditum fuit.
כְּסוּ tegumentum; vestimentum.
כְּסוּתָא , כְּסוּת *idem.*
כְּסִלָא Talmudicis est Orion (sidus cæleste).
כְּסַף argentum.
כִּסְתָּא pabulum.
כְּעַן jam, nunc.
כְּפַן esuriit.
כַּפְנָא , כְּפַן fames.
כַּפֵּר abstersit; expiavit (etiam seq. עַל).

כַּפָּרָה expiatio.
כְּרָא fodit, effodit.
כְּרָבָא aratio; ager aratus.
כְּרַךְ , כַּרְכָּא munitio; civitas munita.
כֶּרֶם , כַּרְמָא vinea.
כְּרַע incurvavit sese.
כְּרֵשׁ , כַּרְשָׁא porrum.
כְּתַב scripsit.
כְּתוֹנָה tunica.
כְּתַם , כִּתְמָא macula.
כִּתַּן , כִּיתָנָא (כִּתָּן , כִּתָּנָא) linum.
כְּתַר , כִּתְרָא corona.
כְּתַשׁ contudit. *Particip. Pehil.* כְּתִישׁ contusus, percussus.

ל

לְאָה laborat, fatigatur.
לָאו non; nonne? לָא־כְלַל nullo modo.

לְאַלְתַּר statim; mox, confestim.
לִבְלְבִין germina, surculi.

לְבַשׁ induit; vestiit se; *Aphel* vestiit.

לְבוּשׁ, לְבוּשָׁא vestimentum.

לְהָלְאָ ultrà, ulterius; deinceps.

לְהָלְךָ *idem.*

לֶהֱוֵי pro לֶיהֱוֵא; sed confer *Nott. misc. part.* 2, *pag.* 25.

לוּחַ, לוּחָא tabula. *Plur.* לוּחִין.

לְוָיָא, לְוָיְתָא comitatus; socii itineris.

לִוְיָתָן Leviathan.

לוּט maledicere. *Particip. Peil* לִיט maledictus.

לוֹן pro לְהוֹן ipsis.

לוּשׁ depsere. כִּבְסוּ דִמְלוּשָׁא בְדָמָא sicut vestimentum intinctum sanguine.

לְוָת ad, apud, versùs. לְוָתְהוֹן ad eos.

לְאוֹ *apoc. ex* לְאוּת labor, defatigatio.

לַחֲדָא valdè, vehementer, admodum.

לְחוֹד tantùm; seorsim; etiam. Cum pronom. est *solus, a, um*, præfigiturque ב; v.g. בִּלְחוֹדִי ego solus. בִּלְחוֹדַהּ ipsa sola.

לְחִישׁוּתָא, לְחִישׁוּת mussitatio; precatio fusa submissâ voce, quâ ferè non moventur labra.

לְחַךְ lambit, linxit.

לְחַשׁ mussitavit; clam et submissâ voce aliquid dixit; benedixit alicui (precationem aliquam submissâ voce pro eo effundendo).

לְטוֹם stacte.

לֵילְיָא, לֵילְיָא nox. *Plur. emph.* לֵילְוָתָא.

לִיעֶזֶר *nom. pr.* Eliezer.

לִישָׁן lingua, sermo.

לִשָּׁן, לִשָּׁנָא *idem.*

לֵית , לֵיתָא leo vetus.

לֵית non sum, non est, erat, erit; ex אִית et לָא. — לֵיתוֹהִי non est superstes.

לְעָא laboravit.

לְעוּת labor, molestia.

לְקָא vapulavit, percussus, cæsus est; periit. *Aphel* percussit; *item* percussus est *p.* 122, *part.* 2, *Vol.* 1; nisi pro אלקי legendum sit אלקו. — *Infinitiv.* לְאַלְקָאָה ad percutiendum (sensu passivo; *p.* 122, *part.* 2, *Vol.* 1.

לְקַט collegit; recollegit.

מ

מָא , מָה quæ, quod; quid? quando?

מְאָה centum. מָאתָן bis centum.

מָאי (apud Talmud. pro מָא) quod, quæ; quid? כָּל־מָאי omne quod, quidquid.

מְאַךְ attenuatus est. *Aphel* compescuit, mansuetum reddidit.

מָאן quis: qui; *seq.* ד is qui, quicumque.

מָאר , מָארֵי *vide* מָר.

מַבּוּעַ scaturigo, fons. *Rad.* נבע.

מְבָתָא pernoctatorium, diversorium. *Rad.* בות.

מְגִיר , מְגִירָא vicinus. *Pl. emph.* מְגִירַיָּא.

מַדְבְּרָא desertum.

מְדוֹכָא , מְדוֹכְתָא mortarium.

מְדוֹר habitatio, habitaculum.

מוֹבֵל , מוֹבְלָא onus; sarcina; מוֹבְלָא דְקֵיסִין fasciculus lignorum.

מובלא , מובלתא *idem.*

מוך? - מוכא τὸ humile, depressum ; a מכך, quare mallem מוכא.

מידי ex מדם quod vide.

מדם quidquam ; aliquid.

מדמותא? (p. 159, Vol. 1, part. 2).

מדנחא oriens, pars orientalis.

מדעם quidquam, aliquid.

מדע cognitio ; mens, animus.

מהימן , מהימנא fidus, fidelis. *Plur.* מהימנין.

מות , מית mortuus est. *Infinitiv.* ממת et ממת (= מימת).

מות , מותא mors.

מזג miscuit ; temperavit vinum affusâ aquâ ; *indè* infudit ; notat et *potavit* lacte materno ex uberibus.

מזון , מזונא alimentum, esca. *Rad.* זון pascere, cibare.

מחא , מחתא ictus, plaga, percussio.

מחא percussit ; delevit. *Particip. Pehil. plur. masc.* מחן percussi.

מחוז , מחוזא urbs ; *item nom. propr.* urbis cujusdam.

מחט , מחטא acus.

מחר cras. למחר *idem.*

מחשבא , מחשבתא cogitatio.

מטא pertingit, advenit ; pervenit ad.

מטול propter, pro.

מטלית frustum (panni).

מטללא , מטללתא umbraculum ; tabernaculum.

מטפיא (?) gutta. *Plur. fem. emph.* מטפיתא guttæ (p. 99, Vol. 1. p. 2).

מטרא , מטרתא custodia ; carcer.

מטר , מטרא pluvia. *Aph.* (denominativ.) אמטר pluit, depluit.

מי quis. Talmudicis : quid? ubi? quando? num? ומי quid tandem?

מין , מיא (*constr.* מי) aquæ.

מיחדן ; *vocabulum hoc quod Vol.* 1, *part.* 2, *pag.* 20 *occurrit ità videtur corrigendum ut legatur* מידהין, *quod sit forma plur. masc. particip.* 1. *Pael a rad.* ידה, *quæ in Pael notat* confessus est, celebravit.

מיל milliare; *plur.* מילין.

מילא lana tenuissima et mollis. מילא צבע lana coloris *h. e.* colorata.

מימרא , (מאמר) מימר verbum. *Item* ממרא.

מינוקא puer.

מינקותא , מינקות lactatus (infantis).

מישרא , מישר planities, vallis.

מכך depressus fuit; humiliatus est.

מכתש contusio, percussio, plaga.

מלא verbum. *Pl.* מלין; *item* res. Cf. Hebr. דבר.

מלא implevit. *Pael* idem. *Infinitiv.* (pag. 148, Vol. 1, part. 1) מליא

מלי plenitudo.

מלא plenitudo.

מלאכא , מלאך angelus. *Plur.* מלאכי השרת angeli ministerii.

מלחא , מלח sal.

מלכותא , מלכות regnum. *Plur.* מלכון *emphat.* מלכותא.

מלך regnavit. *Aphel* id. *item* regnare fecit.

מלל locutus est.

מינאי *emph.* מינאה *Minæus*, *h. e.* infidelis, gentilis, hæreticus.

מַמַּשׁ palpabile; solidum; *item* verè, reverâ.

מְנָא numeravit, recensuit. *Pahel* מַנִּי præfecit. *Particip. Plur. masc.* מְמַנַּן ־ִי qui præfecti sunt (עַל) super.

מְנָא, מַנְתָא portio. לְמַנְתִּיהּ (p. 156, *Vol.* 1, *part.* 2) videtur Poeta dixisse pro לְמַנְתַּהּ.

מַן, מַאן quis, quisquis. ולמן דאמר מַנּוּ *idem*. et juxta mentem illius qui dixit.

מָן vas; instrumentum; pera, saccus; vestimentum.

מִן *seq.* ד postquam.

מִנַּיִן *vide* אַיִן.

מִנַּן *vide* אַיִן.

מְסָאַב, מְסָאֲבָא pollutus, immundus. *Rad.* סאב.

מִסְכֵּן ad paupertatem redegit. *Ithpa.* אִתְמַסְכַּן inopiâ affectus est.

מְסַר tradidit.

מְעָא venter. *Plur.* מְעַיִן *idem*; viscera, intestina.

לְמְעוֹטֵי - מעט. (ad excludendum (?)) est formâ rarior Infinitiv. cum ל.

מְעִיקְתָא, מְעִיקָא angustiæ, pressura, tribulatio.

מַעְצֶרֶת torcular.

מַעֲלָה gradus.

מַעַרְבָא, מַעֲרָב occidens, occasus.

מַפְלִיא mirificans, admirabilis.

מְצָא invenit; *item* potuit.

מִצְחָא, מֵצַח frons.

מְצַדְתָּא, מְצַדָּא rete.

מִצְוָה præceptum; opus bonum; eleëmosyna. *Pl.* מִצְוֹן. *Emph.* מִצְוָתָא.

מְצִעִי medium.

מִצְרָאִי Ægyptius.

מקדש sanctuarium.

מרוד , מרודא rebellis ; *plur.* מרודין.

מרודא rebellio.

מר , מרא , מרי dominus.

מרוא , מרותא dominium, potestas.

מרגנית , מרגניתא Μαργαρίτης , gemma , unio.

מרד , מרדא rebellio ; scelus. *Plur.* מרדין.

מרום altitudo ; cœlum ; *plur.* מרומים.

מרע , מרעא morbus , infirmitas.

משח , משחא oleum , unguentum.

משח unxit. משיחא unctus ille (Messias).

משך traxit , protraxit , extraxit. *Pag.* 126 , *Vol.* 1 , *part.* 2 , pro משכי putem legendum esse משיך (particip. Pehil) *producitur.*

משך , משכא pellis.

משכב , משכבא cubile , lectus. בית משכבא cubile dormitorium.

משל proverbium ; parabola ; similitudo.

משמע auditus ; obedientia.

משריא castrum , exercitus , copiæ militares ; *plur.* משרין *constr.* משרית *emph.* משריתא.

מששותא firmitas , soliditas.

מתורגמן interpres.

מתוה desiderium , appetitus , concupiscentia.

מתיבה , מתיבתא consessus ; Academia.

מתל , מתלא parabola , proverbium.

מתניתא Mishna.

מתקל , מתקלא pondus.

נ

נְבַט progerminavit, prodiit. Verba חדתין וגו' videntur esse sic interpretanda : *nori* (exercitus angelorum) *quotidie prodeunt* (נָבְטוֹ ; sic enim nunc legere malo).

נְגַד fluxit, stillavit (aqua). *Peil* נְגִיד fluens.

נְגַד protraxit, extraxit; *item* festinavit, properavit.

נַגְדִין fluenta; rivi.

נַגְוָן insulæ. *emph.* נַגְוָתָא.

נֹגַהּ , נָגְהָא splendor.

נָגְהֵי dies, lux diurna.

נְגַח cornupetiit, feriit. *Pael* idem.

נְגַס masticavit; manducavit, comedit.

נַגָּר , נַגָּרָא artifex, opifex.

נְגַשׁ feriit, repulsit.

נדה. - *Pihel* נַדֵּה expulsit, segregavit; excommunicavit.

נְדַר , נִדְרָא votum.

נְהוֹר , נְהוֹרָא lux; lumen; *item* sapientia (p. 147, Vol. 1, part. 2), ut docet Fürst, qui etiam notat precationem יקום פורקן fusam fuisse pro academiis Palæstinensi et Babylonicâ.

נְהַם vocem edidit; mugiit (de leone) *Pahel* idem.

נְהַר splenduit, illuxit. *Particip. Peil* נְהִיר illucescens; notus; illustris, splendidus.

נְהַר , נַהֲרָא lux, lumen.

נְהַר flumen; *formâ fem. plur. emph.* נַהֲרוָתָא.

נְהִירוּת splendor.

נוּהַּ (נָח), quievit.

נוּן piscis (Leviathan?).

נוּעַ moveri, commoveri.

נוּר , נוּרָא ignis.

נזיפה objurgatio. **אין נזיפה פחותה משבעת ימים** objurgatio (publica, quæ præcedebat excommunicationem sive separationem a coetu) non durat minùs quam septem dies. Cf. Buxtorf. i. h. v.

נזיר , נזירא Nazirœus.

נזף increpavit, objurgavit aliq. (ב).

נחם *Pael* consolatus est.

נחמא , נחמתא consolatio.

נחת descendit; *Aphel* **אחת** descendere fecit; deduxit, adduxit.

נטל levavit, tulit; *item* profectus est, migravit. *Pael* abstulit; portavit.

נטר servavit; observavit, custodivit.

ניהו illi, ipsi.

ניר , נירא jugum.

נכלא dolus, fraus. *Plur.* **נכלין**.

נכר agnovit.

נכס , נכס mactavit, jugulavit. *Imperativ. sing.* **כוס**.

נכסא , נכסתא victima, hostia.

נכס *plur.* **נכסין** opes, facultates; fundi.

נכת momordit.

נמי etiam.

נן nos, **נן קיימים** nos explicamus.

נס , ניס ; *emph.* **נסא** (= **ניסא**) vexillum; *item* miraculum. *Plur.* **נסין**.

נסא (נשא) sumsit, cepit.

נסב , נסב cepit, suscepit; abstulit; duxit (uxorem); *Particip. Pehil* **נסיב אפין** acceptus vultu, honoratus. *Imperativ.* **סב** ; *Infinitiv.* **מסב** . - **כל־מסבהון** omne accipere (omnis acceptio) eorum.

נְסַס conturbatus fuit (metu, dolore).

נְסַק adscendit; *Aphel* אַסִּיק eduxit.

נַעֲוָא torcular; ex formâ *fem. pl. emph.* נַעֲוָתָא.

נַעֲוָה torcular, lacus torcularis.

נְעַץ fixit. defixit, infixit.

נְפַץ dispersit; excussit (v.g. lanam) *Imperativ.* פֻּץ (פּוּץ).

נְפַק egressus est, exivit, abiit. *Aphel* אַפִּיק exiit; eduxit; protulit.

נְפַשׁ auctus est, crevit; abundanter crevit.

נְפִישׁ *plur.* נְפִישִׁין multi, abundantes.

נְפַשׁ auctus fuit, crevit. *Aphel* multiplicavit.

נְפִישׁוּתָא multitudo, abundantia.

נְצָא jurgatus, rixatus est.

נְצַח vicit (vincere); *Pahel* devicit.

נַצֵּל *Pael* et אַצֵּיל *Aphel* liberavit, eripuit.

נְקִי purus, mundus.

נְקָא mundus fuit. *Pael* נַקִּי purificavit.

נְקַב perfossit.

נְשָׂא tulit, *Ithpa.* extulit se; elevatus fuit.

נָשׁ, נָשָׁא homo. בַּר־נָשׁ filius hominis (homo).

נְשַׁב flavit. *Pael* perflavit.

נְשָׁה oblitus est; *Ithpe.* אִתְנְשִׁי *idem.*

נִשְׁמָא, נִשְׁמְתָא anima.

נְשַׁק osculatus est. *Pael* idem.

נתר. - *Hiphil* הִתִּיר solvit; absolvit.

ס

סָב, סָבָא senex; *fem.* סַבְתָא, סָבָא vetula.

סְבַךְ implexus est.

סְבַל tulit, portavit.

סְבַע saturatus est.

סְבַר expectavit, præstolatus est, speravit.

סְבַר opinatus est; putavit, existimavit. *Pael* idem. *Ithpa.* אִסְתַּבַּר *Particip.* מִסְתַּבַּר. Si quid video מסתברא quod habes *Vol.* 1, *part.* 2, *p.* 90 corrigendum est ità ut legatur מִסְתַּבַּרְנָא, quod est Particip. cum pron. 1 pers. q. d. *existimans ego* (sum).

סָבַר peritus.

סְבַר elatio, conversio, סְבַר אַפִּין conversio vultûs. = vultûs benevoli aspectus.

סְגָא multus fuit; crevit. *Fut.* יִסְגֵי. *Pael* סַגִּי multiplicavit. *Aphel* אַסְגֵּי auxit, multiplicavit.

סַגִּיא *vel* סַגִּי multus; *adverb.* satis, valdè.

סְגִי multitudo.

סְגִיאָה multitudo.

סְגִיוּת *idem.*

סדיר. - Pag. 156, Vol. 1, part. 2. סְדִירָא בְּהוֹן קְדוּשְׁתָּא interpretandum putem sic: *directâ* (סְדִירָא) *ab iis* (a choro angelorum qui cantavit) *hâc laudatione* (קְדוּשְׁתָּא sic enim legendum arbitror); *h. e.* postquam suum canticum laudis Deo cecinerunt, tempusque ipsis ad Dei laudes decantandas concessum præteriit (וכד חלפא שעה), æternùm

silent, nec umquam vices Dei laudes cantandi ad eosdem redeunt; ut adeò novi perpetuòque recentes chori angelorum Dei laudes decantent.

סְדָן, סדנא truncus, stirps; *item* cippus, compes.

סַדֵּר disposuit; direxit; instruxit (סִדְרֵי קְרָבָא) acies belli.

סהד. - *Aphel* אַסְהֵד (seq. ב) contestatus, obtestatus est. *Infinitiv.* אַסְהָדָא.

סוּגִי multitudo; בְּסוּגִי טוּבָךְ in multitudine bonitatis tuæ.

סוּס *emph.* סוּסְיָא equus.

סוּמָא cæcus.

סוֹף finis.

סור. - *Pael* סַיֵּר lustravit.

סוּרְחָן, סוּרְחָנָא iniquitas, peccatum.

סְחָא abluit. *Aphel* אַסְחִי abluit, lavit.

סְחַר circuivit. *Ithpe.* אִסְתְּחַר vertit se; circumdedit. *Pael* assedit; discubuit. *Aphel* אַסְחַר circumduxit; assedit, discubuit.

סְחוֹר *si repetatur:* סְחוֹר סְחוֹר *notat* in circuitu, circumcirca.

סְחוֹרָא, סְחוֹרְתָא negotiatio, mercatura.

סְחוּת, סְחוּתָא sordes.

סְטַר, סִטְרָא latus, *gen.* lateris.

סֵיבָא, סֵיבְתָא senectus. *Plur.* סֵיבְתִין *idem.* Cf. Hebr. זְקוּנִים.

סִיהֲרָא luna.

סִימָא thesaurus.

סִימָן, סִימָנָא σημεῖον, signum.

סִיוּעַ auxilium.

סִיוּם, סִיוּמָא finis.

סַיַּע auxiliatus est, adjuvavit.

סיעא , סיעתא auxilium.

סיף ensis; gladius. *Plur.* סיפין.

סכה spectavit, intuitus est, aspexit. *Ithpe.* id.

סכל intellexit. *Ithpa.* אסתכל intuitus est, aspexit, animadvertit.

סליחה condonatio.

סלם , סלמא scala.

סלעם deglutiit, absorpsit. *Particip. pl. masc.* מסלעמין.

סלק , סלק adscendit. *Pael* סלק abstulit, amovit.

סלע , סלעא siclus.

סמי , סמיא cæcus; *fem.* סמיא cæca.

סמיכה impositio (manûs).

סמך nixus est; conjunctus est; vicinus est; *item* manum imposuit (victimæ immolandæ).

סמק rubuit. *Pael* rubefecit.

סני odio habuit.

סעד sustentavit; confortavit.

סעד , סעדא auxilium.

סעודא , סעודתא prandium; epulum.

ספג spongiâ tersit, abstersit. *Particip. Pehil* חמרא ספיג vinum *spongiatum* est, *i. e.* a terrâ quasi spongiâ absumptum.

ספה. - *Ithpe.* אסתפי metuit, timuit.

ספק sufficiens est. לא ספק deficit.

ספר , ספרא scriptor; scriba; legisperitus; ludimagister.

ספת incidit, succidit.

סקבא ulcus, vulnus.

סקף. - *Ithpa.* אסתקף occasionem quæsivit con-

tra (על) aliquem eidem nocendi causâ.

סרב renuit, noluit. 1 *pers.* *Pael* סרבת = סריבית *Pahel* סרב *idem.*

סתם absolutè, simpliciter (dictum).

סתם clausit; *Ithpa.* אסתתם clausus est.

סתים absconditus, occultus.

סתר , סתרא secretum, arcanum.

ע

עאן (ען) ענא ovis; grex.

עאקו *apoc. ex* עאקות angustiæ.

עבד fecit, coluit, effecit. *Fut.* נעביד — יעביד. ביננן faciamus (conveniat) inter nos. *Participium Pehil* עבידא עלוהי (ארעא) terra culta propter eum.

עבידא , עבידתא opus.

עבר transiit; fluxit (de aquis). *Aphel* אעבר transire fecit; traduxit.

עבר trans; sed *substantivè* notat etiam *latus*, v. g. in hoc: בעבר ימינא in latere dextro (sc. Euphratis). Chiarini, qui Tractat. ברכות gallicè interpretatus est, vertit: *au sud du Phruth.*

עבור proventus, annona, frumentum.

עגלא , עגלתא plaustrum, currus; *plur.* עגלן.

עגל , עגלא celer; *ferè cum* ב. - בעגלא citò, velociter. *Rad.* עגל volvitur.

עגע intinxit, immersit.

עד לא.- עד antequam.

עדב , עדבא sors.

עדא transiit, præteriit; *Fut.* יעדי recedet. *Aph.* אעדי amovit, removit; *item* concepit.

עדאה spolium, præda.

עדנא, עדן tempus.

עדרא, עדר grex.

עובדא, עובד opus; factum.

עובדא, עובד *idem.*

עויא iniquitas. *Plur.* עוין *constr.* עוית.

עוק (עק) arctatus est; angustiis pressus fuit. *Aphel* אעיק coarctavit, angustiis affecit. Item *impersonaliter:* angustum factum est alicui (ל).

עוד. - ולא עוד אלא neque hoc tantùm, sed etc.

עולמא, עולם puer, puerulus.

עור. - *Ithpe.* אתער excitatus est, evigilavit, expergefactus est. *Pael fut.* יערר excitabit.

עוירא, עויר cæcus; excæcatus; *fem.* עוירא.

עופא, עוף avis, volucris.

עזא, עז caper, capra.

עטיתא, עטיא consilium.

עטף operiit, obtegit; amicuit.

עטופא, עטוף obvelatio, obtectio.

עטרה corona; *pl.* עטרות et (pag. 120, Vol. 1, part. 2) עטרין, nisi fortè scribendum sit ibi כתרין.

עיל super; *item* עילא. - לעילא desuper, supernè, suprà.

עינא, עין fons.

עיק angustiæ.

עיר urbs. civitas. *Plur.* עירין.

עכב. — אתעכב moras nexuit, tardavit.

עלא. *Pael* עלי fecit adscendere, statuit; *item*

laudavit. *Particip.* 2. מְעַלְּיָא *emphat.* מְעַלֵּי laudatum; præstans, excellens. *Ithpa.* אִתְעַלִּי elatus, laudatus fuit.

עִלָּאָה, עִלַּי excelsus, supremus, summus.

עֲלַלְּא, עֲלַל proventus; fructus; frumentum.

עֲלַלְתָּא, עֲלָלא *idem.*

עֲלַל (עַל) ingressus est, introivit; occubuit (sol); *Aphel* אַעֵיל introduxit, recepit sese.

עֲלַם absconditus est; comprehendi nequit.

עָלְמָא, עָלַם sæculum, æternitas, mundus; item in *plur.* עָלְמִין (pro sæculo futuro) æternitas.

עַמּוּדָא, עַמּוּד columna. *Plur. emph.* עַמּוּדַיָּא

עַמְרָא, עֲמַר lana.

עֲנָא respondit; coepit dicere.

עַנְוְתָנוּתָא mansuetudo, humilitas.

עַנְיוּתָא, עַנְיוּת afflictio, paupertas, miseria.

עַנְיָא, עֲנִי afflictus, pauper, miser.

עַנִּי *Pael* afflixit. *Particip.* 2. *masc. plur.* מְעַנַּן afflicti.

עֲנָנָא, עֲנַן nubes.

עִנְתָּא, עֶנֶת tempus.

עֲסַק operam dedit alicui rei, occupatus fuit in aliq. re.

עִסְקָא (עֵיסֶק) עֵסֶק opera, studium; negotium, res.

עַסְרָא, עֲסַר decem.

עֲפַר pulvis.

עֵצְתָא, עֵצָה consilium.

עִצּוּר cortex, cutis עֲנָבִין (uvarum).

עַק *adjectiv.* angustus, arctus.

עָקְתָא, עָקָא angustiæ, tribulatio. *Plur.* עָקָן

(etiam עקתין).

עקר evulsit, eradicavit. *Pahel* idem.

ערבי Arabs. *Pl.* ערבאי.

ערב dulcis, e; suave; gratum.

ערב miscuit; spopondit pro (ב) aliquo. *Pael Particip.* מערב *seq.* ב, *idem*.

ערבית tempus vespertinum; precatio vespertina.

ערבוביא mixtura, mixtio.

עריא nuditas; pudenda.

עריות nudatio.

ערלאי *emphat.* ערלאה præputiatus, incircumcisus.

ערע accidit, occurrit. *Pael* contigit, attigit, venit in (ב) aliq. locum.

ערפילא caligo, obscuritas.

ערק fugit, perfugit, confugit.

עתיד paratus; futurus.

עתד *Pahel* statuit, collocavit. *Particip.* 2. מעתד constitutus, collocatus.

עתיק vetus; antiquus; senex; *item* Deus, in precatione (pag. 148, Vol. I, part. 1), cujus plura vocabula Kabbalistica sunt; de quibus conferri poterit Knorr de Rosenroth.

עתיר, עתירא dives.

פ

פאחא Glossa Talmudica vocabulum hoc reddit שבר *fragmentum; testa fracta*.

פאר. — *Ithpa.* אתפאר gloriosè se extulit; glorificatus fuit.

פוג frigere, *Particip.* פאג *plur.* מליא פיגן על לב verba quibus auditis animus non incalescit.

פולחנא , פולחן servitus; cultus.

פומא , פום os, oris. לפום juxta, secundum, pro ratione. לפומא idem.

פורקנא , פורקן redemptio, liberatio.

פורענו *et Apoc.* פורענות ultio, vindicta, pœna.

פיזא , פזא , פז aurum purgatissimum.

פחא laqueus, rete.

פטים saginatus; *fem. emph.* פטימתא.

פירי fructus. *Plur.* פירין; apud Talm. פירא רבא fructus magni, copiosi.

פטר liberum dimisit. — אתפטר dimissus est, discessit, migravit ex hâc vitâ.

פילא , פיל elephas.

פלג et פליג dividit. *Infinitivus cum affixo est:* בפלגותהון dum dividunt.

פלגא , פלג pars, dimidium.

פלח servivit; coluit (Deum; terram). *Pahel* idem. *Aphel* אפלח servire fecit.

פלשתאי Philistæus. *Pl.* פלשתאי.

פנק oblectavit sese.

פסא , פס pars, frustum, particula. כתונא דפסי *tunica particularum*, i. e. ex variis particulis versicoloribus consuta. פסי pro פסין.

פסל sculpsit, exsculpsit.

פסיל sculptile; idolum (sculptum).

פסא diffudit sese. *Ithpe.* affectus fuit.

פסק abscidit; cessavit; decrevit. *Aphel* אפסק cessare fecit, abstulit.

פקד præcepit, jussit, mandavit. *Aphel* אפקד commendavit; deposuit

פִּרְסָה milliare. *Pl.* פרסין.

פְּרַע solvit (v. g. capillos); *Ithpe.* אִתְפְּרַע solutus fuit; vindicavit se de (מִן) aliquo.

פְּרִיץ , פְּרִיצָא protervus.

פְּרַק liberavit; *item* rupit. disrupit. *Ithpa.* idem.

פְּרִישׁוּת , פְּרִישׁוּתָא est (p. 154, Vol. 1, part. 2) τὸ effari; prolatio, expositio.

פְּרַשׁ separavit. *Aphel* אַפְרֵישׁ segregavit, separationem fecit.

פְּרִישָׁן miracula, mirabilia.

פְּתַח aperuit, incoepit. *Ithpa.* idem; aperuit sibi. *Aphel* idem.

פְּתָי latum, spatiosum.

פְּתַק ejecit, projecit.

(בִּידֵיהּ) in manibus (in fide) ejus.

פַּקְפֵּק perfodit; inquisivit, scrutatus est.

פַּקְתָּא vallis.

פרג vocabulum hoc, quod occurrit Vol. 1, part. 2, pag. 98, in Lexicis non inveni; forsan mendosum est. Quidquid sit, *oculum* eo significari, omninò constat ex serie orationis.

פֵּרוּד , פרודה separatio.

פְּרַח floruit. — *Item* volavit; avolavit, aufugit.

פְּרַט distinctè declaravit.

פְּרִיג (?) פריגא avis quædam minuta. *Pl.* פריגין.

פְּרִיטִין nummi minuti.

פַּרְנָסָה victus, alimonia.

פַּרְסָא , פַּרְסְתָא ungula; planta pedis.

צ

צְבָא , צְבִי voluit (seq. ל).

צְבוּ Apoc. ex צְבוּת voluntas, desiderium.

צְבִי decus, ornamentum.

צִבְעוֹנִין colores; colorata, versicoloria.

צְדָדִים latera.

צַדִּיק , צַדִּיקָא justus.

צְהַל hinniit; jubilavit.

צְוַח clamavit, exclamavit.

צוֹם , צוֹמָא jejunium.

צַוַּאר collum; צַוְּארֵיהּ collum ejus.

צוּר rupes.

צוּת (צִת) audivit. Aphel אַצִּית attendit, obedivit.

צְחָא sitivit.

צְחוּת , צְחוּתָא sitis.

צִיצִין pinnæ piscium.

צִית pro צֵאת exitus, finis.

צְלָא assavit.

צְלוֹ , צְלוֹתָא oratio, precatio (צְלוֹת).

צְלַח prosperavit.

צְמַח pullulavit, germinavit. Aphel אַצְמַח.

צְמַח , צִמְחָא germen.

צְפָא vidit, observavit; Particip. Peal צָפֵי.

צִפּוֹרֶת emph. צִפּוֹרְתָא avis.

צְפוֹן , צִפּוּנָא septentrio.

צְפַר , צַפְרָא aurora, tempus matutinum; manè. לְצַפְרִין quotidie.

צִפַּר , צִפְּרָא avis. Plur. צִפְּרִין.

צְרִיךְ fem. צְרִיכָא indigens (לֵיהּ) eo.

צְרַךְ , - אִצְטְרִךְ opus est; necesse habet; debet.

צָרוּךְ commoditas, utilitas.

צְרִיכָא necessitas.

צְרַף conflavit, purgavit.

צְרַר ligamen; fasciculus (pecuniæ).

ק

קָא אֲזֵיל = קאזיל.

קָא particula expletiva. *Vide* כְּדְקָא sicut.

קְבִיעָא , קְבִיעֲתָא fixum, statutum tempus.

קְבַל , קְבִל clamavit, conquestus est.

קְבֵילָא , קְבֵילְתָא quiritatio, clamor.

קְבֵל et קְבַל *emph.* קַבְלָא, קִבְלָא tenebræ, obscuritas, caligo.

קֳבֵיל coram, e regione, contrà, versùs. לְקֳבֵיל versus; propter.

קְבֵיל *idem.* לְקִבְלֵיהּ.

קַבֵּל accepit, suscepit, auscultavit; obtemperavit.

קְבַע fixit, affixit.

קְבָעָא fixum, statutum tempus. בִּקְבַעְתָא statutis temporibus.

קְדַל cervix. De תביר קדל *vide* Scholiasten.

קַדֵּם antevertit, prævenit; incoepit. *Aphel* אַקְדֵּם occurrit, obvenit; maturavit.

קִדּוּם , קִדּוּמָא oriens, pars orientalis.

קְדוּשָׁא , קְדוּשְׁתָא (קִדּוּשָׁא , קִדּוּשְׁתָא) sanctificatio; canticum quo Deo acclamatur: *sanctus, sanctus, sanctus.*

קְדַם , קַדְמָא antiquitas. *Plur.* קַדְמִין. — Sic מִלְּקַדְמִין vel מִן לְקַדְמִין ab antiquis (temporibus).

קֳדָם ante, coram. קֳדָמוֹהִי ante eum.

קדמית (קדמות), קַדְמִיתָא (קַדְמוּתָא) antiquitas, principium.

קָדֵם præcedens; præstantior. *Plur.* קָדְמִין.

קְדָרָא , קְדַר olla.

קַדִּישָׁא , קַדִּישׁ sanctus.

קַדֵּשׁ sanctificavit, consecravit.

קְדָשָׁא , קְדֹשׁ sanctitas.

קוּדְשָׁא , קוּדְשׁ sanctitas. De Deo *adjectivè* usurpatur : קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא sanctus, benedictus ille.

קוז. - *Aphel* אַקִּיז venam secavit.

קוֹל vox.

קוּם stare; insistere, surgere (*activè* sublevare); insurgere contra (עַל) aliq. *Infinitivi Pael* forma est etiam מִיקוּם = מְקוּם. *Aphel* אֲקִים et אוֹקִים constituit, confirmavit. *Infinitiv. Aph.* אֲקָמָא (et אוֹקָמָא) ante *affix*. אֲקָמוּת. — קוּם sequente מְטוּל notat *stare* (coram rege) *pro aliquo, i. e.* in favorem alicujus intercedere.

קוֹם (ex קֳדָם) ante, coram, *non nisi cum affixis usurpatur*, v. g. קוֹמֵיהּ ante eum.

קוֹמְצָא , קוֹמֶץ pugillus.

קָרְבָּן et קוּרְבָּן oblatio, sacrificium.

קְטוֹלָא , קְטוֹל occisio, cædes.

קָטוֹלָא , קָטוֹל occisor. רַב קָטוֹלַיָּא magister militum.

קְטַל occidit, interfecit.

קְטִילָא occisio, cædes.

קִטְלָא , קְטַל occisio; mors.

קְטַם cinis.

קְטַן parvus; minorennis; natu minor.

קְטַף balsamum, resina.

קָיֵם assistens, is qui adstat; superstes; permanens; vivus.

קַיֵּם (*Pahel a* קוּם), stabilivit; conservavit in vitâ; jurejurando confirmavit aliquid; vovit,

fœdus pepigit. *Ithpa.* אִתְקַיֵּם vixit, in vitâ conservatus fuit, permansit.

קְיָמָא , קְיָם pactum; fœdus; votum.

קֵיסָא , קֵיס lignum.

קָלָא , קָל (*Hebr.* קוֹל) vox; *plur.* קָלִין.

קָלָא , קָל gleba.

קְלָא combussit. *Particip. Pehil* קְלֵי *emph.* קַלְיָא.

קַלִּיל levis, velox; *item* paucus, exiguus.

קַלֵּס laudavit, celebravit.

קָם (*Apoc. ex* קֳדָם) ante, coram. קָמֵיהּ coram eo.

קָמָא statua.

קַמָּאָה , קַמָּא primus. זִמְנָא קַמָּא primâ vice.

קַמְצָא locusta, bruchus. *Plur.* קַמְצִין.

קַנֵּא *Pael* zelotypus fuit, invidiâ affectus fuit.

קְנָה emit, acquisivit; possedit.

קָנֵה arundo; calamus scriptorius. *Plur.* קְנִין.

קִנְיָן acquisitio; possessio.

קְפָא conjunctus est.

קפד. *Hiph.* הִקְפִּיד iratus est.

קְפַץ saliit, exsiliit.

קְפִיצָה saltus, exsilitio.

קְפִיץ *idem*; *plur.* קְפִיצִין.

קִצָּא , קֵץ finis.

קְצַץ succidit, præcidit. *Imperativ.* קוֹץ.

קְצַר abbreviavit, decurtavit. *Pael* idem.

קְצָת particula; aliquid; aliqui.

קָרָא , קָר cucurbita.

קְרָא vocavit. *Ithpe.* אִקְּרִי pro אִתְקְרִי.

קְרָא Scriptura S.; locus ejus aliquis. אַקְּרָא *in eum locum S. Script.*

קְרָבָא , קְרָב bellum.

קְרֵב , קְרֵב appropinquavit. *Pael* admovit, adduxit, congregavit.

קְרָבוּת prælium, bellum.

קְרִיאָה lectio.

קָרִיב , קָרִיבָא propinquus, proximus.

קִרְוָא (קְרִי) civitas. *Emph.* קִרְיְתָא , קַרְתָּא ; *plur.* קִרְוִין ; *emph.* קִרְוַיָּא.

קְרַטַע subsiliit.

קֶרֶן , קַרְנָא cornu. *Plur.* קַרְנִין.

קְשׁוֹט , קוּשְׁטָא veritas.

קְשִׁי durus, gravis, molestus est. *Aphel* אַקְשֵׁי objecit.

קְשֵׁי durus; gravis, molestus. *Plur. fem.* קַשְׁיָן dura (sc. verba).

קַשְׁיוּת et *Apocop.* קַשְׁיוּ durities, asperitas.

קַשִּׁישׁוּתָא senectus.

ר

עֲלָת רְאִיָה visio. רְאִיָה=רְאִיָה oblatio, sacrificium apparitionis. Cf. Exod. 23, 17.

רֵאשׁ caput; princeps.

רְבָא vid. רְבֵי.

רַבָּא , רַבְּתָא, pag. 107, Vol. 1, part. 2 (si tamen rectè ità scribatur, de quo dubito), notare videtur *educationem* (liberorum).

רִבּוֹא et רִבּוֹ myrias, decem millia.

רְבוּת , רְבוּתָא magnitudo; præstantia, magnificentia, majestas.

רְבוּ pro רְבוּת (*emphat.* רְבוּתָא magnitudo, magnificentia, dignitas.

רַבְיָא , רַבֵּי puer.

רְבֵי magnus factus est; crevit; educatus fuit.

Ithpael אִתְרַבָּא magnificatus est. *Ithpalp.* אִתְרַבְרַב magnificatus est, se extulit; et, *seq.* עַל, dominatus est in aliquem.

רַבָּא , רַב magnus, major, maximus; princeps; remunerator (bonorum aut malorum operum); *item* ludimagister. Est רַבֵּהוֹן = רביהון.

רַבְיוּת magnitudo; major ætas (de eo qui altero major natu est).

רִבּוֹנָא , רִבּוֹן Dominus.

רַבָּן princeps; magister, doctor. *Plur.* רַבָּנִין; ast Talmudicis etiam רַבָּנָן.

רְבַע cubavit, recubavit.

רַבְרְבִין magni, prægrandes; principes.

רַבְרְבָנִין principes, duces, præfecti.

רַבְרְבוּתָא magnificentia.

רִגּוּג desiderium; desiderabile.

רִגְלָא , רֶגֶל pes; *item* dies festus Judæorum unus ex tribus majoribus.

רְדַף insectatus est, persecutus est.

רְוָה inebriatus est.

רְוִיתָא , רְוָיָא inebriatio.

רוּגֶז furor; *emph.* רוּגְזָא.

רוּחָא , רוּחַ ventus; spiritus; animus; mens.

רְוַח respiravit; recreatus, refocillatus fuit; *item* latus fuit.

רְוָחָא , רְוַח respiratio.

רוּם altus, elevatus fuit. *Ithpalp.* אִתְרוֹמַם exaltavit se; elevatus fuit; exaltatus fuit.

רוּם altitudo; elatio; altum.

רָזָא , רָז secretum; mysterium.

רְחֵילָא ovis, agnus.

רְחֵם , רְחַם misertus est;

amavit, dilexit; *Pael* idem. מְרַחֵם amicus.

רְחַם, רַחֲמָא misericordia (Vol. 1, part. 2, p. 21); רַחֲמִין viscera misericordiæ.

רָחֵם amicus.

רַחֲמָן misericors; Deus.

רְחַק elongavit se. *Pael* רַחֵק abominatus est. *Aphel* אַרְחֵק removit aliq.; reprobavit; sprevit; longinquus fuit.

רָחִיק, רְחִיק longinquus; מֵרָחִיק e longinquo.

רִיחוּק elongatio; res (elonganda) abominanda; abominatio.

רְחִישִׁין vocabulum in Lexicis non obvium. Equidem putem eo notari *cantica*, ut adeò sit Synonymum *rs* שִׁיר. -Videtur autem derivandum esse a רחשׁ quod Hebraicè notat *ebullivit*; tropicè *effudit* (verba).

רֵיוָתָא, רֵיוָא aspectus.

רֵיוִי *idem*.

רֵיקָא, רֵיק vacuus, inanis.

רִיק. — *Aphel* אָרִיק evacuavit.

רְקִיעָא firmamentum cœlorum. *Plur.* רְקִיעִין; *firmamenta septem Hebræi distinguunt.*

רֵישָׁא, רֵישׁ caput; princeps; principium; initium. רֵישׁ כַּלָּה *hiess der Lehrer, welcher sich mit dem Unterrichte in den Sabbaten vor den Hauptfesten beshäftigte* (Fürst).

רְפוּאָה medicina; *item* sanitas, salus.

רְכַב equitavit; vehitur asino, curru etc.

רְכַן. - *Aphel* אַרְכִּין inclinavit.

רָם, רָמָא altus, excelsus, elatus.

רְמָא jecit, injecit, projecit.

רָמוּת elatio, elatum, excelsum.

רום (רם) altus est, exaltatus est.

רמז innuit; indicat; designat.

רמש, רמשא vespera; vesperè.

רפוס calcatio, calcando expressus uvarum succus.

רפף. - *Pihel* רופף commovit, concussit.

רצין Rasin; *nom. pr.*

רסתקא platea publica, forum.

רעות, רעותא voluntas; benevolentia; desiderium.

רעוא voluntas, benevolentia, oblectatio, beneplacitum.

רעא, רעי pavit (v. g. gregem). *Particip. Pehil* רעי depastus.

רעיא, רעיתא pascuum.

רעי, רעיא pastor.

רעין, רעינא cogitatio.

רעם tonitru.

רשות, רשותא potestas; regnum; reges.

רשו *Apocop. ex* רשות facultas, licentia, potestas.

רשם, רשמא signum (Vol. 1, part. 2, p. 10).

רשם signavit; consignavit, conscripsit.

רשע, רשעא malitia, improbitas.

רתיתא tremor, horror.

ש

שאר, אשתאר relictus est, superstes fuit.

שאר, שארא reliquum, reliquiæ.

שאול orcus, infernus.

שאלא, שאלתא interrogatio, quæstio.

שבה captivum duxit.

שְׁבְהוֹר gloria, decor.

שְׁבוּעֲתָא *Plur. emphat.* שְׁבוּעָתָא; oe (p. 156, Vol. I, part. 2) videtur notari triplex sacra hebdomas: hebdomas dierum, hebdomas annorum, et hebdomas hebdomadis annorum; atqui vult dicere post nullam harum hebdomadum (ergo numquam) ad eosdem choros angelorum vices decantandi laudes Dei redire.

שְׁבוּעָא, שְׁבוּעֲתָא juramentum.

שַׁבַּח *Pael* laudavit, laudibus celebravit. *Particip.* 2. דִמְשַׁבַּח quod optimum est.

שְׁבַח, שִׁבְחָא laus, laudatio, decus.

שִׁבְחָא, שִׁבְחֲתָא *idem.*

שְׁבָא, שְׁבִיָא captivitas.

שַׁבִּיט virgam habens, caudata (stella); cometa.

שְׁבִילָא, שְׁבִיל via, semita.

שְׂבַע saturatus fuit.

שְׂבַע, שִׂבְעָא satietas, saturitas.

שְׁבַע, שִׁבְעָא septem.

שְׁבַק reliquit, dimisit; condonavit.

שְׂבַר expectavit, præstolatus est. *Pael* idem.

שְׁדָא fudit, effudit, jecit, projecit.

שַׁדְיוּת effusio.

שְׁדַךְ quievit, requievit.

שׁוֹטֶה stultus.

שׁוּלְטָן (שָׁלְטָן) dominium, imperium; dominator.

שׁוּם nomen.

שׁוּק, שׁוּקָא platea.

שׁוּת, שׁוּתָא colloquium, sermo.

שַׁוִּי, שַׁוִּי *Pael* posuit,

imposuit.

שְׁוָא æqualis est. *Particip. plur.* שָׁוַין.

שׁוּפְרָא pulchritudo. *Pl.* שׁוּפְרִין.

שׁוֹרְקָה vitis generosior.

שֵׁזִיב (שֵׁיזִיב) eruit, liberavit. *Ithpa.* אִשְׁתֵּיזִיב evasit, salvum se fecit.

שְׁזַר contorsit, contortuplicavit.

שַׁחֲרִית precatio matutina.

שְׁטַף inundavit.

שִׁטְפָא, שְׁטַף inundatio; abreptio (v. g. voti in oblivionem.

שֵׂיבְתָא, שֵׂיבָא senectus, canities.

שֵׁיזְבָא evasio, liberatio.

שִׁיחָא (שֵׁיחָא), שִׁיחַ fovea, fossa.

שֵׁיחַנְא onus, saroina.

שִׁיפָא, שִׁיף gladius. *Pl.* שִׁיפִּין membra humani corporis?

שֵׁיצִי = שֵׁצִי; (*Pael*) *fut.* 3. *pl. m.* יְשֵׁצוּן consumserunt; perdiderunt. *Infinitiv.* שֵׁיצָאָה, si sequatur aff. שֵׁיצָיוּת.

שִׁירָא turma, caterva.

שְׁיָרִין residuum, reliquum.

שֵׁירוּיָא initium, principium.

שִׁירְתָא, שִׁירָא canticum.

שִׁתָּא, שִׁית sex.

שְׁכַב jacuit, decubuit, dormivit.

שְׁכִינָא *vide* שכינה in Glossario in Select. Rabbin., et Nott. misc. part. 2, pag. 149, sqq.

שְׁכַח invenit. *Particip. Pehil* שְׁכִיחַ. *Aphel* אַשְׁכַּח *idem.*

שַׁכְלֵל absolvit, perfecit, fundavit.

שְׁכֶם Sichem; *nom. pr.*

שְׁלִיחַ legatus, nuncius.

שָׁלוּ error.

שְׁלַח misit, emisit. *Pael* שַׁלַּח emisit. *Aphel* deposuit, exuit (vestimenta).

שְׁלַט dominatus est. *Pahel* idem.

שַׁלִּיט dominator.

שְׁלָם, שְׁלָמָא pax.

שְׁלֵם absolvit, confecit, complevit. *Pael*: complevit; persolvit; retribuit, compensavit. In *Aphel* אַשְׁלֵם *idem*.

שְׁלַף eduxit, detraxit. *Infinit.* הוה בעי לְמִשְׁלְפֵיהּ quærebat detrahere, exuere eum (sc. montem).

שֵׁם, שְׁמָא nomen. *Plur.* שְׁמָהָן. - כְּשֵׁם sicut.

שְׂמָאלָא sinistra (manus).

שמדע.-*Ithpa.* אִשְׁתְּמוֹדַע innotuit.

שְׁמַיָּא cœlum, cœli.

שָׁמִיר adamas; petra durissima. מִן שָׁמִיר טִינָרָא ex lapide durissimo rupis.

שְׁמַע audivit. *Ithpael* אִשְׁתַּמַּע audientem se fecit, obedivit. *Aphel* proclamavit, pronunciavit; audiendum proposuit.

שַׁמֵּשׁ ministravit; *seq.* קֳדָם, stetit coram aliquo ministrandi gratiâ.

שִׁמְשׁוּתָא ministerium.

שֶׁמֶשׁ, שִׁמְשָׁא sol.

שֵׁן, שִׁנָּא dens.

שְׂנָא, שְׂנֵי odio habuit.

שְׁנָה didicit; docuit.

שֵׁנָא, שִׁנְתָא somnus.

שְׁנָא mutatus est. *Aphel* אַשְׁנֵי mutavit; abrogavit (fœdus).

שְׁנָה annus. *Plur.* שְׁנִין.

שָׁעָא, שַׁעְתָא hora.

שעא. — *Ithpa.* אִשְׁתְּעִי narravit; *Impersonal.* narratum fuit.

שַׁעְבֵּד (*Shaphel a* עבד) servituti subjecit.

שְׁעוּתָא (p. 156, Vol. 1, part. 2) quid notet, nescio.

שַׁעֲוָה cera (opobalsamum).

שְׂעָרוֹת cæsaries, pili capitis.

שָׂפָה labium. *Pl. emph.* שִׂפְוָתָא.

שְׁפִיכוּת effusio.

שְׁפַךְ fudit, effudit.

שְׁפַר pulchrum fuit; placuit.

שַׁפִּיר pulcher, pulchrum, bonum, optimum.

שְׁקַע, שְׁקַעְתָּא immersio; occasus solis.

שַׂק, שַׂקָּא saccus.

שֶׁקֶר, שִׁקְרָא mendacium.

שִׁקְדִין amygdala.

שְׁרַג, שְׁרָגָא lucerna, lumen.

שְׁרֵי, שְׁרָה habitavit, mansit; *item:* solvit, absolvit, remisit. *Aphel* manere fecit; reposuit.

שֵׁרוּתָא, שֵׁרוּת convivium, epulum.

שַׁרְבֵּב (*Shaphel a* רבב) crescere fecit.

שְׁרָא incepit. שְׁרוֹ cum ן paragog. שְׁרוֹן. *Pael* id. שָׁרִיאוּ = שריו inceperunt.

שֵׁרִיּוּת principium; initium.

שְׂרָפִים, שָׂרָף Seraphim.

שֹׁרֶשׁ radix. *Pl.* שָׁרָשָׁיו radices ejus.

שַׁתָּא annus.

שְׁתָא, שְׁתִי bibit; cum א prosthet. אִשְׁתִּי bibit.

שְׁתִיָּא fundamentum.

שְׁתַף sociavit. *Pael* idem. *Ithpa.* sociavit sese cum (ב) aliquo.

שְׁתַק siluit, tacuit.

ת

תאין venientes. *Particip. Peal ab* **אתא**?

תבע quæsivit; requisivit.

תבר fregit. *Participium Pehil* **תביר** confractus. *Pael* confregit.

תבשילא, **תבשיל** decoctum; edulium; pulmentum.

תגא corona.

תגרא, **תגר** negotiator, mercator.

תדירא jugiter, continuò.

תהומא, **תהום** abyssus, vorago.

תהה stupuit, obstupuit. **תוהו** obstupuerunt.

תוב redire; converti, pœnitentiam agere. *Ithpe.* reductus est; responsum accepit; exauditus fuit. *Aphel* reduxit, reddidit (verbum) = respondit. *Infinitivus* **אתבא**. - *Ithpol.* **אתותב** restitutus est.

תו *Apocop. ex* **תוב** amplius; aliàs; rursùs.

תולדא generatio, prosapia.

תוקפא, **תוקף** robur, fortitudo.

תורא, **תור** bos.

תושבחא, **תושבחתא** laudatio. **תקון תושבחתא** ornamenta pretiosa.

תחומא, **תחום** terminus, limes.

תחות sub, subter.

תחים terminatus; constitutus, positus.

תיומת gemellus. **תיומתיה** gemellus ejus (sc. Caini).

תכא mensa.

תכל, **תכל** orbatus fuit. *Pael* **תכל** orbavit. *Aph.* **אתכל** orbavit.

תכתקא sedile, sedes, thronus.

תלא pependit. *Particip. Pehil* תליא באמא poenas dabit mater.

תליתא , תלי dilapidatio.

תליתאה , תליתי tertius.

תלתא , תלת tres. תלותי tertiò, tertiâ vice, tripliciter.

תמה admiratus est, obstupuit.

תמהא *plur.* תמהין miracula, res mirabiles.

תמן ibi, illìc. לתמן eò, illùc.

תמניא octo.

תנא tradidit, docuit, legit. תנא traditum est, docetur.

תנא doctor Talmudicus.

תניא , תני docens, doctor.

תניא traditio, doctrina.

תנחום consolatio.

תנינא , תנין draco, serpens.

תנינא , תנין secundus. *Femin.* תנייתא.

תננא , תנן fumus.

תסס ferbuit, ebulliit. *Particip. Pehil* תסיס, v. g. תסיס בסימא acetum ebulliens est, *h. e.* in superficie terræ natat nondum absorptum.

תעבור excandescentia, furor iræ.

תעלא , תעל vulpes.

תפוח pomum. *Pl.* תפוחין.

תפס apprehendit, cepit. *Ithpe.* אתתפס.

תקן aptavit, præparavit. *Aphel* אתקן *idem*; stabilivit.

תקון apparatus, ornamentum.

תקף (תקף , תקוף) validus fuit, invaluit, prævaluit; stabilivit sese; grave, durum, molestum fuit. *Fut.* יתקף. - *Pael*

confortavit; retinuit; *Aphel* אַתְקֵיף vim exercuit in (ב) aliq.; apprehendit (ב) aliquid.

תַּקִּין rectus; bonus.

תַּקְרוּבְתָּא, תַּקְרוּבָא oblatio, sacrificium; munus.

תְּקוֹף robur; potentia.

תַּקִּיף vehemens, validus, fortis.

תַּרְבָּא, תְּרַב adeps. *Plur.* תַּרְבִּין.

תָּרֵךְ ejecit, expulit. *Particip.* תָּרֵיךְ (= תָּרֵךְ).

תַּרְנְגוֹלְתָּא, תַּרְנְגוֹלֶת gallina.

תַּרְעָא, תְּרַע porta, ostium.

תְּרֵי, תְּרֵין *masc.* duo; cum affixis mutatur י in ו. v. g. תַּרְוֵיהוֹן illi duo; *fem.* תַּרְתֵּין.

תַּשִׁישׁוּת debilitas; defatigatio.

תְּשַׁע *femin.* et תִּשְׁעָה *masc.* novem.

תַּתַּאי (contractum ex תַּחְתַּאי), תַּתָּאָה inferior; inferius. לְתַתָּא infrà.

OMISSA.

—

הַפְּתוֹן *Haphton.* Ita vocatur catena montium, Mediæ et Persiæ, ut videtur, contermina.

זרז *Pihel* זָרֵז monuit, admonuit; v. g. לזרוז (sic enim legendum est Vol. 1, part 1, pag. 119, non

verò לורור, quod mendosum est) ***ad monendum eum***.

עטף. - ו"ו העטף Vau *conjunctionis*.

פִּלוֹסוֹפְיָא et פְּלְסוֹפְיָא Philosophia.

פִּילוֹסוֹפִי *fem*. פִּילוֹסוֹפִית Philosophicus, Philosophica.

קֶשֶׁר conjunctio, constructio (*apud Gramm.*).

VOLUMINIS III,

PARTIS PRIORIS

FINIS.

אבני חפץ

CHRESTOMATHIA

RABBINICA ET CHALDAICA.

אבני חפץ

CHRESTOMATHIA

RABBINICA ET CHALDAICA

CUM

NOTIS GRAMMATICIS, HISTORICIS, THEOLOGICIS,

GLOSSARIO

ET

LEXICO ABBREVIATURARUM,

QUÆ IN HEBRÆORUM SCRIPTIS PASSIM OCCURRUNT.

AUCTORE

JOANNE THEODORO BEELEN,

CAN. HON. ECCL. CATHEDR. LEOD., S. TH. DOCT., IN UNIV. CATH. LOVAN. S. SCRIPT. ET LINGG. ORIENTALL. PROF. ORD.

VOL. III,

COMPLECTENS GLOSSARIUM ET LEXICON ABBREVIATURARUM.

PARS POSTERIOR,

LEXICON ABBREVIATURARUM.

LOVANII

TYPIS VANLINTHOUT ET VANDENZANDE,

UNIVERSITATIS TYPOGRAPHORUM.

1843.

א׳

אֵל אֲדֹנָי *Deus.* אמר, אמרו. — אָמֵן *Amen.* ראשון, *primus* — יהוה in Tikkune hazzohar. אֲוִיר *Aer* videlicet *aura.* אדוני. — אדם. — אחד, אחת. — אַל. — אָב. — אֵם. — אָח. — אִם. — אַמָּה *cubitus.* אות *signum, littera.* אין *non, nihil.* איש. — Non indicaturi sumus valorem litterarum numericum, quùm eum aliunde jam notum esse supponamus.

א״א

אִי אֶפְשָׁר *non est possibile.* אמר אחר *dixit alter,* vel in plur. אחרים אומרים. — אמר אֵלִיָּהוּ *dixit Elias*, vel אליהו אַשְׁכְּנַזִּי *Elias Germanus* (Grammaticus quidam). אדוני אָבִי *Dominus meus pater meus.* אברהם אבינו. — אִי אָמְרַתְּ *si dixeris.* אִי אָמֵינָא, אִי אֲמֵרִית *si dicam.* אמר אוֹמֵר. — אמר אוריין *dixit* אמר אברהם. — אין אומרים. —

Oreiin. (Nomen proprium est cujusdam commentatoris discipuli Rambam) אֹפֶן אחד *modus unus*, אַחֵר *alius;* אֵשֶׁת איש *uxor viri* (adultera). איש אלהים. — אם אומר. — אמר אחד: *posteà dixit* אחר אמר — אין — . אָנוּ אומרים — . אתה אומר — . אני אומר — . אומרים. — אין אַחֵר — . אין אחד — . אי איכא *si est* vel *sunt.* אי בעית *si mavis.* Cf. אב״א *si quæsieris.* Talm. אמן אמן *Amen, Amen.* אֶרֶךְ אַפַּיִם, אֶרֶךְ אַנְפִּין *longanimis.* אבי אסף nomen libri est. אֲגֻדַּת אֵזוֹב item. אות א׳ *littera Aleph.* — אוֹת אחד. אַשְׁכְּנַזִּים אוֹמְרִים *Germani dicunt.* אֵל אֱמֶת *Deus verus.* אלהי אֱדוֹם *Dii Edom* (peregrini). — איש אמת. אותו איש *vir iste* (Salvatorem nostrum J. C. intelligunt). אשת אָבִי *noverca mea.* — אשת אדוני. אנשי אמונה *religiosi, justi.* — אחינו אתה. — אבינו אתה. איש איש *quisque, omnes.* אֶפֶס אֶפְשָׁרוּת *impossibilitas.* אין אסור est initium C. IX. Tract. Talmud. *Kelaijim.* ארבעה אחין initium Cap. III Tract. Talm. *Jebamoth.* Librorum tituli sunt: — אוֹת אֱמֶת. — אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ. — אַיֶּלֶת אֲהָבִים. אֵשֶׁל אַבְרָהָם.

אא״א

אמן. (Talm.) אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ *sed si tu dicis* (Talm.). אמן אמן אמן *Amen, Amen, Amen.* אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם

initium cujusdam precationis est. אף אני אומר. — אף אני אביא *etiam ego adducam* (scil. aliud argumentum seu testimonium). אמר אדוני אברהם.

אא"ב

אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא *si ità dicas, benè est.* Scil. quiescit objectio, benè dicis. Talm. אדני אביך. — אין אומרים בְּרָכָה *non præmittunt benedictionem.*

אא"ום

אדני אָבִי וּמוֹרִי *dominus pater et doctor meus.*

אא"זל

אדני אבי זכרונו לברכה *dominus pater meus, ejus memoria sit in benedictione.* אמרו אבותינו זכרונם לברכה.

אא"י

אין אומרים יוצרות *non dicentes* (sunt, non dicunt) *Jotzeroth.*

אא"כ

אֶלָּא אִם כֵּן *sed si ità est* vel *nisi quod sic;* ex quorumdam sententiâ notat etiam אדני אביכם *dominus meus pater vester.* אַשְׁכְּנַזִּים אומרים כאן *Germani dicunt hic.* אין אומרים כאן.

אא"כק

אֶלָּא אם כן קָשֶׁה *hæc si ità sunt, grave est* etc.

אא"לר

אֶרֶךְ אַפַּיִם לְעוֹבְדֵי רְצוֹנוֹ *longanimis erga facientes beneplacitum suum.*

אא״ם

אם אינם מכירים *si ipsi non cognoscunt.*

אא״נ

אַרְבָּעָה אָבוֹת נְזִיקִין init. Cap. Tr. Talm. *Baba kama.*

אא״ס

אין אומרים אמן אמן סלה *Amen, Amen Selah.* סְלִיחוֹת *non dicentes* (sunt, non dicunt) *Selichoth.*

אא״ע

אם אינו .אברהם אבן עזרא *Abraham Aben Ezra.* עִנְיָן *si non est significatum* vel *si non est ad propositum.* אִגֶּרֶת אָרְחוֹת עוֹלָם est titulus alicujus libri.

אאע״בבז

אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות *non coit homo coitu fornicationis* Talm.

אא״עה

אברהם אבינו עליו השלום *Abraham pater noster super quem sit pax*, vel אמר אברהם וכו׳ *dixit Abraham* etc.

אא״צצ

צִדְקָתְךָ צדק ,אין אומרים צדקתך צדק *non dicunt* quæ formula quædam precandi est.

אא״ק

אלא אי קשיא *nisi est durum*, i. e. argumentum.

אא״קי

אין אומרים קַדִּישׁ יָתוֹם *non dicunt* Kaddish Ja-

thom; quæ precandi formula est orphanorum pro parentibus defunctis.

אא"ת

אין אומרים תְּחִנּוֹת *non dicunt supplicationem.*

אא"תל

אפילו אם תמצא לומר *etiamsi dicere possis* vel *voles.* Talm.

א"ב

אית בפסוק *est in versiculo;* apud Masorethas, cùm notant in aliquo versiculo omnes contineri Alphabeti litteras. אַלְפָא בֵיתָא *Alphabetum.* אות ב' *littera* Beth. איש בריתי *vir fœderis mei.* אם בִּקֵּשׁ *si quæsiverit.* אומרים בָּרְכוּ *dicentes : benedicite.* אַנְשֵׁי ביתו *familia sua.* איש בְּלִיַּעַל *malitiosus, nequam.* אֶחָד בָּעוֹמֶר *primus* (dies) *in Omer* (est terminus technicus Judæis proprius quo computant dies a tempore Paschatis usque ad tempus Pentecostes et secundum Omer). אל בנה est initium alicujus cantûs. אל בְּנִי *ne, fili mi.* אות בְּפוּמוֹ *littera in ore ejus*, i. e. continet omnes litteras Alphabeti. איכא בינייהו est initium Cap. alic. Talm. אין בין (item). אִפּוּרֵי בִיאָה titulus libri est, ut et sequentes tres : אִמְרֵי בִינָה. — אֶבֶן בּוֹחַן. — אַלּוֹן בָּכוּת.

א"ב א"ב א"ב

אחד בתורה, אחד בנביאים, אחד בכתובים *unum*

in Lege, unum in Prophetis, unum in Hagiographis. Sic loquuntur Masorethæ de voce quâpiam, quæ hâc vel istâ formâ ter tantùm in Scripturâ occurrit, semel in Lege, semel in Prophetis, semel in Hagiographis.

אב״א

אם בקש אומר *si volueris, dicam.* אִי בָעֵית אֵימָא *si cupiat, dicam.* אמן בְּצוּר אלהינו *Amen, in petrâ Deo nostro.* אברהם בן אָשֵׁר *Abraham filius Asher.*

אב״בי

אֶתְרוֹג בָּשָׂר בֵּצִים יַיִן *malum citreum, caro, ova, vinum.* In Tract. Talm. *Joma.* His non vescuntur pridiè diei propitiationis.

אבב״שיי

אתרוג ביצים בשר שמן יין ישן *citrum, ova, caro, oleum, vinum vetus.*

אב״ד

אם בית דין *pater domus judicii.* אַב בֵּית דִּין *si domus judicii.* אין בית דין *nullum tribunal.*

אב״ד ור״מ דק״ק

אַב בֵּית דִּין וְראֹשׁ מְתִיבְתָּא דִּקְהִלָּה קְדוֹשָׁה *Præses judicii et princeps universitatis sancti cœtûs.*

אבגי״תצ

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדוֹל יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה *Eheu! vi*

admirabilium factorum dextræ tuæ colligatum (scil. nodum) *solvas!* (In amuletis et in precatione).

אב״ה

אמר ברוך הוא *dicit benedictus ille*, sc. Deus. אב הרחמים principium est cujusdam precationis.

אב״ו

אדם בָּשָׂר ודם *homo caro et sanguis; carnalis, mortalis.*

אב״וב

אחד בפה ואחד בלב *idem in ore et idem in corde.*

אב״יי

אשר בך — .אב״בי vide אתרוג ביצים יין ישן ירחם יתום *quia in te misericordiam consequetur pupillus;* ex Hoseæ Cap. 14, 4. Apud Talmudicos est nomen celebris doctoris Abbai, qui ex eventu hoc nomen accepit. Antequam nasceretur, moriebatur pater ejus: ubi natus esset illicò moriebatur mater ejus.

אב״יב

אדם בִּיקָר בַּל־יָלִין *homo in dignitate non mansit.*

אב״יה

אליעזר בַּר יוסי הַגְּלִילִי *Elieser filius R. Jose Galilæi.* אֶבֶן הָעֶזְרִי *Aben Ezra.*

אב״יע

אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה *emanatio, creatio, formatio, factio.* Denotantur quatuor Cabbalista-

rum mundi : *emanativus, creativus, formativus* et *factivus.*

אב"ן

Apud peritos quos מקבלים vocant, אבן significat אָב *patrem* et בֵּן *filium* uno complexu, ad ostendendum patris et filii unitatem in essentiâ. Tres autem litteræ, tres hypostases in unâ οὐσίᾳ demonstrant. Schindler.

אב"ר

אב בן רוח הקדש *Pater, Filius, Spiritus sanctus.* אַלְפָא בֵּיתָא רַבְּתָא *Alphabetum magnum.*

א"ג

אַגַּב גְּרָרָה *per occasionem.* אינו גזל *non est rapina.* אכילה גסה *comestio crassa.* אמר גם *dixit etiam* vel *dixit ad hæc.* אִית גָּרְסִין *quidam legunt,* vel *docent.* אחד גָּרִים *quidam legit.* אדני גיסי *dominus meus affinis.* אין גְּמָרִינָן אֵין גָּרְסִינָן vel *non discimus.* אל גבור *Deus fortis.* איש גבור *vir validus.* איש גדול. — אור גדול. — אַנְשֵׁי גּוֹלָה *exsules* אתה גבור initium precationis est.

אג"ד

אין גזרא דא *decisio, constitutio non est.*

אג"לא

אתה גבור לעולם אדני *tu fortis es in æternum Domine.* Nomen est Dei apud Kabbalistas *Agla* dictum, quo Deum ab omnipotentiâ denominant.

Conferatur Galatinus de Arcanis lib. 2, c. 15. Sunt qui putant per prius א indicari אחדות *unitatem* scil. essentiæ divinæ, per ג verò שלוש *trinitatem* personarum, et per reliquas duas litteras nomen אל *Deus*, q. d.: Deus unus essentiâ et trinis personis.

אג"ס

איח גרסת ספרים *est lectio librorum.*

אג"ק

אגב קרקע; est terminus technicus in suis obligationibus obveniens.

אג"ר

איח גס רוח *est elatio spiritûs.* אדם גס רוח *homo elati spiritûs.*

אג"ש

איח גזירה שוה *est decisio æqualis* (par ratio).

א"ד

איכא דאמרי *sunt qui dicant.* אי דלמא *an fortè.* אין דרך *non est mos.* ארני דודי *dominus meus dilectus.* אינו דין *non est judicium.* אלו דברים est init. Cap. 8. Tr. Talm. *Berachoth.* אין דורשים est init. Cap. 8. Tr. Talm. *Chagiga.*

אד"א

איח דאמרי אנשי *id est quod dicunt homines.*

אד״הו

אדהכי והכי *intereà.*

אדה״עה

אמר דָוִד הַמֶלֶך עליו השלום.

אד״הר

אדם הראשון *primus homo.*

אד״ו

Apud Chronologos sunt litteræ numerum significantes; א est dies primus; ד quartus, ו sextus. Hi dies sunt פסולים *rejectitii* et *reprobi*, ut primus dies anni in eos incidat, propter computationem festi Paschatis.

אד״י

אדני דודי ידידי *domine mi dilecte et unice.*

אד״ל

אין דִין לְמַטָה *non est judicium infrà.* אית דין לְמַעְלָה *est judicium suprà.*

אד״ם

אדם דוד משיח *Adam, David, Messias.* אֵפֶר דָם מָרָה *cinis, sanguis, fel.* אמונה דבור מַעֲשֶׂה *fides, sermo, opus.* איש דעת מְאַמֵץ *vir doctissimus.* אחד דיני ממונות init. Cap. Talm.

אד״מו

אדני מוֹרִי וְרַבִּי *dominus doctor et magister meus.*

אד"עה

אמר דָוִד עליו השלום.

אד"ש

אחַר דְּרִישׁוּת שָׁלוֹם *post salutationem.*

א"ה

אוֹמֶנֶת הָעוֹלָם *nutrix*, seu *obstetrix mundi.* אמר הכותב *dixit scriptor.* אמר הַפָּסוּק *dicit versus* scil. biblicus. אִי הָכִי *sic*, *multò magis* אֲפִילוּ הָכִי vel אִי הָכִי *si sic.* אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא *Elias Propheta.* אֻמּוֹת הָעוֹלָם *gentes sæculi* sc. profanæ אדם הראשון *homo primus.* אחַר הַחֻרְבָּן *post excidium.* אֱדוֹמִי הָרָשָׁע *impius Edom.* אומרים הַלֵּל *dicunt Hallel.* אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ *Arca sancta.* אֲדוֹן הַנְּבִיאִים *dominus Prophetarum.* אלֹהֵי הָעֲרֵלִים *Dii præputiatorum* אדם הַקַּדְמוֹן *Homo primus.* אהרן הכהן *Aaron sacerdos.* אֵלּוּ הֵן *hæc illa sunt.* Initia precationum sunt tria sequentia : אֻמָּה הָרְשָׁעָה. — אדון העולם. אֲבוֹת הַטּוּמְאָה est init. Cap. 1. Tr. Talm. *Kelim.* Sunt librorum tituli quinque sequentes : אֶבֶן הָעֵזֶר. — אִגֶּרֶת הַמּוּסָר. — אגרת הַבְּרִית. — אגרת הַשְּׁמַד. — הסודות. אות.

אה"בה

אמר הקדוש ברוך הוא *dicit sanctus benedictus ille* (Deus).

אה"ג

אִשָּׁה הֲגוּנָה *mulier honesta.*

אה"הג

אֵלּוּ הֵן הַגּוֹלִין init. Cap. 2. Tract Talm. *Maccoth.*

אה"הל

אלו הן הַלּוֹקִין init. Cap. 3. Tract. Talm. *Maccoth.*

אה"הנה

אלו הן הַנֶּחֱנָקִין init. Cap. 10. Tract. Talm. *Sanhedrin.*

אה"הנש

אלו הן הַנִּשְׂרָפִין init. Cap. 9. Tract. Talm. *Sanhedrin.*

אה"כל

אַגַּב הַכְנָסַת כַּלָּה *propter exceptionem sponsæ* (i. e. ob Sabbathi appropinquationem).

אהכ"שר

אֶל הֲדֶרֶת כְּבוֹדוֹ שָׁלוֹם רַב *magnificentiæ ejus pacem plurimam* (apprecamur).

אה"ו

Altona, Hamburg, Wansebeck.

אה"ן

אִי הָכִי נַמִּי *si ità* (est) *etiam.* Talmud.

א' הנמ'

הַנִּמְשָׁךְ אות *littera sequens.*

אה"ע

אדון העולם ; אִמּוֹת הָעוֹלָם initt. precat.; tres sequentes sunt tituli librorum : אֶבֶן הָעֵזֶר. — אֲרוֹן הָעֵדוּת. — אֲבִי הָעֶזְרִי.

אה"פב

אֵין הֶפְרֵשׁ בֵּינֵיהֶם *non est differentia inter illos.*

א"ו

אֶלָּא ודאי *sed certum.* Sequuntur quatuor tituli librorum : אָב וָאֵם. — אָדָם וְחַוָּה. — אִסּוּר וְהֶתֵּר. — אוּרִים וְתֻמִּים. —

או"א

אבא ואימא — איש ואיש. — אחד ואחד *unus et alter.* *pater et mater.* אֵלֶּה וָאֵלֶּה. — אֲדָר וַאֲדָר *Adar primus et Adar secundus.* אֵלּוּ וְאֵלּוּ *hæc et illa.* אַבָּא וְאִימָא. *Amen et Amen.* אמן ואמן. — איש ואשתו tit. lib.

או"אא

אלהינו ואלהי אבותינו.

או"ב

אותו ואת בנו *ipsum et filium ejus* (accepit).

אוא"דאח

אֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים *hæc et illa sunt verba Dei viventis.*

א"ן vel או"ה

אִסּוּר וְהֶתֵּר *prohibitum et licitum.*

או"ח

אדם וחוה *Adam et Eva.*

או"חל

אדם וחוה חוץ לִילִית *Adam et Eva absque Lilith.*

או"יל

אֱכוֹל וּשְׁתֵה יֹאמַר לָךְ *ede et bibe dicet tibi.*

או"יר et אוכ"יר

אמן וכן יְהִי רָצוֹן *Amen et sic erit gratia.*

או"ל

אומר להם *dicens illis.*

או"ם

אַדִּיר וְנוֹרָא מַעֲשָׂיו *magnificus et venerabilis est in operibus suis.* אומר ועושה מַלְאָכָיו *dicens et faciens angelos suos.*

או"רי

אומר רבי יצחק dicit R. Isaac.

או"ש

אִסּוּר וְהֶתֵּר שֶׁלּוֹ *prohibitum et concessum ejus.*

או"ת

Tit. librorum sunt : אוֹר תּוֹרָה et אוּרִים וְתֻמִּים.

א"ז

אָבִי זְקֵנִי — .אִם זֶה — .אמר זה. *non est hic.* אין זה

avus meus. אִמִּי זְקֵנָתִי *Avia mea.* אוֹרוֹ זָרַח *lux ejus oritur.* אוֹמְרִים זְמִירוֹת *dicentes Psalmos.* אַתְנָח זַרְקָא *Atnach, Sarka.* אָדוֹם זָהָב *Aureus;* sequentes sunt tituli librorum : אוֹר זָרוּעַ. — אִישׁ זָקֵן. — אֲסֵיפַת זְקֵנִים. — אֵלִיָּהוּ זוּטָא.

א"ז"ל

אמרו זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *dicunt quorum memoria sit in benedictione.* אבותינו זכרונם לברכה. — אִשְׁתּוֹ זכרונה לברכה. — אבי זכרונו לברכה. — אוֹרוֹ זרח לעולם. *lux seminata justo.* אור זָרוּעַ לצדיק. — אין זה לְשׁוֹנוֹ *non est hic ejus stilus.*

א"ז"ק

אוֹר זָרוּעַ קצר tit. libr.

א"ח

אֶחָד חָסֵר *unum est deficiens* apud Masoreth. אִסְרוּ חַג *dies post festum;* adhibent in epitaphiis. איש חכם. — אִישׁ חָשׁוּב *vir honoratus.* — איש חסיד. אדני. — אֲדֹנִי חָמִי *dominus socer.* — אמרו חכמים. — אֵשֶׁת חַיִל *mulier bonæ indolis.* אֲבִי הַרְגִּי *vitricus.* חֲתָנִי *gener.* אִשָּׁה חֲשׁוּבָה *mulier honorata;* quæ sequuntur sunt titt. libb. : אוֹרַח חַיִּים. — אָרְחַת חַיִּים. — אוֹצְרוֹת חַיִּים. — אִגֶּרֶת חֲמוּדוֹת. — אור חיים. — חיים.

אח"א

אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת *quadraginta minus uno.*

אח"אכ

אַחַר אַרְבַּע כוסות *post quatuor pocula.*

אחד"שת

אַחֲרֵי דְרִישַׁת שְׁלוֹם תִּפְאַרְתּוֹ; in Epistolis.

אח"ה

אֹרְחַת חַיִּים הֶאָרוֹךְ tit. lib.

אח"ז

אחר זה *post hæc.* אָחִי זָקֵן *pater natu major.*

אח"זל

אמרו חכמינו זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *dicunt sapientes nostri quorum memoria sit in benedictione.*

אח"כ

אחר כַּךְ *posteà.* א' חִלּוּף כְּתָב *cambium.*

את"כא

אחר כך אמרו *post hæc dicunt.*

א"ט

אֲבָנִים טוֹבִים *lapides pretiosi.* אֵין טַעַם *non est ratio.* אִשָּׁה טוֹבָה.—אַרְבַּע טוּרִים tit.lib. אֵלוּ טְרֵיפוֹת est init. Cap. III. Tr. Talm. *Cholin.*

אט"ב

אנשי טבריא *Cives Tiberiani.*

אט"ל

אֵין טַעַם לִדְבָרוֹ *non est sensus sermoni ipsius.*

אט"ליס

אָז טוֹב לֹא יֶחְסַר סִימָן *numquam deficiet bonum* (*est signum*). אַז טוֹב לְךָ יִהְיֶה סֶלָה *deinde tibi proficiet. Sela.*

אי"

אינו יָכוֹל — .אֵינוֹ יוֹדֵעַ — .ארץ ישראל *non potest.* אִישׁ יְהוּדִי *Judæus.* אַבָּא יוֹסֵי *Abba Jose* (nomen cel. doct.). אִישׁ יְמִינִי *vir dextræ meæ.* אוֹרֶךְ יָמִים *longitudo dierum.* .אוֹר יהוה — אוֹר ישראל. — Quæ sequuntur sunt titt. libb. : אִגֶּרֶת — .אַבִּיר יעקב — .אור יַעֲקֹב — .אור ישראל .אור יְקָרוֹת — .אור יהוה — .אֶבֶן יְחִיָּה — .יְהוּדָה — .אָהֳלֵי יְהוּדָה — אי' notat אֵין *non* vel Chald. אִית *est.*

אי"א

איש יְרֵאַת אלהים *vir timens Dei.*

אי"ג

אמר יהודה גְּדַלְיָה *dicit Juda Gedalja.*

אי"דל

אִם יֵשׁ דִּין לְמַעְלָה *si est judicium in cœlo.*

א״ה

אם יַעֲזוֹר השם si decreverit Deus. אם יִגְזוֹר הַשֵּׁם si auxiliabitur Deus. אם ירצה השם. — אם יאבה האל si voluerit Deus. אם יֵשׁ הַשָּׁלוֹם si pax est = si vales; in epistolis.

א״הי

אם יעזור השם יתברך si juverit Deus benedictus.

א״י״ע

אַבְרָהָם יצחק ויעקב.

א״בה

אֲנִי יוֹדֵעַ כָּל־הַנִּסְתָּרוֹת ego scio omnia abscondita.

א״ל

אלהים יִרְאֶה לוֹ. Deus respondebit ei. אלהים יַעֲנֶה לוֹ providebit ei. אֵין יֵשׁ לְהָשִׁיב non est recursus, s. reducendum, s. redeundum. אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל nescit quæstionem instituere.

א״ע

אֲבִיר יַעֲקֹב עֶלְיוֹן Fortis (Deus) Jacobi supremus est. אֱלֹהִים יְחוֹנֵן עליהם Deus propitius sit eis. אֱלֹהִים יְהִי עֶזְרָם Deus sit auxilium eorum. אלהים יהי עִמָּךְ.

א״ר

אָמֵן יְהִי רָצוֹן Amen; fiat beneplacitum.

א״ש

אדני יתברך שמו sit nomen Domini benedictum.

ארני יש שמו יתברך *Dominus cujus nomen sit benedictum;* vel יתעלה *extollatur.*

אי"שר

אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא *Amen, fiat nomen ejus magnum.*

א"כ

אִם כֵּן *si ità* (est), *ergò, igitur.* אחר כך *posteà,* quod sæpè notatur et אח"כ. In hoc erraverunt typographi initio commentariorum R. D. Kimchi in Joëlem; ubi cum scriberetur compendio וא"כ, perperam integrè scripserunt ואם כן, cum scribendum fuisset ואחר כך *et posteà;* præcesserat namque תחלה, i. e. *primùm, initio.* אֵין כָּמוֹךָ *non est sicut tu.* אוֹמְרִים כָּאן *dicentes hic.* אֵינוֹ כֵן *non est sic.* אָמַר כָּךְ. — אֵלּוּ כֵלִים init. Cap. X. Tr. Talm. *Kelim.*

אכ"א

אֶחָד כִּסְאוֹ אֶחָד *ipse unus est, et thronus quoque ejus unicus.* אַשְׁכְּנַזִּים כָּאן אוֹמְרִים *hic Germani dicunt.*

אכ"ה

אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה *viri Synagogæ magnæ.*

אכ"ח

אֵם כָּל־חָי *mater omnis viventis.*

אכ״יר

אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן *Amen, sic fiat beneplacitum;* addito א in fine sic : אכי״רא, illud א notat *Amen* vel אדֹני *Domine.* Scribi solet etiam sic אוכ״יר vel או״יר; in quibus abbreviaturis *Vau* illud interpositum notat *et.*

אכ״מ

אֵין כַּאן מְקוֹמוֹ *non est hic locus ejus.*

אכ״מה

אִם כֵּן מַה הִגִּיד *si ita est, quid indicavit.*

אכ״ע

אֲכוּלֵי עָלְמָא *Toti mundo.*

אכ״פ

אם כפור פורים *si propitiatio sortium.*

א״ל

אמרו לְהוֹן — .אמרו לי, להם, לנו — .אמר לו אֵין לוֹמַר *non est dicendum.* אָסוּר לֵיהּ *vetitum ei.* אֵין לְהַקִּיז *non vena incidenda est.* אֵין לִשָּׁבַע *non est jurandum.* אין לְהַקְשׁוֹת *non est objiciendum.* אין לְפָרֵשׁ *non est explorandum.* אין לְהָשִׁיב *non est respondendum.* .אין לו — .אין לֵיהּ — .אין לי — .אם לא — אִמְרוּ לֵאלֹהִים *dicite superioribus.*

אל״א

אֵין לִי אֶלָּא *non habeo, nisi* etc.

אל"ד

אֱמוּנָתוֹ לְדוֹר דוֹרִים *veritas ejus per omnes durat hominum ætates.* אֵין לוֹ דְמוּת *nullus ei similis est.*

אל"ה

אֶלָּא הָכִי *nisi itâ foret.* אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא *Elias propheta.* אָמַר לָהֶם הַמְּמוּנֶּה init. Cap. 3. Tr. Talm. *Joma.*

אל"ול

אוֹי לָרָשָׁע וְאוֹי לִשְׁכֵנוֹ *væ improbo et væ vicino ipsius.*

אל"ח

אֵין לִי חוֹתָם *non mihi est sigillum.*

אלי"וע

אם לא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ *nisi indicaverit* (testis), *feret iniquitatem suam.*

אל"כ

אם לא כן *si non sic.*

אל"כג

אלמנה לכוהן גדול *vidua sacerdotis maximi.*

אל"תה

אי לא תֵימָא הָכִי *nisi dixeris itâ.*

א"מ

אֵין מְבָרְכִין — .אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ — .אֶרֶץ מִצְרַיִם

benedictionem non dicunt. אֵינוֹ מְבָחִין *non probat.* אַבָּא מוֹרִי *pater meus doctor.* אֵין מִסְפָּר *sine numero;* — אֲהוּבִי מְחַתְּנִי — .אדני מֶלֶךְ *dilectus affinis meus.* אִמִּי מוֹרָתִי *domina mea mater.* אַרְבַּע מִינִים *quatuor species.* .אַל מֶלֶךְ — אָמַר מַר *dicit Mar.* אֵינוֹ מַאֲמִין *irreligiosus.* אָבוֹת מְלָאכוֹת *graves labores.* אַחֲרֵי מוֹת *post mortem.* אֵלֶּא מִשְׁפָּטִים *hæc sunt judicia.* אֵין מְעָרְבִין *non miscentes.* אֵין מַתְחִילִין *haud incipitur.* אָרְחַת מִשְׁפָּט *via judicii.* אֵלּוּ מַפְסִיקִין init. Cap. II. Tr. Talm. *Peah.* אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן init. Cap. V. Tr. Talm. *Zebachim.* אֵלּוּ מְצִיאוֹת init. Cap. 2. *Baba meziah.* אֵלּוּ מְנָחוֹת C. 6. *Menachoth.* אֵין מַקְדִּישִׁין C. 7. *Erachin.* אֵלּוּ מְטַמְּאִין C. 2. *Oholoth.* אוֹכֵל מַעֲשֵׂר C. 4. *Tebul jam.* אַרְבַּע מִיתוֹת C. 7. *Sanhedrin.* אֵין מַעֲמִידִין C. 2. *Aboda zara.* Titt. libr. sunt : — .אֹהֵב מִשְׁפָּט — .אִגֶּרֶת מֹשֶׁה — .אֵלִיָּהוּ מִזְרָחִי et .אֹהֶל מוֹעֵד

Porrò notat apud Masorethas אֶחָד מָלֵא *unum plenum;* quo significant vocabulum *plenè* i. e. cum ו vel י in medio scriptum esse. Unde א״מ וא״ח notat : *unum plenum, alterum deficiens est;*

pluraliter מְלָאִים. Observo et hìc in Masorâ parvâ semper scribi מל' pro מָלֵא vel מְלָאִים.

Apud Chronologos notat: א' מַחֲצִית; h. e. *hora prima et dimidia*, quando initium est *Tekuphæ* sive solstitii æstivi in mense *Tammuz* sive Junio.

אמ"ד

אֵינוֹ מַאן דְּאָמַר *non est qui dicat.*

אמ"דא

אֵל מֶלֶךְ דַּיָּן אֱמֶת *Deus Rex, judex verus.*

אמ"ה

אמר הַשֵּׁם *dicit Deus.* אמר הַכָּתוּב *dicit Scriptura.* אמר הַפָּסוּק *dicit textus, versus, caput, locus.* אמר הֶחָכָם.—אם מן הַשֵּׁם.—אֶסְתֵּר מָרְדְּכַי הָמָן *Esther, Mardochæus, Haman.* אין מִן הַשָּׁמַיִם *non est a cœlo* (Deo). אֵבֶר מִן הַחַי tit. libr.

אמ"הה

אמר הֶחָכָם הַמְחַבֵּר *dicit sapiens auctor.*

אמ"הל

אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ *heu! quid nobis accidit.*

אמ"ו

אֲדֹנִי מוֹרִי וְרַבִּי *domine doctor et magister mi.*

אמ"ז

אַבָּא מוֹרִי זְקֵנִי *Pater, doctor meus senex.*

א׳ מב׳ טע׳

אֶחָד מִשְּׁנֵי טְעָמִים *una ex duabus rationibus.*

אמ״כ

אַרְבָּעָה מְחוּסְּרֵי כִּפּוּרִים C 2. *Keritoth.*

אמ״ן

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן *Deus rex fidelis* apud Kabbalistas, ex C. 65 Isaiæ: vel אדוני *dominus* etc.

אמ״ע

אֵל מֶלֶךְ עוֹלָם. אש מים עפר *ignis, aqua, pulvis.* — אֵל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן.

אמ״עה

אמר משה עליו הַשָּׁלוֹם *dixit Moses, super quem sit pax.*

אמ״צ

אֵל מֶלֶךְ צַדִּיק.

אמ״ק

אֵל מֶלֶךְ קָדוֹשׁ· אמר קְרָא *dixit : lege.*

אמ״ר

אֵשׁ מַיִם רוּחַ *Ignis, aqua, aer.* אמר רבי *dixit Rabh* seu *magister.*

אמ״ש

אֲוִיר מַיִם אֵשׁ *Aer, aqua, ignis.* — אֵשׁ מַיִם שָׁמַיִם. אֶרֶץ מים שמים.

אמ"שר

אֶל מַעֲלָתְךָ שָׁלוֹם רַב *excellentiæ tuæ pax multa.*

אמ"ת

אִיּוֹב מִשְׁלֵי תְּהִלִּים *Job, Proverbia, Psalmi.*
אֵלֶּה הַדְּבָרִים מְלָכִים תְּרֵי עָשָׂר *Deuteronomium, Regum libri, XII Prophetæ minores.* אורייתא משלי תלים *Lex, proverbia, Psalmi.* אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח (ex Ps. 85) *veritas de terrâ germinabit.* אֵשׁ מַיִם תִּפְאֶרֶת *Ignis, aqua, decor.*

אמ"ת דת"קע

אלה הדברים, מלכים, תרי עשר, דברי הימים, תלים, קהלת, עזרא.

Deuter. Regum XII Proph. min. Paralip. Psalmi, Ecclesiastes, Esdras; secundum Eliam *in fractione tabularum* מ non solum מלכים (lib. Reg.) sed etiam משלי (Proverb. lib.) significat.

א"ן

אִי נַמִּי *si etiam.* אִי נֵימָא vel אִי נֵאמַר *si dixerimus.* אֵל נֵכָר אִישׁ נָכְרִי.—אִישׁ נֶאֱמָן *peregrinus.* *Deus alienus.* אשה נאה *fœmina pulchra.* איזהו נשך *qualis est usura.* אוֹ נִרְאֶה *vel videtur.* או נדרים *vel vota.* אוֹ נערות *aut puellæ.* ארבעה נדרים C. 3. *Nedarim.* אלו נערות C. 3. *Ketuboth* אלמנה נזונות C. 2. Ibid. אין נותנין C. 9. *Teruma.* אֵלּוּ נֶאֱמָרִין

א׳ מב׳ טע׳

אֶחָד מִשְּׁנֵי טְעָמִים *una ex duabus rationibus.*

אמ״כ

אַרְבָּעָה מְחוּסְּרֵי כִפּוּרִים C 2. *Keritoth.*

אמ״ן

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן *Deus rex fidelis* apud Kabbalistas, ex C. 65 Isaiæ: vel אדוני *dominus* etc.

אמ״ע

אש מים עפר *ignis, aqua, pulvis.* אל מֶלֶךְ עוֹלָם. — אֵל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן.

אמ״עה

אמר משה עליו הַשָּׁלוֹם *dixit Moses, super quem sit pax.*

אמ״צ

אֵל מֶלֶךְ צַדִּיק.

אמ״ק

אמר קְרָא *dixit : lege.* אֵל מֶלֶךְ קָדוֹשׁ.

אמ״ר

אֵשׁ מַיִם רוּחַ *Ignis, aqua, aer.* אמר רבי *dixit Rabh* seu *magister.*

אמ״ש

אֲוִיר מַיִם אֵשׁ *Aer, aqua, ignis.* — אֵשׁ מַיִם שָׁמַיִם. אֶרֶץ מים שמים.

אמ"שר

אֶל מַעֲלָתְךָ שָׁלוֹם רַב *excellentiæ tuæ pax multa.*

אמ"ת

אִיּוֹב מִשְׁלֵי תְּהִלִּים *Job, Proverbia, Psalmi.* אֵלֶּה הַדְּבָרִים מְלָכִים תְּרֵי עָשָׂר *Deuteronomium, Regum libri, XII Prophetæ minores.* אורייתא משלי תלים *Lex, proverbia, Psalmi.* אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח (ex Ps. 85) *veritas de terrâ germinabit.* אֵשׁ מַיִם תִּפְאֶרֶת *Ignis, aqua, decor.*

אמ"ת דת"קע

אלה הדברים, מלכים, תרי עשר, דברי הימים, תלים, קהלת, עזרא.

Deuter. Regum XII Proph. min. Paralip. Psalmi, Ecclesiastes, Esdras; secundum Eliam *in fractione tabularum* מ non solum מלכים (lib. Reg.) sed etiam משלי (Proverb. lib.) significat.

א"ן

אִי נַמִּי *si etiam.* אִי נֵימָא vel אִי נֵאמַר *si dixerimus.* אִישׁ נָכְרִי *peregrinus.* אִישׁ נֶאֱמָן.— אֵל נֵכָר *Deus alienus.* אשה נאה *fœmina pulchra.* איזהו נשך *qualis est usura.* אוֹ נִרְאָה *vel videtur.* או נדרים *vel vota.* אוֹ נערות *aut puellæ.* ארבעה נדרים C. 3. *Nedarim.* אלו נערות C. 3. *Ketuboth* אלמנה נזונות C. 2. Ibid. אין נוֹתְנִין C. 9. *Teruma.* אֵלּוּ נֶאֱמָרִין

C. 2. *Erachin.* אור נערב tit. libr. אמרי נועם tit. libr.

אנ״י

ארני נצח אל נאמן יחיד *Deus fidelis unicus.* אל נקמות ישראל *Dominus victoria est Israelis.* יהוה *Deus vindictarum est Jehova.*

אנ״יל

אי נמי יש לומר *si etiam dicendum est.*

אנ״ך

אורייתא נביאים כתובים *Lex, Prophetæ, Hagiographa.* Apud Masoreth.

אנ״כי

אמירה נעימה כתיבה יהירה *sententia dulcis, scriptura perpulchra.*

אנ״סו

אמן נצח סלה ועד *Amen, perpetuum, semper et in sæculum.* Solet poni hæc abbreviatura in fine librorum, qui in pium votum exeunt.

אנק׳ vel אונק׳

Onkelosus, Chaldæus Pentateuchi interpres. Abbreviatura imperfecta est.

אנ״פח

אנשים פחותים *homines plebeii.*

א״ס

אמן סלה *Amen, Sela;* quandoque etiam tri-

plicari solet sic : אא״א סס״ס. — אֵין סוֹף *infinitus. æternus* Periphrasis est Dei infiniti et æterni apud Kabbalist. אגב סוּדר *per sudarium.* אֵין סָפֵק *non est dubium.* איהו סבר *ipse opinatus est* vel *cogitavit.* איהו סברי *ipsi intellexerunt* vel *opinati sunt.* אימא ספא *dic finem.* אין סברה *non est opinio.*

אס״ד

אי סלקא דעתך *si adscendit in mentem tuam* vel *sententiam tuam.* In Talmud.

אס״ו

אמן סלה ועד *Amen, semper et in sæculum.*

אס״ל

אֵין סָפֵק לְדַבְרוֹ. *sed opinio ipsius.* אֶלָּא סְבָרָא לֵיהּ *non est dubitatio ut hoc dicatur.*

אס״ף

אמרינן *Atnach in fine versûs.* אַתְנַח סוֹף פָסוּק סוֹף פרק *diximus in fine capitis.*

אס״פה

אספקלריה המאירה *speculum lucidum.*

אספ״שם

אַסְפַּקְלַרְיָה שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה *speculum non lucidum.*

א״ע

אֶבֶן עֶזְרָא *Aben Esra.* אמר עוּלָא *dicit Ulla* (apud Talm.). אֶת־עַצְמוֹ *seipsum.* אֲדוֹן עוֹלָם *do-*

minus sæculi, æternitatis. אל עליון *Deus excelsus.* אמות עולם *Gentiles.* איש עָנִי *homo pauper.* איש עָשִׁיר *dives.* איש עִבְרִי *Hebræus.* אין עוֹמְדִין C. 5. *Berachoth.* אלו עוֹבְרִין C. 3. *Pesachim.* איזהו עָרִים C. 6. *Kelaim.* Titt. libr. sunt : אור עולם — אור עֵינַיִם — עַמִּים. ארחות

אע״בז

אדם עושה בעילתו זנות *homo faciens coitum suum fornicationis.*

אע״גב et אע״ג

אַף עַל גַּב *tametsi, quamvis, licet, quanto magis.*

אע״ה

אָבִי עָלָיו הַשָּׁלוֹם *Pater meus, cui sit pax.*

אע״נע

אַבֶּן עֶזְרָא נוחו עֵדֶן *Aben Ezra, requies ejus sit paradisus.*

אע״פ

אַף עַל פִּי *quamvis, etiamsi;* quod aliquando scribitur : אע״פי.

אע״פכ

אַף עַל פִּי כֵן *nihilominus tamen.*

אע״ר

אַשְׁרֵי עַיִן רָאָה *beatus oculus est qui videt.*

אער״שם

אֵין עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם *non faciunt voluntatem Dei.*

א״פ

אֲכִילַת פְּרַס *frustum cibi.* אֲכִילַת פֶּסַח *cibus Paschalis.* אמרינן פרק *diximus* (in) *capitulo.*

אפ״ה

אפילו הכי *etiam sic.*

אפיק״ומן

אפיקו מיני מזונות *producite species ciborum.* Ità Elias in Thisbi.

אפ״ל

אֵין פֶּה לְהָשִׁיב *nescit responsum dare.*

אפ״ס

אֶחָד פָּסוּק סִימָן *unus versus signum est;* sic loqui solent cum versum aliquem dant pro rei alicujus signo in Masorâ.

אפ״ר

אַמָּה פָּחוּת רְבִיעִית *cubitus minor quadrante.*

אפ״ת

אפילו תימא *etiam si dixeris* vel *dicas.*

א״צ

אֵין צָרִיךְ *non est necesse.* אֵינָם צְרִיכִים *non necesse habent.* אֶרֶץ צְבִי *terra decoris.* אֲדֹנָי צְבָאוֹת *Dominus exercituúm.* אִישׁ צַדִּיק; titt. libb. sunt:

— .אַהֲבַת צִיּוֹן — .אָרְחוֹת צַדִּיקִים — .אוֹר צַדִּיקִים
.אוֹר צִיּוֹן

אצ״ל

אין צריך לוֹמַר *non necesse est dicere.* אֵין צָרִיךְ לוֹמַר
לְפָרֵשׁ *explicare.* לְהַקְשׁוֹת *quærere.* לְבָרֵךְ *benedicere.* לְהָשִׁיב *respondere.* לְטַעוֹן *contradicere.*
אֵינָם צְרִיכִים *sed necesse est dicere.* אֶלָּא צָרִיךְ לוֹמַר
לֵיהּ *non sunt obligati ei.*

אצל״הדב

אֵין צָרִיךְ לְהַטִּיף דַּם בְּרִית *non est necesse effundere sanguinem fœderis* (scil. in circumcisione).

א״ק

אִי קוּשְׁיָא *si est argumentum.* (קושיא *objectionem* appellant, et מקשן vocatur *objiciens*).
אִכְּתִיב קָשֶׁה (et אִכְּתִי׳) *scriptum est durum* vel *difficile.* Apud Talmudicos, quando S. Scripturæ locus aliquis objicitur, qui in utramque partem disputari potest. אמר קְרָא *dicit Scriptura.* אדם קַדְמוֹן *homo primus.* אֶלָּא קָשֶׁה vel אַךְ קָשֶׁה *sed difficile est.* אֲמִירָה קשה *sermo difficilis.* אין קשה *non est difficile.* איש קדוש *vir sanctus.* אמרו קַדִּישׁ *dicunt Kaddish.* אוֹר קַדְמוֹן tit. libr. אֵלּוּ קוֹשְׁרִין C. XV. *Shabbath.* אֵלּוּ קְדָשִׁים C. 3. *Teruma.*

אק"בו

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ *qui sanctificavit nos præceptis suis et præcepit nobis.*

אק"ים

אשר קדש יְדִיד מִבֶּטֶן *quem sanctum habuit delectum ab utero.* Ità Masorethæ de Isaac in locum C. 17. Genes.

אק"לע

אָדָם קָרוֹב לְעַצְמוֹ *homo proximus est sibimet ipsi.*

אק"ש

אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע *post lectionem* Audi.

א"ר

אמר רַבָּא — .אמרו רַבּוֹתֵינוּ vel אמר רַבִּי רב *inquit Rabba* (nomen est doctoris Talmudici). אֲדָר רִאשׁוֹן *Adar* (mensis) *primus*. Titt. lib. sunt: אֲבָקַת רוֹכֵל — .אֵיכָה רַבָּתִי — .אוֹר רָב — .אַפֵּי רַבְרְבֵי — .אֱמוּנָה רָמָה —

אר"א

אמר רבי אֱלִיעֶזֶר *dicit Rabbi Eliezer.*

אראר"יתא

אֶחָד רֹאשׁ אַחְדוּתוֹ רֹאשׁ יִיחוּדוֹ תְּמוּרָתוֹ אֶחָד *unum principium unitatis suæ, principium singularitatis suæ, vicissitudo ejus unum.* Apud Kabbalistas descriptio est Dei æterni, immutabilis unici et semper sibi similis.

אר"ג

אמר רבי גַמְלִיאֵל *dixit R. Gamaliel.*

ארג"מן

אוּרִיאֵל רְפָאֵל גַבְרִיאֵל מִיכָאֵל נוּרִיאֵל nomina angelorum sunt quos tradunt ferre currum majestatis divinæ.

אמ"ה

אמר רַבִּינוּ הַקָדוֹשׁ *dicit Rabbi noster sanctus.*

אר"זל

אמרו רבותינו זכרונם לברכה *dicunt Rabbini nostri quorum memoria sit in benedictione.*

אר"י

אמר רבינו יעקוב *dicit magister noster Jacob*, vel יצחק *Isaac*, vel יוסף *Joseph.*

ארי"בל

אמר רבי יהושע בן לוי *dixit Rabbi Josua filius Levi.*

ארי"בז

אמר רבי יוחנן בן זַכַּאי *dixit R. Jochanan filius Saccai.*

אר"ל

אמר רבי לוי *dixit R. Levi* vel *Resh Lakish* (רֵישׁ לָקִישׁ quod nomen proprium est Doctoris Talmudici).

ארל"כל

אֵינוֹ רָאוּי לִכְלוּם *non est aptum ad quidquam.*

אר"מע

אֵשׁ רוּחַ מַיִם עָפָר *Ignis, aer, aqua, terra.*

אר"פם

אֲדֹנִי רוּם פְּאֵר מַעֲלָתוֹ *Dominus meus valdè honoratus et illustris.*

אר"ע

אמר רבי עקיבא *dixit R. Akiba* vel אמר רב עולא *dixit Magister Hula.*

אר"פ

אָמְרִינַן ראש פרק *dicimus in principio capitis.*

אר"ש

אמר רבי שמעון *dixit R. Simeon.* ארבע ראשֵׁי שָׁנִים init. C. 1. Tr. Talm. *Rosh hasshana.*

ארש"בא — ב"ג — ב"י

אמר רבי שמעון בן אליעזר *dixit R. Simeon ben Eliezer.* ב"ג *ben Gamaliel.* ב"י *ben Jochai.*

אר"ת

אמר רבינו תָּם *dixit R. noster Tam.*

א"ש

אבינו, אלהינו שֶׁבַּשָּׁמַיִם *Pater*, vel *Deus noster qui est in cœlis.* אֲדָר שֵׁנִי *Adar secundus* (mensis intercalaris; aliàs ferè ואדר *iterum Adar* dictus). אֵלֶּה שְׁמוֹת nomen est libri Exodi. אָתִי שַׁפִּיר *venit benè, rectè.* אֵל שַׁדַּי *Deus sufficientissimus.* אמר

שַׁפִּיר *dicit benè, rectè.* אמר שלמה *dicit Salomo.* אויר שמים *aer, cœlum.* ארבעה שומרין init. C. 3. Tract. Talmud. *Shebouoth.* Titt. libb. sunt : אֱמוּנַת שְׁמוּאֵל — אֲגוּדַת שְׁמוּאֵל — אֲגוּדַת שְׁלֹמֹה. — אַיֶּלֶת שְׁלוּחָה — אָדָם שִׂכְלִי — אִגֶּרֶת שְׁמוּאֵל. — אִמְרֵי שֶׁפֶר. —

אש״א

אַבָּא שָׁאוּל אָמַר *Abba Saul* (nomen pr. Doct.) *dixit.*

אש״ב

אֲדֹנִי שְׁאֵר בְּשָׂרִי *Dominus meus propinquus.*

אש״ה

אֹמְרִים שִׁיר הַיִּחוּד — הַנָּבִיא vel אמר שְׁלֹמֹה המלך *dicunt Shir Haijichoud,* h. e. canticum de unitate Dei.

אש״ט

אמר שֵׁם טוֹב *dixit Shem Tof.* (nom. Rabb. cujusd.)

אש״י

אֲשֶׁר יָצַר *Deus, qui sit laudatus.* אדני שֶׁיִּתְבָּרַךְ *qui finxit, creavit.*

אש״ל

אֲכִילָה שְׁתִיָּה לְוָיָה *cibus, potus, societas.* Non est abbreviatura, sed *Notaricon* ex אֶשֶׁל. Vide Gen. 21, 33.

אש"עה

אמר שלמה עליו השלום *dicit Salomo, super quem pax.*

אש"פה

Adensass. Schnattach, Firt, Hittenbach.

אש"פר

אחד ששי פר *una sexta pars juvenci* sive *vituli;* sic explicant Rabb. dictionem אשפר in 2. Samuelis, C. 6.

אש"ש

אמר שמואל שולם *inquit Samuel Schullam.*

א"ת

אם תאמר vel Talm. אי תימא *si dixeris* (objicias); in pl. אם תאמרו. — אמרי תורה *verba legis.* אל תקרי *ne legas* (sic vel sic). אכל תאכל. — אונקלוס — . אל תירא — . אל תשכח — . אל תאמר תרגם *Onkelos vertit.* אל תמצא *ne invenias.* אליהו תשבי *Elias Thesbita.* ארבע תעניות *quatuor dies pœnitentiales* אגרת תימן tit. lib. אין תורמין init. Cap. 2 Tr. Talm. *Teruma.* א"ת apud Kabbalistas notat *Principium et finem*, ut *Alpha et Omega* apud Græcos.

את"ב

אל תאמין בו *ne confidas in eum.*

את"בע

אל תאמין בעצמך *ne fidas tibi ipsi.*

את"בש

Notat hoc vocabulum arcanam apud Kabbalistas scribendi rationem, qua ת cum א, et ש cum ב, permutantur. Cf. Guarin Gr. Hebr. T. 2, p. 389.

את"הם

אִגֶּרֶת תְּחִיַּת הַמֵּתִים tit. libr.

את"ח

אַחַר תִּקּוּן חֲצוֹת *secundum preces intempestá nocte habendas.*

את"ל

אִם תִּמְצֵי לוֹמַר *si possis dicere* (si conveniat). אִי תֵּימָא לוֹ vel Talm. אִי תֹּאמַר לוֹ *si objicias.* אִם תַּאֲמִין לִי *si credis mihi.* — אַל תאמין לו. אִית תֵּירוּץ לָנוּ *nobis est responsio.*

את"ם

אַחַר תְּפִלַּת מוּסָף *post precationem Mussaf*, vel מנחה *oblationum*, vel מַעֲרִיב *vespertinam.*

את"ן

אחר תפלת נְעִילָה post preces Neilah.

את"עי

אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב *ne timeas serve mi Jacob.*

את"ש

אחר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית *post preces matutinas*, vel שַׁבָּת *sabbathi.*

ב

בשם *in nomine* (sc. Dei). שְׁנַיִם *duo, ambo.* בית. — ברכה. — בָּחוּר *adolescens.* בעל. — בן. — בת.

ב"א

בֵּית אָב *familia paterna.* בית אבי *familia paterna mea.* בֶּן אָשֵׁר *Ben Ascher*, cujus lectionem in Bibliis sequuntur Judæi occidentales. בר אוריין *filius legis*, Theologus. בלשון אַשְׁכְּנַזִּים *in linguâ Germanicâ.* בית אל. — בן אליעזר. — ב׳ אֲלָפִים *duo millia.* ב׳ אַמּוֹת *duæ ulnæ.* בית אֲרֹנִי. — בן אִמִּי *privignus.* בן אִמִּי *frater uterinus.* בן אֲחוֹתִי *filius sororis.* בני אהרון. — בני אברהם. — בָּרוּךְ אַתָּה. — בני אדם. — בן אדם. — בני אלהים. — בַּמֶּה אִשָּׁה init. Cap. VI. Tr. Talm. *Shabbath.* Titt. libb. sunt: בית אלהים. — בִּרְכַּת אברהם. — בית אָבוֹת. — בְּאֵר אברהם. — ברית אברהם. — בית אַהֲרֹן.

בא"א

בְּאַנְשֵׁי אֱלֹהִים *in quatuor cubitus.* בְּאַרְבַּע אַמּוֹת *inter viros Dei.*

בא"ב

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בּוֹרְאֵינוּ *Benedictus Dominus creator noster.* בָּרוּךְ אַתָּה בַּכֹּל *benedictus tu sis in omnibus.* ברוך אתה בביתך. — ברוך אתה בַּשָּׂדֶה. — ברוך אתה בָּעִיר.

בא"ג

בְּאֶרֶץ גָּלִיל *in terrâ Galilæâ.*

בא"ד

בְּאוֹתוֹ דִבּוּר *in eodem sermone.* באותו דֶּרֶךְ *hâc ipsâ ratione.*

בא"דה

בְּאוֹתוֹ דִבּוּר הַמַּתְחִיל *in eodem sermone, qui incipit.*

בא"ה

באחרית הַיָּמִים *in ultimis diebus.* בארון הַקּוֹדֶשׁ *in arcâ sanctâ.*

בא"הד

בְּאוֹתוֹ הַדִּבּוּר *in hoc ipso dicto.* באותו הַדֶּרֶךְ *in hâc ipsâ viâ.* בְּאֵלֶּה הַדְּבָרִים in 5° libro Mosis.

באה"וה

ברא אלהים השמים והארץ *creavit Deus cœlum et terram.*

בא"ח

בעל אורח חַיִּים *auctor libri* Orach Chaïim. באסרו חָג *in die post festum.*

באʺט

בארץ טוֹבָה *in terrâ bonâ.*

באʺי

ברוך אַתָּה אֲדֹנָי *Benedictus tu Domine.*

באיʺאמה

ברוך אתה יהוה אלהינו מֶלֶךְ הָעוֹלָם *benedictus tu domine Deus noster, rex sæculi.*

באʺל

ברוכים אַתֶּם לַאדֹנָי *Benedicti vos Domino.*

באʺפ

בְּאֶמְצַע פָּסוּק *in medio versiculi.*

באʺשת

ברוך אתה יהוה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה *benedictus sis o Domine, exaudiens orationem.*

בʺב

תְּרֵין תְּרֵין *duo duo, bini.* בַּר בַּר *filius filii, nepos.* בַּעַל בַּיִת *pater familias.* בַּעֲלֵי בָתִּים *patres familias.* בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ *citò in diebus nostris.* בּוֹ בַיּוֹם *hoc ipso die.* בעל בְּרִית susceptor pueri, qui circumciditur ità vocatur. בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ *in ædibus suis.* בְּנֵי בַיִת *domestici.* בשר בחלב *caro cum lacte.* בָּבָא בַתְרָא Tract. Talm. בַּמֶּה בְהֵמָה init.

Cap. VI. Tract. Talm. *Shabbath.* בְּאֶחָד בַּאֲדָר init. Cap. I. Tract. Talm. *Shekalin.*

בב"א

בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן *maturè fiat et in diebus nostris, Amen.*

בב"ב

בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בְקָרוֹב *maturè, in diebus nostris, in proximo.* בכיסו בְּכוֹסוֹ בְּכַעְסוֹ *in marsupio suo, in calice suo, in indignatione suâ.* בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר *Bileam filius Beor.*

ב"ג

בשלשה *in tribus.* בִּשּׁוּל גּוֹיִם *coctilia Gentium*, i. e. Christianorum. בֶּן גַּמְלִיאֵל *filius Gamaliel.* בְּנֵי גוֹלָה *filii captivitatis.* — בִּנְיָן גָּדוֹל. — בֵּין גוֹיִם. בֶּן גּוֹרְיוֹן *Gorionides.* בָּא גָד tit. libr.

בג"א

בְּגִין אֲחֵרִים *propter alios.*

בג"בג

בֶּן גֵּר בֶּן גִּיוֹרֶת *filius gentilis viri et gentilis fœminæ.* Item : nomen sapientis cujusdam, parentibus gentilibus, sed ad fidem Judaicam conversis, nati.

בג"ד

בְּגִין דָּא *propterea.* בְּגִין דְּהָא *propterea quod ecce.*

בְגוונא דָא eodem modo. בְגִין דְאִתְמַר propereàquod dicitur.

בג"ה

בִגְזֵירַת הַשֵׁם decreto Dei. בגבורת הַשֵׁם per potentiam Dei. בִּגְדוּלַת הַבּוֹרֵא per Creatoris magnificentiam.

בג"ח

בִגְזֵירַת חֵרֶם secundum anathematis decretum בִּגְמִילוּת חֲסָדִים in retributione beneficiorum.

בג"י

בג' ימים tribus diebus.

בג"כ

בְּגִין כָּךְ, כֵּן idcircò, propterea. בְּגִין כְּתִיב propter scriptum.

בג"מ

בִגְזֵירַת מַלְכוּת secundum constitutionem imperialem. בגמרא in Gemarâ.

בג"נ

בְגִלְגוּל נְשָׁמוֹת transmigratione animarum.

בג"ס

בג' סְפָרִים in tribus libris.

בג"קק

בג' קְהִלּוֹת קְדוֹשׁוֹת in tribus sacris concionibus.

ב"ד

בֵּית דִּין *senatus, judices.* בְּסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא *auxilio divino.* בַּעַל דָּבָר *interpres.* בן דרוסאי *filius Rosai.* בַּעַל דִּין *litigans.* בֶּן דָּוִד. — בַּעַל דַּעַת *eruditus.* בֶּן דַּעַת *sapiens.* בֵּית דָּוִד tit. libr.

בד"א

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים *quibus*, vel *qualibus verbis dicta sunt*, i. e. Quomodo hoc intelligitur? quid sibi volunt verba hæc?

בד"ה

בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת *benedictus judex veritatis.* בֶּדֶק הַבַּיִת tit. libr.

בד"חם

בֵּית דִּין חָתוּם מַטָּה *senatores subscripti.*

בד"כג

בֵּית דִּין כ"ג *tribunal ex 23 membris constans.*

בד"עב

בית דין ע"ב *tribunal ex 72 viris constans.*

בד"צ

בית דִּין צֶדֶק *tribunal justum.*

בד"שמ

בית דִּין שֶׁל מַעֲלָה *curia suprema* sc. cœli. בית דִּין שֶׁל מַטָּה *curia inferior* sc. terræ.

ב״ה

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם *benedictus sit Deus.* ברוך הַשֵּׁם id. ברוך הוא. — בית הַמִּקְדָּשׁ *templum.* בית הַמִּדְרָשׁ *auditorium, schola.* בית הַכְּנֶסֶת *Synagoga.* בַּעַל הַבַּיִת *Herus.* בֵּית הִלֵּל *discipuli Hillelis.* בֵּיאוּר הַמִּלָּה *declaratio vocis.* בֶּן הַמְחַבֵּר *filius auctoris.* בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם *cum auxilio Dei.* בְּעַל הֶכְרֵחַ *supra necessitatem.* בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת *inter diem et noctem.* בְּנֵי הָעִיר *cives.* ברוך הַבָּא *benedictus qui venit.* בית הַכִּסֵּא *locus sedis, latrina.* בִּנְיָן הורדוס *templum Herodis.* ביהוה *cum Deo* vel *per Deum.* בית הַחַיִּים *coemeterium.* בֵּית הַמֶּרְחָץ *balneum.* בִּרְכַּת הַמָּזוֹן *benedictio ciborum.* ברכת הַמִּינִים *precatio contra Hæreticos.* ברכת הַכֹּהֲנִים *benedictio sacerdotalis.* ברכת הַיַּיִן *benedictio vini.* בַּעַל הַשֵּׁם *cabbalista.* בְּחַג הַסֻּכּוֹת *in festo Tabernaculorum.* בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי *die octavo.* בִּזְמַן הַזֶּה *in hoc tempore.* בן הָרַב *filius Rabbi.* בְּחַג הַפֶּסַח *festo Paschatis.* בְּחֹל הַמּוֹעֵד; sic nominant dies, qui sunt inter primum et septimum festi Paschatis, inter primum item et octavum festi taber-

naculorum. titt. libr. sunt: בִּרְכַּת הַזֶּבַח - . בֶּדֶק הַבַּיִת .
- בְּחִינַת הַדָּת - . בְּאֵר הַגּוֹלָה - . בֵּית הַלֵּוִי - . בֵּית הַמֶּלֶךְ .
- בַּעַל הַבְּרִית - . בַּעַל הָעִטּוּר .

בה"א

בשם בית הִלֵּל אוֹמְרִים *schola Hillelis docet.* ברוך הוא הַשֵּׁם אָמֵן *in nomine Domini Amen.* בְּעֶזְרַת הָאֵל אֲדֹנָי *sit Dominus benedictus.* *cum auxilio divino.*

בה"בש

ברוך הוא ברוך שמו *benedictus ipse, benedictum nomen ejus.*

בה"ג

בעל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת auctor libr. *halach. ged.*

בה"גה

בְּהַגָּהוֹת הַמְחַבֵּר *in observatione auctoris.*

בה"גמ

בן הַגָּאוֹן מהור"ר *filius excellentissimi Doctoris Rabbi Rabbi.*

בה"הפ

בַּהֲבָנָתוֹ הַפְּשׁוּטָה *sensu ejus litterali.*

בה"ח

ברכת הַחֹדֶשׁ *preces novilunii.* ברכת הֶחָתָן *benedictio sponsi.* בית הַחַיִּים *coemeterium.*

בה"כ

בית הַכִּסֵּא *locus secretus, latrina.*

בה"לב

ברכת הַלְּבָנָה *benedictio ineuntis lunæ.*

בהל"יב

בזו הַדֶּלֶת לֹא יָבוֹא בֶּהָלֶת *in hanc portam non ingrediatur terror.*

בה"לע

בספר הֲלִיכוֹת עוֹלָם *in libro Halichot olam.*

בה"לפ

בהלכות פְּסוּקוֹת *in Halachoth Pesukoth.*

בה"ם

בעל הַמָּסוֹרֶת tit. libr. בן הַמְּנוּח *filius defuncti.* ברכת הַמּוֹצִיא *precatio* (quæ incipit a vocabulo המוציא).- בְּהֵמָה מַקְשָׁה Cap. IV. Tr. Cholin.

בה"מד

בית הַמִּדְרָשׁ *auditorium, schola.*

בהנ"וא

בשם הַשֵּׁם נַעֲשֶׂה וְנַצְלִיחַ אָמֵן *in nomine Domini faciamus et prosperemur, amen.* בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נַתְחִיל וְנִגְמַר אָמֵן *auxilio Dei incipiamus et finia-*

mus, amen. בשם הַגָּדוֹל נוֹרָא וּמָרוֹם אָמֵן *in nomine magni, timendi et excelsi, amen.*

בה"ע

בְּנֵס הָיוּ עוֹמְדִים *in signum, per miraculum* vel *miraculosè stabant.* בְּהַאי עָלְמָא *in hoc mundo.*

בה"ק

בִּנְיַן הַקַּל *conjugatio Kal.* בית הַקּוֹדֶשׁ *Synagoga.* בית הַקְּבָרוֹת *coemeterium.* בן הַקָּדוֹשׁ *filius sancti.*

בה"קר

בן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי *filius sancti Rabbi.*

בה"רר

בן החכם רב רבי *sapiens filius Rabbi.*

בה"ת

ברכות הַתּוֹרָה *benedictiones super Thora.* בעל הַתְּרוּמוֹת *auctor libri Therumoth.*

ב"ו

בשר ודם *caro et sanguis,* homo mortalis. בוֹא וּרְאֵה *veni et vide.*

בו"ד

בשר ודם *caro et sanguis* (homo mortalis). בשר וְדָגִים *caro et pisces.*

בו"ח

בשר וְחָלָב *caro et lac.*

בו"י

בשר ויין *caro et vinum.*

בו"ש

בשר וְשֶׁמֶן *caro et adeps.*

ב"ז

בן זומא *filius Zoma*, nom. pr., בן זה *filius iste.* בן זַכַּאי *filius Saccai.* בַּעֲבוּר זֶה *propter hoc.* בר זוג *compar.* בנימין זְאֵב *Benjamin lupus.* בעל זוהר *auctor* (libri) *Zohar.* בן זָכָר *mas.* בית זְבוּל *templum.* בעל זכרון *vir memorabilis.* ב' זְהוּבִים *duo aurei* (nummi). בן זְקוּנִים *filius senectutis.* בִּרְכַּת זִבַח tit. libr. בֶּן זוֹמָא Cap. IV. *Tr. Pirke aboth.*

בז"א

בן זומא אמר *Ben Zoma dixit.*

בזב"לא

בזה בָּחוּר לְאֶחָד *per hunc et hunc, qui ad causam alicujus orandam electus est.*

בז"הד

בְּזֶה הַדֶּרֶךְ *hâc ratione.*

בז״הל

בזה הַלָּשׁוֹן *hoc modo.*

בז״ח

בזוהר חָדָשׁ *in libro* Zohar Chadasch.

בז״מה

בזמן הַזֶּה *hoc tempore.*

בז״מפ

בזמן פֵּרָעוֹן *tempore solutionis.*

בז״מק

בזמן קָבוּעַ *tempore constituto.*

ב״ח

בני חורין *filii nobiles* vel *nobilium.* בַּעַל חוֹב *debitor.* בַּעֲלֵי חַיִּים *animantia.* ביום חֹדֶשׁ *in die mensis.* ב׳ חֳדָשִׁים *duo menses.* בִּדְפוּס חָדָשׁ *novis typis.* בעל חֶסֶד *benignus.* בעל חֵטְא *peccator.* ברית חֲדָשָׁה *foedus novum.* בַּעַל חֵן *gratiosus.* בָּחוּר חָשׁוּב *electus et æstimandus.* בת חָכָם *filia sapientis.* בספרים חדשים *novis libris.* בִּסְפָרִי חיצונים *in libris exoticis s. profanis.* בעל חנות *Apothecarius, Pharmacopola.* ברכת חתנים *benedictio sponsorum.* בית חסר *Beth deficiens* vel *bis deficiens.*

בח״ה

בחושן המשפט *in libro Choschen hamishpat.*

בחובות הַלְּבָבוֹת *in libro Choboth halbaboth.*

בח"המ

בחתימת הַמֶּלֶךְ *in sigillo regis.*

בח"הע

בַּחֲתִימַת הָעֵדִים *in sigillis testium.*

בח"ח

בְּחֵרֶם חוֹמֶר *sub anathemate maximo.* בחרם חכמים.

בח"י

בַּחֲתִימַת יְדֵיהֶם *obligatione manûum suarum.* בְּחֶזְקַת יָד *vi aliquem cogere.*

בח"ל

בְּחוּצָה לָאָרֶץ *extra terram.* בְּחִיתוּם לְמַטָּה *in subscriptione.*

בח"מ

בַּחֲתִימַת מַטָּה *idem.*

בח"נ

בְּחַיֵּי נַפְשִׁי *per vitam animæ meæ*, est juramentum quoddam. בַּחֲצִי נֶזֶק *sub damni parte dimidiâ.*

בח"עכ

בַּחֲתִימַת עֵדִים כְּשֵׁרִים *cum obsignatione testium idoneorum.*

בח״ס

בחטף סגול *cum Chateph Sægol.*

בח״פ

בחטף פתח *cum Chateph Patach.*

בח״ק

בחטף קמץ *cum Chateph Kametz.*

בח״ר

בחיי ראשִׁי *per vitam capitis mei*, est juramentum quoddam.

בח״רג

בחֵרם רַבֵּינוּ גֵּרְשׁוֹם *per anathema Doctoris nostri Gershom*. In inscriptionibus epistolarum perpetuò hâc phrasi uti solent.

ב״ט

בַּמֶּה טוֹמְנִין .בית טַבָּח *laniena*. —בני טובים Cap. IV. *Tr. Shabbath.* בַּעַל טוּרִים nom. libr. בספר טוביה *in libro Tobiæ.* בר טבילה *Baptizatus, lotus.*

בט״אח

בטור אורח חַיִּים *in Tur* sc. libro *Orach chaiim.*

בט״אע

בטור אֶבֶן עֶזֶר *in Tur Eben Ezer.*

בט״בע

בְּטַבִּיעוּת עֵינָא *contemplando.*

בט"ז

בְּטוּרֵי זָהָב in libro *Ture Zahab* dicto.

בט"חמ

בטור חֹשֶׁן מִשְׁפָּט *in Tur Choshen mischpat.*

בט"יד

בטור יוֹרֶה דֵעָה *in Tur Jore deah.*

בטרצ"תג

בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵי צִדְקָתְךָ גּוֹמְלֵם *Benedic illis, puros illos redde, et ex commiserationibus justitiæ tuæ illis retribue.*

ב"י

בית — .בית יוסף — .בית יעקב — .בית ישראל — .בני ישראל . בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם- tit. libr. sunt. יהוה.בר ישראל — . בת ישראל *filii Israelis.* בני יְשׁוּרוּן. בן יומו — .בִּנְיַן ירושלים *filius diei sui* = illiusmet diei. בן יחיד .— בן יהודה — .בן יוסף — .בִּילְקוּט *in libro Jalkut.* בֵּיאוּר יָפֶה *interpretatio bona.*

בי"ד

בְּיוֹרֶה דֵעָה *in libro Jore deah.* בְּיוֹם ד'.

בי"ה

ביום הַכִּפּוּרִים *festo expiationis.* ביום ה'. — ביום הַדִּין.

ביל"או

ברוך יהוה לעולם אמן ואמן.

בי"מ

בשם יֵשׁ מְפָרְשִׁים *nomine eorum, qui interpretantur.*

בי"ע

בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה *creatio, formatio, factio.*

בי"רג

בְּיַלְקוּט רְאוּבֵנִי גָּדוֹל *in Jalkut Rubeni magno.*

בי"ת

בָּשָׂר יַיִן תְּכֵלֶת *caro, vinum, hyacinthinum.*

ב"כ

בָּאֵי כֹּחַ.— בִּשְׁבִיל כַּךְ.— בִּרְכַּת כֹּהֲנִים *filii et nepotes.* בעל כֹּחַ *mandatarius.* בְּעַל כָּרְחוֹ *supra dignitatem suam.* בְּנוֹת כּוּתִיִּים Cap. IV. *Tr. Nidda.* ב׳ כְּרָכִים *duo volumina.* בעל כבוד *honoratus.* בר כוכב.— בת כהן.— בני כהנים.— בין כך *Bar Cochab* i. e. *filius stellæ.* (Impostor quidam sub Hadriano). בנות כותיים *filiæ Cuthæorum*, i. e. *Samaritanorum.*

בכ"א

בְּכֶרֶךְ אֶחָד *in uno volumine.*

בכ"ה

בְּכָל־הַצְּלָמִים in Capite *khol habbasar.* בכל־הַבָּשָׂר *in Cap. III. Aboda Zara.* בכד הַקֶּמַח *in libro Kad hakkemach.* בן כבוד הרב *Filius magnæ gloriæ.*

בכ"הג

בכהן הגדול — .בְּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה *per sacerdotem magnum.*

בכ"הכ

בכסא הכבוד *in throno gloriæ.*

בכ"י

בכל ישראל *in omni Israel.*

בכ"ים

.בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ

בכ"מ

בכתר-. בכל־מָקוֹם *in multis locis.* בְּכַמֶּה מְקוֹמוֹת מלכות *cum coronâ legali* (vel in libro ejus nominis).

בכ"מר

בְּכַמֶּה דוּכְתִּין *in multis locis.*

בכמ"ההר

בן כְּבוֹד מוֹרֵינוּ הֶחָכָם רַבִּי *filius honorati Doctoris nostri sapientis R.*

בכ״מר

בן כְּבוֹד מַעֲלַת רבי *filius honorati et excellentis Rabbi.*

בכ״ע

בִּכְלִילוֹת עֶשֶׂר *omninò decem.*

בכ״מר

בן כבוד מעלת רבי *Filius gloriæ celsitudinis Rabbi.*

בכ״סף

בכל סופי פסוקים *in omnibus finibus versûum.*

בכקמ״והרי

בן כבוד קדושת מרנא ורבנא הרב רבי יחיאל *filius gloriæ sanctitatis Domini nostri et magistri nostri Rabbi Jehielis.*

בכ״ר

בן כְּבוֹד רַבִּי *filius honorati Rabbi.*

ב״ל

בית לחם *Bethlehem.* בן לֵוִי.—ב׳ לְמֵאָה *duo procento.* בא לו *venit ei.*

בל״א

בְּלִישָׁנָא בְּלָשׁוֹן אַשְׁכְּנַזִּים *in linguâ germanicâ* אַחֲרָנָא *in linguâ alienâ.* בלשון אֲחֵרִים *in linguâ alienorum.* בְּלָשׁוֹן אֲרַמִּי *in linguâ chaldaicâ.*

בל"אא

בן לגאון בן לַאֲדֹנִי אָבִי *filius domini patris mei.* אֲדֹנִי אָבִי *filius domini clari Doctoris parentis mei.*

בלא"אם

בן לַאֲדֹנִי אָבִי מוֹרִי *Filius Domini Patris et Doctoris mei.*

בל"אה

בְּלֹא הָכִי *sine hoc.*

בלא"יט

בְּלָשׁוֹן אִיטָלִיקָא *in linguâ Italicâ.*

בל"ב

בָּרוּךְ לְעוֹלָם בּוֹרְאֵינוּ.

בל"בד

בְּבוֹא לִגְאוֹל בֶּן דָּוִד.

בל"בי

בְּבוֹא לִגְאוֹל בֶּן יוֹסֵף.

בל"הנ

בְּלֹא הָכִי נָמֵי *sine hoc etiam.* בְּלֹא הָכִי נֵימָא *sine hoc dicere possumus.*

בל"הק

בלשון הקדש *in linguâ sanctâ.*

בל"ז

בלא זאת *sine hoc.* בלשון זכר *in genere masculino.* בלשון זהר *in linguâ Sohar.*

בל"ח

בלא חכמה *sine sapientiâ.* בלשון חכמים *in linguâ sapientum.*

בל"חי

בְּלֹא חֲתִימַת יַד *sine obsignatione.*

בל"ט

בְּלֹא טַעַם *sine sensu.* בְּסֵפֶר לֶקַח טוֹב *in libro Lekach tof.* בלב טוב *Bono animo* vel in libro *Lebh Tobh.* בְּלָשׁוֹן טוּמְאָה *in linguâ immundâ;* sic vocant ling. Latinam בְּלֹא טוּמְאָה *absque vitio.*

בל"י

בְּלָשׁוֹן יְוָנִי *in linguâ græcâ.* בלשון יחיד *in numero singulari.* בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה tit. libri est.

בל"מ

בְּלָשׁוֹן מִקְרָא *in linguâ Biblicâ.* בְּלָשׁוֹן מִשְׁנָה *in linguâ Rabbinicâ.*

בל"נ

בְּלָשׁוֹן נְקֵבָה *in genere fœminino.* בְּלָשׁוֹן נְקִיָּה *in linguâ purâ.*

בל"ע

בלשון עֲרָבִי *in linguâ Arabicâ.* בלשון עבר *in tempore præterito.* בְּלָשׁוֹן עָתִיד *in (tempore) futuro.*

בל"עב

בלשון עִבְרִי *in linguâ Hebræâ.*

בל"עז

בִּלְשׁוֹן עֲבוֹדָה זָרָה *in linguâ idololatricâ, sc. peregrinâ.*

בל"פ

בלשון פַּרְסִים *in linguâ Persicâ.*

בל"צ

בלשון צָרְפַת *in linguâ Gallicâ.*

בל"ר

בלשון רוֹמִי *in linguâ Latinâ.* בלשון רַבִּים *in numero plurali.* בלא רְוָחִים *sine usuris.*

בל"ש

בלא שבועה *absque juramento.* בליל שבת *in nocte Sabbathi.* בליל שבועות *in nocte Pentecostali.*

בלש"טח

בלא שְׁטַר חוֹב *sine cambio.*

בל"ת

בלשון תַּרְגּוּם *in linguâ Chaldaicâ.* בלשון תַּלְמוּד *in linguâ Talmudicâ.* בלא תַעֲשֶׂה *in præceptis prohibitivis.* בלא תוֹרָה *sine lege.*

ב"מ

בָּבָא מְצִיעָא *Tract. Talmud.* בַּר מִנָּן *extra nos,*

absit. בן מִקְרָא *Karaïta.* בּוֹ מְבוֹאָר *in eo explicatum est.* בכל מקום *in omni loco.* בְּרִית מִילָה. — בַּעַל מַעֲשֶׂה.‑ בני מְלָכִים *opifex peritus.* בַּר מִן *extra.* בן מו״רר *filius Doctoris nostri et domini Rabbi.* בעל מלחמה *Miles.* בִּלְתִּי מוּשְׁלָם *imperfectum.* בעל מום *defectuosus.* בְּרָכָה מִלְּפָנִים *benedictionem ante illud* (א״א) *non dicunt.* In Calendar. בר מִצְוָה *filius præcepti.* Id est, præceptis observandis subiectus. בַּמֶּה מַדְלִיקִין Cap. XII. *Tr. Shabbath.* בַּכֹּל מְעָרְבִין Cap. III, *ex Tr. Eruvim.* בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת Cap. V, *ex Tr. Aboth.* בְּהֵמָה מַקְשָׁה Cap. IV, *ex Tr. Cholin.* בְּאֵר מֹשֶׁה — . ברית מְנוּחָה — בן משלי — . בית מִדּוֹת — . בית מוֹעֵד — sunt nom. libr. בני משה *filii Mosis.*

במ״א

בַּר מִן אֶחָד *præter unum, exceptu uno.* בִּמְלָכִים א׳ *primo libro Regum.* במסכת אָבוֹת *in Massechet Aboth.* במסכת אהָלוֹת *in Massechet Oholoth.* במגן אָבוֹת *in libro* Magen Aboth. במדרש אגדה *in Midrash Aggada.*

במ״ב

בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים. בַּר מִן תְּרֵין *præter duo.*

creans varia aromata. בְּמַעֲשֵׂה בראשית *in opere creationis.* בְּמַשְׂאַת בִּנְיָמִין *in libro M. B.* במלכים ב' *in libro Regum II.* בְּמַכַּת בְּכוֹרוֹת *in interfectis primogenitis.* בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת *in Massechet Berachoth.* במסכת בֵּיצָה *in Massechet Bezah.* במסכת בִּכּוּרִים *in Massechet Bickurim* במסכת בְּכוֹרוֹת *in Massechet Bechoroth.*

במ"ג

בְּמָסוֹרָה גְדוֹלָה *in Massechet Gittin.* במסכת גִּטִּין *in Masorâ magnâ.*

במ"גא

במגן אֱלֹהִים —, בְּמָגֵן אַבְרָהָם —, בִּמְגִלַּת אֶסְתֵּר, במגן אָבוֹת sunt nom. libr.

במ"ד

בַּר מִן דִּין *præter morem.* בעל מגן דוד *auctor Magen David.* במסכת דמאי *in Massechet Demai.* במדבר *in deserto.* במדרש *in auditorio.*

במ"ה

במקום הידוע *loco noto.* במקום הנזכר *loco citato.* במדת הדין *Judicialiter* sc. *stricto jure.* במדת הרחמים *ex æquitate* sc. *misericordiâ.* בורא מאורי האש *creator luminarium ignis.* בְּמִבְחַר הַפְּנִינִים

— בְּמִדְרַשׁ הַתּוֹרָה sunt tit. libr. בְּמַסֶּכֶת הוֹרָיוֹת *in Massechet Horaioth.* בְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת *per angelos.*

במ"ז

במסכת זְבָחִים *in Massechet Zebachim.* במסכת זָבִים *in Massechet Zabim.* בְּמִשְׁכַּב זָכָר.

במ"זט

בְּמַזָּל טוֹב *sub bono planetâ* sc. *constellatione.*

במ"זל

בן מַיְימוֹנִי ז"ל *filius Maimonidis*, mem. ej. sit in benenedictione.

במ"ח

במסכת חולין *in Massechet Cholin.* במסכת חלה *in Massechet Challa.* בְּאֵר מַיִם חַיִּים nom. libr.

במ"ט

במסכת טהרות *in Massechet Taharoth.* בְּמַעֲלוֹת טוֹבוֹת *per bonos mores.*

במ"י

בעל מִכְלַל יוֹפִי *auctor Michlal iophi.* בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלַיִם ultima verba alicujus cantûs. במסכת יוֹמָא *in Mass. Joma.* במדרש ילקוט *in libro Med. Jalkut.* בספר מלחמות יהוה *in libro Milch. Jeh.* בספר משמיע ישועה *in L. Mashmia Jeschua.*

במ"יט

בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב *in exitu festi.*

במ"יכ

במוצאי יוֹם כִּפּוּרִים *in exitu diei expiationis.*

ב מ"כ

בַּר מַעֲלַת כְּבוֹדְכֶם *exceptâ vestrâ celsitudine.* במסכת כֵּלִים *in Massechet Krituth.* במסכת כְּרִיתוּת *ia Massechet Kelim.* בֵּן מַעֲלַת כְּבוֹדְךָ *filius excellentiæ gloriæ tuæ.*

במ"כב

בִּמְקוֹמוֹת כ"ב *in viginti et duo loca.*

במ"מ

בורא מִינֵי מְזוֹנוֹת — בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם *qui creavit species ciborum.* במראה מקום *in indice.* במיתת משה *in morte Mosis.* במיתה מְשֻׁנָּה *in horrendâ morte.* במעות מְזֻמָּנִים *pecuniâ paratâ.* בְּמַכּוֹת מְרֻדּוֹת *verberibus gravissimis.* במסכת מַכּוֹת *in Massechet Mackoth.* במס' מְגִלָּה *in Mass. Megillah.* במס' מְנָחוֹת *in Mass. Menachoth.* במס' מִדּוֹת *in Mass. Middoth.* במס' מַעַשְׂרוֹת *in Mass.*

במס' Maasseroth. במס' מְעִילָה in Mass. Meilah. במס' מִקְוָאוֹת in Mass. Mikwaoth.

במ"פ

בְּמִצְעוּת פָּסוּק in medio versûs.

במ"ק

בעל מְקוּבָּל Cabbalista.

במ"ר

בְּמִדְבַּר רַבָּא. במסכת קַמָא in tractatu primo. בְּמִדְרָשׁ רוּת— sunt nom. libr. בְּמִדַּת רַחֲמִים ex commiseratione. בְּמוֹרַת רוּחַ cum obstinatione.

במ"רה

במסכת ראש הַשָּׁנָה in M. Rosch Haschana.

במר"זל

בְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

במ"ש

במה שאמר.— במלות שׁוֹנוֹת vocibus diversis. בִּמְבוֹא שְׁעָרִים — .במה שכתב — .במה שנאמר in libro M. S. בְּמוֹצָאֵי שְׁבוּעוֹת in exitu festi Pentecostes. בְּמִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה in libro M. S. במשלי שׁוּעָלִים in libro M. S. בְּמוֹרָא שָׁמַיִם in timore Dei.

במ"שק

בְּמוֹצָאֵי שבת קודש *in exitu Sabbathi sancti.*

במ"ת

בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה *in Deut.*

ב"נ

בֶּן נַפְתָּלִי *filius Naphtali.* Criticus insignis fuit, cujus lectionem, in certis vocabulis Biblicis, secuti sunt Judæi orientales, id est, qui in Babyloniâ orientem versùs habitabant. בר נש. — בני נח. — בפני נֶחְתַּם *me præsente subscriptum.* — בני נביאים. — בן נכר *alienus.* בן נדה *filius menstruatæ.* — ברכי נפשי. — בפני נכתב *coram me scriptum est.*

בנ"אי

בְּנוּסחא אחרנא יְשָׁנָה *in exemplari alio vetusto.* בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה.

בנ"ד

בענין נִזְכָּר דְּנָא *in sententiâ jam memoratâ.*

בנ"הכ

בס' נְקוּדַת הַכֶּסֶף *in libro Nekudat Keseph.*

בנ"ח

בִּנְקִיטַת חֵפֶץ *in acceptione Thoræ* sc. *Legum.*

בנ״חש

בְּנִדּוּי חֵרֶם שַׁמַּתָּא *per Niddui, Cherem, Schammatha.* Tres sunt anathematis species, sub quibus R. Gersom vetuit resignari litteras, undè in dorso litterarum hæc abbreviatura semper usurpari solet.

בנ״ט

בנותן טעם *sine allegatione causæ.* בַּר נוֹתֵן טַעַם *in eo, qui rationem reddit.* בנשמה טהורה *animo puro.*

בנ״טי

בִּרְכַּת נְטִילַת יָדַיִם *benedictio lotionis manûum.*

בנ״טל

בִּרְכַּת נְטִילַת לוּלָב *benedictio in Palmis percipiendis.*

בנ״י

בנצח *cum animâ præstantiore* בנשמה יְתֵרָה ישראל.

בנ״לך ולא״עי

ברוך נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה *benedictus sit, qui dat lasso robur, et cui non sunt vires, eidem robur multiplicat.*

בנ"קח

בִּנְקִיטַת חֵפֶץ *cum adprehensione rei desiderabilis.*

בנ"ר

בורא נפשות רבות *qui creat animas multas.* בְּנַחַת רוּחַ.

בנ"ת

בנר תָּמִיד *in lib. Ner tamid.*

ב"ס

בן סִירָה — . בן סוֹרֵר — . בן סִינָה — . בעל סֵפֶר Cap. IV. *Tract. Nidda.*

בס"א

בְּסִימָן אֶחָד *signo uno.*

בסא"אכ

בספרים אֲחֵרִים אֵינוֹ כֵּן *in libris aliis non ità.*

בס"ב

בְּסִימָן בְּרָכָה. בספר בראשית *in libro Geneseos.*

בסב"עה

בספר בעלי הנפש *in libro Baäle hannefesch.*

בס"ד

בסוף דִּבּוּק *in fine periodi.*

בספר דברי הימים — .בסוף דִּבּוּר הַמַּתְחִיל *in libro Chron.*

בס"ום

בסליחה ומחילה *per condonationem et remissionem.*

בס"ז

בִּסְמִיכַת זְקֵנִים in libro *Semichat Zek.*

בס"ח

.בספרי חכמים

בס"י

בְּסֵפֶר יְצִירָה *in lib. Jezirah.* — .בִּסְפוּרִים יְשָׁנִים

בס"כ

בסדר כפרות *in ordine expiationis.* בספר כוזרי *in libro Kozri.*

בס"פק

בסוף פֶּרֶק קָמָא *in fine capitis primi.*

בס"ק

בספרי קדמונים *in libris prioribus.* בספרים קדושים *in libris sanctis.*

בס"ר

בְּסִימָן רַע *sub malo signo.*

בס"תד

בְּסֵפֶר תָּמִיד דֵּעָה *in libro Tamid deah.*

ב"ע

בן עקיבא *filius Akibæ*. — בן־עוזיאל. — בן־עֶזְרָא. בן עונשים *filius pœnarum*. — בְּרִית עוֹלָם. — בְּרִיאַת עוֹלָם. בית עולם *sepulchrum*. בְּאֵר עֵשֶׂק nom. libr. בְּפְנֵי עַצְמוֹ *pro seipso*. בן עזריה *filius Asariah*. בְּעֶרֶךְ *ordine, nimirùm*. בעל עגלה *auriga*. בפני עדים *præsentibus testibus*. בעל עבירה *peccato inserviens*. בְּחִינַת עוֹלָם nom. libr. בעדן *in Eden*.

בע"א

בְּעֶזְרַת אֱלֹהִים *cum auxilio divino*. — בַּעַל אַחֵר.

בע"ב

בורא עצי בשמים *creans arbores aromatum*. בורא עשבי בשמים *creans olera aromatum*. בְּעַמּוּד ב׳ *in columnâ alterâ*.

בע"ג

בְּעִיּוּן גָּדוֹל *consideratione solerti*. בעול גוים *in jugo gentium*.

בע"ה

בעזרת השם *auxilio Domini*. בְּעִנְיָן הַזֶּה *in significatione hâc*. בְּעִיר הַכֹּהֲנִים *in urbe sacerdotum*. בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ *in culto sacro*. בערב השבת *in*

vesperâ Sabbathi. בעונה הרבה *propter iniquitatem multam.*

בע"הב

בעולם הבא *in seculo futuro.*

בא"הג

בעולם הגמול *in seculo retributionis.*

בע"הו

בעזרת השם וישועתו *auxilio Dei et salute ejus.*

בע"הח

בָּאתִי עַל הַחִתּוּם *veni ad subscriptionem.*

בא"הט

בעל הַטּוּרִים *auctor libr. Turim.*

בע"הי

בעזרת השם יתברך *auxilio Domini benedicti.*

בע"המ

בעולם המלאכים *in mundo Angelorum.* בעולם המזלות *in mundo planetarum.*

בע"הע

בעל הָעִטּוּר *auctor libri Ittur.* בעולם העליון *in mundo superiore.*

בע"הש

בַּעֲלֵי הַשְּׁטָר *qui possident chirographum.*

בע״הת

בְּעוֹלַת הַתָּמִיד *in libro Olath hattamid.*

בע״וה

בעונותינו הרבים *ob peccata nostra multa.*

בע״ז

בַּעֲלֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

בע״זה

בעזרת השם.

בע״ח

בַּעֲלֵי חַיִּים.

בע״חם

בעדים חֲתוּמִים מַטָּה *per testes infrà signatos.*

בע״כ

בְּעַל כָּרְחוֹ *per coactionem ejus, invito ipso.*
בעל כָּרְחֲךָ *invito te.*

בע״מב

ברוך עושה מעשה בראשית.

בע״מי

בעל מִכְלַל יוֹפִי *auctor Michlal jophi.*

בע״נ

בְּעֵדִים נֶאֱמָנִים.

בע"ס

בְּעֵט סופר *calamo scriptorio.*

בע"עא

בעון עבודת אלילים *in, cum peccato Idololatriæ.*

בע"עה

בן עוזיאל עָנָין הַזֶּה.

בע"פ

בְּעַל פֶּה *per os,* i. e. *memoriter.* בְּעַזּוּת פָּנִים *durâ fronte.* בְּעוֹשִׂין פַּסִּים *in* Cap. II. *Tr. Erubin.* בעל צְדָקָה *benignus erga pauperes.*

בע"ש

בעל שֵׁם *vir celebratus, vel Cabbalista.* — בְּעֶרֶב שְׁבוּעוֹת. — בְּעֶרֶב שַׁבַּת. בְּעֹנֶג שבת *deliciis Sabbathi.* בְּעוֹלַת שבת.

בע"ת

בעל תשובה *pœnitentiam agens.* בעל תורה *Legem intelligens.* בעל תוספות *auctor Tosephot.* בעל עולַת תָּמִיד nom. libr.

בע"תב

בְּעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב.

ב"פ

בעל פְּלֵיטָה *fraudator.* — ב' פְּעָמִים. — בּוֹרֵא פְרִי.

בן *violentus.* בן פָּרִיץ *ignominia.* בּוֹשֶׁת פָּנִים
. ב׳ פְּרָקִים — . ב׳ פְּסוּקִים *filius Pandiræ.* פַּנְדִּירָא
— ב׳ פְּשִׁיטִים *duo nummi.* בן פלוני *filius N.*

בפ״הא

בורא פרי האדמה.

בפ״הג

בורא פרי הגפן.

בפ״הל

בְּפָסוּק הַנִּזְכָּר לְעֵיל *in versu suprà commemorato.*

בפ״הע

בורא פרי העץ.

בפ״ז

בפרשת זָכור *in Paraschâ Zachor.* Est prælectio ex Deuteron. Cap. 25, v. 17—19.

בפ״מ

בְּפֶה מָלֵא *ore pleno.* בְּפִרְקֵי מֹשֶׁה nom. libr.

בפ״נ

בְּפָנַי נִכְתַּב *coram me scriptum est.*

בפ״נח

בְּפָנַי נֶחְתַּם *me præsente subsignatum est.*

בפ״ע

בִּפְנֵי עַצְמוֹ *per se.* בִּפְנֵי עֵדִים *coram testibus.*

בפ"פ

בפרשת פָרָה *In Paraschâ de Vaccâ rufâ Num. c.* 19. בִּפְתְחוֹן פֶּה.

בפ"רח

בְּסֵפֶר פְּרִי חָדָשׁ *in libro P. Chadasch.*

בפ"ש

בפרשת שְׁקָלִים *in Paraschâ Shekalim;* est prælectio ex II. Lib. Mos. Cap. XXX. בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן *in lib. Perach Shushan.* בְּפּוּרִים שֵׁנִי *in Purim secund.*

ב"צ

בן צַדִּיק *filius Justi.* בן צדוק *filius Zadok.*

בצ"ד

בְּצֶמַח דָּוִד *in lib. Zemach David.*

בצ"מי

בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלַיִם.

בצ"ממ

בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם *cum egrederer ex Ægypto.*

ב"ק

בַּת קוֹל *filia vocis, oraculum divinum.* בני קרח *Filii Koræ.* בני קהלה *filii societatis.* בַּעַל קַבָּלָה *Cabbalista.* בָּבָא קַמָּא *Tract. Talm.*

בק״ב

בן קרחה *Bar Kappara*; nom. propr. בר קפרא *Ben Korcha*; sic appellatur quidem R. Josue.

בק״הק

בית קדש הקדשים *domus sanctuarii.*

בק״ות

בית קדשו ותפארתו *domus sanctitatis et decoris ejus.*

בק״מ

במאי קא מפליג *in quo quidem contendo.*

ב״ר

בַּר רַב *filius Raf.* בַּר רַבִּי *filius Rabbi.* בְּרֵאשִׁית רַבָּא titulus libr. בַּיִת רִאשׁוֹן *templum prius* בְּרֵאשִׁית liber *Geneseos.*

בר״א

בן רבי אברהם *filius Rabbi Abraham.* בן רוח אב *Filius, Spiritus, Pater.*

בר״ג

בַּר רַבָּן גַּמְלִיאֵל *filius Rabbi Gamaliel.*

ברג״מש

בן ר׳ גֵּרְשׁוֹם מוֹרֵה שָׁוֶה *filius R. G. doctoris æqui.*

בר״ח

בריך רחמנא דסייען *laudatus sit Misericors* (i. e. Deus) *qui auxiliatus est nobis.*

בר"הם

בִּרְכַּת הַמָּזוֹן *benedictio cibi.*

בר"י

בן ר' יצחק *filius Rabbi Isaac.*

בר"ל

בן ר' ליב *filius Rabbi* Loewe.

בר"מ

בן ר' מאיר *filius Rabbi* Meir. בְּרֵאשׁ מַסֶּכְתָּא *in principio tractatûs.*

בר"ס

בר רבי סימון *filius Rabbi Simonis.*

בר"פ

בן ר' פייבש *filius Rabbi Feibesh.*

בר"ש

בן ר' שלום *filius Rabbi Shalom.*

ב"ש

בית שני *templum secundum.* בית שַׁמַּאי *domus Shammai.* ברוך שאמר *benedictus sit, qui dixit.* בַּעַל שֵׁם *Cabbalista.* בְּאֵר שֶׁבַע, בית שְׁמוּאֵל, et בְּרִית שָׁלוֹם sunt tituli librorum. בנין שלמה *templum Salomoneum.*

בש"א

בשבת .Schola Shammai docet בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים

אומרים *in Sabbatho dicunt.*

בש"ג

בַּעַל שַׁלְטֵי גִבּוֹרִים *auctor S. G.*

בש"ה

בשבת .in Sabbatho proximè futuro בשבת הבא

העבר *in Sabbatho præterito.*

בש"הל

בשנה הבא לטובה *in anno, qui eveniat feliciter.*

בש"ח

בִּשְׁבוּעָה חֲמוּרָה.

בשט"ות

בְּלֹא שׁוּם טַעֲנָה וּטְבִיעִת *sine lite et petitione.*

בש"טח

בַּעַל שְׁטַר חוֹב *Cambii possessor.*

בש"י

בשם יתברך vel יתעלה *cum Deo, laudetur!* vel *exaltetur!*

בש"יא

בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים.

בש"ים

בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים *nomine quorumdam interpretum.*

בשכ״מלו

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד *benedictum sit nomen gloriosum regni ejus in seculum sempiternum.*

בש״לה

בַּעַל שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית *auctor libri* Shene Luchoth habberith.

בש״ק

בשם קדש *in nomine sancto.* בְּשַׁעַר קְדוּשָׁה *in* (portâ) *capite Keduscha.*

בש״ר

בְּשֵׁם רַבִּי *nomine Rabbi.*

ב״ת

בַּעַל תַּכְלִית *finitum, res finita.* בִּלְתִּי תַכְלִית *infinitum.* בעל תשובה *pœnitentiam agens.* בַּעֲלֵי תוֹרָה *qui observant Legem.* בַּעֲלֵי תַלְמוּד *viri Talmudici.* בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם *stylo Targumico.* בן תורה *is qui Legem observat.* בן תימא nom. pr.

בת״ב

בתרגום בַּתְרָא *in Targum ultimo.*

בת״דא

בִּתְנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ *in libro* ejus nominis.

בת"ח

בַּת תַּלְמִיד חָכָם *filia sapientis.* בַּתְּחִלַּת חִבּוּר *ab initio libri.*

בת"כ

בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת *habitacula conventûum.* בַּתַּלְמוּד כְּתִיב *in Talmude scriptum est.* בִּתְקִיעַת כַּף *complosione manûs.*

בת"מ

בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת *Gymnasia.*

בת"ככ

בתלמוד כן כתיב *in Talmud sic scriptum est.*

בת"ק

בתנא קמא *in traditione* sive *lectione primâ.*

בת"קח

בְּתַקָּנַת חֲכָמִים *secundum correctionem sapientum.*

בת"קת

בִּתְקוּפַת תַּמּוּז *in solstitio Tamus*, h. e. *Junii.*

ג׳

גָּדוֹל — גְּאוּלָה — גְּזֵירָה — גְּדוֹלָה — גְּבוּרָה.
Grossus Polonicus.

ג״א

גַּנַּת אֶגוֹז et גּוּר אַרְיֵה sunt tituli librorum. גְּזֵירַת אֱלֹהִים *liberatio postrema.* גאולה אחרונה *prædestinatio divina.* גְּבוּרַת אֱלֹהִים. — ג׳ אַמּוֹת *tres ulnæ.* ג׳ אֲלָפִים *tria millia.* גָּלוּת אֱדוֹם *captivitas inter Christianos.* גירסא אחרונה *lectio seu explicatio ultima.*

ג״ב

גָּלוּת בָּבֶל *captivitas Babylonica.*

גב״ר

גּוֹמְלֵי חֲסָדִים בַּיְשָׁנִים רַחֲמָנִים *benefactores, verecundi, misericordes.*

ג״ג

גֵּרֶשׁ גֵּרְשַׁיִם תְּלָת תְּלָת *tres, tres.* *Geresch Geraschaim.* גְּזֵירָה גְדוֹלָה *decretum calamitosum.* ג׳ גְּדוֹלִים — גְּבוּרָה גְדוֹלָה *tres Grossi.*

גג״ת

גְּדוֹלָה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת *magnitudo, fortitudo, decus.*

ג״ד

גַּבָּאֵים דְּמָתָא *collectores eleemosynarum urbis.* גזר דינו *constituta ejus pœna.*

גד״מ

גְּדוּלַּת מָרְדְּכַי nom. libr.

ג״ה

גְּזֵירַת הַשֵּׁם *decretum Dei.* גֵּיא הִנּוֹם *Vallis Hinnom.* גִּיד הַנָּשֶׁה *nervus luxationis.* גִּרְסַת הַגָּאוֹן *explicatio excellentis Doctoris.* גְּבוּרַת הַשֵּׁם. — גְּדוּלַּת הַשֵּׁם. — געת הנבואה *accessio* seu *infusio prophetici spiritûs.* גזרת הכתוב *sententia Scripturæ.* גירסת הקונטרים *lectio quaternionis.* Expositio quædam R. Salomonis sic appellata.

ג״ץ

גזלה ואבדה tit. libr.

גה״ס

גִּרְסַת הַסְּפָרִים *explicatio librorum.* גִּרְסַת הַסּוֹפְרִים *doctrina doctorum.*

גה״ת

גְּלִילַת הַתּוֹרָה.

ג״ז

גַּם זוֹ *etiam hoc.* ג׳ זְהוּבִים *tres floreni.*

גז"ד

גזר דין *decretum judicii.*

גז"ה

גְּזֵירַת הַשְּׁמַד — . גְּזֵירַת הַמֶּלֶךְ — . גְּזֵירַת הַשֵּׁם *decretum excidii.* גְּזֵירַת השמד *decretum exitii.*

גז"ל

.גַּם זוּ לְטוֹבָה

גז"ש

גם זה שם *hoc etiam ibi* (est).

ג"ח

גְּמִילוּת חֲסָדִים — . גְּמוּל חֶסֶד *retributio beneficentiæ.* גַּלְגַּל חַמָּה *orbis solis.* גְּזֵירַת חֵרֶם *sententia proscriptionis.* ג' חֳדָשִׁים *tres menses.* גֶּדֶר חֲכָמִים *definitio sapientum.* ג' חֲגָרִיִים *tres ducati.* ג' חֲתִיכוֹת *tres partes.*

ג"ט

גְּדוֹלִים טוֹבִים *grossi boni.* ג' טְפָחוֹת *tres palmi.* גּוֹרָל טוֹב *sors bona.*

ג"י

גְּלִילַת ידך *revolutio manûs tuæ* ג' יָמִים *tres dies.* גְּאוֹן יַעֲקֹב nom. libr.

גי"ה

גְּלִילַת יָדְךָ הַנְּקִי *revolutio manûs puræ tuæ.*

גי"ק

גְּלִילַת יָדְךָ קִבַּלְתִּי *epistolam tuam accepi.*

ג"כ

גַּם כֵּן.—גַּם כִּי *etiamsi.* גַּם כַּאן *etiam hic.* גֵּט כְּרִיתוּת.

גל"ה

גליל התחתון.

גל"הע

גליל העליון.

ג"מ

גָּלוּת מִצְרַיִם *Captivitas Ægyptiaca.* גְּזֵירַת מַלְכוּת *decretum Regni.*

גמ"פ"ק

גְּמָרָא פֶּרֶק קַמָּא *Gemara, Cap. I.*

ג"ן

גֵּט נָשִׁים *litteræ divortii.* גִּלְגּוּל נְשָׁמוֹת *revolutio animarum.* גִּלְגּוּל נְפָשׁוֹת *revolutio corporum.* גֹּרֶן נָכוֹן et בֶּן נָעוּל sunt tituli libr.

גפ"ת

גמרא פסח תוספות *Tractatus Gemaræ Pesach in Tosephoth.* Chag. fol. 17, c. 2, Lin. 5.

גג"ת

גִּמַטְרִיָּא נוֹטָרִיקוֹן תְּמוּרָה *Gematria, Notarikon, Temurah*. Tres sunt artis Cabbalisticæ partes.

ג"ע

ג' עֵדִים *tres testes*. גִּלּוּי עֲרָיוֹת *incestus*. גַּן עֵדֶן *paradisus*. גליל עליון.

געַ"ג

ג' עַל ג' *tria super tria*. גַּב עַל גַּב *dorsum super dorsum*.

ג"פ

ג' פְּעָמִים *tribus vicibus*. ג' פַּרְשִׁיּוֹת *tres Parschioth*. ג' פַּנִים *tres Grossi*. ג' פְּשִׁיטִין *tres nummi*. ג' פְּסוּקִים *tres versus*. גֵּט פִּטּוּרִין *libellus dimissionum s. repudii*. גֵּט פָּשׁוּט Cap. X. *Tract. Baba kama*. ג' פסיעות *tres passus*.

גפ"ת

גְּמָרָא פְּסָחִים תּוֹסְפוֹת *Gemara Pesachim Tosephoth*. גְּמָרָא פֵּירוּשׁ תּוֹסְפוֹת *Gemara cum explicatione Tosephoth*.

ג"ץ

גַּבָּאֵי צְדָקָה *collectores eleemosynæ*. גֵּר צֶדֶק *Proselyta Justitiæ*.

ג״ק

גִּרְסַת קוּנְטְרֵיס *lectio quaternionis.*

ג״ר

ג׳ רְבִיעִיּוֹת *tres quartæ.* גְּזֵרַת רוֹמִיִּים *decretum Romanorum.* גְּזֵירָה רָעָה *decretum malum.* גְּאוּלָּה רִאשׁוֹנָה *liberatio prima.* גִּרְסַת רַבָּנִים *doctrina Rabbinorum.* גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ *sibi ipse malum contrahens.* גְּלֵי רָזַיָּא tit. libr.

גר״ש

גִּרְסַת רַבֵּינוּ שִׁמְעוֹן *doctrina R. Simeonis.*

ג״ש

גִּרְסַת שְׁמוּאֵל *doctrina Samuelis.* גְּזֵירָה שָׁוָה *argumentum a pari.* ג׳ שְׁמִינִיּוֹת $^3/_8$. ג׳ שָׁנִים *tres anni.* ג׳ שָׁבוּעוֹת *tres septimanæ.* גִּלְגּוּל שְׁבוּעָה *devolutio juramenti in alium.* גְּזֵירַת שָׁמַיִם *prædestinatio cælestis.* גְּדוּלַּת שְׁלֹמֹה *Majestas Salomonis.* גזרה שוה *sententia, ratio æqualis.* גּוֹרָל שָׁוֶה *sors s. portio æqua.* גְּבוּרַת שִׁמְשׁוֹן *fortitudo Simsonis.*

גש״לכה

גָּדוֹל שְׁמוֹ לְטוֹב כָּל־הַיָּמִים; hæc quid notent. colligas ex contextu.

ג״ת

גּוֹזֵר תַּעֲנִית *is qui constituit diem pœnitentialem.*
ג׳ תַּרְגּוּמִין *tres versiones Chaldaicæ* V. T.

גת״ת

גַּבָּאִים תַּלְמִידֵי תוֹרָה *collectores esse debent docti.*

ד׳

דָּבָר. — דִּין. — דֶּרֶךְ. — דְּפוּס. — דָּא. — דַּף.

ד״א

דא איהו *hoc est illud.* — דרך אחר. — דבר אחר.
דין אחד. — ד׳ אֲרָצוֹת. — ד׳ אֻמּוֹת. — דרך אמת.
דברי. — דין אחר. — דין אמת. — דִּין אֲרָצוֹת. —
דרך ארץ *via terræ, s.* — דרכי אלהים. — אלהים.
mores hominum. דְּפוּס אמשטרדם *typographia Amstelodamensis.* דֶּרֶךְ אֱמוּנָה nomen libri. דַּף א׳ *pagina I*

דא"א

דין ארבע ארצות .quod fieri non potest דאי אפשר

Judicium quatuor regionum; scil. Poloniæ majoris et minoris, Russiæ minoris, et Lithaviæ. דברי איש אלהים.

דא"ה

דין אומות העולם *judicium super gentes profanas.*

דא"ז

דפוס אזמיר *typus Asmirensis.*

דא"ח

דברי אלהים חיים *verba Dei vivi.*

דא"כ

דאמר כתוב *quod dicit Scriptura.*

דא"ל

דאכא לומר *quod* vel *nam est dicendum.* דאפשר לומר *nam possibile est dicere.* דאפשר להיות *quod* vel *nam possibile est.*

דא"לכ

דאפשר לומר כאן *quod hic possibile est dicere.*

ד"ב

די בזו *sufficit hoc.* דף ב' *pagina, s. folium II.* דפוס ברלין *typus Berolin.* דברים *Deuteronom.*

דב"אז

דְּפוּס באזיליא *typus Basil.*

ד"בד

דִּבְרֵי דָוִד.

דב"ה

דִּבְרֵי הַיָּמִים *libri Chronicorum.*

דב"ל

דַּי בְּזוּ לַחֲכָמִים — דַּי בְּזוּ לַמֵּבִין *sapientibus sat.*

דב"ש

דברי שלמה.

דג"וב

דגים ובשר *pisces et caro.*

דג"ים

דרך גשר ירידה מים *via, pons, descensus, aqua.* Ab aliquibus tamen legitur : דרך גשר ים מזוזה *via, pons, mare, postis.* Est proverbium seu modus loquendi Rabbinis familiaris.

ד"ד

דברי דוד *verba Davidis.* דינא דגרמי *Lis* sive *actio datæ occasionis.* Cf. Buxt. in Lex.

דא"לכ

דאם לא כן *quod si non itâ est.*

דד"ד

דינא דמלכותא דינא; hæc quid notent, tu ex contextu colligas.

דד"ע

דברי הימים דניאל עזרא *liber Chronicorum, Daniel, Esra.*

ד"ה

— .דִבּוּר הַמַּתְחִיל — .דִבְרֵי הַכֹּל — .דברי הימים — .דוד המלך — .דברי המחבר — .דברי הכותב — .דרכי השם — .דַּם הַנִּדָּה Cap. VII. *in Niddah.* — דַרְכֵי הַתַּלְמוּד nom. libr. דִּין הוּא *judicium est.* דיין האמת .דְּפוּס הַעֲנוֹאה *typographia Hagenoënsis.*

דה"א

דברי הימים א' .דְּהָא אָמְרִינָן *nam ecce dicimus.* *primus liber Chronic.*

דה"ב

דברי הימים ב' *secundus liber Chronic.*

דה"ג

דיני הגוים — .דרכי הגוים.

דה"ח

דברי החכם *verba sapientis.*

דה"כ

דברי הכותב *verba scribentis.*

דה"מ

דהיה .דברי המתחיל — .דין המלך *jus regium.* מביא *qui* vel *quod afferebat* seu *adducebat.*

דה"עה

דוד המלך עליו השלום.

דה"פ

דִּבְרֵי הַפָּסוּק *verba textûs.*

דה"ק

דִּבְרֵי הַקָּטָן — . דִּבְרֵי הַקָּדוֹשׁ.

ד"ו

דבר ודבר *typographia Veneta.* דְּפוּס ויניציאה *res et res.* = res una et alia.

דו"ד

דינים ודברים *contentio atque rixa.*

ד"ז

דבר זה *verbum hoc, res hæc.*

דז"א

דבר זה אינו *hæc res non est* ità, vel, *non est vera.*

ד"ח

דברי חצונים *verba profanorum.* — . דברי חכמים דם חטאת *sanguis sacrificii pro peccato.* — . דרך חכמה nom. libr. דרך חיים

דחו"ה

דִּינֵי חוֹל הַמּוֹעֵד *jura feriarum intermediarum.*

ד"ט

דֶּבֶק טוֹב et דְּבָרִים טוֹבִים sunt nom. libr.

ד"י

דִּין יְרֻשִּׁים *jus hæreditarium.* — דִּין יְהוּדִים — דֶּרֶךְ יָשָׁר — דִּינֵי יִשְׂרָאֵל. דִּבְרֵי יְהוָה vel דבר יהוה.

די"ט

דִּינֵי יָמִים טוֹבִים *observanda in diebus festis.*

ד"כ

דְּכוּת *qui, quod sicut.* — דִּינֵי כֹּהֲנִים. — דֶּרֶךְ כְּלָל.

דכ"א

דָּם, כְּפִירָה, אֵשֶׁת אִישׁ *sanguis, abnegatio* scil. *fidei, adultera.*

דכ"ע

דֶּרֶךְ כָּל־עוֹלָם *mos totius mundi.*

ד"ל

דַּי לַמֵּבִין *satis intelligenti.* דַּי לָנוּ *satis nobis.*
דְּפוּס לובלין *typographia Lublinensis.*

דל"ד

דַּף לְדַף *folium unum post alterum.*

דל"יפ

דְּפוּס לִיפוֹרְנוֹ *typographia Liburni* (Livorno).

דלמ"אע

דַּע לִפְנֵי מִי אַתָּה עוֹמֵד *considera, coram quo stes.*

דל"ג

דַעַת לְמֵבִין נָקֵל.

דל"תה

דְלֹא תֵימָא הָכִי *ut non ità dicas.*

ד"מ

דרך משל *per modum parabolæ.* דוד מלך. — דַרְכֵי משֶׁה et דִינֵי מָמוֹנוֹת *judicia pecuniaria.* דְרַשׁ משֶׁה sunt nom. libr. דבר מיאוס.-דרך משפט *res abominabilis.* דְפוּס מאנטובא *typus Mantuæ.* דברי מוסר *verba disciplinæ.*

דמ"ב

דָן מִשָּׁמַיִם בֶּאֱמֶת *judicat de cœlo cum veritate.* דִינֵי מָמוֹנוֹת בִשְׁלֹשָׁה Cap. III tract. *Sanhedrin.*

דמ"שק

דַע מִי שֶׁהוּא קוֹנֶךָ *cognosce Dominum tuum.*

דמ"ש

דַיָּן מוֹרֶה שָׁוֶה *judex justitiam,* scil. *æquitatem exercens.*

ד"נ

דַם נִדָּה *sanguis menstruus,* vel *menstruatæ mulieris.* דִבְרֵי נְחוּמִים et דַרְכֵי נוֹעַם sunt nom. libr. דברי נביאים דברי נהוגים *verba convenientia.*

דִּינֵי נְפָשׁוֹת judicia animarum h. e. capitalia. דִּבְרֵי נְכוֹחִים. — דברי נעימים.

דן חנק"נפש

דרוסה נקובה חמורה נטולה קרועה נפולה פסוקה שבורה calcata (scil. caro vel bestia), perforata, deficiens, levata, scissa, abortiva, disrupta, confracta. Talis caro Hebræis vetita censetur.

דנ"י

דָּן נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל judicat animas Israelitarum.

ד"ס

דִּינֵי סֻכּוֹת. observanda in festo Tabernaculorum. — דברי סופרים.

ד"ע

— דברי עזרא. — דעת עצמו. — דִּבְרֵי עַצְמוֹ. דֶּרֶךְ עָרְמָה dolus, fallacia. — דרך עולם. — דברי עבדך. דַּעַת עֶלְיוֹן nom. libr.

דע"ה

דוד עליו השלום David, super quem sit pax.

דע"הת

דְּרָשׁוֹת עַל הַתּוֹרָה conciones super Thorah.

דע"ח

דֶּרֶךְ עֵץ חַיִּים via ad arborem vitæ.

ד"פ

דפוס פראג .dua personæ הו פרצופין *typographia Pragensis.* ד' פרשיות. — דיני פסח. — דרך פשט *sensus litteralis.*

דפ"אד

דפוס פאדובה *typographia Pataviensis.*

דפ"יד

דפוס פיראריי *typographia Ferrariensis.*

דפ"פ

דפוס פראנקפורט *typographia Francofurtana.*

ד"צ

דרך צדיקים *via justorum.*

דצ"חמ

דומם צומח חי מדבר *inanimatum, vegetabile, vivens et rationale.*

דצ"ך עד"ש באח"ב

דם, צפרדעים, כנים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה, חשך, בכור *sanguis, ranæ, pediculi, colluvies insectorum, pestis, ulcera, grando, locusta, tenebræ, primogenitus.*

ד"ק

דיני קדיש. — דרך קדושים *via sanctorum.*

דוד קמחי *David Kimchi.* דְּפוס קראקא *typographia Cracoviensis.* דֶּרֶךְ קָרָאִים *religio Karaïtarum.*

דקא״רי

דְּקָאמַר ר׳ יוֹסֵי *quæ dixit R. Jose.*

ד״ר

דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ *verba Doctorum nostrorum.* דִּקְדּוּקֵי רש״י —, דִּבְרֵי רִיבוֹת —, דְּבָרִים רַבָּא sunt nom. libr. דברי רבי׳-.דברים רעים-.דרך רשעים.

דר״א

דִּבְרֵי ר׳ אֱלִיעֶזֶר *verba Rabbi Elieser.*

דר״ג

דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל *verba Rabbi Gamaliel.*

דרג״מה

דִּבְרֵי רַבֵּינוּ גֵּרְשׁוֹם מְאוֹר הַגּוֹלָה *verba R. nostri Gerschom, qui lux est Captivitatis.*

דר״ה

דברי רבינו הקדוש —.דִּינֵי ראש הַשָּׁנָה.

דר״ח

דִּינֵי ראש חוֹדֶשׁ *observanda in Neomeniis.*

דר״ד

דְּפוּס ריווא דטרינטו *typus Riba de Terinto.*

דר"זל

דרשו רבותינו זכרונם לברכה *exposuerunt Rabbini nostri, quorum memoria sit in benedictione.*

ד"ש

דָּם שְׁחִיטָה Cap. V, *in Keritoth.* — דּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ. — דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה nom. libr. דברי שלום — דֶּרֶךְ שָׁלוֹם. — דִּינֵי *observanda in Pentecoste.* דִּינֵי שְׁבוּעוֹת — דיני שחיטה *observanda in mactatione.* — שבת.

דש"א

דְּיוֹקְנָא שֶׁל אָבוֹת *imago Patriarcharum;* est terminus Cabbalisticus.

דש"בל

דבר שבא לעולם *res, quæ occurrit in mundo.*

דש"יק

דבר שעל ידי קרושים.

דשל"בל

דבר שלא בא לעולם *res, quæ non occurrit in mundo.*

דש"לם

דבר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין *res, quam nonnulli permittunt ut licitam.*

דש"ת

דורש שלומך תמיד *quærens pacem tuam perpetuò.*

ד״ת

דָת תּוֹרָה — .דִּין תּוֹרָה — .דִּבְרֵי תוֹרָה *jus legis.*
ד׳ תַּעֲנִיּוֹת *quatuor dies jejuniorum.*

דת״י

דַּעַת תִּפְאֶרֶת יְסוֹד *scientia, decor, fundamentum.*

דתכ״לבא

דִּבְּרָה תוֹרָה כִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם *loquitur Thora secundum rationem loquendi filiorum Adam.*

דת״ק

דתנא קמא *doctoris primi.* דתני קמא *qui primus docet, disserit.*

דת״קע

דִּבְרֵי הַיָּמִים תְּהִלִּים קֹהֶלֶת עֶזְרָא *libri Paralipom., Psalmor., Ecclesiast., Esræ.*

ה׳

הַשֵּׁם *nomen,* per excellentiam, scil. *Dei!*
הִיא — .הוּא — .הִנֵּה — .הֵן *constitutiones.* הֲלָכוֹת

הא׳

הָאִשָּׁה Cap. XVI tract. *Jebamoth.*

ה"א

הֲוֵית אָמֵינָא *essem, vel fuissem dicens.* יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ.- הלכות אשה tract. Maim. in *Jad chazakah.* הֵם אוֹמְרִים — . הוּא אֱלֹהִים — . הָאִישׁ אֱלֹהִים.

הא"א

הלכות — . הוּא אֲדוֹן אֲחָדוֹ — . הוּא אֲדֹנָי אֲדֹנֵינוּ אִסּוּרֵי אֲכִילָה nom. libr.

הא"ב

הָאִשָּׁה בִּזְמַן nom. libr. הלכות אסורי בִיאָה Cap. VIII tract. *Pesachin.*

הא"הל

הַמִּלָּה אֲשֶׁר הוּנְחָה לְהוֹרוֹת *dictio, quæ prolata est ad significandum.*

הא"ע

החכם אבן עזרא *sapiens Aben Esra.*

הא"וה

הָאִסּוּר וְהֶיתֵּר הֶאָרוֹךְ nomen libr.

האו"הת

הָאוֹמֵר הִתְקַבֵּל Cap. VI tract. *Gittin.*

הא"ול

הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ Cap. III tract. *Kidduschin.*

הא"מ

הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ Cap. II, *ibidem.*

הא"נ

הָאִשָּׁה נִקְנֵית Cap. I, *ibidem.*

הא"ע

הֶחָכָם אבן עזרא *sapiens Aben Esra.*

האר"יל

הָאִישׁ אֱלֹהִי ר' יִצְחָק לוּרְיָא *vir divinus R. Isaac Luria.*

הא"שה

הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה Cap. XV, *in Jebamoth.*

הא"שנ

הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְאַרְמְלָה Cap. II, *in Ketuboth.*

הא"תמ

הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מֵזִיד Cap. VII, *Terumoth.*

הא"תש

הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג Cap. VI, *ibidem.*

ה"ב

הֲלָכָה בְּרוּרָה nom. libr. הע בודקין est initium Cap. cuj. Talm. — הלכות בכורות.

הב"א

הִנֵּה בָּא אֵלִיָּהוּ *ecce venit Elias.*

הב"י

הַבַּעַל בֵּית יוֹסֵף *auctor Beth Joseph.*

הבי"פת

הַבַּעַל יְפֵה תוֹאַר *auctor Jephe Toar.*

הב"ל

הַבָּא לְטַהֵר *veniens ad purgandum.*

הב"ע

הַךְ בְּמַאי עָסְקִינָן *hoc de quo agimus.*

הב"על et הבע"לט

הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה *qui veniat nobis ad bonum.*

ה"ג

הָכִי גָרְסִינָן *sic legimus.* הֲלָכוֹת גְדוֹלוֹת nom. libr. הַמֵּבִיא גֵט Cap. I, *in Gittin.*

הג"א

הַגָּהוֹת אשר *annotationes Ascheri.*

הג"דם

הַגָּהוֹת דְרַבִּי משֶׁה *annotationes R. Mosche.*

הג"ה

הַגָּהַת הַמְחַבֵּר *annotatio auctoris.* הַגָּהַת הַכּוֹתֵב.

הג"ח

הג' חֲבוּרוֹת *tria Collegia.* הג' חֲשׁוּבִים *tres honorati.*

הג"ה מי"י

הַגָּהוֹת מיימוני *annotationes Maimonidis.*

הג"ה מר'

הַגָּהוֹת מָרְדְּכַי *annotationes Mordechai.*

הג"יג

הַגָּהוֹת יֵשׁ נוֹחֲלִין *annot. ad Cap. Jesh nochalin.*

הג"ם

הַגָּהַת מיימוני *annotatio Maimonidis.* הַגָּהַת מָרְדְּכַי *annotatio Mordechai.*

הג"מג

הַגָּהוֹת מִנְהָגִים *annott. ad Minhagim.*

הג"שד

הַגָּ' שַׁעֲרֵי דוּרָא *annot. ad Sh. Dura.*

הג"שפ

הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח *narratio de Paschate.*

ה"ד

הָכִי — .הַיְנוּ דִכְתִיב — .הוּא דְאָמְרִין — .הוּא דֶרֶךְ דְּרָשִׁינַן *sic explicamus.* הָדָא דִכְתִיב *hoc est, quod scriptum est.* הִלְכוֹת דֵיעוֹת nom. libr.

הד״א

הַיְנוּ דְאָמְרֵי אֱנָשֵׁי *illud est, quod dicunt homines.* הִלְכוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ nom. libr. - הַכֹּל בְּכוּר אֶחָד.

חד״ה

הֲלֹא דִין הוּא *nonne hoc justum est.* — הֲלֹא דִין הַנֵי.

ה״ה

הַיְנוּ הַאי *illud est ipsum.* — הַיְנוּ הַךְ. — הוּא הַדִּין. הכי הַשְׁתָּא *ità nunc est.* הספר הראשון. — הספר הזה. — הוּא הַדָּבָר. — הָרַב. — הֶחָכָם. — הָאִישׁ הַגָּדוֹל. — הֶחָכָם הַגָּדוֹל. — הָאֵשֶׁל הַגָּדוֹל. — הֲלֹא הֵם. — הוּא הָרַב. — הֲלֹא הוּא. — הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל. — הַר הַבַּיִת Cap. II, *in Middoth.* — הָעוֹלָם הַזֶּה. — הָעוֹלָם הַבָּא. הגדות הַתַּלְמוּד *narrationes Talmudicæ.* הַכָּרַת הַמִּדּוֹת et הֵיכַל ה׳ sunt nom. libr.

הה״א

הֲלֹא הוּא אָמַר. — הֵם הָיוּ אוֹמְרִים

הה״ד

הָדָא הַיְנוּ הַךְ דְּאִתְּמַר *illud est quod dicitur.* הַיְנוּ הַךְ דְּאָמְרֵי׳ *illud est quod scribitur.* הוּא דִכְתִיב

היינו הך — .הוא הַדָּבָר *illud est quod dicunt.* דאיתמר *illud ipsum est quod dicitur.*

הה״ה

הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר *Deus magnus ac potens.*

הה״ז

הִלֵּל הַזָּקֵן *Senex Hillel.*

הה״מ

הָאִישׁ הַמְקַדֵּשׁ *vir iste sponsalia parans.*

הה״מכ

הֲלֹא הָיְתָה מְנוּחָתוֹ — .הָאִישׁ הַגָּדוֹל מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד כָּבוֹד.

הה״נ

הִלֵּל הַנָּשִׂיא — .הוא הַדִּין נָמֵי *Hillel princeps.*

הה״ע

הוא הַנּוֹרָא עֶלְיוֹנִים — .הוא הָאֱלֹהִים עֶלְיוֹן.

הה״ר

הַקָּדוֹשׁ הָרַב רַבֵּינוּ — .הֶחָכָם הַגָּדוֹל רַבִּי — .הֶחָסִיד הַגָּדוֹל רַבֵּינוּ.

הו״א

המבורג , ואנדיזבעק , אלטונא *Hamburgum, Wandisbeka, Altona.*

הו״לל

הוּצרךְ לוֹ לוֹמַר *necesse fuit ipsi dicere.*

הז׳

הַזּוֹרֵק Cap. XI tract. *Shabbath.* הַזָּהָב Cap. IV tract. *Baba Meziah.*

ה״ז

הֲדְרַת זְקֵנִים *illud est.* הֲרֵי זֶה *ecce ille.* הֲינוּ זֶה nomen libr.

הז״א

הַזֶּה אֱמֶת *hoc verum est.*

הז״ג

הַזּוֹרֵק גֵּט Cap. VIII tract. *Gittin.*

הז״ט

הַזּוֹרֵק טוּמְאָה Cap. IV tract. *Toharoth.*

הז״י

הֲדַר זוֹהַר יְשִׁיבָתוֹ *Majestas splendoris est habitatio ejus.* הַשּׁוֹמֵר זֶרַע יִשְׂרָאֵל.

ה״ז

הטוב והמטיב *bonus et benifaciens.*

הז״ל

הרב זכרונו לברכה *Magister, cujus memoria sit in benedictione.*

הז"מ

הֲזִיז מֵבִיא הֲרֵינִי זֶה מְקַבֵּל *ecce accipio hoc.*
Cap. XIV tract. *Oholoth.*

ה"ח

ה' חֲסִידִים *quinque pii.* הליכות חגיגות.

הח"ב

הַכֹּל חַיָּבִים בִּרְאִיָּה Cap. I tract. *Chagigah.*
הַחֲתוּמִים בּוֹ *qui subsignaverunt.*

הח"ח

הֶחָלִיל חֲמִשָּׁה Cap. V tract. *Succah.*

הח"ל

הַחוֹלֵץ לִיבִמְתּוֹ Cap. IV tract. *Jebamoth.* הֶחֱרִימוּ לוֹ
Anathema fecerunt eum.

הח"ה

הַחִלּוּל הַשֵּׁם *profanatio nominis divini.*

הח"מ

הַחֲתוּמִים מַטָּה *infrà signati.*

החמ"על

הַחֲתוּמִים מֵעֵבֶר לַדַּף.

הח"פ

הַחוֹנֶה פֹּה *qui ibi habitat.*

הח"ר

הֶחָכָם רַבִּי *sapiens Rabbi.*

הח"ש

הָאֵל חַנּוּן שְׁמוֹ *Dei nomen est clemens.*

ה"ט

הַאי טַעְמָא *hæc ratio.* הִלְכוֹת טְבִילָה *jura baptismi.* הִלְכוֹת טוֹעֵן *jura disceptantis.*

הט"ז

הַטּוּרֵי זָהָב nomen libr.

ה"י

הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. — הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵהוּ. — הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה.
הַשֵּׁם יִתֵּן. — הַשֵּׁם יוֹדֵעַ. — הַשֵּׁם יִקּוֹם. —

הי"כ

הַשֵּׁם יְבָרֵךְ.

הי"ג

השם יגמר. — השם יגאל.

הי"ד

הַשֵּׁם יִקּוֹם דָּמוֹ *Deus ulciscatur sanguinem ejus.*

הי"ה

הוא יודע הכל *ille scit omnia.*

הי"י

הוא יקרא יהוה *ipse vocatur Jehovah.*

הי״לל

הָיָה לו לִכְתּוֹב — .הָיָה לו לוֹמַר.

הי״ם

הַיּוֹתֵר מְוּקְבָּל *acceptione dignissimum.*

הי״נ

הַשֵּׁם יוֹדֵעַ נִסְתָּרוֹת *Deus scit abscondita.*

ה״כ

הלכות כלאים *constitutiones de heterogeneis.*

הכ״דא

הֵיכְמָא דְאָמַר *sicut dicit.*

הכ״מ

הֲרֵי כַּפָּרָתוֹ מִשְׁכָּבוֹ *morbus ipsius expiatio ejus.*

היתה כבוד מנוחתו *requies ejus fuit gloria.*

הכ״פמ

הֲרֵי כַּפָּרָתוֹ מִשְׁכָּבוֹ *morbus ejus expiatio ejus.*

הכ״ש

הַכֹּל שׁוֹחֲטִין Cap. I tract. *Cholin.*

ה״ל

— .הֲוֵה לֵיהּ .— הֲוֵה לְמֵימַר — .הוה לְמִכְתַּב

.היה לוֹמַר — .הוא למד — .היה להם — .הָיָה לְפָרֵשׁ

הל"אדן

הֲלֹא לְמִשְׁמַע אוֹזֶן הָאָבָה נַפְשֵׁנוּ *profectò propter rumorem animo cadimus.*

הל"ב

הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה Cap. III tract. *Bechoroth.* הלכות ברכות *constitt. de benedictionibus.*

הלב"יא

המגיע לידו ברוך יהיה אמן *qui ad manus ejus pervenire facit* (v. g. epistolam) *benedictus sit, Amen.*

הל"י

הלכות יבמות *constitt. de fratriis.*

הל"ל

.הוא למד לנו-.היה לו לפרש-.הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר .הוה לנו לפרוש —

הל"ם

הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי *constitutio Mosis in monte Sinaitico accepta.* הָלֵין מִלִּין *istæ voces.*

הל"מה

המוֹציא לחם מן הארץ *qui educit panem de terrâ.*

הל"מש

הֲוָה לֵיהּ מְחוּיַב שְׁבוּעָה *debuisset dare jusjurandum.*

הל"פ

הַגָּדָה לְפֶּסַח הִלְכוֹת פֶּסַח *statuta de Paschate.* הַגָּדָה לְפֶּסַח *narratio de Paschate.* הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת Cap. IV tract. *Demai.*

ה"מ

הָנֵי מִלֵּי *hæc verba.* — הָכִי מַאי. הוּא מָצֵי *poterat.* הוּא מֵבִיא *attulit.* הָיָה מֵבִיא Cap. II tract. *Succa.* הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ Cap. II tract. *Kiddushin.* הִלְכוֹת מִילָה *constitt. de circumcisione.* הוֹאִיל מֹשֶׁה nom. libr.

חמ"א

הַמֵּבִיא אָשָׁם Cap. VI tract. *Keritoth.*

המ"אה

הַמַּנִּיחַ אֶת־הַכַּד Cap. III tract. *Baba kama.* הַמּוֹכֵר אֶת־הַבַּיִת Cap. IV tract. *Baba bathra.* הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל *lumen magnum.*

המא"הג

הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלוֹת *luminaria magna.*

המ"דא

הֵיךְ מָה דְּאָמַר *quomodo est quod dicit.* הַיְנוּ מָה דְּאָמַר *illud est quod dicit.*

המ"הג

הַמְקוּבָל הַגָּדוֹל *Cabbalista magnus.* הַמַּלְאַךְ הַמָּוֶת *angelus mortis.*

המ"מ

הַמַּפְרִישׁ מְקְצַת - .הָרַב מַגִּיד מִשְׁנֶה Cap. IV tract. *Terumoth.*

המ"ל

הַמְקַנֵּא לְאִשְׁתּוֹ Cap. I tract. *Sotah.* הֲוֵי מָצֵי לְמֵימַר *dicere potuisset.* המוציא לחם *qui panem profert.*

המל"תעב

הַמַּגִּיעַ לְיָדוֹ תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה *tradens* (epistolam) *in manum ejus sit fortunatus.*

המנ"יח

הָרַב הַמְלַקֵּט משה ן' יַעֲקֹב חַאגִיז *Rabbi, qui collegit* (librum) *Mosis Fil. Jacobi Chagis.*

המ"עה

הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה *actori incumbit probatio.* המלך עליו השלום.

המ"פל

הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ Cap. VI tr. *Baba bathra.*

המ"ת

הַמּוֹצִיא תְּפִלִּין Cap. X tract. *Erubin.*

ה"נ

הָכִי נַמִּי *sic etiam.* הַדִּינֵי נָזִיר *Ritus Nazaræorum.* הָיָה נוֹטֵל Cap. III tract. *Succa.* הִלְכוֹת נְדָרִים *constitutiones de votis.* הִלְכוֹת נַחֲלוֹת *constitut. de hæreditatibus.* הוֹשִׁיעָה נָא *salva quæso.* הַצְלִיחָה נָא *secunda quæso.* הַכֹּל נִשְׁמַע *omnia sunt audita.* הִלְכוֹת נִדָּה *const. de menstruis.* הִלְכוֹת נָשִׁים *const. de mulieribus.* הֲרֵינִי נָזִיר Cap. II tract. *Nazir.* הֲרֵינִי נוֹדֵר *ecce voveo.*

הנ"א

הכי נמי אמר *sic etiam dicit*, vel in plurali : הכי נמי אמרינן.

הנ"ח

הַנִּשְׁאָר חוֹבוֹ *residuum debiti ejus.*

הנ"ל

הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה. — הַנִּזְכָּר לְעֵיל. — הַנִּזְכָּר לְטוֹבָה. — הַנִּרְאֶה לְפָנֵינוּ. — הַנִּשְׁאָר לָנוּ. — הַנִּרְאֶה לִי. — הַנּוֹטֵעַ לַסְּיָג Cap. I tract. *Orlah.*

הנמ"על

הַנִּזְכָּר מֵעֵבֶר לַדַּף *quod memoratum est suprà.*

הנ"על

חיה נא עוזר לנו *sis quæso nobis adiutor.* הנזכר עלינו לטובה.

הנ"ר

הנגיד ר׳. הנכבד ר׳. הנעלה רבי *excellens Rabbi.* — הנדיב ר׳. — הנראה ראשונה *quod dudùm animadversum est.* הוא נקרא רשע.

ה"ס

הלכות סוטה vel סוכה vel סנהדרין; *constitt. de adulterâ, de tentoriis, de synedriis.*

הס"ד

הוא סוף דבור *iste est finis sermonis.*

הס"הד

הוא סוף הדבור *idem.*

הס"הפ

הסכמת הפסקים *consensus judicum.*

הס"מע

הספר מנהיג עולם liber ritualis dictus *Manh. Ol.*

הסר"הפ

הסכמת רוב הפסקים *consensus plurimorum judicum.*

ה"ע

הלכות ערלה vel עירובין etc.; *constitutt. de præputio, de commixtionibus.*

הע'א

הָעוֹבֵד אֱלִילִים *idololatra.*

הע'מ

הָעוֹשֶׂה מָאוֹר Cap. XIII tract. *Oholoth.*

הע'מה

הַמּוֹצִיא עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל *eximens semet ipsum a regulâ.*

הע״ש

הָעוֹשֶׂה שְׁלֹשָׁה Cap. VI tract. *Kelim.*

ה״פ

הָכִי פֵּירוּשׁוֹ *sic est interpretatio ejus.* הָכִי פֵּירֵשׁ *sic interpretatur.* הֲלָכָה פְּסוּקָה *constitutio decreta.* הָכִי פָּרַךְ *sic quæstionem instituit.* הִלְכוֹת פֶּסַח, — הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת —, הַגָּדַת פֶּסַח — sunt nom. libr. הָכִי פָּסַק *itâ judicavit.*

ה״צ

הלכות ציצית *constitutiones de fimbriis* (in extremâ veste).

הפ״סד

הַפְּסַק דִּין *sententia judicialis.*

ה״ק

הָא קָשֶׁה *ecce difficile est.* הָכִי קָאָמַר *sic dicit.*

קְרָא הָאי *hic versus biblicus.* הָכִי קָתָנֵי *sic docet.* קָמָא הֲלָכָה *constitutio prior.* הוֹרֵג קַיִן *occidens Cainum.* הִלְכוֹת —, הַדְרַת קוֹדֶשׁ —, הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת קְדוּשָׁה sunt nom. libr. הָיָה קוֹרֵא Cap. II tract. *Berachoth.* הקדוש *Sanctus* (i. e. Deus).

הק"בה

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא *sanctus benedictus ille.*

הק"ל

הָא קַיְמָא לָן הַקּוֹדֵם לָבוֹא *anticipans venire.* *hoc nobis est certum.*

הק"מל

הָא קָא מַשְׁמַע לָן *hoc nobis proponit.*

הק"ם

— .הַשֵּׁם קְדוּשָׁתוֹ מֵעוֹלָם — .הָאֵל קָדוֹשׁ מֶלֶךְ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ *extolle cornu uncti tui.*

הק"ר

הקדוש רבי *sanctus Rabbi.*

ה"ר

הוֹשַׁעְנָא רַבָּא *Hoshangna rabba.* הרב רבינו *Rabbi magister noster.*

הר"אה

.הַגָּאוֹן רַבִּי אַהֲרוֹן הַלֵּוִי

הר"אש

הרב רבינו אשר *Rabbi noster Ascher.*

הר"ב

הרב רבינו ברטינורא *Rabbi noster Bartenora.*

הר"זה

הָרַב ר' זְכַרְיָה הַלֵּוִי.

הר"ח

הַשֵּׁם רַב חֶסֶד *magna Dei benignitas est.*

הר"י

הַמֶּלֶךְ רָם יִשְׁכּוֹן *Rex in excelso habitat.* הכבוד רֹאשׁ יְשִׁיבוֹת.

הר"יא

החכם ר' יצחק אייזק *sapiens R. Isaak Eisack.*

הר"יח

הקדוש ר' יהודה חסיד *sanctus Rabbi Juda pius.*

הר"יע

הַגָּאוֹן ר' יִצְחָק ערמא *excellent. R. Isaac Erma.*

הר"יף

הרב ר' יִצחק אלפסי *Rabbi Isaac Alphesi.*

הר"לח

הֶחָכָם ר' לֵוִי חביב *sapiens Rabbi Levi Chabibh.*

הר"ם

הָרַב מוֹרֶה.

הר"מב

הֶחָכָם ר' משֶׁה בוטריל *sapiens R. Moses Botril.*

הר"מה

הרב ר' מאיר הלוי *Rabbi Meir levita.*

הר"מז

הרב ר' משה זכותא *Rabbi Moses Sacuta.*

הרמ"מדו

הרב ר' מאיר מרוטנבורג *Rabbi Meir ex Rothenburg.*

הר"ר

הָרַב רַבִּי *magnus Rabbi.* הֶחָכָם רַב רַבִּי *sapiens et magnus Rabbi.*

ה"ש

הִלְכוֹת שְׁחִיטָה - , הִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת - , הִלְכוֹת שַׁבַּת sunt nom. libr.

השׁ"בץ

הַשַּׁבְּתַי צְבִי *Shabtai Zevi.*

הש"ג

הַשּׁוֹלֵחַ גֵּט Cap. IV tract. *Gittin.*

הש"ד

הִלְכוֹת שַׁעֲרֵי דוּרָא nomen libr.

השו"בד

הִלְכוֹת שְׁחִיטָה וּבְדִיקָה nom. libr.

השׁ"וק

הַכֹּל שָׁרִיר וְקַיָּם *omne firmum et stabile esto.*

השׁ"י

הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה — הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

השׁ"ע

הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ *mensa parata.*

השׁ"שנ

הַשּׁוּתָּפִין שֶׁנָּדְרוּ Cap. V tract. *Nedarim.*

ה"ת

הִלְכוֹת תְּפִלִּין.

התו'

הַתּוֹרָה Cap. VII tract. *Menachoth.* הַתּוֹרָה *Lex.*

הת"כ

הַתְּכֵלֶת Cap. IV tract. *Menachoth.*

התשׁ"בכ

הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב *Lex scripta.*

התשׁ"בעפ

הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה *Lex oralis.*

הת"ת

הִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה nom. libr.

ו

וא"אז

וַאֲרֹנִי אָבִי זְקֵנִי *et (at) Dominus avus meus.*

וא"ב

וְאִם בִּקֵּשׁ *et si quæsiverit.*

ואו"רת

וְאוֹתוֹ רַבֵּינוּ תַּם *et ille noster magister Tham.*

וא"חו

וַאֲרֹנִי חָכָם וְנָבוֹן וְאִם חַס וְשָׁלוֹם *et si, quod absit.*
et dominus meus sapiens atque intelligens.

וא"חכ

וַאֲחֵרִים כָּתְבוּ *et alii scribunt.*

וא"לו

וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִשָּׁבַע וּמְשַׁלֵּם *si non potest jurare, debet solvere.*

ואכ"מל

וְאֵין כַּאן מָקוֹם לְהַאֲרִיךְ *sed non est hic locus pluribus id verbis persequi.*

וא"מ

וְאֵלוּ מְגַלְּחִין Cap. III tract. *Moed katon.* וְאֵלוּ מוּתָּרִין Cap. II tract. *Nedarim.*

וא"נ

וְאֵלּוּ נְדָרִים — . וְאֵין נוֹפְלִים Cap. XI tr. *Nedarim.*

וא"ע

וְאָמַר עוֹד *et dicit adhuc.*

וא"שר

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת רַבָּא nom. libr. וְאֵלָיו שָׁלוֹם רַב *et ipsi sit pax multa.*

ובד"רע

וּבְדִבְרֵי ר' עֲקִיבָה *et in sermonibus R. Akibæ.*

וב"כא

וּבְכָל אָדָם *et inter omnes homines.*

וב"כח

וּבְכֹחַ חֵרֶם *et vi anathematis*, sc. *per vim anathematis.*

וב"ככ

וּבְכָל כּוֹחוֹ *et omnibus viribus suis.*

וב"כמ

וּבְכָל מַעֲלוֹת *et omnibus gradibus* sc. *dignitatibus.* וּבְכָל מִנְהָגִים.

ובנ"אה

וּבָזֶה נָבוֹא אֶל הַבִּיאוּר *et hâc ratione veniamus ad explicationem.*

וב"סכ

וּבִסְפָרִים כָּתוּב *et in libris scriptum est.*

ובע"יהכ

וּבַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים *et in celebratione festi expiationis.* וּבְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים *et vesperâ festi expiationis.*

ובש"דא

וּבִשְׁבוּעָה דְאוֹרָיְתָא *et in juramento legis.*

וגו'

וְגוֹמֵר *et reliqua, et cætera.*

וה'אר

וְהָא אָמַר רַבִּי *et ecce dicit Rabbi.*

וה"בה

וְהַבַּעַל הַתְּרוּמָה (in libro Kol bo, p. 204, c. 2).

וה"בח

וְהַבַּיִת חָדָשׁ (in libro *Kehillath Schlomo*, p. 101).

וה"ד

וִיכּוּחַ הַדָּת.

וה"טז

וְהַטּוּרֵי זָהָב.

הב"ריח

וְהַפּוֹתֵחַ בְּלִי רְשׁוּת יְדַקְרֵנוּ חֶרֶב *qui aperit* scil. epistolam *sine permissione, perfodiatur gladio.*

וה״ו

והיה הוֶה וְיִהְיֶה וְהוּא הוֶה וְיִהְיֶה *ille est eritque.* והיה הוה ויהיה *fuit, est, et erit.* וְהוּא צַדִּיק וּמַצְדִּיק *ipse justus est, ac alios justos efficit.*

וה״מב

וְהוּא מוּבָן בְּנָקֵל *et hoc intelligitur perfacile.*

וה״מל

וְהַמַּגִּיעַ לְיָדוֹ.

וה״ש

וְהָא שֶׁכָּתַב *et ecce quod scribit.* וְהָא שֶׁאָמַר *et ecce quod dicit.*

וו״ל

וְטוֹב וּמֵטִיב לָעוֹלָם.

וז״ש

וְזֶה שֶׁבֵּאֵר.

וט״ום

וְתֵן טַל וּמָטָר *et da rores et pluvias.*

ויל״דהנ

וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָכִי נָמֵי *et dici potest, quod hic etiam.*

ויק׳

וַיִּקְרָא *Leviticus.*

וי״קם

וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה nom. libr.

וי״קר

וַיִּקְרָא רַבָּא nom. libr.

וכה״הפ

וְכֵן הִסְכִּימוּ הַפּוֹסְקִים *et sic decernunt juris periti.*

וכהס״רהפ

וְכֵן הִסְכִּימוּ רוֹב הַפּוֹסְקִים *et sic decernunt plurimi juris periti.*

וכו׳

וְכוּלֵי *et reliqua, et cætera.*

וכמ״דאל

וּכְמָא דְאָמַר לֵיהּ *et sicut dixit ei.*

וכ״מש

וכמו שאמר *et sicut dixit.*

וכ״סל

וְאַתָּה כְּרַחוּם סְלַח לָנוּ *et tu, sicut es misericors, reconciliare nobis.*

וכ״ע

וְכֵן עִנְיָנוֹ *et sic est significatio ejus.*

וכ״תר

וְכֵן תִּקְנוּ רַבּוֹתֵינוּ *ità magistri ordinaverunt.*

ול׳

וְלָמַד *et didicit* vel וְלִמֵּד *et docuit.*

ולא״יש

וְלְאוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים *et in longum tempus.*

ולב״יא

וְהַצְנֵעַ לֶכֶת בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ *et humiliter ingredere domum Domini Dei tui.*

ול״זא

ולזה אמרו *et huic dixerunt.*

ולכ״אלש

ולכל אשר לו שלום *et omnibus suis sit salus.*

ולכ״יש

וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם.

ול״מל

וְלֹא מָצָא לְמֵימַר *et non potest dici.*

ול״ק

ולכן קשה *et ideò difficile est*, etc.

ומ״ב

וְכֹל מַעֲשָׂיו בְּרוּכִים *et omnia ejus opera sint laudata.*

ומ״ל

וּמַתְחִילִין לוֹמַר *et incipientes loqui.* וּמָה לְהָשִׁיב *et quid respondendum?*

ומ״ש

וּמָה שֶׁהֵשִׁיב — וּמִכָּל־שְׁבוּעָה. *et quid quod res-*

pondet? וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא; hoc quid notet ex contextu colligas.

וס"מ

וְסָר מֵרַע *et recedens a malo.*

וע"א

וְעוֹד אָמְרוּ *et præterea dicunt.*

וע"דה

וְעַל דֶּרֶךְ הַנִּזְכָּר *secundum prædictum modum.*

וע"ז

וְעַל זְמַן *et ad tempus.* וְעוֹד זֶה *et præterea hoc.*

וע"זא

וְעוֹד זֶה אָמְרוּ *et insuper hoc dicunt.*

וע"חש

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ.

וע"כ

וְעַל כֹּל *et super omnia.*

וע"נפ

וְעוֹד כַּמֶּה פְּעָמִים *et sic sæpiùs.*

וע"פ

וְעוֹד פָּסְקוּ *et præterea decernunt.* וְעַל פִּיהֶם.

וע"פא

וְעַל פִּיהֶם אָמְרוּ *et suâ confessione dicunt.* וְעַד פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה *usque ad ultimum nummum.*

וער״תב

וְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב *et vespera noni diei mensis Ab.*

וע״ש

וְעָלָיו שָׁלוֹם. — וְעַל שָׁנָה *et super annum.*

וע״שב

וְעַל שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית *et super Sabbathum, quod vocatur Bereshith.*

וע״שה

וְעַל שָׁנָה הַבָּא. — וְעַל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל.

ועש״עכ

וְעַל שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים *et super duos testes fide dignos.*

וע״שר

וְעָלָיו שָׁלוֹם רַב.

ופג״ין

ופוֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ Eccl. X. *Qui diruit sepem, mordebit eum serpens.*

ופ״פ

ופִתְחוֹן פֶּה *et fiducia, παῤῥησία.*

ופפכ״יין

ופִתּוֹ פַּת כּוּתִים יֵינוֹ יֵין נֶסֶךְ *panis ejus est panis Cutheorum et vinum ejus est vinum Idolorum.*

וצ"ע

וְצָרִיךְ עֵדִים *et opus est testibus.*

ו"ר

וַיִּקְרָא רַבָּא nom. libr.

וש"ר

וְאַלְפֵי שִׁנְאָן רִבּוֹתַיִם — וְעַל שָׁמַיִם רַחֲמָיו *millia multiplicia, myriades.*

וש"ש

וְשָׁלוֹם שֵׁנִי *et pax altera.* וְשָׂא שָׁלוֹם *et fer pacem.* וְשָׁלוֹם שָׁלוֹם *vale, iterum vale.* וְשִׂים שָׁלוֹם *et pone pacem.*

ז

ז"א

זה אֵינוֹ — זְעֵיר אַנְפִּין — זֶה אָמְרוּ *hoc non est verum.*

זא"ב ולב"יא

זכור את בוראך והצנע לכת בית יהוה אלהיך *recordare creatoris tui, et humiliare ingrediendo domum Domini Dei tui.*

זא"ז

זַמְרוּ — .זֶה אֶל זֶה — .זֶה אַחַר זֶה — .זֶה אֶת־זֶה
.אֱלֹהִים זַמֵּרוּ

זא"ונ

.זְעֵיר אַנְפִּין וְנוּקְבָא

ז"ב

זְכוֹר בְּרִית — .זְמַן בָּמָה sic appellatur dies post festum *rosh hasschana*. זרע ברך nom. libr. זֶה בּוֹרֵר est initium capitis cujusdam Talmudici. זָהָב בְּזָהָב *aurum pro auro.*

זב"א

זְכוֹר בְּרִית אַבְרָהָם *memento fœderis cum Abrahamo.*

זב"לא

זֶה בּוֹרֵר לוֹ אֶחָד *hic sibi seligit unum.*

זב"לא וזב"לא

זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחר *hic eligit sibi unum, et ille eligit sibi alterum.*

זב"לב

זֶה בּוֹרֵר לוֹ ב' *hic sibi seligit duos.*

ז"ג

זמן גרמא — .זָקֵן גָּדוֹל — .זֶרַע גּוֹיִם *tempus causat* (hoc vel illud).

זג״כ

זֶה גַּם כֵּן *sic est.*

ז״ה

זֶה הָאוֹת. — זֶה הוּא. — זֶה הַדָּבָר. — זֶה הַדִּבּוּר. — זֶה הָאִישׁ. —

ז״ה אל״י

זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָֹה.

זה״ד

זֶה הַדֶּרֶךְ. — זֶה הַדִּין.

זהל״ציב

זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָֹה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

זה״ש

זְהוּ שֶׁאָמַר *illud est quod dicit.*

זה״ת

זאת הַתּוֹרָה *hæc est lex.*

זו״ג

זֶה וְזֶה גּוֹרֵם *unum et alterum in causâ est.*

זֶה וְזֶה גָּרְסִינַן *unum et alterum discimus.*

זו״נ

זָכָר וּנְקֵבָה *masculinum et fœm.* זְעֵיר וְנוּקְבָא *id.*

זו״ש

זָכוֹר וְשָׁמוֹר *recordare et observa.*

ז״ז

זָר זָהָב nom. libr.

ז״ח

זוהר חָדָשׁ nom libr. ז׳ חֳדָשִׁים *septem menses.*

זח״ג

זוֹהַר חֵלֶק ג׳ *Zohar* pars 3ª.

ז״י

זֶרַע יְהוָֹה — זֶרַע יְהוּדָה — זֶרַע יִשְׂרָאֵל.

זי״ש

זקף יתיב שלשלת *Zakeph, Jethib, Shalsheleth.*

ז״ל

זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה *memoria ejus sit in benedictione.*
זָכוּר לְטוֹב *honoris causâ nominatus.* זֶה לְשׁוֹנָם
hic est sermo eorum. זֵכֶר לְחֻרְבָּן *memoria excidii.*

זל״הה

זִכְרוֹנוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא *memoria ejus sit ad vitam futuri seculi.*

זל״ע

זִרְעוּ לָכֶם צְדָקָה *seminate vobis justitiam.*

ז״מ

זֶרַע מְלוּכָה *semen regium.* זֶרַע מְרֵעִים *semen improborum.* זִכְרוֹן מֹשֶׁה titul. libr.

זמ"ה

זְמַן הַבָּא *tempus futurum.*

זמ"הל

זְכוֹר מֶה הָיָה לָנוּ *memento, quid factum sit nobis.*

זמ"הע

זְמָן הֶעָבָר *tempus præteritum.*

זמ"וש

זְמִירוֹת וְשִׁירִים *cantiones et carmina.*

זמ"ן

זְמָן נָחוּץ *tempus urget.*

זמ"ן נק"ט

זְרָעִים, מוֹעֵד, נָשִׁים, נְזִיקִין, קָדָשִׁים, טְהָרוֹת *semina, festi, mulieres, damna, sanctitates, purificationes* sunt nom. var. tract. Talm.

ז"ס

זֶה סוֹד (.Kabbalist) ז' סְפִירוֹת *septem Sephiroth*; *hoc arcanum.*

זס"גע

זֶה סוֹד גַּן עֵדֶן *hoc est mysterium horti Eden.*

ז"ע

זֶה עֵד *hoc est testimonium.*

זע"ז

זֶה עַל זֶה *hoc ad illud.*

ז"פ

זְמַן פִּרָעוֹן *tempus solutionis.* ז' פְּעָמִים *septem vicibus.* ז' פַּנִּים *septem grossi.*

ז"צ

זֶרַע צַדִּיקִים *prosapia justorum.*

זצ"ל

זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה.

זצ"ול

זֵכֶר צַדִּיק וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה.

זצו"קל

זֵכֶר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה.

זמ"של

זהו מה שרצינו לבאר *hoc est quod volumus explicare.*

ז"ק

זָקֵף קָטוֹן — זֶרַע קָדוֹשׁ — זֶרַע קַיָּם.

זק"ן

זֶרַע קַיָּם נֶצַח *posteritas sempiterna.*

ז"ר

זֶרַע רְשָׁעִים *liberi impiorum.* ז' רוֹעִים *septem pastores.*

ז"ש

זֶה — זֶה שֶׁכָּתַב — וְהוּא שֶׁנֶּאֱמַר — ז' שָׁנִים — ז' שְׁבוּעוֹת — שֶׁאָמַר.

וש"ה

.זהו שֶׁאָמַר הַכָּתוּב

ז"ת

זכרון תְּרוּעָה *festum tubarum.* זמן תפילין vel תפלה *tempus philacteriorum* vel *orationis.*

ח

חלון *fenestra,* metaph. *paragraphus.* — חָסֵר. — חָכָם. — חֵלֶק.

ח"א

חסדי אָבוֹת — .חֵלֶק ראשון — .חֲכָמִים אומרים — .חַד אָמַר חֹשֶׁן אַהֲרֹן sunt nom. libr. et חִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת *novæ exposit. in aggadoth.* חַזָּן אוֹמֵר *cantor dicit.* חִזּוּק — .חַכְמֵי אומות — .חַכְמֵי אֱמֶת אֱמוּנָה est nom. libr.

חא"הע

חכם אבן *sapientes gentiles.* חַכְמֵי אומות הָעוֹלָם הָעֶזֶר *sapiens Aben Esra.*

ח״ב

חָרְבַּן בַּיִת *vastatio templi.* חָרְבַּן בֵּתֵּר *vastatio urbis Bither.* חֵלֶק שֵׁנִי. — חתן בראשית.

חב״ב

חִדּוּשֵׁי בָבָא בַתְרָא *expositiones novæ in B. b.*

חבג״קק

חוֹנֶה בג׳ קְהִלּוֹת קְדוֹשׁוֹת.

חב״ד

חָכְמָה בִינָה דַעַת *sapientia, intelligentia, scientia.*

חב״ה

חָרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ *excidium domûs sanctæ.*

חב״ו

חָפֵץ בְּמַעֲשִׂים וּבְתוֹרָה.

חב״ח

חותם בתוך חותם *sigillum in medio sigilli* (i. e. sigillum intra aliud sigillum).

חב״ית

חָלָב בָּשָׂר יַיִן תְּכֵלֶת.

חב״ם

חִדּוּשֵׁי בָבָא מְצִיעָה *novæ expositiones in B. m.*

חב״ק

חוֹמֶר בַּקּוֹדֶשׁ Cap. III tract. Chagiga. חִדּוּשֵׁי בָבָא קָמָא *novæ expositiones in Baba kama.*

חב״ר

חֻרְבַּן בַּיִת רִאשׁוֹן *excidium domûs primæ.*

חב״ש

חֻרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי *excidium domûs secundæ.* חָבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה Cap. XXII tract. *Shabbath.*

ח״ג

חָצוּף גָּדוֹל *vehementer impudens.* — חָכָם גָּדוֹל. — חֶסֶד גְּבוּרָה

חג״בב

חֲתִימַת גְּמָרָא בַּבְלִית *absolutio Gemaræ Babylonicæ.*

חג״בי

חָלָב גְּבִינָה בֵּיצָה יַיִן.

חג״בש

חָלָב גְּבִינָה בְּצָלִים שְׁחָלִים.

חג״יר

חֲתִימַת גְּמָרָא יְרוּשַׁלְמִית *absolutio Gem. Hierosol.*

חג״ת

חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת *benignitas, potentia, decus.*

ח״ד

חוּשְׁבְּנָא דְדִין *ratio* (sententiæ) *hujus.* הַמְשָׁה דְבָרִים Cap. I tract. Challa.

ח״ה

חִלּוּל הַשֵּׁם. — חָלוּץ הַנַּעַל *extractus est calceus.*
חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. — חוֹל הַמּוֹעֵד. — חוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת
est nom. libr. חַג הַסֻּכּוֹת *festum tabernaculorum.*
חֶזְקַת הַבָּתִּים Cap. III Tractatûs *Baba bathra.*
חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט est nom. libr. חַטָּאת הָעוֹף Cap. VII
tract. *Zebachin.* חֻקּוֹת הַפֶּסַח est nom. libr. חֻקּוֹת
הַתּוֹרָה *statuta Legis.*

חה״א

חַכְמֵי הָאֻמּוֹת. — חַכְמֵי הָאֱמֶת. — חורבן הבית
destructio templi.

חה״ב

חַכְמֵי הַבַּבְלִין *sapientes Babylonici.*

חה״ג

חַכְמֵי הַגּוֹיִם. חֻקּוֹת הַגּוֹיִם *statuta gentium.*

חה״ו

חָקוּק הַיּוֹצֵר וְהָאָב *insculptus est* (animis) *creator ac parens.*

חה״מ

חִלּוּל הַמָּקוֹם *profanatio Dei.* חוֹל הַמּוֹעֵד. —
חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט nom. libr. חֲתִימַת הַמִּשְׁנָה *absolutio*
Mischnæ. חָכְמַת הַמַּזָּלוֹת *sapientia astronomica.*

חה"נ

חַכְמֵי הַנּוֹצְרִים *sapientes Nazaræorum.*

חה"ע

חֲתִימַת הָעֵדִים — חַכְמֵי הָעוֹלָם.

חה"ק

חִבּוּט הַקֶּבֶר *sapientes cabbalistici.* חַכְמֵי הַקַּבָּלָה *percussio quæ fit in sepulcro.*

חהר"מם

חָכָם הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מרא"קנא"טי *sapiens sanctus Rabbi Menachem de Rekanati.*

חה"ת

חֲתִימַת הַתּוֹרָה — חֲתַן הַתּוֹרָה.

ח"ו

חָכָם וְנָבוֹן. — חַס וְשָׁלוֹם *propitius et pax* (absit). חָרִיף וּבָקִי *acri vir judicio, et subacto ingenio.*

חו"ב

חָכְמָה וּבִינָה *sapientia et intelligentia.*

חו"ג

חָכְמָה וּגְבוּרָה — חֶסֶד וּגְדוּלָּה.

חו"ה

חַלָּה וְסַת הַדְלָקָה.

חו"ח

חן וחסד *gratia et misericordia.*

חו"כ

חָתָן וְכַלָּה *sponsus et sponsa.*

חו"ש

חַיִּים וְשָׁלוֹם *vita et pax.*

ח"ז

חֵלֶק זָכָר . - חֲצִי זָהָב *dimidia pars floreni.* חוֹב זֶה.

חז"ל

חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *sapientes piæ memoriæ.*

ח"ח

חוּקֵי חַיִּים nom. libr. חֵרֶם חֲכָמִים *anathema sapientum.* חֵרֶם חוּמְרָא *excommunicatio gravis.*

חח"ג

חֶסֶד חָכְמָה גְּבוּרָה *gratia, sapientia, fortitudo.*

חח"ן

חָכְמָה חֶסֶד נֶצַח *sapientia, gratia, æternitas.*

חח"ת

חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה *quinque libri Mosis.*

ח"ט

חֵן טוֹב — חֲתִימָה טוֹבָה. nom. libr.

ח"י

חוק יַעֲקֹב חֲתִימַת יָדִי *subsignatio manûs meæ.* —.חֲבִיבֵי יְדִידַי חֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל sunt nom. libr. et חֲסָדֵי יְהֹוָה nom. libr. חַכְמֵי יְוָנִים *sapientes Græci.*

חי"ם

חלי יסורים ים מדבר *ægritudo, afflictiones, mare, desertum.*

ח"כ

חִלּוּף *cambium.* חֶסְרוֹן כִּיס *defectus argenti.* כְּתַב חֲבִיבֵי כְנַפְשִׁי.

ח"ל

חֶסֶד לְאַבְרָהָם - .חֵרֶם לְזָרִים - .חוּצָה לָאָרֶץ est nom. libr. חֲזוֹן לַמּוֹעֵד - .חַיָּב לִי - .חַס לָנוּ - .חָלִילָה לִי est nom. libr.

חל בנח"שד"ר מ"ה

חרם לזרים בנדוי חרם שמתא דרבינו גרשום מאור הגולה *Anathematis pœna sit alienis per separationem, anathema et proscriptionem Doctoris nostri Gersom, luminis captivitatis.*

חל"ד

חוּץ לְדַרְכֵּינוּ *præter mores nostros.*

חל"ה

חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא *pars in seculo futuro.*

חל"ם

חֲתוּמִים לְמַטָּה *infrà signati.*

חל"ם כצ"נש

חַמָּה, לְבָנָה, מַאֲדִים, כּוֹכָב, צֶדֶק, נוֹגַהּ, שַׁבְּתַאי
Sol, Luna, Mars, Mercurius, Jupiter, Venus, Saturnus.

חל"ן

חֲנוֹךְ לֶמֶךְ נוֹחַ *Enoch, Lamech, Noah.* חֲנוֹךְ לַנַּעַר nom. libr.

חל"קק

חוּצָה לָאָרֶץ ק"ק *extra terram (sanctam) in cœtu sacro.*

ח"מ

חָתוּם מַטָּה *subscriptus infrà.* חֶלְקַת מְחוֹקֵק et חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט sunt nom. libr. חַכְמֵי מִשְׁנָה *sapientes Mishnæ.* חָכְמַת מָנוֹחַ est nom libr.

חמ"ור

חכם מחוכם ורב רבנן *sapientissimus et magnus doctor noster.*

חמ"ה

ח' מַלְאָכִים חֲשׁוּבִים — ח' מַלְאָכִים הַמַּנְהִיגִים.

חמ"ע

חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל עֲזַרְיָה *Chananja, Misael, Asarja,* (Danielis socii).

חמ"שת

חֻקָּה מִדָּה שָׁנָה תּוֹרָה nota masoretica est; cf. Buxtorf. de abbreviaturis i. h. l. ubi explicatur.

ח"ן

חֲצִי נֶזֶק. — חַיֵּי נַפְשִׁי.

חנ"ל

חי נפשי לאל.

ח"ס

חֲטַף סְגוֹל *Chateph Segol.* חרם סתם *excommunicatio simpliciter dicta.*

חס"ל

חֶסֶד לְאַבְרָהָם nom. libr.

ח"ע

חֲסִידֵי עוֹלָם *sancti hujus ævi.* חֲתִימַת עֵדִים. — חַג עֲרָבָה *festum palmarum.*

חע"כ

חֲתִימַת עֵדִים כְּשֵׁרִים *signatio testium fide dignorum.*

חע״ם

ח״פ

חֻקַּת פֶּסַח nom. libr. חַג פֶּסַח. — חֲטַף פַּתַח *Chateph Patach.* חוֹנֶה פֹּה *castra metans* (commorans) *hic.*

חפ״קק

חוֹנֶה פֹּה קְהִלָּה קְדוֹשָׁה *castra metans hic in cœtu sacro.*

ח״ק

חֶבְרָה קַדִּישָׁא *cœtus sanctus.* חֲטַף קָמֶץ *Chateph Kametz.* חֲצִי קַדִּישׁ *dimidia pars precationis Kaddisch.* Precatio quædam est, quæ incipit יִתְקַדַּשׁ cui magnam efficaciam tribuunt.

ח״ר

חֻרְבָּן רִאשׁוֹן *devastatio prima.* חַיֵּי רֹאשִׁי *quam verè vivam.*

חר״ג

חרם רבן גמליאל *anathema magistri nostri Gamalielis* vel *Gersom.*

ח״ש

חָכְמַת שלמה nom. libr. חֻרְבָּן שֵׁנִי *desolatio secunda.* חִלּוּל שֵׁם *profanatio nominis,* sc. *Dei.* חוּט שָׁנִי — חִלּוּל שַׁבָּת est titul. libr.

חש״ו

חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן *surdus, stultus et puer.*

חש״חע

חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם.

חש״ק

חוֹלֶם שְׁוָא קָמֵץ *Cholem, Scheva, Kametz.*

ח״ת

חֲתַן תּוֹרָה *sponsus legis.*

חת״ום

חָתוּם מַטָּה *infrà subscriptus.*

ט׳

טֶרֶם. — טוֹב. — טַעַם. — תִּשְׁעָה.

ט״א

— טָעוּת אֲחֶרֶת. — טָעוּת אַחַת. — טַעַם אַחֵר. טומאת אוכלין. — טוֹבָה אַחַת. — ט׳ אֲדוּמִים. *novem Ducati.* טומאת אוכלין.

טא״ח

טוּר אוֹרַח חַיִּים est nomen libri.

טא"ע

טור אֶבֶן עֶזֶר est nomen libri.

טב"א et ט"ב

תִּשְׁעָה בְּאָב *dies nonus mensis Abh.*

טב"ק

טָרַף בְּקַלְפֵּי Cap. IV tract. *Ioma.*

ט"ג

טַלִּית גָּדוֹל *tallith magnum.* טוֹבָה גְּדוֹלָה. — ט׳ גְּדוֹלִים.

ט"ה

טוב הַקָּהָל *salus reipublicæ.* טַעֲמֵי הַמִּקְרָא est nom. libr.

ט"ו

טוען ונטען *actor et pars adversa.*

טו"ר

טוֹב וָרָע *bonum et malum.*

טו"ת

טַעֲנָה וּתְבִיעָה *incusatio et causæ cognitio*, i. e. *lis.*

ט"ז

טוּרֵי זָהָב est nom. libr. ט׳ זְהוּבִים *novem floreni.*

טח"מ

טור חֹשֶׁן מִשְׁפָּט est nom. libr.

ט"ט

טוב טַעַם nom. libr.

ט״י

טְבוּל יוֹם Cap. XII tract. *Zebachim.*

טי״ד

טוּר יוֹרֶה דֵעָה est nom. libr.

ט״ל

טוֹב לְהַקִּיז. — טוֹב לשון.

טל״פ

טַעַם לְפֶגֶם *rationem* (dans) *in rupturam*, h. e. ineptam, captiosam, periculosam.

ט״מ

טוּמְאַת מֵת *immundatio ex contactu cadaveris.* טַעֲמֵי מִצְוֹת et טַעַם מִשְׁנֶה sunt nom. libr. טִפְּחָא מונח *Tiphcha Munach.* טוֹב מָעוֹת *moneta genuina.* טַעֲמֵי מִקְרָא *sensus textualis.*

ט״נ

טוּמְאַת נִדָּה. — טוּמְאַת נֶפֶשׁ.

טנ״תא

טַעֲמִים נְקוּדּוֹת תָּגִין אוֹתִיּוֹת *accentus, puncta, apices, litteræ.*

ט״ס

טעות ספר *error libri.* טעות סופר. Sic נ״ל שט״ס הוא *videtur mihi error libri* vel סופר *scribæ.*

ט"ע

טְבִיעוּת עַיִן *infixio oculi.*

ט"צ

טוּמְאַת צָרַעַת *impuritas lepræ.*

ט"ק

טַלִּית קָטָן *tallith parvus.* טַבַּעַת קִדּוּשִׁין *annulus pronubus.*

ט"ש

טוֹב שֵׁם *bonum nomen.*

ט"ת

טַעֲמֵי תוֹרָה est nom. libr.

י'

יְהוָֹה. — עֲשָׂרָה *decem.*

י"א

יְרֵאַת — .יֵשׁ אוֹמְרִים. י' אֲדוּמִים *decem Ducati.* יוֹנַת אֵלֶם - .יֵשׁ אוֹסְרִין - .יְחַנֵּנוּ אֱלֹהִים - .אֱלֹהִים est nom. libr. יְהוָֹה אֱלֹהִים - .יִחוּד אֱלֹהִית *unitas divina.* יְסוֹד אֱמוּנָה *fundamentum fidei.* יוֹרְשֵׁי

ט״י

טְבוּל יוֹם Cap. XII tract. *Zebachim*.

טי״ד

טוּר יוֹרֶה דֵעָה est nom. libr.

ט״ל

טוֹב לשון. — טוֹב לְהָקִיז.

טל״פ

טַעַם לְפָגֵם *rationem* (dans) *in rupturam*, h. e. ineptam, captiosam, periculosam.

ט״מ

טוּמְאַת מֵת *immundatio ex contactu cadaveris*. טְעָמֵי מִצְוֹת et טַעַם מִשְׁנֶה sunt nom. libr. טִפְּחָא מוּנַח *Tiphcha Munach*. טוֹב מָעוֹת *moneta genuina*. טַעֲמֵי מִקְרָא *sensus textualis*.

ט״נ

טוּמְאַת נִדָּה. — טוּמְאַת נֶפֶשׁ.

טנ״תא

טְעָמִים נְקוּדוֹת תָּגִין אוֹתִיּוֹת *accentus*, *puncta*, *apices*, *litteræ*.

ט״ס

טעות ספר *error libri*. טעות סופר. Sic נ״ל שט״ס הוא *videtur mihi error libri* vel סופר *scribæ*.

ט"ע

טְבִיעוּת עַיִן *infixio oculi.*

ט"צ

טוּמְאַת צָרַעַת *impuritas lepræ.*

ט"ק

טַלִּית קָטָן *tallith parvus.* טַבַּעַת קִדּוּשִׁין *annulus pronubus.*

ט"ש

טוֹב שֵׁם *bonum nomen.*

ט"ת

טַעֲמֵי תוֹרָה est nom. libr.

י'

יְהֹוָה. — עֲשָׂרָה *decem.*

י"א

יִרְאַת — יֵשׁ אוֹמְרִים. *decem Ducati.* י' אֲדוּמִים יוֹנַת אֵלֶם - יֵשׁ אוֹסְרִין - יְחָנֵנוּ אֱלֹהִים - אֱלֹהִים est nom. libr. יִחוּד אֱלֹהִית - יְהֹוָה אֱלֹהִים *unitas divina.* יְסוֹד אֱמוּנָה *fundamentum fidei.* יוֹרְשֵׁי

יד אבשלום *decem ulnæ.* י" אמות. *hæredes mei.* אחרי est nom. libr. ישע אלהים.

יא"וא

יהוה אלהינו ואלהי אבותינו -. יהי אור ויהי אור

יא"יא

יהוה אלהינו יהוה אחד.

יא"יל

יהוה אלהים יזעור לי *Deus opem ferat mihi*, vel (לנו) *nobis.* יהי אלהינו עמנו ויעל.

יא"ק

יראת יהוה קדמונה *timor Dei ante omnia.*

י"ב

יחוס בשר יש בכור Cap. VIII tract. *Bechoroth.* יש בקרבנות nom. libr. יש בערכין init. Cap. Talm. item. יודעי בינה.

יב"ג

יוסף בר גוריון *Josephus Gorionides.*

יב"ה

יעקב בעל הטורים *Jacob auctor libri Turim.* יש בקדשי המזבח — . יהוה ברוך הוא Cap. VII tract. *Temura.*

יב״י

.יִבְנֶה יִשְׂרָאֵל —.יִרְבֶּה בְּיִשְׂרָאֵל — .יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל
— .יִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם

יב״ם

יִרְצֶה בְּכָל מַעֲשָׂיו *grata sunt ipsi omnia opera ejus.*

יב״ן

.יִשָּׂשכָר בִּנְיָמִין נַפְתָּלִי — .יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן

יב״נה

יַיִן בְּשָׂמִים נֵר הַבְדָּלָה *vinum, aromata, lucerna, separatio.*

יב״ע

יֵשׁ בַּעֲרָכִין — .יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל Cap. III tract. *Erachin.*

יב״ק

יֵשׁ בְּקָרְבָּנוֹת — .יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ Cap. II tract. *Temura.*

י״ג

יֵשׁ גּוֹרְסִין *quidam docent.* .י׳ גְדוֹלִים

יג״ב

יָגִילוּ בָהּ *lætabuntur in ea.*

יג״לפז״ק

יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדוּשָּׁתֶךָ *o Deus unice, extolle populum tuum, faciem memorantis sanctitatem tuam.*

יג״ם

י״ג מִדּוֹת *tredecim mores, modi, virtutes.*

יג״ע

י״ג עִקָּרִים *tredecim articuli fidei.*

י״ד

יוֹצְאֵי דוֹפֶן est nom. libr. יוֹרֶה דֵעָה — .יוֹסִיף דַּעַת *exeuntes e latere, liberi.*

יד״ה

יוֹרֶה דֵעָה הֶאָרוּךְ est nom. libr.

יד״ן

יְהִי דָן נָחָשׁ *erit Dan ut serpens.*

י״ה

יוֹם הַכִּפּוּר *dies expiationis.* יֵצֶר הָרַע - .יוֹם הדין.
— יְצִיאַת הַשַּׁבָּת Cap. I tract. *Shabbath.*

יה״בא

יְהִי השם בעזרתי אמן.

יה״בי

יְקוּתִיאֵל הַכֹּהֵן בַּר יְהוּדָה *Jekutiel sacerdos filius Judæ.*

יה״וה

יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת וְעַמּוּד הַחָכְמָה *fundamentum fundamentorum et sapientiæ basis.* יום הששי ויכלו השמים.

יה״ן

יוֹם הַזִּכָּרוֹן *dies memorialis.*

יה״ל

יְהִיֶה לָּךְ *sit tibi.*

י״ז

יוֹם זֶה — .יִרְאֶה זֶרַע — .יִתְעַלֶּה זִכְרוֹ.

יזי״א

יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים אָמֵן.

יז״ל

יִתְבָּרֵךְ זִכְרוֹ לָנֶצַח — .יְהוָֹה זִכְרוֹ לָעַד.

י״ח

יוֹם חוֹל *dies profanus.* שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה *octodecim;* sic vocant precationem, quæ continet XVIII benedictiones. יְדֵי חוֹבָתוֹ *manus reatûs sui.* יֵשׁ חוֹלְקִין et יַד חֲזָקָה sunt nom. libr. י׳ חגריים *decem ducati.* יוֹצְאֵי חֲלָצַיִם *exeuntes e lumbis, liberi.* יַלְקוּט חָדָשׁ est nom. libr.

יח״ו

יְהוָֹה חַי וָעֶד *Deus vivus in æternum.* יוֹשֵׁב חֲבִיוֹנוֹ וְסִתְרוֹ *habitans in occultâ et absconditâ sede suâ.*

יחלצ"יתוי

אדני חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר *Dominus velit*, i. e. *utinam propter justitiam suam exaltet legem et magnificet.*

י"ט

יֵשׁ טַעַם — יֵצֶר טוֹב — יוֹם טוֹב.

יט"ל

יֵשׁ טַעַם לִדְבָרוֹ *sensus est verbo ejus.*

יט"ש

יוֹם טוֹב שֵׁחַל Cap. II tract. Jom tobh.

י"י

יְהוָֹה *Dominus.*

יי"ז

יִתְבָּרֵךְ יִתְרוֹמֵם זִכְרוֹ — יְהוָֹה יִבְנֶה זְבוּלוֹ.

יי"י

יָחִיד יְהוָֹה יָחִיד.

יי"ל

יִשְׂמַח יְהוָֹה לְמַעֲשָׂיו.

ייל"או

יִמְלוֹךְ יְהוָֹה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

י"כ

יוֹם כִּפּוּר *dies expiationis.*

יכ"זה

יֹום כִּפּוּרִים זֶה *dies expiationis hic est.*

יכ"ק

יֹום כִּפּוּר קָטָן *dies expiationis minor.*

י"ל

יֵשׁ לוֹמַר *est dicendum.* יֵשׁ לְפָרֵשׁ *est explicandum.* יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת *objici potest.* יֵשׁ לְתָרֵץ *est reponendum.* יֵשׁ לִפְרוֹשׁ *est separandum.* יֵשׁ לִשְׁאוֹל *est interrogandum.* יֵשׁ לְהָשִׁיב *est respondendum.* יֵשׁ לָנוּ *est nobis.* יָכוֹל לִהְיוֹת *potest esse.* יָכוֹל לוֹמַר *potest dicere.* יוֹסִיף לֶקַח nom. libr.

יל"או

יתברך יהוה לעולם ואמן.

ילאפו"ליצו

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָֹה צוּרִי וְגֹאֲלִי.

יל"ד

יֵשׁ לִדְרֹשׁ *adhuc quœri posset.* יֵשׁ לְדַקְדֵּק *posset considerari.*

יל"ה

יָכוֹל לִהְיוֹת.-יַאֲתָה לוֹ הַגְּדוּלָּה.-יְהוָֹה לוֹ הַגְּדוּלָּה.
יֵשׁ לָהֶם.—יָכוֹל לְהָשִׁיב.-

יל"י

.יְהוָה לָעַד יִתְבָּרֵךְ

יל"ל

.יֵשׁ לָנוּ לִשְׁאוֹל - .יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר - .יֵשׁ לָנוּ לְהָשִׁיב

י"מ

יֵשׁ מְפָרְשִׁים *sunt exponentes*. — .י' מַאֲמָרוֹת

יֵשׁ מוּתָר *licitum est*. יֵשׁ מוּתָרוֹת — .יְצִיאַת מִצְרַיִם

Cap. IX tr. *Jebamoth*. יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ - , יְפֵה מַרְאֶה,

יֵשׁ מַעֲלִין sunt nom. libr. יְסוֹד מוֹרָא - ,יְדֵי מֹשֶׁה -

Cap. VII tract. *Mikvaoth*.

ימ"ה

יֵשׁ מְבִיאִין הַטּוּמְאָה *exceptio est*. יוֹצֵא מִן הַכְּלָל

Cap. VIII tract. *Oholoth*.

ימ"ח

יַיִן מוּרְיָס חָלָב *vinum, muria, lac*.

ימ"ש

.יִמַּח שְׁמוֹ

ימ"שו

.יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ

ימ"ש תר"ז

יִמַּח שְׁמוֹ תְּהוֹם רַבָּא זִכְרוֹ *deleatur nomen ejus; pereat memoria ejus.*

ימ״שק

יְשַׁעְיָהוּ מִשְׁלֵי שִׁיר קֹהֶלֶת *Jesaias, Proverbia, Canticum, Ecclesiastes.*

י״נ

יֵשׁ נוֹחֲלִין — .יְחִיֶה נֶצַח — .יָאִיר נֵרוֹ Cap. VIII tract. Talm. *Bab. bath.* יֵין נֶסֶךְ *vinum libaminis.* יֵשׁוּעַ נוֹצְרִי *Jesus Nazarenus.* .יָפֶה נוֹף

י״ס

עֶשֶׂר סְפִירוֹת - .יֵשׁ סְפָרִים - .יֵשׁ סוֹפְרִים *decem Sephiroth.* .יֵשׁ סִימָנִים — יַם סוּף *mare algosum* (sinus Arabicus).

יס״א

.יֵשׁ סְפָרִים אֲחֵרִים

יס״ג

יֵשׁ סְפָרִים גּוֹרְסִין *sunt libri, qui legunt.*

יס״י

יֵשׁ סְפָרִים יְשָׁנִים *sunt libri recentiores.*

יס״מ

יֵשׁ סְפָרִים מְדוּיָקִים *sunt libri emendati.*

י״ע

יְסוֹד עוֹלָם est nom. libr. — יְמוֹת עוֹלָם

יע״א

— יְכַנֶּנָּה עֶלְיוֹן אָמֵן — יִשְׁמְעֵלִים עוֹבְדֵי אֱלִילִים. יְחוֹנֵן עֲלֵיהֶם אֱלֹהִים.

יע״ה

יָרוּם עָלָיו הוֹדוֹ — יְהִי עֶזְה יְהוָה.

יע״קב

יָזִיד עֲדָשִׁים קִבֵּל בְּכֹרָה *coxit lentes et accepit primogenituram.* יִלְבַּשׁ עוֹר קִבֵּל בְּרָכָה *induit pellem et accepit benedictionem.*

י״פ

יֵשׁ *stat sententia.* יַצִּב פִּתְגָם *decies.* י׳ פְּעָמִים יֵשׁ פּוֹתְרִין *sunt, qui interpretantur.* יֵשׁ פּוֹסְקִין *sunt, qui decernunt.*

יפ״ע

יְפֵה עֲנָף comment. in Medrash. Rabboth.

יפ״ת

יְפֵה תֹאַר comment. in Rabboth.

י״צ

יֵשׁ צְרִיכִין - יִשְׁמְרֵהוּ צוּרוֹ - יְחִיֶה צַדִּיק Cap. III tract. *Okezin.*

יצ"ן

יְחִיֶה.יִשְׁמְרֵהוּ צוּרוֹ וְגוֹאֲלוֹ.יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי.
יִשְׂרָאֵל צַדִּיק וְיָשָׁר — צַדִּיק וְיָשָׁר.

יצ"ט

יֵצֶר טוֹב *concupiscentia bona.*

יצ"הט

יֵצֶר הַטּוֹב *concupiscentia bona.*

יצ"הר

יֵצֶר הָרָע *concupiscentia mala.*

יק"ב

יִחוּד קְדוּשָׁה בְּרָכָה *unitas, sanctitas, benedictio.*

יק"ל

לישועתך קויתי השם *salutem tuam exspecto, Domine.*

יקנ"הז

יַיִן קִדּוּשׁ נֵר הַבְדָּלָה זְמָן *vinum, sanctificatio, lumen, separatio, tempus.*

י"ר

יַלְקוּט יִצְחָק רִבְקָה — יְהִי רָצוֹן *Isaac, Rebecca.*
יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים — יֵשַׁע רַב est nom. libr. רְאוּבֵנִי.

יר"א

יהי רצון אמן.

יר"ה

.יָרוּם רוֹם הוֹדוֹ

יד"ל

.יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה

יר"מ

.יֵצְאוּ רַחֲמֶיךָ מִמְּךָ —.יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ

ירמ"יא

.יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי

יר"ת

יַחְדָּיו רוֹמְמוּ תְּהִלָּתוֹ *pariter, simul laudibus efferte gloriam ejus.* יַמְתִּין רָשָׁע תְּשׁוּבָתוֹ *expectat impius conversionem suam.*

י"ש

יַלְקוּט —.יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם—.יְדֵי שָׁמַיִם—.יִמַּח שְׁמוֹ
יָבִין שְׁמוּעָה —.יִתֵּן שֶׂכֶר est nom. libr. שִׁמְעוֹנִי
יֵשׁ שֶׂכֶר et יְסוֹד שִׁירִים -.יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה est nom. libr.
sunt nom. libr.

יש"ב

.יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו

י"ש ט"ל

.יִתֵּן שֶׂכֶר טוֹב לַצַּדִּיקִים

יש״ו

יְהֹוָה cf. Buxtorf. abbrev. i. h. v. יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ
יֶשַׁע שָׁלוֹם.—יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה. שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וּבְרָכָה.—יבא שילה ולו vid. Genes. 49, v. 10.
ינון שמו ויתברכו vid. Psalm. 72, v. 17.

יש״וז

יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ.

יש״י עמ״הן

יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכֹחוֹ *veniat pax, quiescant in cubilibus suis ambulantes in rectitudine suâ.* Jes. 57, 2.

ישר״אל

יֵשׁ שִׁשִּׁים רִבּוֹת אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה *sunt* 600,000 *litteræ in Lege.*

יש״רו

יחיו שנים רבות וטובות *vivant annis multis et bonis.*

יש״ש

יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה est nom. libr.

י״ת

יְסוֹד תּוֹרָה *fundamentum Legis.* יְסוֹד תְּשׁוּבָה *fundamentum pœnitentiæ.* יוֹנָתָן תַּרְגֵּם.—יִחְיֶה תָּמִיד.

— . יֹאמַר תְּהִלִּים — . יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי — . יָאִיר תּוֹרָתוֹ . יוֹם תַּעֲנִית — . יְפֵה תֹאַר.

ית״בש

יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ *laudetur nomen ejus.*

יתו״ית

יִתְבָּרֵךְ וְיִתְעַלֶּה *laudetur et exaltetur.*

ית״קק

יְשַׁעְיָהוּ תְּרֵי עָשָׂר קִינוֹת קֹהֶלֶת *Jesaias, duodecim* (Prophetæ minores), *Threni, Ecclesiastes.* Masoreticum signum est.

ית״ש

יִתְעַלֶּה שְׁמוֹ *exaltetur nomen ejus.*

כ׳

כָּל . כְּתִיב - *scriptum.* כה . - כן . - כתב . - כך *sic.*

כ״א

כְּלַל אֶחָד *regula una.* — כֹּה אָמַר — . כִּי אִם — . כָּל־אֶחָד . — כְּמוֹ אָמְרוּ — . כָּל־אִישׁ — . כִּי אַחֵר — . כְּבוֹד אֱלֹהִים.

כא"א

כֵּיצַד אֵשֶׁת אָחִיו Cap. II tract. *Jevamoth.*

כ"א חז"ל

כֵּן אָמְרוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

כא"לש

כל אשר לוֹ שָׁלוֹם.

כא"לש"ויר

כל אשר לְךָ שָׁלוֹם וְיֶשַׁע רַב.

כא"עי

כִּי אִם עַל יְדֵי *non nisi per.*

כאר"זל

כֹּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

כאר"לפ

כי אתה רַחוּם לְכל פָּעוּל.

כ"ב

כָּל־בּוֹ est nom. libr. כֵּיצַד בּוֹצְרִין Cap. XVIII tract. *Oholoth.* כְּלֵי בַרְזֶל *instrumenta ferrea.*

כב"ב

כל בעל בית *omnis paterfamilias.* כָּל־בְּבַיִת *omnes domestici.* כָּל־בְּנֵי ביתוֹ *omnes ejus domestici.*

כב"ה

כְּבִנְיַן כבית הלל *secundum scholam Hillelis.* הוֹרדוס *sicut templum Herodianum.*

כב"חט

כָּתְבֵינוּ בְּסֵפֶר חַיִים טוֹבִים *scribe nos in libro vitæ beatæ.*

כב"ע

כּוֹפֵר בְּעִקָּר *Dei abnegator* vel *Atheista.*

כב"ש

.כְּבִנְיַן שְׁלֹמֹה·.כְּבֵית שַׁמַּאי·.כֶּסֶף בִּיאָה שְׁטָר

כ"ג

כְּהָא גַּוְנָא —.כהן גדול —.כְּנֶסֶת גְּדוֹלָה *juxta hunc modum.* כְּלָל גָּדוֹל *canon magnus.* כל־גַּגּוֹת Cap. IX tract. *Erubim.* כָּל־גֵּט Cap. III tract. *Gittin.*

כג"ד

כֵּן גְּזַר דִּינוֹ *sic sua est sententia.*

כג"ון

כֹּהֵן גָּדוֹל וְנָזִיר Cap. VII tract. *Nazir.*

כג"ש

כְּלָל גָּדוֹל שֶׁאָמְרוּ Cap. VII et VIII tract. *Schewiith.*

כ"ד

כָּל־דָּבָר — כְּמָא דְּאָמַר — כַּסָּא דָוִד *omnis res, omne verbum.* כָּל דָּא — כֵּן דִּינוֹ *totum hoc.* כְּדֶרֶךְ *pro more.*

כד"א

כְּדָא דְּאַתְּ אָמַר *juxta hoc, quod dicis.* כְּמָא דְּאִיתְּמַר *sicut dicitur.* כְּה דִּבְרֵי אָבִיךָ — כְּה דִּבְרֵי אִמְּךָ.
— כְּה דִּבְרֵי אָחִיךָ — כדברי אַבְרָהָם — כדברי אִיּוֹב
— כדברי אֲחֵרִים — כדברי אֱלֹהִים — כְּדְאָמְרִינַן
כמא דאמרינן *sicut dicimus.* כדאמרין *sicut dicunt.*
ut dicimus.

כד"אר"זל

כְּמָא דְּאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל *sicut dicunt R. nostri, etc.*

כד"ב

כְּה דִּבְרֵי בִּנְךָ — כְּה דִּבְרֵי בִּתְּךָ.

כד"ן

כן דעתי נוטה *ad hoc mea opinio inclinat.*

כד"ע

כְּה דִּבְרֵי עַבְדְּךָ.

כ"ה

כִּי הֵיךְ — כֵּן הוּא. כֹּהֵן הֶדְיוֹט *sacerdos vulgaris.*

nam quomodo. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה — . כִּסֵּא הַכָּבוֹד est nom. libr. כָּל־הַיָּמִים - . כָּל־הָרוֹקִין Cap. VIII tract. *Shekalim.* כֵּיצַד הָעֵדִים Cap. I tract. *Maccoth.* כָּל־הַבָּשָׂר. *Awoda zara.* Cap. III tract. כָּל־הַצְּלָמִים Cap. VIII tr. *Choulin.* כָּל־הַיָּד Cap. II tract. *Nidda.* כָּל־הַבְּגָדִים Cap. XII tract. *Negaim.* כָּל־הַבָּתִּים Cap. XI tract. *ibid.* כיצד הרגל princip. Capitis Talmudici. כל הגט item. כל הכלים item. כל הנשבעים item. כל הפסולים item. כל הצלמים item. כל התדיר item. כפי הזמן *secundum tempus.* כלי המקדש *vasa templi.*

כה"א

כְּמוֹ הֵם אוֹמְרִים - . כְּנֶגֶד הָרִאשׁוֹן אָמַר - . כֵּן הוּא אָמַר.

כה"ד

כֹּהֵן הֶדְיוֹט *omne suprà dictum.* כָּל־הָא דִּלְעֵיל *sacerdos vulgaris.*

כה"טז

כָּתַב הַטּוּרֵי זָהָב *scribit* (auctor) *libri Ture zahaf.*

כה"כ

כִּלְאֵי הַכֶּרֶם Cap. VIII tract. *Kilaim.*

כה"ס

כֵּן הַסְּכִּים.

כה״ק

כַּד הַקֶּמַח - . כל הורֵג קַיִן *vasculum farinæ*, tit. lib.

כה״רר

כְּבוֹד הָרַב רַבִּי *Gloria Domini, Domini N.*

כה״ת

כֶּתֶר הָרֹאשׁ תְּפִלָּה *corona capitis est oratio.*
כָּל־הַבְּרוּאִים תַּצִּיל *omnes creaturas liberabis.*

כהת״יה

כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ.

כו״דה

כֶּפֶל וד׳ ה׳ *duplum aut quartam aut quintam partem* scil. fur restituere tenetur.

כו״כ

כַּךְ וכך *sic et sic*, scil. *tali modo.* כַּמָּה וְכַמָּה *tot et tot, toties.*

כו״פ

כַּפְתּוֹר וָפֶרַח nom. libr.

כו״ק

כָּל־וִיעוּדָיו קְדוֹשִׁים *promissiones ejus omnes sanctæ sunt.* כבוד ואמתת קדוש *gloria et veritas ejus qui sanctus dicitur.*

כ״ז

כל זה. *Kelim*. כְּלֵי זְכוּכִית init. Cap. XXX tract. *Kelim*.
— כְּלֵי זָהָב. — כי זֶה. — כל זְמַן —

כ״ח

כָּל־חֵטְא est initium precationis. — כֹּה חָפֵץ
כְּלֵי חֶרֶס Cap. V tract. *Parah*. כְּלֵי חֶמְדָּה *instrumenta deliciarum*. Nom. libr. כֶּתֶר חָכְמָה. —
כְּבוֹד חֲכָמִים.

כח״ב

כֶּתֶר חכמה בינה *corona, sapientia, intelligentia*.

כח״של

כָּל־חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ est initium precationis.

כ״ט

כי טוֹב. — כל טוּב

כ״י

כל. est nom. libr. כַּנְפֵי יוֹנָה. — כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
כְּתִיבַת יַד *manuscriptum*. — כל יוֹם. — יִשְׂרָאֵל
כָּל־יָדוֹת Cap. X tract. — כֹּה יִהְיֶה. — כל יְחִיָּה
Mikwaoth. כְּלִי יָקָר *vas pretiosum*. Nom. libr.

כי״ה

כְּתִיבַת יָדְךָ הַנְּקִיָּה *epistola manûs tuæ puræ*.

כי״ר

כֵּן יְהִי רָצוֹן *ita sit beneplacitum.*

כ״כ

כָּל־כָּךְ *usque adeò, tantopere.* כָּל־כִּדְנָן *omnia sicut hoc, hujusmodi.* כן כתב. — כן כתיב. — כל כתבי. — כלי כסף כֶּתֶר כְּהוּנָה est nom. libr. init. Cap. Talm. כסא כבודו *thronus gloriæ suæ*, vel כבודך.

ככ״ע

כָּל־כְּלֵי עֵץ Cap. XVI tract. *Kelim.*

ככה״מר

ככבוד מעלת הרב רבי *secundum gloriam excellentiæ Rabbi N.*

כ״ל

כל לִשׁנא *omne vocabulum.*

כל״ב

כלי בַּרְזֶל *vasa ferrea.*

כל״ח

כָּתַב לֶחֶם חֲמוּדוֹת — כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. *scribit liber L. ch.*

כל״חס

כלהון חסרים *omnia sunt defectivè scripta.*

כל״י

כהן לֵוִי יִשְׂרָאֵל *Sacerdos, Levita, Israëlita.*

כִּתְרוֹ לָעַד יִתְרוֹמֵם *corona ejus perpetuò extollatur.*
כִּי לוֹ יָאָה *quoniam decet eum.*

כל״מד

כל מה דאמר *omne id quod dicit.*

כל״נ

.כִּי לוֹ נָאָה—.כְּלִי נְחֹשֶׁת

כל״עז

כּוֹמֶר לַעֲבוֹדָה זָרָה *sacerdos gentilis, idololatricus.*

כ״מ

כֶּסֶף מִשְׁנֶה .*gloria excellentiæ tuæ* כבוד מעלתך est nom. libr. כֵּן מִשְׁפָּט .*hic est sensus* כן מַשְׁמַע
-כָּל־מַשְׁקֶה - .כָּל־מָקוֹם - .כֵּן מָצָאתִי - .כְּמוֹ מָצָאתִי
Cap. I tract. *Machshirim*. כֵּיצַד מְבָרְכִין Cap. IV tr. *Berachoth*. כֶּסֶף מְזֻקָּק nom. libr. .כֶּתֶר מַלְכוּת
כהן משיח .*gloria magistri nostri* כבוד מורנו —
Messias sacerdos. כיצד מעברין init. Cap. Talm. כיצד משתתפין item.

כמ״אר

כְּבוֹד מַעֲלַת אֲדוֹנִי רַבִּי *gloria excelsa Domini mei Rabbi N.*

כמ״ד

כמאן דְּאָמַר *sicut is, qui dicit.*

כמ"דא

כמו דְאַתָּה אוֹמֵר *sicut tu dicis.*

כמה"הר

כְּבוֹד מַעֲלַת הַקּוֹדֶשׁ הָרַב רַבֵּינוּ.

כמה"ורר

כְּבוֹד מוֹרֵינוּ הָרַב וְרַבֵּינוּ רַבִּי.

כמ"הר

כְּבוֹד מַעֲלַת הָרַב.

כמה"רר

כְּבוֹד מַעֲלַת הָרַב רַבֵּינוּ.

כמ"זל

כמאמר זכרם לברכה *secundum quod dixerunt magistri nostri* b. m.

כמ"טם

כתב מַטֵּה מֹשֶׁה *scribit liber Matte Mosche.*

כמ"ל

כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבְּךָ *omne quod cor tuum desiderat.*

כמ"פ

כַּמֶּה פְּעָמִים *aliquot vicibus.* כַּמֶּה פֵּירוּשִׁים *variæ explicationes.*

כמ"ר

כמו כְּבוֹד מַעֲלַת רַבִּי *gloria excelsa Rabbi N.*

כמו מרא רבי *sicut dominus Rabbi.* — . מוֹרֶה רבי כבוד מורינו רבי *gloria doctorum nostrorum Rabbi N.*, et præposito בן sic : בכ"מר.

כמ"ש

— . כמו שֶׁכָּתוּב — . כמו שֶׁנֶּאֱמַר — . כמו שֶׁאָמַר כל־מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ *ubique ubi dixerunt.* — . כמו שֶׁכָּתַב כמו שנתבאר — . כְּמוֹ שֶׁבֵּאֵר.

כשא"רזל

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

כמ"שד

כָּל־מָקוֹם שֶׁדָּרְשׁוּ — . כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ.

כמ"שה

כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפָּסוּק — . כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ הַחֲכָמִים.

כמ"של

כמו שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל *sicut scripsi suprà.*

כמ"שפ

כמו שֶׁפֵּירַשְׁתִּי *sicut declaravi.*

כמ"שק

כְּמוֹ שֶׁקִּבֵּל *ut antea.* כְּמוֹ שֶׁקֶּדֶם.

כמשק"בהק'

כְּמוֹ שֶׁקָּדַם בְּהַקְדָּמָה *uti in præfatione indicavit.*

כמ״שש

כמו שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם *sicut scripsi ibi.*

כמ״שת

כמו שֶׁתִּרְגֵּם *sicut explicavit.*

כמ״ת

כְּבוֹד מַעֲלַת תִּפְאַרְתֶּךָ *gloria excelsa decoris tui.*

כ״ן

כן נִרְאֶה *sic videtur.* כֶּסֶף נִבְחָר et כֶּסֶף נְחֹשֶׁת sunt nom. libr. כְּלֵי נְחוֹשֶׁת *vasa ærea.*

כנ״זל

כַּנִּזְכָּר לְמַעְלָה *sicut memoratum est suprà.*

כנ״ל

כן נִרְאֶה לִי *sic videtur mihi.*

כנל״עד

כֵּן נִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי *sic secundum meum judicium exiguum existimo.*

כ״ס

כל סאה Cap. II tract. *Kilaim.*

כס״פ

כל־סוֹף פָּסוּק — . כל־סוֹפֵי פְסוּקִים

כ״ע

כל עוֹלָם *totus mundus.* כּוּלֵי עָלְמָא *totus mundus.*

כח עליון *virtus suprema, divina*. — כל־ענין
כתר עליון *corona suprema*. כה עתר *sic precatur*.
כלי עץ. — כל־עקר. — כל־עת

כע״א

כעבודת אלילים. — כעובדי אלילים

כע״ה

כעולת הבוקר. — כן עשה הלל. — כענין הנזכר

כע״לפ

כולי עלמא לא פליגו.

כע״מ

כלי עלמא מודו *totus mundus cedit ei*.

כע״ע

כעת עתה. כן עתירת עבדך *sic preces servi tui*.

כ״פ

כן פסק. כי פליגו *nam dissentiunt*. — כל־פנים
כתונת פסים. — כל־פסוק. — כן פירש — est nom.
libr. כמה פעמים *ut plurimùm*. — כל־פעם
כתם פז est nom. libr. כל־פסול *omne illicitum*.

כפ״א

כן פסקו אחרונים *sic posteriores decreverunt*.

כפ״ד

כן פְּסַק דִּינוֹ *hæc ejus judicii sententia est.*

כפ״ר

כן פָּסְקוּ רִאשׁוֹנִים *sic majores decreverunt.*

כר״פם

כְּבוֹד רוּם פְּאֵר מַעֲלָתוֹ *vir quo non illustrior alter.*

כפ״י רש״י

כן פֵּירֵשׁ רש״י *sic exponit R. Salomon Jarchi.*

כפ״דת

כֵּן פָּסַק רַבֵּנוּ תָּם *sic judicavit R. noster Tam.*

כ״ץ

כָּל־צָרְכְּךָ — כֹּהֵן צֶדֶק *omnia, quæ necessaria sunt tibi.* כֵּיצַד צוֹלִין *quomodo assant* (agnum); init. Cap. Talmud.

כצ״ל

כֵּן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר. כֵּן צָרִיךְ לִהְיוֹת. כַּאן צְרִיכִין לְבָרֵךְ.

כצ״נש חל״ם

כוכב צדק נוגה שבתאי חמה לבנה מאדים *Mercurius, Jupiter, Venus, Saturnus, Sol, Luna, Mars.* Septem Planetæ.

כ"ק

כל־קְרִיָא *tota Scriptura.* כְּלֵי קוֹדֶשׁ .כל־קְרִיאָה-.
כל־קִנְיָן.

כר"י

כן רש"י יָשָׁן *itá habetur in veteri exemplari Raschiano.*

כר"ת

כתב רבנו תם *scribit R. noster Tam.*

כ"ש

כָּל־שֶׁכֵּן *quanto magis*, vel *quanto minus.*
.כְּבוֹד שְׁמוֹ — .כמו שֶׁכָּתַב — .כמו שֶׁנֶּאֱמַר

כ"ש

כָּל־שָׁעָה *omni horâ.* כָּל־שֶׁהוּא *omne, quod est.*
כֶּרֶם שֶׁחָרַב Cap. V tract. *Kilaim.*

כש"א

.כמו שֶׁאָמַר — .כמו שֶׁאָמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ

כש"אמ

כְּשֶׁאֵינוֹ מְצַוֶּה *ac si non jussisset.*

כשאע"רשמ

.כְּשֶׁאֵין עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם

כש"ט

כֶּתֶר שֵׁם טוֹב *corona nominis honesti.*

כש״ש

כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא.

כ״ת

— .כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ — .כְּבוֹד תִּפְאַרְתְּךָ — .כֵּן תִּקֵּן
.כֶּתֶר תּוֹרָה — .כֵּן תִּרְגֵּם *si dixeris.* כִּי תֵימָא

כת״א

.כֵּן תִּרְגֵּם אוּנְקְלוֹס

כה״ח

secundum statuta sapientum. כְּתִקּוּן חֲכָמִים

כת״חכ

juxta constitutionem sapientum. כְּתַקָּנַת חֲכָמִים

כת״י

.כֵּן תִּרְגֵּם יוֹנָתָן

כת״ק

secundum præcedentem Thanna sive *Doctorem Talmudicum.* כְּתַנָּא קַמָּא

כת״ר

secundum majorum præcepta. כְּתַקָּנַת רִאשׁוֹנִים

ל׳

לא.— לית *non est.* לָמַד. — לְעֵיל *suprà.* לְקָמָן *ante nos*, i. e. *infrà, paulò post.* — לָשׁוֹן.

ל״א

לשון אַשְׁכְּנַז.— לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא — לָשׁוֹן אַחֵר *lingua Germaniæ.* לֹא אֵרַע׳. - לֵב אָבוֹת. - לֵב אַהֲרֹן, - לֶחֶם אַבִּירִים- sunt nom. libr. לִפְנֵי אֵידֵיהֶן Cap. I tract. *Aboda zara.*

לא״ו

לְשֵׁם אָיוֹם וְנוֹרָא *Deo terribili ac timendo.* לוֹ אֶדֶר.- לִשְׁמוֹ אֶדֶר וּמְלוּכָה.- לִרְאוֹתוֹ אָדָם וְחַי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. — וּגְדוּלָּה.

לא״חט

לְאוֹרֶךְ חַיִּים טוֹבִים.

לא״י

לְאוֹרֶךְ יָמִים.

לא״יו

לְאוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים.

לא״נ

לאיש נֶאֱמָן — לְאֲהוּבִי נֶאֱמָן.

ל״ב

.לִישָּׁנָא בַּתְרָא

ל״ב נ״ח

ל״ב נְתִיבוֹת חָכְמָה *semitæ XXXII sapientiæ.*

לב״ע

לְבוֹרֵא עֶלְיוֹן *supremo creatori.*

ל״ג

לֵית גִּרְסָא *non est doctrina.* לָא גָרְסִינָן *non discimus.* לְשׁוֹן גְּמָרָא *lingua Talmudica.*

ל״ד

לֵית דִּכְוָתֵיהּ *non est qui ipsi similis sit.* לְמֵבִין דַּי *intelligenti satis.* לֹא דַוְקָא *non præcisè, non tantùm.*

.לֶחֶם הַמְעָה — .לְפִי דַרְכּוֹ — .לְפִי דַעְתִּי

לד״א

לדעת אוּנְקְלוֹס *juxta sententiam Onkelos.* לדעת אֲחֵרִים *juxta sententiam aliorum.*

לד״אע

.לדעת אַבֵּן עֶזְרָא

לד״ח

.לְדִבְרֵי חֲכָמִים — .לדעת חֲכָמִים

לד״י

לדעת יוֹנָתָן *juxta sententiam Jonathanis.*

לד״מ

לדעת מוֹרֶה — לְדִבְרֵי מֹשֶׁה.

לד״ף

לדרך פְּשַׁט *juxta viam simplicem* (sensum litteralem).

לד״ק

לדעת קְצָת *juxta sententiam quorundam.* לדעת קַבָּלָה — לדעת קִמְחִי.

לד״ר

לדעת רִאשׁוֹנִים *ex sententiâ majorum.*

ל״ה

לָא הָכִי - לָשׁוֹן הָרַע. *dicendum sic.* לֵימָא הָכִי *sic non.* לִזְמַן הַזֶּה *hoc tempore.* לְמַעַן הַשֵּׁם *propter Dei nomen.* לְמַעַן הָרַחֲמִים *propter misericordiam.* לְשׁוֹן הוֹוֶה — לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ *vocabulum existentis, i. e. tempus præsens.* לְשׁוֹן הַמִּקְרָא *locutio biblica.*

לה״ד

לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה *cui res hæc similis est.* לְהָקִיז דָּם *ad venam secandam.*

להדם

לֹא הָיָה דָבָר מֵעוֹלָם.

להו״נ

לֹא הָיָה וְלֹא נִבְרָא *non fuit, nec creatum est.*

לה״ח

לְעוֹלָם הוּא חָסִיד — לְעוֹלָם הוּא חַי.

לה״ק

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ *lingua sancta.*

לה״ר

לֵיל הוֹשַׁעְנָה רַבָּה *nox magni Hoshanna.*

ל״ו

לְעוֹלָם וָעֶד *in omne ævum.*

לו״ו

לְהַגִּיד וָעַד וִיעוּדָתוֹ *ad indicandum cœtui promissionem ejus.* לָעַד וּלְעוֹלָם וָעֶד *in æternum, in perpetuum et in omne ævum.*

לו״לו

לוֹ וּלְזַרְעוֹ *ei et semini ejus.*

לו״לכב״ב

לוֹ וּלְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ *ei et omnibus ejus domesticis.*

ל״ז

לְשׁוֹן זָכָר — לָשׁוֹן זֶה *generis masculini vox.*

לְשׁוֹן זוֹהַר *lingua Zohar.* לִיקוּטֵי זוֹהַר *collectanea Zohar.*

ל״ז״א

לְזֹאת אָמְרוּ *idcircò dicunt.*

ל״ח

לֶחֶם חֻקִּי sunt nom. libr. לֶב־חַיִּים et לֶחֶם חֲמוּדוֹת *cibus mihi statutus.* לֶב חָכָם est nom. libr. לְכָל חֵפֶץ *lubentissimè.*

לח״טו

לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם *ad vitam bonam et pacem.*

לח״ל

לֵב חָכָם לִימִינוֹ vid. Eccles. X, 2.

לחע״הב

לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא *in vitam seculi futuri.*

ל״ט

לָשׁוֹן טוּמְאָה *lingua immunda;* ita vocant Latinam. לֵב טוֹב et לֶקַח טוֹב sunt nom. libr.

ליי״כ

לֵיל יוֹם כִּפּוּרִים *nox ante festum propitiationis.*

ל״י

לִישָּׁנָא יְתֵירָא *sermo residuus.* לָשׁוֹן יָחִיד *num. singularis.* לָשׁוֹן יְוָנִי *lingua Græca.* לֶחֶם יְהוּדָה est nom. libr.

לי"א

לברכה יהא אמן *beatus sit, Amen.*

לי"קי

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָֹה *salutare tuum expecto, o Domine.*

ל"כ

לְפִי כְבוֹדוֹ *pro dignitate suâ* לֹא כֵן *non sic.*

לכ"א

לְכָל־אִישׁ. - לֹא כֵן אֲדוֹנִי. - לְכָל־אֶחָד. - לָכֵן אָמְרוּ.
לְשׁוֹן כְּלַל *universaliter.*

לכ"ב

לָנֶצַח כְּבוֹדוֹ בָרוּךְ *gloria ejus perpetuò sit in benedictione.* לְעוֹלָם כְּבוֹדוֹ בְּתַחְתּוֹנוֹת.

לכ"י

לֹא כֵן כָּתַב — לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל — לְכָל־יִשְׂרָאֵל.
— לָכֵן כָּתוּב.

לכ"כ

לית כתיב כן *nusquam sic scribitur.*

לכ"ן

לָכֵן נֶאֱמַר *ideò dicitur.*

לכ"נל

לָכֵךְ נִרְאֶה לִי *ideò mihi videtur.*

לכ"ע

לִכְבוֹד עֲנִיִּים.—לְכֶתֶר עֶלְיוֹן.

ל"ל

לָמָּה לִי.- לֹא לָנוּ.- לֵיכָּא לְמֵימַר *non dicendum est.*

לל"ב

לית לן בה *non curamus hoc.*

לל"ה

לְעוֹלָם לוֹ הַמְּלוּכָה.—לוֹ לְבַדּוֹ הַמֶּמְשָׁלָה.

לל"ח

לְשׁוֹן לֶחֶם חֲמוּדוֹת *phrasis libri* Lechem Chamudoth.

ל"מ

לְשׁוֹן מִקְרָא *sermo biblicus.* לְשׁוֹן מִשְׁנָה *sermo Mishnicus.* לֹא מַשְׁמַע *non est secundum sensum litteralem.* לֹא מִבַּעְיָא *non habet locum quæstio.* לֶחֶם מִשְׁנֶה est nom. libr. לִמּוּד מוּפְלָג *dissentiens doctrina.* לְשׁוֹנוֹת מִזְרָחִיּוֹת *linguæ orientales.* לְבוּשׁ מַלְכוּת.

למ"א

לְמִשְׁמַע אוֹזֶן.

למ"בי

לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *secundum computationem filiorum Israel.*

למ"ג

לְמִסְפָּר גָּדוֹל *secundum supputationem majorem.*

למ"ד

לְמָן דְּאָמַר *ei, qui dicit.* לְמָה דּוֹמֶה *cui est similis.*

למו"הר

למורנו ורבנו הרב רבי.

למ"ה

לֶחֶם מִן הָאָרֶץ *panis terrestris.*

למ"הד

לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה *cuinam hæc res est similis.*

למ"ול

לְמַזָּל וְלִבְרָכָה.

למ"ט

לְמַזָּל טוֹב.

למ"מ

לְשׁוֹן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ *phrasis libri M. M.*

למ"נם

לְמַאי נַפְקָא מִנָּהּ *quid indè sequitur.* לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר *præcentori Psalmus.*

למ״ס

לְמַר סָבַר *dominus putat.*

למ״ע

לְמַרְאֵה עֵינַיִם.

למ״ק

לְמִסְפָּר קָטָן *secundum supputationem minorem.*

למ״ש

לָמָּה שֶׁכָּתַבְתִּי.

ל״נ

לְשׁוֹן נְקֵבָה — . לִי נִרְאֶה — . לְכָךְ נֶאֱמַר *dictio gen. feminini.* לחם נקודות *comment. in tract.* Pirke aboth. לֹא נְהִירָא *nondum planum et perspicuum est.* לֹא נִרְאֶה . —

לנ״מ

למאי נפקא מִנֵּיהּ *quid colligitur ex hoc?*

לנ״טי

לִפְנֵי נְטִילַת יָדַיִם *ante lotionem manûum.*

ל״ס

לֶחֶם סְתָרִים est nom. libr. לא סבירא *non puto, non credo, non est mea opinio.*

לס״ד

לא סלקא דעתך *non veniat tibi in mentem.*

ל״ע

לשון עָבָר — .לֹא עָלַי — .לֹא עֲלֵיכֶם *tempus præteritum.* לָשׁוֹן עָתִיד *tempus futurum.* לְשׁוֹן עִבְרִי — .לְפִי עֶרְכִּי *secundum æstimationem meam.*

לע״ד

לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי *secundum paupertatem ingenii mei.*

לע״דנ

לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה *pro paupertate ingenii mei videtur.*

לע״וע

לְעוֹלָם וָעֶד *in secula seculorum.*

לע״הב

לעולם הבא *in seculum futurum.*

לע״ט

לֵב עַיִן טָחוֹל *cor, oculus, lien.*

לע״כ

לִפְנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים *coram fidis testibus.*

לע"ל

לֶעָתִיד לָבוֹא *ad futurum venire;* i. e. in sæculo venturo, in alterâ vitâ.

לע"מ

לעיר מְלוּכָה *ad urbem regiam.*

לע"מל

לִלְמוֹד עַל מְנַת לְלַמֵּד *ad docendum aliquid discere.*

לע"ע

לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים *in sæcula sæculorum.*

ל"פ

לֹא פְלִיגִין *non controvertunt.* לְפִי פְשׁוּטוֹ *juxta litteralem sensum suum.* לְפִי פֵירוּשׁוֹ.— לָשׁוֹן פַּרְסִי *lingua Persica.*

לפ"ד

לְפִי דַרְכּוֹ.— לְפִי דַעְתִּי.

לפ"ז

לְפִי זֶה.— לְפֵירוּשׁ זֶה.

לפ"ח

לְפֵירוּשׁ חֲכָמֵינוּ.

לפ״ל

לֵית פְּלִיג לֵיהּ *nemo est contrarius ipsi.*

לפ״מש

לְפִי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי *secundum id, quod scripsi.*

לפמ״של

לְפִי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל *secundum id, quod scripsi suprà.*

לפ״ע

לְפִי עֵרֶךְ *secundum æstimationem.*

לפ״ק

לִפְרַט קָטָן *secundum supputationem minorem*, omisso scilicet millenario, quem brevitatis causâ plerùmque solent omittere. Cf. Vol. II, part. 1, pag. 99.

לפ״ר

לְפוּם רִיהֲטָא *propter cursum*, i. e. obiter, brevitatis causâ. לְפֵירוּשׁ רַבּוֹתֵינוּ — לְפֵירוּשׁ רשׁ״י.

ל״צ

לֹא צָרִיךְ *non est necesse.* לֹא צְרִיכָא *non est necesse.* לְשׁוֹן צָרְפַת *lingua Gallica.*

לצ״יח

לָצֵאת יְדֵי חובו *ad egrediendum manus officii sui*. Ad satisfaciendum officio suo.

לצ״יש

לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם.

לצ״לע״לב

לְצַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא *justis futuris.*

ל״ק

לֹא קָרִי *non legitur.* לֹא קַשְׁיָא *non est objectio.* לִישָּׁנָא קַמָּא *sermo prior.*

לק״א

לֹא קָרִי א׳ *non legitur* 'א.

לק״ה

לֹא קָשֶׁה הָכִי *ità non repugnat.*

לק״י

לישועתך קויתי יהוה.

לק״מ

לֹא קשיא מֵידֵי (מידי apoc. ex מֵהֶם) *nihil habet difficultatis.*

לק"ש

למען (Israel) לִקְרִיאַת שְׁמַע *in lectione* AUDI קדושת שמו.

ל"ר

לְשׁוֹן רוֹמָה *vocabulum numeri pluralis.* לְשׁוֹן רַבִּים *lingua Romæ.* לְשׁוֹן רש"י. — לֶחֶם רַב est nom. libr. לֵב רַע.

לר"מת

לראש מְעִין תחתוניות *capiti, visceribus* et *inferioribus.*

ל"ש

לא שַׁיָּךְ *non convenit.* לא שָׁנוּ *non docent.* לא שָׁנָא *non docet.* לֵיל שַׁבָּת *nox Sabbathi.* לֵיל שִׁמּוּרִים *nox observationum;* vid. Exod. 12, 22. לֵיל שָׁבוּעוֹת *nox Pentecostes.* לֵיל שֵׁנִי *nox secunda.* לֶחֶם שָׁמַיִם *Comment. in* tract. *Pirke Aboth.* לֶחֶם שְׁלֹמֹה nom. libr. לית שאמר *non est qui dicat.*

לש"א

לא שֶׁאֲנִי אומר *non quod ego dicam.* לא שָׁנוּ אלא *non legerunt nisi* etc.

לש"ד

לִישָׁא שמן דבש *Massa* (sive pasta), *oleum, mel.*

לש"י

לְשֵׁם יִתְבָּרֵךְ *Deo, laudetur!*

לש"נ

לְשָׁנָה נֶחָמָה.

לש"ש

לְשֵׁם שָׁמַיִם *ad nomen* (gloriam) *Dei.* לְשֵׁם שֵׁדִים *ad nomen diaboli.*

ל"ת

לֹא תַעֲשֶׂה *non facies;* (præcepta negativa). לֹא תֵלֵךְ *ne objicias.* לֹא תַקְשֶׁה *ne dicas.* לֹא תֵימָא — לִקּוּטֵי תְהִלִּים est nom. libr.

לת"ר

לְתַרְבּוּת רָעָה *in mores malos* (abit).

מ׳

מִשְׁנָה *Mischna.* מָרְתָא *hera, domina.* מֵחֲמַת *propter.* מַאֲמָר *phrasis, dictio.* מִדְרָשׁ *expositio, sermo.* מַלְכוּת. - מִן. - מִנְהָג *consuetudo.* מַסֶּכֶת *tractatus.* מְחוּתָּנִי *affinis meus.*

מ״א

מִשְׁקָל אֶחָד *forma una, eadem.* מִשְׁקָל אַחֵר *forma alia.* מִדְרָשׁ אֲגָדָה nom. libr. מִן אֶחָד *præter unum.* מַלְכוּת אֱדוֹם *Regnum Edomi* sc. *Europæorum.* מִנְהַג אַשְׁכְּנַז *mos Germaniæ.* — מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ. מְלָכִים א׳ — מִכָּל־אֶחָד — מִזֶּה אָמְרוּ. מְגִנֵּי אֶרֶץ — מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים — מַאֲמַר א׳— *Com. in Or. Chaim.* מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת *cibi vetiti.* מָגֵן אַבְרָהָם *Clypeus Abrahami,* nom. libri. — מַתַּן אֱלֹהִים. מֵאִיר אִיּוֹב et מָגֵן אָבוֹת — מָשָׁל אֶחָד. sunt nom. libr. — מִנְהַג אֲבוֹתֵינוּ.

מא״ב׳

מִנְהַג אֲבוֹתֵינוּ בְּיָדֵינוּ *morem sequimur patrum nostrorum.*

מא״דה

משֶׁה אֲדוֹן הַנְּבִיאִים—.מֵאֲדוֹן הָעוֹלָם.

מא״ה

מֵאוּמוֹת-.מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הוּא-.מִן אֲדוֹן הָעוֹלָם הָעוֹלָם.

מא״ה

מר אמר חדא *Dominus dicit aliquid.*

מא״כ

מִי אֵל כָּמוֹךָ *quis o Deus est sicut Tu.*

מא״ל

מְנָא אָמִינָא מָא אִכָּא לְמֵימַר *quid est dicendum.*
לֵיהּ *undè* vel *indè dicimus.* מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ.

מא״לל

מַאי אִיכָּא לְמֵימַר לָךְ *quid est dicendum tibi.*

מא״ס

מֵאֵין סוֹף.

מאר״זל

מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

מ״ב

מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית *opus creationis.* מַזָּל בִּישׁ *for-*
*tunamala.*מַסֶּכֶת בֵּיצָה-,מַשְׂאַת בִּנְיָמִין-,מַטֵּה בִנְיָמִן

מַכַּת בְּכוֹרֹת — . מַלְכוּת בָּבֶל sunt tituli librorum. מַתָּן בַּסֵּתֶר *donum clam datum.* מְלָכִים ב' libr. II. *Regum.* מִנְחָה בְלוּלָה *Comment. in Pentat.* מְדַבֵּר בְּעַדוֹ *persona tertia.* מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת tract. *Berachot.* מַעֲשַׂר בְּהֵמָה Cap. IX tract. *Bechoroth.* מֵאָה בְרָכוֹת. מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים *officium ægrotos visitandi.* titûlus libri. מאי בינייהו *quæ differentia est inter eos?* מיני בשמים *species aromatum.*

מב"ב

משום בשר בחלב *propter carnem cum lacte.*

מבג"עא

מְנוּחוֹ בְּגַן עֵדֶן אָמֵן.

מב"ד

מִן בֵּית דִּין — . מַלְכוּת בֵּית דָּוִד — . מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד *a tribunali.*

מב"ו

מבשר ודם *præ carne et sanguine* i. e. præ homine. מלך בשר ודם *Rex caro et sanguis* (mortalis).

מב"ה

מְפֹאָר בְּהוֹד הַמַּלְאָכִים *ex carcere.* מִבֵּית הָאֲסוּרִים *ornatus est decore angelorum.* מוֹשָׁבוֹ בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד. מְבָרֵךְ הַחוֹדֶשׁ — . מְרוֹמָם בְּכָל־הַבְּרוּאִים.

מב"ו

מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר.—מִן בָּשָׂר וָדָם.—מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם.

מכ"ב

מַכַּת בְּכוֹרוֹת *percussio primogenitorum.* מַסֶּכֶת בְּכוֹרוֹת tract. Talm. *Bechoroth.*

מב"י

מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף.

מב"יא

מִי בָכֶם יְרֵא אֱלֹהִים.—מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה אַף.

מב"מ

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא *Massechet Baba mezia.*

מב"ס

מְנַחֵם בֶּן סְרוּק *Menachem Seroki filius.*

מבע"הח

מבערין החמץ.

מבע"הש

מִבַּעֲלֵי הַשְּׁטָר.

מב"עי

מִבְּעוֹד יוֹם *dum adhuc dies esset.*

מב"ת

מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבֹרָךְ Ex Jud. 5, 24.

מב"ק

מַס׳ בָּבָא קָמָא tract. *Baba Kama.*

מ"ג

מַחְזוֹר גָּדוֹל *Cyclus magnus.* מָסוֹרָה גְדוֹלָה. — מִנְהֲגֵי גוֹיִם *consuetudines gentium.* — מִצְוָה גְדוֹלָה. מַסֶּכֶת גִּטִּין tract. *Gittin.* מַעְיַן גַּנִּים nom. libr.

מג"א

מָגֵן אַבְרָהָם est variorum librorum titulus. — מְגִלַּת אֶסְתֵּר.

מג"ד

מָגֵן דָּוִד est nom. libr.

מג"ום

מִלְחֲמוֹת גּוֹג וּמָגוֹג *bella Gogi et Magogi.*

מג"ה

מגזירת השם *ex decreto Dei.*

מג"ע

מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת est nom libr.

מג"ר

מְגִלַּת רוּת *volumen* (liber) *Ruth.*

מ"ד

מַהוּ דְתֵימָא *quod* — מָא דִּכְתִיב. — מַן דְּאָמַר

*autem dicis.*מָגֵן דָּוִד est nom. libr. מה דעתך *quæ est opinio tua.* מַגִּיד דִּקְהִלָּה.—מָה דִּבַּרְתָּ *nomenclator ecclesiæ.* מִגְדַּל דָּוִד est nom. libr. מִידֵי דהוה *quoniam est.*

מד"א

מָה דְאַתְּ אָמְרַתְּ *quod autem tu dicis.*

מד"הד

מִדַּת הַדִּין.

מד"הם

מִדִּבּוּר הַמַּתְחִיל .*ex verbis Mishnæ.* מִדִּבְרֵי הַמִּשְׁנָה *ex sermone incipientis.* מִדִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ *ex verbis Commentarii.* מִדַּת הַמַּלְכוּת *pro ratione statûs* scil. *regni.* .מִדִּבְרֵי הַמּוֹרֶה

מד"הר

.מִדַּת הָרַחֲמִים—.מִדִּבְרוֹ הָרַב

מד"ח

מַתְחִיל דִּבּוּר חָדָשׁ *incipit sermo novus.*

מד"י

מֹשֶׁה דָּוִד יוֹסֵף.

מ"ה

—.מִדַּת הָעוֹלָם—.מִשּׁוּם הָכִי—.מְאוֹר הַגּוֹלָה מַלְכֵי הָאוּמּוֹת—.מַלְאַךְ הַמָּוֶת—.מִדַּת הַדִּין *reges*

nationum, Christianorum. מֶדְרַשׁ הַבְּעָלִים est nom. libr. מְקוֹר הַחַיִּים.-מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת.-מְקוֹר הַדִּין. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. מַלְאַךְ הַפָּנִים *angelus coram facie Dei.* מכחישי השם מַכְחִישֵׁי הַתּוֹרָה *corruptores Legis.* מְנוֹרַת-, מַרְאֵה הַמּוּסָר-, מַרְאֵה הַמָּקוֹם *Atheistæ.* מִנְהַג הָעוֹלָם מַעֲשֵׂה יְהוָה-, הַמָּאוֹר sunt nom. libr. מַה הַמִּשְׁפָּט — מָה הוא *consuetudo mundi.* מַה הַמִּשְׁפָּט *quænam est consuetudo.* מִן הַכְּלָל *a regulâ.* מַעֲרִיךְ הַמַּעֲרָכוֹת est nom. libr. מאורי האש *luminaria ignis.* מדינת הים init. Cap. Talm. cuj. מציאת האשה item. מדת הרחמים.— מעשה הקרבנות. מחקר הסודות.— מאורה הגדולה.— מלכות הרשע *investigator secretorum.* מבקש השם.— מורה הנבוכים est nom. libr.

מה״ב

מהלכות בְּרָכוֹת.— מֵהַדּוּרָא בַּתְרָא.

מה״ג

מהלכות גְּזֵילָה *e constitutione super rapinâ.* מהלכות גְּנֵיבָה *e constitutione super furto.* מַלְכֵי הַגּוֹיִם *reges gentium.*

מה״ד

מָהוּ דְתֵימָא מַתְחִיל הַדִּבּוּר *incipit sermonem.* *quod autem dicis.*

מה״ז

מַלְכוּת הַזָּדוֹן *regnum superbiæ.*

מה״ט

מָהָא טַעֲמָא *quis est sensus.*

מה״טכ, טן, מ׳, מא, מומ,

מע, נ׳, נט, נם, נן, עא, פב, צ, ש.

מהלכות טְבִילַת כֵּלִים *e constitutione de immersione vasorum.* מה׳ טְבִילַת נָשִׁים. מה׳ מִקְוָאוֹת.- מה׳ מַאֲכָלוֹת.- מה׳ מִילָה.- מה׳ מַלְוֶה.- מה׳ מְכִירָה. מה׳ מַתְּנוֹת עֲנִיִּים — מה׳ מַשָּׂא וּמַתָּן — אֲסוּרוֹת. מה׳ נִזְקֵי טָמוּן — מה׳ נְפָשׁוֹת — מה׳ נְזִיקִין. מה׳ עֲבוֹדַת — מה׳ נִזְקֵי נְפָשׁוֹת — מה׳ נִזְקֵי מָמוֹן. מה׳ שְׁבוּעוֹת.- מה׳ צְדָקָה.- מה׳ פִּדְיוֹן בָּנִים.- אֱלִילִים. מה׳ שְׁקָלִים — מה׳ שְׁבִיעִית.

מה״מא

מְנוֹרַת הַמָּאוֹר est nom. libr.

מהמ״דתר

מְנָא הַנֵּי מִלֵּי דְּתְנוּ רַבָּנָן *undè hæc quæ docent magistri.*

מה״צ

מַרְאוֹת הַצּוֹבְאוֹת est tit. libr.

מה"ק

מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת *de oblationibus sacrificiorum.* מָשָׁל הַקַּדְמוֹנִי *antiquum proverbium.* מפתח הַקַּבָּלָה *Clavis Cabbalæ.*

מה"ר

מִדַּת הָרֶשַׁע — *mos depravatus.* מִדַּת הָרַחֲמִים. מַלְכוּת הָרִשְׁעָה *regnum malitiæ.*

מהר"אש, א, אמ, יא, יו, יל,
יק, מז, מל, מן, פ, מפ, מע, שא, של, ת.

מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי איי"זק שטיי"ין *Doctor noster R. Eisak Stein.* אליעזר *Eliezer.* אליהו מזרחי *Elias orientalis.* יצחק אבוהב *Isaak Abuhab.* יעקב ווי"יל *Jacob Veil.* יצחק לוריא *Isaak Louria.* יעקב לוי *Jacob Levi.* יוסף קארו *Joseph Karo.* יוסף קולון *Joseph Kolon.* מ"א *Moses Isserles.* מ"ז *Moses Zacouta.* מ"ל *Moses Lublin.* מ"ן *Moses Nachman.* פרץ *Perets.* מאיר מפדואה *Meir Patavinus.* מנחם עזריה *Menachem Asaria.* שמואל איידלש *Samuel Eidels.* שד"ם *Samuel de Medina.* שלמה לוריא *Salomo Louria.* שמעיה לוי *Semajah Levi.* ת *Tham.*

מה"ש

מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל - מֶלֶךְ הוּא שַׁדַּי - מוֹרָאוֹ הוּא שְׁמוֹ

dimidium sicli. מִשְׁמֶרֶת הַשַּׁבָּת est nom. libr.

מה"ת

מהל' תְּפִלִּין *ex const. de Thephillin.* מהל' תְּשׁוּבָה *ex const. de Pœnitentiâ.*

מ"ו

מגלה וחנוכה *volumen et dedicatio.* — מוֹרִי וְרַבִּי. מלוה ולוה *creditor et debitor.* — מְבַשֵּׂר ואומר. מלכים ומלחמותם.

מו"ם

מַשָּׂא וּמַתָּן *mercatura et negotiatio.* — מֶלֶךְ וּמַמְלִיךְ מְלָכִים. מַצָּה וּמָרוֹר *panis azymus et herba acerba.*

מו"ח

מוֹרִי וְחָמִי *Doctor et socer meus.*

מו"כ

מריש ועד כען.

מו"ק

מוֹר וּקְצִיעָה titulus Comment. in Orach Chajim.

מו"ר

מוֹרִי וְרַבִּי *Doctor et Magister meus.*

מור"של

מוֹרִי וְרַבִּי שלמה לוריא *Doctor et R. meus Salomon Louria.*

מו"ש

מוֹרָא שָׁמַיִם.—מוֹרֶה שָׁוֶה.

מ"ז

מַעֲשֵׂה זִמְרִי *factum Simri* scil. *Idololatria.* מָרוֹר זֶה. *vox monosyllabica* מִלָּה זְעִירָא.-מִשְׁכַּב זָכָר. מְגַנֵּי זָהָב est nom. libr.—מוֹצִיא זֶרַע.

מז"בח

מְחִילָה זְכוּת בְּרָכָה חַיִּים *condonatio, meritum* vel *justitia, benedictio, vita.*

מז"ל

מַאֲמָרָם זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

מז"רח

מִצַּד זֶה רוּחַ חַיִּים.

מ"ח

מַלְאֲכֵי חַבָּלָה *angeli perniciem ferentes.* מְשַׁלֵּם חוֹבוֹ *qui solvit debitum.* מַסֶּכֶת חֲגִיגָה tractatus Talm. *Chagiga.* מִצְוַת חֲלִיצָה Cap. XII tract. *Jebamoth.* מְקוֹר חָכְמָה nom. libr. מַעֲשֵׂי חֲכָמִים *historiæ sapientum.* מַעְיַן חָכְמָה et מִנְחָה חֲדָשָׁה sunt nom. libr. מִשְׁפָּט חֶסֶד.—מִנְהָג חָדָשׁ.

מח״זל

מאמר חכמינו ז״ל.

מח״י

מתים חיה יהוה *mortuos reddit vivos Jehovah.*

מח״נ

משלם חצי נזק *persoluit dimidium damni.*
מורים חלתית גבינה *salmuria, laserpitium, caseus.*

מח״סא

מחדושים סעיף א׳ *ex novellis explicationibus; folium I.*

מח״פז

מיתא חמש פדיון זרים *mors, quinta, redemtio, extranei.* Cf. Buxtorf., *de abbreviaturis.*

מ״ט

מה טעמא.-מה טעם.-מעשים טובים.-מזל טוב.
מסכת טהרות — מדות טובות.— משמע טעמא
nomen tract. cujusd. Talm. מעלות טובות *boni gradus.* מרגליות טובות.-מה טוב.-מעשה טוביה
est nom. libr. מה טיבו *quæ est conditio ejus.*

מט״מ

מטה משה nom. libr.

מ״י

,מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל —,מַטֵּה יְהוּדָה —,מִדְבַּר יְהוּדָה מִלְחֲמוֹת יְהוָֹה —,מַלְכֵי יְהוּדָה sunt nom. libr. מִנְחַת יַעֲקֹב et מִכְלַל יוֹפִי. *undè scimus.* מְנָא יָדְעִינַן sunt nom libr. מַלְכוּת יִשְׁמָעֵאל *regnum Turcicum.* —,מַסֶּכֶת יָדַיִם —.מַעֲשֵׂה יָדוֹ —.מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל מִדְרַשׁ יַלְקוּט —,מַסֶּכֶת יוֹמָא sunt nom. libr. מַסֶּכֶת —.מַתְּנַת יָד *regnum Græcum.* מַלְכוּת יָוָן יְבָמוֹת tract. Talm. *Jebamoth.* —.מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל .מַעֲשֵׂי יְהוָֹה—.מִנְחַת יְהוּדָה—.מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה —.מֶרְכֶּבֶת יְחֶזְקֵאל *Currus ab Jesechiele visus.*

יוֹת׳ מי״בח

יוֹתֵר מי״ב חֳדָשִׁים *quod redundat ultra XII menses.*

מי״ה

מִשָּׁמַיִם יִבָּרְאוּ הַנְּפָשׁוֹת *a cœlo* (Deo) *animæ creantur.*

מי״ט

מוֹרֵנוּ יוֹם -.מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב-.מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב טוֹב *Doctor noster Jom tof.*

מי״כ

מוֹצָאֵי — .מִי יַעֲרוֹךְ כְּעֶרְכּוֹ — .מִי יַעֲמוֹד כְּנֶגְדּוֹ יוֹם כִּפּוּרִים.

מי״לה

מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה - .מַלְאָךְ יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּיבָה *quis ascendet nobis in cœlum.* מִשְׁתֶּה יַעֲשֶׂה לְכָל־הַקְּרוּאִים.

מי״ש

מַלְכֵי יִשְׁמָעֵאל — .מִיִּרְאַת שָׁמַיִם *reges Turcici.*

מ״כ

.מָצָא כָתוּב *excellentia gloriæ tuæ.* מעלת כבודך
, מַסֶּכֶת כְּתוּבוֹת — ,מִנְחַת כֹּהֵן — ,מַתְּנוֹת כְּהוּנָּה
מַרְאֶה כוֹהֵן — .מַסֶּכֶת כִּלְאַיִם sunt titt. libr.
מן כוהנים *requies ejus* (sit in) *gloria.* מנוחתו כבוד
ex sacerdotibus.

מכ״אב

.מִי כָמוֹךָ אַדִּיר בִּמְרוֹמִים.

מכ״בי

.מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים יְהוָה.

מכ״הב

.מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. Ex Isaiæ Cap. VI, 3.

מכ״ם

מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה *jus talionis.*

מכ״ע

מכל עלמא. — מִכָּל־עִנְיָן.

מכ״ש

מִכָּל־שֶׁכֵּן *quanto magis, quamvis.*

מכ״ת

מַעֲלַת כְּבוֹד תִּפְאַרְתְּךָ.

מ״ל

מַרְפֵּא לְנֶפֶשׁ *Psalm. eucharisticus.* מִזְמוֹר לְתוֹדָה
מִזְמוֹר לְתוֹדָה. — מָתוֹק לְנֶפֶשׁ *medicina animæ.*
מָה לִּי. - מָה לָנוּ. מִנַּא לָן *undè nobis.* est nom. libr.
מלעיל. — מה לכם est nom. libr. מַעֲנֵה לָשׁוֹן
supernè (i. e. accentus in penultimâ). — מלרע
infernè (i. e. accentus in ultimâ).

מל״בו

מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם.

מל״ה

מַלְכוּתוֹ לְעוֹלְמֵי הָעוֹלָמִים. — מַלְכוּת הָרִשְׁעָה.

מל״הד

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה.

מל״ת

מסיח *præcepta prohibitiva.* מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה לפי תומו.

מ״מ

מַרְאֵה *nihilominus tamen, attamen.* מִכָּל־מָקוֹם מוֹרֶה מָקוֹם *index loci;* sic vocant indicem libr. מָקוֹם idem. מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה *opus quadrigæ.* מָא מַשְׁמַע *quis simplex sensus.* מַגִּיד מִשְׁנֶה est nom. libr. מִפְּנֵי מָה. מִיתָה מִשְׁנָה *mors secunda.*-מַכּוֹת מִצְרַיִם. מִיתַת מֹשֶׁה. — מָעוֹן מזומנים *pecunia præsens.* מַטֵּה מֹשֶׁה est nom. libr. מַלְכוּת מִצְרַיִם *regnum Ægyptium.* מַסֶּכֶת מַכּוֹת, — מַסֶּכֶת מְגִלָּה, — מס׳ מַעַשְׂרוֹת, — מְנָחוֹת מס׳ sunt nom. libr. Talmud. מֶלֶךְ מַעֲדַנֵּי est nom. libr. מְשׁוּחַ מִלְחָמָה Cap. VIII tract. *Sota.* מֵאֵימָתַי מַזְכִּירִין Cap. I tract. *Taänith.* מִינֵי מזונות *species alimoniarum.* מֹשֶׁה מִסִּינַי. מֵאֵימָתַי מוֹצִיאִין Cap. III tract. *Schewiit.* מֵאזְנֵי מַכַּת מַרְדּוּת sunt nom. libr. מַגִּיד מִשְׁנֶה et מִשְׁקָל *percussio contumaciæ.* מִצְוֹת מֹשֶׁה.

ממ"ה

מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים.

ממ"הש

מִנְהָגִים מִכָּל הַשָּׁנָה.

ממ"י

מספר מלחמות יהוה.

ממ"נ

מִכָּל מָקוֹם נוֹהֲגִין *nihilominus tamen solent.*

ממ"ק

מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן nom. libr. Talm. מכל מקים קשה *nihilominus difficile est.*

ממ"ש

מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי nom. libr. Talm.

ממ"שה

מִמָּה שֶׁהֵבִיאוּ *ex eo, quod adferunt.*

מ"נ

מְנָא נַפְשָׁךְ *undè est animus tuus, undè illud vis aut censes ità esse.* מַסֶּכֶת נְגָעִים, — מס' נִדָּה, מס' נָזִיר, — מס' נְדָרִים sunt nom. libr. Talmud. מַצִּיל נְפָשׁוֹת *liberator animarum.* מוֹרֶה נְבוֹכִים, מַזְכִּיר מִצְוֹת נִדָּה, — מִצְוֹת נָשִׁים sunt nom. libr.

מֵאִיר נְתִיב - , מֵשִׁיב נֶפֶשׁ - , מִנְהַג נָשִׁים - . נִשְׁמוֹת , — נִמְרִים מַהֲרְרֵי , — מַעֲשֵׂה נִסִּים sunt nom. libr. מְגִלָּה נִקְרֵאת Cap. I tract. *Megilla.*

מנ"ד

מַחֲנֶה נוֹרָא דִירָתוֹ — . מֶלֶךְ נוֹצֵר דַּלִּים *castra reverenda sunt, habitaculum ejus.*

מנ"ח

מַדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה.

מנ"ל

מְנָא לָן *undè id colligimus.* מְנָא נַפְקָא לָן *undè nobis id.*

מנ"ק

מָה נוֹרָאָה קְדוּשָּׁתוֹ.

מנ"ש

מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם *persolvit damnum integrum.*

מ"ס

מַר סָבַר *dominus existimat.* מַסֶּכֶת סוֹפְרִים , מַס׳ סוֹטָה , — מַס׳ סֻכָּה , — מַס׳ סַנְהֶדְרִין sunt nom. tract. Talm. מַלְאָךְ סַמָּאֵל *Angelus malus Sammael dictus.* מִדַּת סְדוֹם — . מַעֲשֵׂה סְדוֹם . — מְגִלַּת סְתָרִים est nom. libr. מוֹכֵר סְפָרִים *bibliopola.* מִנְהַג סְפָרַדִּיִּים *Mos Hispanorum.* מְגִלַּת סֵפֶר.

מס"א

מִסְּפָרֵי אֲחֵרִים *e libris aliorum.*

מס"ב

מ' בְּרָכוֹת - , מ' בִּכּוּרִים - ,מ' בְּכוֹרוֹת - , מַסֶּכֶת בֵּיצָה
sunt nom. tract. Talmud.

מס"ג

מַסֶּכֶת גִּטִּין nom. tract. Talmud.

מס"ה

מַסֶּכֶת הוֹרָיוֹת מַסּוֹרֶת הַמַּסּוֹרֶת est nom. libr.
nom. tract. Talm.

מס"ו

מַלְאָךְ סַמָּאֵל וְלִילִית *Angelus Sammael et Lilith.*

מס"ח

מַסֶּכֶת חַלָּה nom. tract. Talm.

מס"י

מס' יוֹמָא et מַסֶּכֶת יְבָמוֹת sunt nom. tract. Talm.

מס"לת

מסיח לפי תומו *narrans secundum integritatem suam.*

מס"ק

מָסוֹרָה קְטַנָּה *masora parva.* מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁים et
מס' קִנִּים sunt nom. tract. Talmud.

מס״ת

מַסֶּכֶת תָּמִיד et מס׳ תַּעֲנִית sunt nom. tract.Talm.

מ״ע

מְאוֹר עֵינַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה *præcepta affirmativa.*
et מוּסַף עָרוּךְ sunt nom. libr. מַלְבִּישׁ עֲרוּמִּים.
מתנות עניים *eleemosyna.* מֶלֶךְ עֶלְיוֹן *rex supremus.*
מנהגי עולם *mores antiqui.* מִגְדַּל עֹז est nom. libr.
מס׳ עָרְלָה-, מס׳ עֲרָכִין-מס׳ עוּקְצִים-, מַסֶּכֶת עֵדֻיּוֹת
מַחְבְּרוֹת עִמָּנוּאֵל et מְאִירַת עֵינַיִם sunt nom. libr.

מע״ה

משה עָלָיו הַשָּׁלוֹם-. מֵעַמּוּד הַשַּׁחַר-. מֵעֵץ הַדַּעַת.
מַעֲלֶה עָלָיו הַפָּסוּק.

מע״הח

מֵעֵץ הַחַיִּים *ex arbore vitæ.*

מעו״עא

מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן.

מע״ז

מַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה nom. tract. Talmud.

מע״ט

מַעֲשִׂים טוֹבִים *opera bona.*

מע״ל־מע״לד

מֵעֵבֶר לְדַף—. מֵעֵת לָעֵת.

מע״ם

מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ est nom. libr.

מע״שי בי״צו

מִגְדַל־עֹז שֵׁם יְהֹוָה בּוֹ־יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב.

מע״שט

מַעֲשֵׂה שָׂטָן *opus diabolicum.*

מע״ת

מַעֲלַת תִּפְאַרְתְּךָ *excellentia tua.* מַעֲלַת תּוֹרָתוֹ *excellentia doctrinæ ejus.*

מ״פ

מֶצַע פָּסוּק *medium versus biblici.* מַסֶּכֶת פֵּאָה, מס׳ פָּרָה, — מס׳ פְּסָחִים sunt nom. tract. Talmud. מִנְהֲגֵי פֶּסַח et מִנְהֲגֵי פּוּרִים sunt nom. libr. מִנְהַג פּולין *Mos Poloniæ.* מַלְכוּת פָּרַס *regnum Persarum.*

מפ״ב

מְגַלֶּה פָנִים בַּתּוֹרָה *protervè, impudenter agit contra Legem.*

מפ״דש

מִפְּנֵי דַרְכֵי שָׁלוֹם *pacis gratiâ.*

מפ״רת

מְפָרֵשׁ רַבֵּנוּ תַּם *interpretatur R. Tham.*

מ״ץ

מִצְוֹת sunt nom. libr. מַעְגְּלֵי צֶדֶק et מוֹרֶה צֶדֶק מאזְנֵי צֶדֶק.-מַעֲשֵׂי צַדִּיקִים. ציצית præcepta de Zizit. מִשְׁפַּט צֶדֶק fortuna florens. מַזָּל צוֹמֵחַ est nom. libr.
est nom. libr.

מצ״ר

מַעֲשֵׂה צְדָקָה רוֹצֶה.

מ״ק

מוֹעֵד קָטָן convocatio sanctitatis. מִקְרָא קוֹדֶשׁ tractatus Talmud. מִסְפָּר קָטָן numerus minor. מַחְזוֹר קָטָן cyclus minor. מס׳ קִנִּים -, מַסֶּכֶת קְדוֹשִׁים sunt nom. tract. Talm. מִנְהֲגֵי קָרָאִים mores Karræorum. מֵאֵימָתַי קוֹרִין Cap. I tract. Berachot. מֹשֶׁה קִבֵּל Cap. I tract. Aboth.

מק״מל

מָא קָא מַשְׁמַע לָן quid docet nos.

מ״ר

מוֹרַת רוּחַ sunt nom. libr. מִדְרָשׁ רוּת et מִדְבַּר רַבָּא indicatio spiritûs. מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. — מַעֲלַת רַבִּי excellentissime Rabbi. מוֹרָא רַבָּךְ timor magistri tui.

מִדַּת רְשָׁעִים — . מִדָּה רָעָה — . מַלְאֲכֵי רַחֲמִים *mos improborum.* מַעֲנֶה רַךְ *prima aqua.* מַיִם רִאשׁוֹנִים est nom. libr. מִדַּת רַחֲמִים. מִפִּי רַבִּי - מסורה רבתא - *masora magna.*

מר״אס

מֵרֵישָׁא אַסֵּיפָא *a capite ad calcem capitis.*

מר״ה

מַסֶּכֶת ראֹשׁ הַשָּׁנָה nom. tract. Talmud.

מר״ל

מָה רְצוֹנוֹ לוֹמַר *quid vult dicere.*

מר״מי

מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה.

מר״עה

מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם.

מרפ״כת

מַעֲלַת רוּם פְּאֵר כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ titul. in epistol.

מ״ש

— . מָה שֶּׁאָמַר — . מִי שֶׁאָמַר — . מוֹצָאֵי שַׁבָּת מָה שָׁנָא *quid docet.* מָה שֶׁנָּא — . מָה שֶּׁכָּתוּב *quid diversi docet.* מאיר שפי״רא *Meier Spirensis.* מִצְוֹת שְׁמוּרִים et מִשְׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל sunt nom. libr. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי - . מוֹרָא שָׁמַיִם - . מַלְכוּת שָׁמַיִם *decimæ*

secundæ. מלות שונות *dictiones diversæ.* מַפַּת, מס' שְׁבוּעוֹת - , מַסֶּכֶת שַׁבָּת. *mappa mensæ.* שֻׁלְחָן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי — , מס' שְׁקָלִים — , מס' שְׁבִיעִית sunt nom. tract. Talmud. מִשְׁפְּטֵי שְׁבוּעוֹת est nom. libr. מֵי שֶׁמֶת Cap. IX tract. *Bababathra.* מִי שֶׁטָּבַל Cap. V tract. *Machshirin.* מְלַמֵּד - , מָגִנֵּי שְׁלֹמֹה מִשְׁפְּטֵי שְׁבוּעוֹת — , מִדְרַשׁ שְׁמוּאֵל — , שִׂיחַ sunt nom. libr. מקום שנהגו *locus quò* (ire) *consueverunt.*

מש"אכ

.מָה שֶׁאָמְרוּ כָּאן - .מָה שֶׁאִם כֵּן - .מָה שֶׁאֵין כֵּן

מש"בג

משום בשולי גוים *propter pulmenta Gentilium.*

מש"ה

מָה שְּׁנָא הָכִי *quid hic differt?* מַהֲלַךְ שְׁבִילֵי הַדַּעַת est nom. libr. מִכָּל־שֶׁכֵּן הַדָּבָר *quamvis hæc ità sint.* .מִן שַׁבָּת הָעָבָר — .מָה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב מֹשֶׁה — .מְטַטְרוֹן שַׂר הַפָּנִים — . מֹשֶׁה שַׂר הַתּוֹרָה מַחֲלוֹקֶת שַׁמַּאי הִלֵּל *dissensio inter Shammai et Hillelem.* —.שֵׁת הֶבֶל

מש"ה ב"ר לי"ב

מִי שֶׁקּוֹרֵא הַכְּתָב בְּלִי רְשׁוּת לֹא יָבוֹא בְקָהָל

qui legerit hanc epistolam sine impetratâ veniâ, non ingrediatur ecclesiam.

משׁ"ט

מי שהיה טמא est init. Cap. IX tract. *Pesachim.*

משׁ"הך

מִשּׁוּם הָכִי כַּךְ *propter hoc ità est.*

משׁ"כ

מִשּׁוּם כַּךְ — . מָה שֶׁלֹּא כֵן — . מָה שֶׁכָּתוּב כַּאן.

משׁ"ככ

מָה שֶׁכָּתַב כְּבוֹדוֹ *de quo scripserat gloria sua.*

משׁ"ל

מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל *quod scripsi suprà.*

משׁ"מכ

מָה שֶׁמַּעֲלָתְךָ כָּתַב *quod excellentia tua scribit.*

משׁ"ן

מי שהיה נָשׂוּי init. Cap. X tract. *Ketouboth.*

משׁ"פ

מי שהיה פָּנוּי *is qui cælebs est.*

משׁ"ק

מָה שֶׁאָמַר קָרָא - . מַחֲצִית שֶׁקֶל - . מוֹצְאֵי שַׁבַּת קוֹדֶשׁ
quod dicit Scriptura.

משר"זל

מָה שֶׁכָּתְבוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.

מש"ש

מָה שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם *quod scripsi ibi.*

מ"ת

מַתַּן תּוֹרָה *datio legis.* מִשְׁנֵה תוֹרָה *repetitio Legis;* sic Deut. vocant. מַכְחִישֵׁי תוֹרָה *abnegantes Legem.* מִצְוַת תְּפִלִּין *præceptum circa Thephillin.* מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא et מִדְרַשׁ תְּהִלִּים sunt nom. libr. מס' תְּרוּמוֹת,-מס' תַּעֲנִית,-מ' תָּמִיד,-מַסֶּכֶת תְּמוּרָה מְגִלַּת תַּעֲנִית sunt nom. tract. Talm. מֵאִיר תְּהִלִּים et sunt nom. libr.

מת"ח

מַתַּנַת חִנָּם *donum gratuitum.* מִתַּלְמִיד חָכָם *de sapiente.*

מת"ל

מָה תַּלְמוּד לוֹמַר.

מת"עב

מחמיר תבא עליו ברכה *qui prohibet hoc, veniat super eum benedictio.*

מת"ת

מתלמוד תורה *ex doctrinâ* vel *studio Legis.*

נ׳

נתיב semita. נר. - נפש. - נביא. - נאמר. - נראה.
בן vel אבן filius.

נ״א

נוסחא אחרינא exemplar aliud. נא אדוני. - נדב אביהוא Nadab Abihu. נביאים אחרונים. - נחלת אבות et נשמת אדם sunt nom. libr. נוטל אדם Cap. XXI tract. *Shabbath*. נתיב אחר *semita alia*. נפילת אפים. - נשמת אדם. - נביאים אחרונים. - נאם אדני. - נר אלהים. - נתיב א׳ *semita prima*. נשמת אל *anima Dei*. נחל איתן est nom. libr.

נא״ם

נוצר אמונים est nom. libr.

נ״ב

נכתב בצדו *scriptum est in margine ejus*. נתיב ב׳ *semita secunda*. נערה בתולה. - נאמן בית. נחלת בנימין est nom. libr.

נב״ק

נחוניה בן קנה *Nechonia filius Kanæ*.

נב"ע

נוחו בְּגַן עֵדֶן *requies ejus sit in Paradiso.*

נב"ן

נָבִיא בֶּן נָבִיא.—נֵס בְּתוֹךְ נֵס.

נב"ת

נֵרוֹ בוֹעֵר תָּמִיד *lucerna ejus semper accensa sit.*
נפשו בטוב תלין.

נבת"ויא

נפשו בטוב תלין וזרעו ירש ארץ ex Ps. 24.

נגד"יכש

נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ כְּבָבַת עַיִן שָׁמְרֵם.

נד"ח

נְגִינָה דָגֵשׁ חִירֶק *accentus, dagesch, chirek.*

נ"ה

נְמֵי הָכִי *etiam sic.* נֵץ הַחַמָּה *splendor solis.*
נְבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים.—נֵר הַהַבְדָּלָה.—נִבְרָא הָעוֹלָם.
נִשְׁמָה הַטְּהוֹרָה.—נגמר הדין *sententia lata est.*

נה"ז

נר הבדלה זמן *lucerna, divisio, tempus.*

נה"י

נִיטַל הַפֶּסַח יוֹם חֲמִשִּׁים *Natalis Christi, Pascha, Pentecostes.* Vocabulum נהי notat *planctum;* di-

cuntur autem Rabbini malitiosè hâc notâ uti ad tria majora nostra festa significanda. נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

נר״א

נָדָב וַאֲבִיהוּא *Nadabh et Ahihu.* נבזה וחדל אישים ex Isaiæ Cap. 53.

נר״ן

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע *faciemus et audiemus.*

נ״ח

נִשְׁמַת חַיִּים. - נִשְׁאַר חַיָּב - . נֵר חַיִּים. - נֵר חֲנוּכָּה.

נח״ל

נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵנוּ *revertemur ad institutum nostrum.* נוֹתֵן חֶסֶד לִירֵאָיו.

נח״ש

נִדּוּי חֵרֶם שַׁמַּתָּא; tres sunt excommunicationis species.

נ״ט

נְשָׁמָה טְהוֹרָה. — נוֹתֵן טַעַם

נט״י

נְטִילַת יָדַיִם *lotio manuum.*

נט״ל

נוֹתֵן טַעַם לִפְנִים *dat rationem a priori.* נוֹתֵן
נוֹתֵן טַעַם לִפְגַם. - נוֹתֵן טַעַם לְשֶׁבַח. - טַעַם לִדְבָרוֹ.
נְטִילַת לוּלָב

נ״י

נר ישׂראל — . נרו יאיר . semita decima נתיב י׳ .

נמוקי יוסף sunt nomina libr. נצח ישׂראל — .

נחלת יעקב est nom. libr. נשׂיא ישׂראל .

נ״כ

נקרא כן . נביאים כתובים Prophetæ, Hagiographa .

נושׂא כתבים — . נשׁמה כפולה — . נשׂיאת כפים .

נ״ל

נזכר לעיל memoratum suprà. נזכר למעלה

memoratum suprà. נראה לי — . נוכל לומר possu-

mus dicere. נזכר למטה - . נאה לו - . נראה לומר .

נתבאר conficimus indè. נפקא לן — . נראה לפרשׁ

נברך לאלהינו — . נוכל לפרשׁ — . לעיל .

נל״ז

נעשׂה לזכרוני — . נעשׂה לך זכרון .

נל״ך

נסתר למעלה כבודו .

נל״ן

נוסח לנוסח inter exemplar et exemplar.

נל״עד

נראה לפי עניות דעתי .

גל"פ

נִרְאֶה לְפִי פֵרוּשׁוֹ.

גלש"צל

נִרְאֶה לִי שֶׁצָרִיךְ לִקְרוֹא *mihi videtur legendum.*

נ"מ

נַפְקָא מִנֵּיהּ *consequitur indè.* נֵר מִצְוָה est nom. libr. נַעֲרָה מְאוֹרָסָה.—נִזְקֵי מָמוֹן.—נִכְסֵי מְלוֹג *opes usuariæ.*

נמ"ק

נַעֲרָץ מִכֹּל קְדוֹשָׁיו.

נמר"צת

נואף מואבי רוצח צורר תועבה.

נ"ן

נְבוּכַדְנֶאצַר.—נַעֲשָׂה נְבֵלָה *factum est cadaver.* נֵר נְשָׁמָה.—נָח נַפְשֵׁיהּ *mortuus est.*

ננ"א

נֵר נִשְׁמַת אָדָם *lucerna est anima hominis.*

נ"ס

נֶצַח סֶלָה *æternùm, sela.*

נס"ו

נֶצַח סֶלָה וָעֶד *in secula seculorum.*

נ״ע

נַחַל עֵדֶן — .נֶפֶשׁ עֶלְיוֹן — .נוחו עֵדֶן est nom. libr. נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן. — נָחֵי ע׳ *verba quiescentia secundâ Radicali.* נֵר עֶלְיוֹן *lumen supremum.* נְתִיבוֹת עוֹלָם nom. libr. נֶאֱמַן עֵדָה *notarius cœtûs.*

נע״ח

נוֹף עֵץ חַיִּים est nom. libr.

נ״פ

נִבּוּל פֶּה *turpiloquium.* נְדָבוֹת פּוּרִים *dona Purim.* נִכְתַּב פֹּה.

נפת״לי

נִתְקַבְּלָה פֹּה תְּפִלָּתִי לִפְנֵי יְהוָֹה.

נ״ץ

נוֹפֶת צוּפִים — .נִשְׁמַת צַדִּיק — .נָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת est nom. libr.

נצ״ב

נִכְסֵי צֹאן בַּרְזֶל cf. Buxtorf. Lexic. maj. a. v. צֹאן.

נצ״ל

נוּחַ צַדִּיק לִבְרָכָה *requies justi in benedictione.*

נ״ק

נִשְׁמַת קְדוֹשִׁים *anima sanctorum.*

נק"ה

נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף est nom. libr.

נ"ר

נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים *Prophetæ priores.* נַחַת רוּחַ *animi oblectatio, requies.* נֶפֶשׁ רַע.- נטע רביעי *planta quarti* (anni).

נר"ו

נַטְרֵיהּ רַחֲמָנָא וּפַרְקֵיהּ *custodiat eum Deus misericors et liberet eum.* נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה sunt tria nomina animæ.

נר"ות

נֵרוֹ תָּמִיד *lucerna ejus* (splendeat) *perpetuò.*

נר"נ

נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה sunt tria nomina animæ.

נרנ"חי

נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה חַיָּה יְחִידָה sunt voces ferè synonimæ, quibus anima appellari solet.

נ"ש

נְוֵה שָׁלוֹם est nom. libr. — נֶזֶק שָׁלֵם. — נֵר שַׁבָּת. נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה *virgo seducta.* — נֵר שָׁמַיִם.

נש"א

נְשִׂיא אֱלֹהִים. — נִשְׁמַת אָדָם. — נִשְׁמַת אֱלֹהִים.

ג' ש"ב

ג' שַׁעֲרֵי בִינָה *quinquaginta portæ sapientiæ.*

נש"גז

נִדָּה שִׁפְחָה גוֹיָה זוֹנָה *Menstruata, Ancilla, Gentilis* scil. *christiana, Meretrix.*

נש"ז

נֶגֶד שְׁטַר זֶה.

נש"ח

נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה.—נִשְׁמַת חַיִּים.

נשכ"אא

נִדָּה שִׁפְחָה כוּתִית אֵשֶׁת אִישׁ *Menstruata, Ancilla, Cuthæa* sc. *Christiana, Adultera.*

נש"ר

נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן. Deut. 33, 23.

נ"ת

נֵר תָּמִיד. est nom. libr. נוֹרָא תְהִלּוֹת. - נְתִינַת תּוֹרָה. נֶגֶד תְּמוּנָתוֹ.

נת"בע

נִשְׁמָתוֹ תָּנוּחַ בְּגַן עֵדֶן — נוּחָתוֹ תִּהְיֶה בְּגַן עֵדֶן.

נתו"מא

נְתִינִים וּמַמְזֵרִים אֲסוּרִין *nethinæi et spurii prohibentur.*

נת"ל

נִתְבָּאֵר לְעֵיל *explicatum est suprà.*

נת"ץ

נוֹתֵן צְדָקָה *qui dat eleemosynam.*

ס'

סֵפֶר. — סְתוּמָה *clausum.* סִימָן *signum.* סוֹף סְעִיף *Ramus, folium libr.* סוֹפֵר *legis peritus.* סֵדֶר *ordo, dispositio, series.* סִדְרָא *sectio Legis.* סִבָּה *causa.* סוֹד *arcanum, secretum.*

ס"א

סֵפֶר אַחֵר *liber alius.* סִבָּה אַחַת *causa prima.* סִימָן אַחֵר *signum aliud.* סְעִיף אֶחָד. — סִימָן א' *signum Aleph.* סִבָּה אַחֶרֶת. — סִטְרָא אַחֲרָא. — סֵפֶר אַגּוּדָּה. — סִבָּה אֱלֹהִים. — סִדְרֵי אוֹתִיּוֹת. — ס' אַהֲבָה et ס' אָדָם sunt nom. libr. סְבָרָא א' *coniectura prima.* סֵפֶר אִיּוֹב. — סֵפֶר אֶסְתֵּר.

סא"א

סְפָרִים אֲחֵרִים אֵינוֹ *libri alii id non habent.*
סֵפֶר אֲבִי אָסָף est nom. libr.

סא"ה

סֵפֶר אֵלֶּה הַדְּבָרִים et סֵפֶר אֵלֶּה הַמִּצְוֹת sunt nom. libr.

סא"ח

ס' אֵשֶׁת חַיִל et סֵפֶר אוֹרְחוֹת חַיִּים sunt nom. libr.

סא"ל

סוֹד אֲדֹנָי לִירֵאָיו — סוֹף אֵין לְאַחֲדוּתוֹ.

ס"ב

סֵפֶר שֵׁנִי. סֵדֶר בְּרֵאשִׁית *series operum creationis.* סִימַן ב' *signum Beth.* סִימַן בְּרָכָה *signum benedictionis.* סֵדֶר בְּרָכוֹת — סֵפֶר בְּרֵאשִׁית. *series benedictionum.* סִבָּה ב' *causa secunda*, sive *creatura.*

ס"ג

סְעוּדָה גְדוֹלָה. — סוֹד גָּדוֹל. סוֹף גְּמָרָא *finis Gemaræ.* סֵפֶר גָּדוֹל. — סִימַן גְּאוּלָּה *signum redemtionis.* סֵפֶר גִּלְגּוּלִים *liber de revolutionibus animarum.*

סג"ל

סְגַן לְוִיִּם *Antistes Leviticus.* סוֹף גַּנָּב לִתְלִיָּה *finis furis ad suspendium.*

ס״ד

סַלְקָא סִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא *auxilium Dei.* — .סוֹף דָּבָר
דַעְתָּךְ *putas-ne.* סֵפֶר דְּבָרִים liber Deuteron.

סד״א

סֵפֶר דֶּרֶךְ *putasne me dicere.* סַלְקָא דַעְתָּךְ אָמִינָא
אֱמוּנָה est nom. libr.

סד״אק

סִפְרָא דְאָדָם קַדְמָאָה est nom. libr.

סד״ה

סֵדֶר הַיּוֹם *ordo diei.* סֵדֶר הַגָּדָה est nom. libr.

סד״הנ

סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע *finem omnis rei audiamus.*

ס״ה

סַם הַמָּוֶת *venenum mortis.* סַךְ הַכֹּל *summa omnium, summa summarum.* — .סוֹף הַכֹּל ספר התורה. — ספר המנהגות *liber consuetudinum.* סֵדֶר הַיּוֹם - ,ס׳ הַבְּרִית - ,ס׳ הַזֹּהַר - ,סֵפֶר הַבָּהִיר, סוֹד - ,סוֹד הַתּוֹרָה - ,סוֹד הַסּוֹדוֹת - ,סוּגְיַת הַגְּמָרָא סֵדֶר הַמֶּרְכָּבָה - ,הַמֶּרְכָּבָה sunt nom. libr. סֵפֶר הַחַיִּים *liber vitæ.*

סה״ב

סֵפֶר הַבָּהִיר est nom. libr.

סה"ד

סוֹף הַדִּבּוּר *finis sermonis.*

סה"ז

ס' הַזּוֹהַר est nom. libr.

סה"ע

סֵפֶר הֲלִיכוֹת עוֹלָם et סוֹד הָעִבּוּר sunt nom. libr.

סה"ק

סֵפֶר הַקּוֹדֶשׁ *Scriptura sacra.*

סה"שפ

סֵדֶר הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח est nom. libr.

סה"ת

סֵדֶר הַתַּלְמוּד *series librorum Talmud.* סוּגְיַת הַתַּלְמוּד *stylus Talmud.* ס' הַתּוֹרָה.-סֵפֶר הַתְּרוּמוֹת sunt nom. libr.

ס"ו

סופר ועד *scriba et testis.*

סו"ב

סוֹלֶת בְּלוּלָה est nom. libr.

סו"מ

סְלִיחָה וּמְחִילָה *remissio completa.*

סו"מל

סְלַח וּמְחַל לָנוּ *remitte nobis.*

ס״ז

סִימָן זָכָר *nomen masculinum.* סֵפֶר זוֹהַר *liber Zohar.* סֵפֶר זְרָעִים tract. Talmud.

סז״ח

סֵפֶר זוֹהַר חָדָשׁ *liber Zohar novus.*

ס״ח

סֵפֶר חַיִּים et סֵפֶר הַסִידִים סַם חַיִּים *aroma vitæ.* sunt nom. libr. ספרי חצונים *libri profani.* סֵפֶר חִזְקוּנִי est nom. libr.

סח״ק

ס׳ חִנּוּךְ קָטוֹן est nom. libr.

ס״ט

סֵדֶר טְהָרוֹת-.סִימָן טָהוֹר-.סוֹפוֹ טוֹב nom. sect. op. Talm. סֵפֶר טוֹבִיָה est nom. libr.

ס״י

סֵפֶר יְצִירָה est nom. libr. סֵפֶר יָשָׁן *liber antiquus.* ס׳ יַלְקוּט-,ס׳ יוּחֲסִין-,ס׳ יוֹסִיפוֹן sunt nom. libr. סִימָן יָפֶה *signum bonum.* סְתָם יֵינָם *simpliciter eorum vinum.* סְמִיכַת יָדַיִם *promotio.* סוֹד יְשָׁרִים.

סי״ט

סוֹד יְהוָֹה טָמוּן *arcanum Dei est absconditum.*

סי״ל

סִימָן יָפֶה לַבָּנִים — .סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו *bonum signum liberis.*

ס״ך

סֵפֶר כּוּזָרִי et סֵדֶר כַּפָּרוֹת sunt nom. libr.

סכ״ה

סְכוּם הַכֹּל *summa summarum.*

ס״ל

.סְיָג לַתּוֹרָה-.סָתוּר לִי *videtur ipsi.* סְבִירָא לֵיהּ סגן לויים *præfectus Levitarum.*

ס״מ

סֵדֶר מוֹעֵד nom. sect. op. Talm. סֵפֶר מִכְלוֹל et סוּר מֵרָע sunt nom. libr. סופר מקום *loci* vel *urbis scriba.* ספר משניות *liber traditionum* (Mishna).

סמ״א

סוֹף מַלְכוּת אֱדוֹם *finis regnum Edom* scil. *Christianorum.* ס׳ מִקְנֵה אַבְרָהָם est nom. libr.

סמ״ג

ס׳ מִצְוֹת גָּדוֹל est nom. libr.

סמ״וט

סוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב *recede a malo et fac bonum.*

סמ״וס

סֵפֶר מִקָּח וּמִמְכָּר est nom. libr.

סמ״י

סוֹף מַלְכוּת סדר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל series regum Israel. ס׳ מִנְחַת יְהוּדָה finis regni Turcarum. יִשְׁמְעֵאל est nom. libr.

סמ״ע

סֵפֶר מִצְוֹת עֲשֵׂה est nom. libr.

סמ״ק

ס׳ מִקְרָא קוֹדֶשׁ et ס׳ מִצְוֹת קָטָן sunt nom. libr.

ס״נ

סכנות נפשות pericula corporis et vitæ. סדר נָשִׁים et סֵדֶר נְזִיקִין .סִימָנֵי נִדָּה signa menstruæ. sunt nom. sect. op. Talmud. סֵפֶר נִסִּים et ס׳ נָשִׁים sunt nom. libr. סֵפֶר נִצָּחוֹן liber Nizzachon. סְפָרִים נִכְבָּדִים.

ס״ס

סוֹף סִימָן dubium dubii. סָפֵק סְפֵיקָא -. סוֹף סוֹף in fine capitis. סִפְרֵי סְפָרַד libri Hispanici. סֵפֶר סְלִיחוֹת et סְאָה סוֹלֶת -. סוֹף סֵפֶר sunt nom. libr. סלה סלה sela, sela.

ססם

סֵפֶר סְגֻלַּת מְלָכִים est nom. libr.

ס״ע

סֵדֶר עוֹלָם est nom. libr. סוֹד עִבּוּר *mysterium intercalationis.* סְפִירַת עוֹמֶר *numeratio Omer.* ס׳ עָרוּךְ — ,ס׳ עִקָּרִים — , ס׳ עִטּוּר — , סֵפֶר עֶבְרוֹנוֹת sunt nom. libr.

סע״א

סוֹף עַמּוּד א׳ *finis columnæ primæ.* סִפְרֵי עוֹבְדֵי אֱלִילִים.

סע״ד

סַרְטָן עַקְרָב דָּגִים *cancer, scorpio, pisces;* signa cœlestia.

סע״ז

סֵדֶר עוֹלָם זוּטָא est nom. libr.

סע״ל

סְעוּדַת לִוְיָתָן *Prandium Leviatham.*

סע״מ

סְעוּדַת מִצְוָה *Prandium operis boni.*

סע״פ

סְעוּדַת פּוּרִים *Prandium festi Purim.*

סע״ר

סֵדֶר עוֹלָם רַבָּא.

ס״פ

סוֹף פָּרָשָׁה *finis Paraschæ*. — סוֹף פֶּרֶק. — סוֹף פָּסוּק. ס׳ פְּסִיקְתָּא et סֵפֶר פְּנִינִים sunt nom. libr.

ספ״ה

סוֹף פֶּרֶק ה׳ *finis capitis V.*

ספ״ק

סוֹף פֶּרֶק קַמָּא *finis capitis primi.*

ס״ק

סְעִיף קָטָן *ramus parvus* i. e. *paragraphus.* סֵדֶר קֳדָשִׁים nom. sect. op. Talm. סִפְרֵי קַבָּלָה *libri Cabbalistarum.*

ס״ר

סִבָּה רִאשׁוֹנָה *causa prima.* סְמִיכַת רַבָּנִים *promotio Rabbinorum.* ס׳ רִקְמָה et סֵפֶר רָזִיאֵל sunt nomina libr. סִפְרֵי רְפוּאָה *libri de Medicinâ.*

סר״ה

סוֹף רֹאשׁ הַשָּׁנָה *finis anni novi.*

סר״ז

סֵפֶר רָזִיאֵל *liber Raziel.*

סר״נך

סְמִיכוּת רִבּוּי נְקֵבָה כִּנּוּי *regimen, pluralis numerus, fœmininum genus, adfixio pronominum.*

ס״ש

סֵפֶר שָׁרָשִׁים. — סוֹד שַׁבָּת

סש״פ

סֵדֶר שֶׁל פֶּסַח *ritus Paschales.*

ס״ת

סֵפֶר תְּרוּמָה. - סִתְרֵי תוֹרָה. - סֵפֶר תּוֹרָה est nom. libr. סוֹפֵי תֵּיבוֹת *fines dictionum.* סֵפֶר תְּהִלִּים. - סֵפֶר תִּשְׁבִּי *liber Tishbi.* — סֵפֶר תַּנְיָא. — סֵדֶר תְּפִלּוֹת. סֵפֶר תְּכוּנָה *liber Astronomicus.* סדר תעניות.

סת״ם

סְפָרִים תְּפִילִּין מְזוּזוֹת.

סת״ר

סוֹף תָּוֶךְ רֹאשׁ.

ע׳

עַמּוּד *columna, pagina libri.* עֵבֶר. - עוֹלָם. - עִנְיָן *significatio, res.* עֵדִים. - עִיּוּן *meditatio.* עָלֶה *folium libr.*

ע"א

-.עֶנֶץ אַחֵר — .עוֹבְדֵי אֱלִילִים — .עֲבוֹדַת אֱלִילִים
.עֲשָׂרָה אֻמּוֹת - .עִנְיָן אֶחָד - .עֵד אֶחָד - .עַמּוּד אֶחָד
.עִם אִשְׁתּוֹ .est nom. libr עֵדוּת אַהֲרֹן - .עוֹבֵד אֲדָמָה
.עִם אִמּוֹ *de cibo.* עַל אֲכִילָה *propter.* עַל אוֹדוֹת
.עָוֹן אֶחָד — .עַמּוּד א׳

עא"א

.עַל אֵלֶּה אֶבְכֶּה — .עַל אֱלֹהִים אֶבְכֶּה

עא"כו

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה *quanto magis.*

עב"ע

.עִם שְׁנֵי עֵדִים — .עָבָר בִּמְקוֹם עָתִיד

ע"ב

עֲבוֹדַת בּוֹרֵא — .עֲשָׂרָה בָּתִּים Cap. XIII tract. *Negaim.* .עַמּוּד ב׳ - .עֲצֵי בשמים *ligna odorifera.*

ע"ג

עַל גַּב *in superficie, suprà.* עַל גַּבֵּי *in superficie, suprà.* עַמּוּדֵי גוֹלָה *columnæ captivorum* scil. *Rabbini.* עִיר גִּבּוֹרִים est nom. libr. עֲבוֹדָה
.עֲבֵירָה גְדוֹלָה — .עוֹל גּוֹיִם — .גְדוֹלָה

עג"א

עֵדֶן גַּן אֱלֹהִים est nom. libr.

עג"מ — ע"ד

על דבר. — עַל דֶּרֶךְ. עַל גַּב מִזְבֵּחַ super altare.
עַל דָּא super hoc. עִיר דָּוִד est nom. libr. עֲשֶׂרֶת
דַּבָּרוֹת decem præcepta. עַל דַּף. — עַל דַּעַת.

עד"א — עד"ה

עַל דֶּרֶךְ הַמִּקְרָא. - עַל דֶּרֶךְ הָאֱמֶת. - עַל דָּא אֶסְמוֹךְ.
עַל דֶּרֶךְ הַמִּשְׁנָה juxta sensum — עַל דֶּרֶךְ הַמִּדְרָשׁ
Mischnæ. עַל דֶּרֶךְ הַמַּגִּיד juxta sensum Maggid.
עַל דֶּרֶךְ הַשְּׁאֵלָה modo interrogationis. על דרך
הדרש allegoricè vel mysticè. על דרך הפשט
simpliciter, i. e. litteraliter. על דעת המקום vel
הרבים vel המאמר.

עד"ז — עד"ח

עַל דֶּרֶךְ זֶה hoc modo. עַל דְּבַר חִנָּם frustrà.
עַל דַּרְכֵי חֲכָמִים modo sapientum.

עד"ט

עַל דֶּרֶךְ טוֹב in viâ bonâ.

עד"י — עד"מ

עַל דְּבַר מָה. עַל דַּרְכֵי יְהוּדִים more judaico.
עַיֵּין דַּרְכֵי משֶׁה vide librum Darke Mose. עַל דְּבַר
מְעַט ob causam vilem.

עד"מש

עַל דֶרֶךְ מָה שֶׁאָמְרוּ *secundum id quod dicunt.*

עד"ן — עד"רז"ל

עַיֵן דִּבְרֵי רז"ל. *more prophetarum.* עַל דֶרֶךְ נְבִיאִים *considera verba Rabbinorum*, b. m.

עד"ש — עד"ת

עַל דֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ-.עַל דְּבַר שֶׁקֶר-.עַל דֶרֶךְ שְׁאֵלָה .עַל דֶרֶךְ תַּעֲנוּג-.עַל דֶרֶךְ תְּשׁוּבָה *eò quòd dicunt.*

ע"ה

.עוֹלָם הַזֶּה-.עוֹלָם הַבָּא-.עִנְיָן הַזֶּה-.עָלָיו הַשָּׁלוֹם עַם הָאָרֶץ est nom. libr. עֵין הַקּוֹרֵא-.עוֹלָם הַנְּפָשׁוֹת *idiota, plebejus.* עַמּוּד-.עִיר הַכֹּהֲנִים-.עֵץ הַחַיִּים עֲבוֹדַת —,עֵמֶק הַבְּרָכָה. *columna auroræ.* הַשַּׁחַר עֵדֶן הָעֶלְיוֹן sunt titul. libr. עֵמֶק הַמֶּלֶךְ et הַקּוֹדֶשׁ *paradisus superior.* עֵדֶן הַתַּחְתּוֹן *paradisus inferior.* עַיִן הָרַע *oculus malus*, i. e. *invidus.* עַל הַנִּסִּים *propter miracula.* עַמּוּד הַגּוֹלָה *columna captivitatis.* עַמּוּד הָעוֹלָם *columna mundi.* עֲשֶׂרֶת עַמּוּד—.עִיר הַקּוֹדֶשׁ—.עֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא—.הַדְּבָרִים הַיְמִינִי *columna dextra.* עוֹקֵר הָרִים-.עַל הַחִתּוּם *ad*

subscriptionem. עָוֹן הַרְבֵּה *magnum crimen*. עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם *cultus Leviticus*. עֵינֵי הָעֵדָה-, עֹזֶר הָאֱמוּנָה, עֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם — , עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ — , עֲרוֹךְ הַקָּצוּר עֲמוּקֵי הֲלָכָה-. עַל הָעָתִיד-. עַל הָעֲבוּר sunt nom. libr. est nom. libr. עמו השלום *requiescat in pace*. עזר הצור *auxilium rupis* (Dei).

עה״ב — עה״ד

עַל הַדֶּרֶךְ-. עֵץ הַדַּעַת est nom. libr. עוֹלַת הַבּוֹקֶר.

עה״ו — עה״ח

עַל הַחִתּוּם-. עזר הצור וישועתו *ad subscriptionem*.

עה״מ

עֶבֶד הַמֶּלֶךְ-. עִיר הַמְּלוּכָה-. עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת. עוֹל הַמַּלְכוּת — . עַל הַמַּס.

עה״ק — עו״ה

עונותינו הרבים-. עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ-. עִיר הַקְּדוֹשָׁה.

עו״ל — עו״ם

עָרְמָה וּמִרְמָה — . עולה וזבחים לאלהים.

ע״ז

עַיִן זוֹהַר-. עִנְיָן זֶה-. עִם זֶה-. עַל זֶה-. עֲבוֹדָה זָרָה *vide librum Zohar*. עֵסֶק זֶה — . עֲטֶרֶת זְקֵנִים est nom. libr. עַל זְנוּת.

עז"ד — עז"ן

.עוֹד זֶה נִקְרָא—.עַל זֶה נֶאֱמַר—.עַל זֶה דָרַשׁ
.עַל זֶה נִרְאָה

ע"ח

עֵרוּב חֲצֵרוֹת-.עַל חֵטְא *mixtio conclavium.* De his quædam sunt statuta in Talm. עַל חִיוּב.

עח"מ — עח"של

עַל חֵטְא עֵדִים חֲתוּמִים מִטָּה *testes subscripti.* שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ est initium cujusd. precationis.

ע"ט — עט"ב — עט"ז

.עֲטֶרֶת זָהָב—.עֶרֶב ט' בְּאָב—.עַל טוֹב

עט"ת — ע"י

עֵין יִשְׂרָאֵל-.עֵין יַעֲקֹב-.עַל יְדֵי-.עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת et עוֹלַת יִצְחָק sunt nom. libr. עַתִּיק יוֹמִין *antiquus dierum.* עַמּוּד יַעֲקֹב et עֲקֵדַת יִצְחָק sunt nom. libr. .עֲדַת יְשָׁרִים—.עַצְמוֹת יוֹסֵף—.עֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל .עֲשָׂרָה יוּחֲסִין — עַמּוּד יְמִינִי *columna dextra.* .עֵדִים יְשָׁרִים—.עִיר יְהוּדִים

עי"ג

עַל יְדֵי גֵט *per repudium.* עַל יְדֵי גוֹיִם *per peregrinos.*

ע״ה — ע״ט

.על יְדֵי טוֹבִים — .עֶרֶב יוֹם טוֹב — .עַל יוֹם הַבָּא

ע״כ

.עֶרֶב יוֹם כִּפּוּרִים *per coactionem.* עַל יְדֵי כְּרָחָה

hoc modo. עַל יְדֵי כַּךְ

ע״ל — ע״לד

עוֹד יֵשׁ לוֹמַר *vide suprà.* עַיֵּין לְעֵיל — .עוֹד יֵשׁ לוֹמַר

vide ante nos (i. e. infrà). עַיֵּין לְקַמָּן — .לְפָרֵשׁ

עוֹד יֵשׁ לְדַקְדֵּק - .עַיֵּין לְמַטָּה *adhuc inquirendum est.* עוֹד יֵשׁ לִדְרוֹשׁ.

ע״מ

per manus primi, sc. nuncii. עַל יְדֵי מוּקְדָּם

per manus servi mei. עַל יְדֵי מְיוּחָד עַל יְדֵי מְשָׁרְתִי

per proprium (nuncium). עַל יְדֵי מוֹבִיל *per perlatorem.* עוֹד יֵשׁ מְפוֹרָשׁ *adhuc est explicandum.*

per affinem meum. עַל יְדֵי מְחוּתָּנִי

ע״נ — ע״ש

per fide dignos. עַל יְדֵי נֶאֱמָנִים עַל יְדֵי שָׁלִיחַ *per manus nuncii.* עַיֵּין שָׁם *vide ibi.*

ע״שץ — ע״ת

per nuntium societatis. עַל יְדֵי שְׁלִיחַ צִבּוּר

decem dies pœnitentiales. עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה

ע״כ

עַל כָּרְחוֹ *hûcusque, hactenùs.* עַד כַּאן—.עַל כֵּן *velit, nolit.* עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים —.עֶבֶד כְּנַעֲנִי *servus Cananiticus.* עֵדִים כְּשֵׁרִים *testes habiles.* עַל כַּמֶּה *quoties.* עַד כַּמֶּה *quanto magis.*

עכ״א

עַל כֵּן אָמַר — .עַד כַּאן אָמְרוּ *ideò ille dixit.* .עִם כָּל־אִישׁ

עכ״ד — עכ״ה

עַל כָּלָא דָא *hactenùs verba ipsius.* עַד כַּאן דְּבָרָיו *præter hæc omnia.* עַד כַּאן הַגָּהָה *hûcusque observatio.*

עכ״ום

עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת *cultores stellarum et planetarum.* עוֹבְדֵי כְּרִיסְטוּס וּמִרְיָם *cultores Christi et Mariæ* (?). עֲרֵלִים כּוֹזְבִים וּמַמְזֵרִים *præputiati, mendaces et spurii.*

עכ״יח — עכ״ל

עִם־כָּל־יוֹצְאֵי חֲלָצָיו *cum omnibus liberis ipsius.* עַד כַּאן לְשׁוֹנוֹ *hactenùs verba ejus.*

עכ״לה

עַד כַּאן לְשׁוֹן הַגְּמָרָא *hûcusque sunt verba Gemaræ.*

עכ"מה — עכ"פ

עַד כַּאן מְקוֹם הַסֵּפֶר *húcusque locus libri.* עַל־כֵּן פָּסְקוּ. עַד כַּאן פֵּרוּשׁוֹ *húcusque expositio ejus.* *quamobrem decreverunt.*

ע"ל

עַל לשון - .עָלָה לְמָרוֹם. עַיֵּן לְעֵיל *vide suprà.* עָלֵינוּ לְטוֹבָה —.עוֹד לִי *cedat nobis in bonum.* עוֹבֵר לְסוֹחֵר *ubique valorem habens.*

על"ם

עֻזּוֹ לָעַד מְקוֹמָם *Robur ejus* (Dei) *firmum manet.* .עֶלְיוֹן לָנוּ מֶלֶךְ

ע"מ

עַוָּל מְשֻׁקָּץ —.עַל מִשְׁקָל *eâ lege.* עַל מְנַת *perversus abominabilis.* עשרה-.עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת .עֲבוֹדַת מִצְרַיִם —.עַל מִשְׁפָּט —.עַל מִדַּת —.מַכּוֹת עוֹל מַלְכוּת *onera publica.* עד מחצה *ad medium.* עִיר מִקְלָט *asylum.* עַיֵּן מִשְׁנָה *vide Mischna.*

עמ"א — עמ"ב

.עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית —.עַל מִשְׁקָל אַחֵר

עמ״י עש״ז

עֶזְרִי מֵעִם יְהוָֹה עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

עמ״כ — עמ״לק

עַמְרָם מֹשֶׁה לֵוִי קְהָת — עַל מְנָת כֵּן.

עמ״ם — עמ״רא

עָפָר מַיִם רוּחַ אֵשׁ — עוֹשֵׂה מִשְׁפָּט מִמְּעוֹנוֹ.

עמ״ש — עמש״אס

עַל מָה - עַיֵּן מָה שֶׁכָּתַבְתִּי - עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם

עַד מֵאָה שָׁנִים אָמֵן סֶלָה — שֶׁכָּתַבְתִּי.

עמ״של

עַיֵּן מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל - עַל מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל.

עמ״שע — ע״נ

עֲשָׂרָה נִסִּים — עַיֵּן מָה שֶׁאֶכְתּוֹב עוֹד.

ענג — ענ״ד

עִנְיָן נִזְכָּר דְּנָה — עֵדֶן נָהָר גַּן.

ענאי״יוש

עִם נְבִיאִים אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב וְשָׂרָה.

ענ״ו — ענ״וכ

עֵדִים נֶאֱמָנִים וּכְשֵׁרִים — עֶלְיוֹן נוֹרָא וְקָדוֹשׁ.

ענ״טי

עַל נְטִילַת יָדַיִם.

ענ"י

ערובין נדה יבמות sunt nom. trium tract. Talm.

ענ"ל

עושה —. על נטילת לולב —. ענין נזכר למעלה .נסים לעמו.

ע"ס

עטור.-עשר ספירות est nom. libr. עט סופר עין סוף — *vide finem*. ערב סכות — .סופרים על סדר *summa summarum*. על סך.

עס"ת — ע"ע

.עבד עבדים — .עבד עברי — .על ספר תורה .עד עולם — .עד עתה — .על ענין — .עת עתה ענין עצמך *inspice* .init. Cap. Talm עגלה ערופה ערב *ipse*. עד ערב —. עין עליו.

עע"א — עע"ז

.עובדי עבודה זרה — .עובדי עבודת אלילים.

ע"פ

.על פסח — .ערב פסח — .עשרת פעמים — .על פי עין פעל *proterva*. עזות פנים *iterum*. עוד פעם *media littera radicalis*. על פרוש.-ענין פרושים ערבי פסחים et עושין פסין sunt nom. Cap. Talm.

עפ"א — עפ"ז

עוֹד פֵּירוּשִׁים אֲחֵרִים. vi coactus על פי אוֹנֶס

על פסוק זה — .על פי זֶה — .על פי אֲחֵרִים.

עפ"ח — עפ"י

על פי יְשָׁרִים — .על פי חֵרֶם — .עַל פִּי חֲכָמִים

עַל פִּי יְהוּדִים.

עפ"ם

על פי מוּקְדָּם — .על פי מָה — .עַל פְּנֵי מַיִם.

secundum suprà dictum.

עפמ"של — עפמ"שש

על פי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם.-על פי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל.

ע"צ

עֲטֶרֶת צְבִי - .עֵת צָרָה- .עוֹבְדֵי צְלָמִים - .עַל צַד

est nom. libr.

עצ"ת — עצ"ה

עַל צַד הָעֵבֶר - עוֹמֶר צִיצִית תְּפִלִּין *in paginâ superiori.*

עצה"יט — עצ"הכ

עַל צַד הַכּוֹתֵב — עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב.

ע"ק

עִיר קָדְשֵׁינוּ. *prætereà difficile est.* עוֹד קָשֶׁה

עוֹלָם קָטָן.

עק״ה — עק״ל

עוֹד קָשֶׁה לִי *religionis causâ.* עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם *alia obiectio oritur mihi.*

ע״ר

עֵת רָצוֹן - עֲטֶרֶת רֹאשִׁי. *cum venid.* עִם רְשׁוּת. עֵמֶק רְפָאִים est nom. libr.

ער״ה — ער״ח

עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ — עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

ער״י — ער״לי

עָרִיץ רִבּוֹתַיִם יְשַׁמְּשׁוּ — עֶלְיוֹן רוֹכֵב יִשְׂרָאֵל. עֵת רָצוֹן לַיהוָֹה.

ע״ש

עוֹד שָׁם — עַיֵּן שָׁם. *vide illic.* עַל שֵׁם *propter, propterea, quod.* עַל שׁוּם *idem.* עֶרֶב שַׁבָּת. — עוֹלוֹת שַׁבָּת est nom. libr. עַל שְׁמוֹ *propter eum.* עַל שִׁמְךָ *propter te.* עֶרֶב שָׁבוּעוֹת. - עִקַּר שְׁכַחְתִּי. עַמּוּדֵי שָׁמַיִם - עַל שֻׁלְחָן - עליו שלום - עִם שָׁלוֹם. עַל שַׁבָּת - עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם - עַל שְׁבוּעָה est nom. libr. עַמּוּדֵי שֵׁשׁ et עַמּוּדֵי שְׁלֹמֹה - עֹנֶג שַׁבָּת sunt nom. libr. עִבּוּר שָׁנִים *embolismus annorum.*

עש"ב — עש"ג

vide ibi עַיֵּן שם בארוך — .עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו *ad longum.* עֶרְכָּאוֹת שֶׁל גּוֹיִם.

עש"ה

עַל *juxta sensum litteralem.* עַל שֶׁמַע הַפָּסוּק *propter allegatam rationem.* שֵׁם הַכָּתוּב

עש"יר — עש"ל — עש"מ

עֲשָׂרָה — .עוֹשֶׂה שָׁלוֹם לְעוֹלָם — .עַיִן שֵׁן יָד רֶגֶל *quâ de causâ?* עַל שום מה — .שֵׁמוֹת לוֹ

עש"ן — עש"ק

.עַל שבת קודש-.עֶרֶב שבת קודש-.עוֹלָם שָׁנָה נֶפֶשׁ .עַל שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים.

עש"ש

.עַל שֵׁם שָׁמַיִם.

ע"ת

עַל תַּנְיָא *super traditione.* עוֹלוֹת תָּמִיד est nom. libr. .עִיּוּן תְּפִלָּה-.עֵרוּבֵי תְחוּמִין-.עֵרוּבֵי תַבְשִׁילִין.

פ׳.

-. פתוחה -. פרשה -. פרש -. פסוק -. פעם -. פרק
פחות *minus.* פסק *judicavit.* פסח. - פורים *Purim.*
פלוני *ploni* i. e. *N. N.* פאה tract. Talmud. פני.

פ״א

פירוש אחר. — פרקי אבות nom. libr. Talmud.
פרוטה אחרונה. - פרק אחד - . פעם אחרת *ad assem.*
פירוש אלשיך. פה אחד *ore uno.* פעם אחת *vice unâ.*
פרקי אליעזר et פרקי אליהו sunt nom. libr.
פרה אדומה *vacca rufa.*

פ׳ אא, בב, בפ, בש, גה, גפ, הבעי, ככ.

.פ׳ בשלשה פרקין -. פ׳ בו ביום -. פרק ארבע אבות
.פ׳ ביצה שנולדה -. פ׳ בנות שוח -. פ׳ בגד שצבעו
.פ׳ הבא על יבמתו -. פ׳ גט פשוט -. פ׳ גיד הנשה
פ׳ כל כזית ; varia indicantur capita (פרקים)
Talmudica, citatis duobus tribusve vocabulis a
quibus incipiunt.

פא״פ — פ״ב

פחות א׳ רביעית -. פנים אל פנים -. פה אל פה
minus quartâ parte. פרק בתרא -. פרשת בראשית.
פרשת בשלח.

פב״י — פב״פ — פ״ג — פג״ח — פג״ץ

פְּלוֹנִי בר פלוני *N. filius N.* nom. pr. פנחס בן יָאִיר

פורץ גדר חכמים *controversia magna.* פְּלוּגְתָּא גְדוֹלָה

פורק גדר *transgrediens leges sapientum.* ישכנו נחש.

פ״ד — פ״ה

פֶּתַח דְּבָרַי — . פִּסְקָא דספרא — . פֶּתַח דִּסְפְרָא est nom. libr. פסק דִּין *sententia.* הוא פסוק — .

פֵּסַח פירוש הַקּוֹנְטְרֵים *explicatio quinternionis.*

פְּטִישׁ הֶחָזָק - . פַּרְנָס החודש - . היום est nom. libr.

פרשת המן sectio Exodi XII, 1. פרשת החודש

פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁים - . פדיון הבן sectio Exod. XVI, 4. *sacrificia vitiata.*

פה״י — פה״ל

. פְּאֵר הַצְּדָקָה לְבוּשׁוֹ - . פודה הוא לָנוּ - . פסח היום

פ״ו vel פו״מי — פז״ר קש״ב

. פּוֹדֶה וּמַצִּיל ישראל *præses et dux.* פרנס ומנהיג

פִּיּוּס זְמַן רֶגֶל קָרְבָּן שִׁיר בְּרָכָה *sortitio, tempus, solemnitas, oblatio, canticum, benedictio.*

פ״ח נש״בר

פּוֹתֵחַ חוֹתֵם נָחָשׁ שָׂרָף בְּקַצְפָּם רוֹדְפִים *aperientem*

sigillum Epistolæ serpens et aspis acriter persequantur.

פ"י — פי"רח

פַּחַד יִצְחָק-, פתחי יָה-, פנים יָפוֹת-, פני יצחק. פירוש רַבִּי חֲנַנְאֵל —. פירוש יָפֶה sunt nom. libr.

פכ"ה

פרחי כְּהֻנָּה est nom. libr. פ' כל־המעורב est init. Capit. Talm.

פ"ך שמ"ן אי"ן — פ"ל

פּוֹתֵחַ כְּתָב שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ נִכְתָּב אֵלָיו יִשְּׁכֵנוּ נָחָשׁ. פרח לְבָנוֹן est nom. libr. — פסח לֶעָתִיד

פל"א פ"לא

פותח לְאִגֶּרֶת אֲחֵרִים פֶּתֶן לִשְׂרוֹף אוֹתוֹ *aperientem aliorum litteras serpens urat.*

פ"מ

פרקי מֹשֶׁה est nomen libr. — פסח מִצְרַיִם. פְּאֵר מַעֲלָתוֹ. פָּנִים מְאִירוֹת est titulus libri cuj.

פמ"שמ

פמליא שֶׁל מַעְלָה *familia cœlestis.*

פ״נ — פ״ס

—. פְתוּחָה סְתוּמָה — . פֹּה נִטְמָן — . פֹּה נִקְבַּר פָּרָשָׁה סְתוּמָה.

פס״ד — פס״ים

פוטיפר סוחרים ישמעאלים מדינים — . פְּסַק דִּין
Putiphar, Mercatores, Ismaelitæ, Madianitæ.

פ״ע — פ״פ

פּוֹעַל עוֹמֵד *verbum intransitivum.* פרשה פְּתוּחָה.
פִּתְחוֹן פֶּה *apertio oris*, i. e. *excusatio.* פָּרָשַׁת פָּרָה.
פֵּא פָּעַל *prima littera radicalis.*

פע״פ — פפ״כ

פִּתּוֹ פַּת כּוּתִי *panis ejus sit instar panis Cutheorum.* — . פָּנִים עַל פָּנִים

פ״ק — פ״ר

פירשו *caput primum.* פרק קַמָּא — . פּוּרִים קָטָן
. פֵּירוּשׁ רש״י — . פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים — . קַדְמוֹנִים

פר״א

פרקי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר est nom. libr.

פר״דס

פְּשַׁט רֶמֶז דְּרַשׁ סוֹד *simplex vel litteralis sensus, anagogicus, allegoricus, mysticus.*

פר״דק — פר״דר

פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים nom. libr. — פירוש ר׳ דָוִד קִמְחִי.

פר״זל — פר״ח

פירוש ר׳ חֲנַנְאֵל.- פירוש רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה.
פרי חדש titul. libri. — פָּרָשַׁת ראש חודש.

פר״י — פר״מ

פְּאֵר — פירש רַבֵּנוּ יִצְחָק — פֶּרֶק ר׳ יִשְׁמָעֵאל.
רום מַעֲלָתוֹ.

פר״נס — פר״שי

פירוש ר׳ שְׁלֹמֹה יַרְחִי.- פֶּה, רַחֲמָן, נֶאֱמָן, סַבְלָן.

פר״ת — פ״ש

פסח שני *secund. Pesach.* — פירוש רַבֵּינוּ תָּם.
פֶּרַח שׁוֹשָׁן — פּוֹרֵס שָׁלוֹם — פָּרָשַׁת שְׁקָלִים est
nom. libr. פּוּרִים שֵׁנִי *secund. Purim.* פֶּרֶק שִׁירָה
est nom. libr. פדיון שבוים *redemptio captivorum.*

פש״ל — פ״ת

פִּסְקֵי תוֹסָפוֹת. פעלים שְׁלֵמִים *verba perfecta.*
— פֶּתַח תְּשׁוּבָה — פְּתִיל תְּכֵלֶת — פְּסוּקֵי תוֹרָה.
פרשת תוֹכֵחָה *Parashah, quæ continet maledictiones in monte Garizim*, Deut. XXVII et XXVIII.

פת"ה

ת' ה' : Caput. Talm. incipiens 'פ תְּפִלַּת הַשַּׁחַר.

פת"ל

פֶּן תִּמְצָא לוֹמַר *ne possis dicere.*

צ'

צָרִיךְ. — צָרָה. — צְדָקָה — . צַדִּיק

צ"א — צא"ז

— . צַדִּיק אֱלֹהַי — . צָרוֹת אֲדוֹם — . צֶלֶם אֱלֹהִים

צעיר אנכי ונבזה *parvus sum ego et contemtus.*

צא"ל — צ"ב

צָרִיךְ — . צָרִיךְ אַתָּה לוֹמַר — . צָרִיךְ אַתָּה לָדַעַת

- . צָרִיךְ בִּיאוּר — . צָרִיךְ אַתָּה לְפָרֵשׁ — . אַתָּה לָתֵת

. צֹאן בַּרְזֶל

צ"ג — צ"ד

. צָרָה גְדוֹלָה - . צוֹם גְּדַלְיָה - . צַדִּיק גָּדוֹל - . צַדִּיק גָּמוּר

צֶמַח דָּוִד est nom. libr.

צ"ה

צְרוֹר - , צֳרִי הַיָּגוֹן - . צִדּוּק הַדִּין - . צֵאת הַכּוֹכָבִים צָרַת הַנֶּפֶשׁ sunt nom. libr. צְרוֹר הַמּוֹר — , הַכֶּסֶף *cruciatus animæ.* צוּרַת הָאָרֶץ — , צוּרַת הָאָדָם , צוּרַת הָעוֹלָם — , צוֹק הָעִתִּים — , צָחוּת הַלָּשׁוֹן sunt nom. libr. צְרוֹר הַחַיִּים *fasciculus vitæ.*

צו"צ

צִדְקָתְךָ וְצִדְקָתְךָ est initium precationis alicujus.

צי"צת — צ"כ

צַדִּיק יִבְדּוֹק צִיצִיּוֹתָיו תָּמִיד ex verbo *Zizith* fecerunt hæc verba, nempè: justus explorat sua Zizith omni tempore. צוֹם כפור *jejunium expiationis.*

צ"ל

— . צָרִיךְ לִהְיוֹת — . צָרִיךְ לְתַקֵּן — . צָרִיךְ לוֹמַר צָרִיךְ לְבָרֵךְ *opus habet illustratione.* צָרִיךְ לְהַגָּהָה *est benedicendum.* צֵדָה לַדֶּרֶךְ nom. libr. צָרִיךְ לְפָרֵשׁ . צָרִיךְ לְהַגִּיד — . צְרִיכִים לֵיהּ

צל"ע — צל"ת — צ"מ

צְדָקָה — . צָרִיךְ לִהְיוֹת תַּחְתָּיו — . צָרִיךְ לוֹ עִיּוּן צְנִיף מְלוּכָה — . לְעוֹלָם תַּעֲמוֹד est nom. libr.

צ"נ — צ"ע

צָרִיךְ עִיּוּן *opus habet considera-tione.* — צָרַת נַפְשׁוֹ. צֶדֶק עוֹלָמִים est nom. libr.

צע"ב — צע"ג

צָרִיךְ עִיּוּן בְּשׁוֹרֶשׁ *opus est diligenti conside-ratione.* צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל.

צע"ק — צ"פ

צריך עיון קצת *indiget consideratione aliquâ.* צָפְנַת פַּעְנֵחַ est nom. libr. צורת פתח *forma ostii.*

צפ"ת

צְבִי פְּאֵר תִּפְאַרְתֵּינוּ *decus ornamenti gloriæ nostræ.*

צ"ץ

צִדְקָתְךָ צֶדֶק est principium precationis. צֶמַח צַדִּיק est nom. libr. — צֶמַח צֶדֶק. צרכי צבור *quæ sunt congregationi necessaria.*

צ"ק — צ"ש

צַח שְׂפָתַיִם est nom. libr. — צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים.

צ"ת — צת"ם

צְבִי תִּפְאֶרֶת *decus gloriæ.* צריך תלמוד *opus est doctrinâ.* צְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת.

ק׳

קֶרִי. — קָשֶׁה *durum, difficile.* קַמָּא *primus.* קַדִּישׁ *Kaddish* nom. precat. quæ incipit : יִתְגַּדַּשׁ. קַבָּלָה *Kabbalah*, seu *traditio.* קָדוֹשׁ. - קָהָל. - קָרְבָן. קֶלֶף *pergamenum.* קָרוֹב. — קוֹל.

ק״א — קא״ל

קִינוֹת אֵיכָה-. קִרְיַת אַרְבַּע-. קָרְבַּן אַהֲרֹן sunt nom. libr. קָא אָמַר לֵיהּ *dicit ipsi.*

קא״ר — קא״מל

קָא אמר רבי *quod ait Rabbi.* קָא מַשְׁמַע לָן *docet nos sic.*

ק״ב — קב״ה

קָדוֹשׁ sunt nom. libr. קָנֶה בִינָה et קוֹל בוֹכִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. — בָּרוּךְ הוּא.

קב״ו — ק״ג

קָצִין גָּדוֹל-. קְהִלָּה גְדוֹלָה-. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ. קִנְיָן גָּמוּר.

קג״אס — ק״ד

קִנְיָן גָּמוּר אַגַּב סוּדָר *acquisitio perfecta per sudarium.* קצר דעתי.

קד"ם — קד"ר

קַדִּישׁ דְּרַבָּנָן — . קַיִן דָּוִד מְנַשֶּׁה *preces Kaddish, quas Rabbini ordinarunt.*

ק"ה

קְטוֹרֶת הַסַּמִּים - , קוּפַּת הָרוֹכְלִים - , קוֹל הַקּוֹרֵא sunt nom. libr. קוֹדֶם הַחֻפָּה *ante sacra nuptialia.* — . קִדּוּשׁ הַשֵּׁם — . קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ — . קִדּוּשׁ הַיּוֹם קדושת השם *sanctitas Dei.* קדוש השם *sanctus Dominus.* קבל המשכון *pignus accepit.*

קה"ח — קה"פ

קְרִיאַת הַפָּרָשָׁה - . קִדּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ *lectio Paraschæ.* קוֹדֶם הַפְטָרָה *ante lectionem Prophetarum.*

קה"ש — קה"ת

קְהִלַּת שְׁלֹמֹה est nom. libr. קְרִיאַת הַתּוֹרָה.

ק"ו — קו"ב

קַל וָחוֹמֶר *a fortiori.* קַב וְנָקִי tit. libr. קָטוֹן וְגָדוֹל. קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ *sanctus et benedictus.*

קו"כ — ק"ז

קְרִי וּכְתִיב *Keri et Ketibh.* קוֹדֶם זֶה - . קָרוֹב זֶה. קוֹל זִמְרָה et קִצּוּר זֹהַר sunt nom. libr.

ק"ח

קבלת חֵרֶם.-קָמֵץ חָטוּף est nom. libr. קִרְיַת חַנָּה *transumtio anathematis.* קוֹדֶם חֻפָּה *ante nuptialia.* קָרְבַּן חַטָּאת-, קָרְבַּן חֲגִיגָה-, קְנֵה חָכְמָה-, קוֹל חָתָן sunt nom. libr.

ק"ח וק"כ

קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

ק"י

קְהִלַּת יַעֲקֹב *congregatio Jacob;* est nom. libr. קוֹל יְהוּדָה — . קַדִּישׁ יָתוֹם — . קדוש יִשְׂרָאֵל *vox Judæ.* קוֹנָם יַיִן Cap. VIII tract. *Nedarim.* קוֹל יוֹנִים-, קוֹל יַעֲקֹב-, קוֹל יְהוָֹה sunt nom. libr. קשורים יחד *unà colligati.*

קי"ב — קי"ל

קִיָּמָא לָן-. קוֹל יְהוָֹה בְּכֹחַ *confirmatio est nobis.* קויתי ייי לישועתך *expecto Domine Salutem tuam.* Gen. Cap. 49.

קי"פ — ק"כ

קַעֲרַת כֶּסֶף est nom libr. — . קוֹנְטְרֵים י' פְּעָמִים קרי כתיב *legitur* (quod) *scribitur.* — . קַשׁ כַּף

ק״ל

קָשֶׁה לִי *facilè intelligitur.* קַל לְהָבִין — .קָשֶׁה לִי *intricata est quæstio Raschiana.* קִבַּלְתִּי לְנָכוֹן *accepi rectè.* קָאמַר לֵיהּ *dixit ei.* קִדּוּשׁ לְבָנָה. קוֹדֶשׁ לַיהוָֹה.

ק״מ

קוֹל מְבַשֵּׂר *vox annunciantis* קָרְבַּן מוּסָף *sacrificium Musaph.* קָרְבַּן מִנְחָה. - קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ Cap. IV *Mehila.* קַבָּלָה מַעֲשִׂית *Kabbalah practica.*

קמ״ו — ק״נ

קוֹל מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר initium precationis. קוֹל נְגִידִים. קְרִיאָה נֶאֱמָנָה — .קְרִיָּה נֶאֱמָנָה — .קוֹל נְהִי.

קנ״ס — ק״ס

קִנְיַן סוֹדֵר cf. Buxtorf. in lex. maj. a. v. סודר. קֵן סְתוּמָה Cap. II tract. *Kinnim.* קִרְיַת סֵפֶר est nom. libr. קֵץ סָתוּם.

קס״ד

קָא סַלְקָא דַּעְתָּךְ *quod si existimes.*

ק״ע

קִצּוּר עֶבְרוֹנוֹת et קִרְיַת עוֹז sunt nom, libr.

קע״י — ק״פ

קָרְבַּן פֶּסַח est nom. libr. קִצּוּר עֲקֵדַת יִצְחָק *sacrificium paschale.*

קפ״ום

קְצִינִים פַּרְנָסִים וּמַנְהִיגִים *principes, antistites duces.*

קפ״ר — קצ״מ

קִצּוּר מִזְרָחִי et קִצּוּר פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים sunt nom. libr.

ק״ק

קָרְיָא קאדריש -. קֹדֶשׁ קָדָשִׁים -. קְהִלָּה קְדוֹשָׁה *scripturam, vocem scripturæ vel textûs explicat.* קְצָת קָשֶׁה *ex parte difficile est.*

קק״ס

קִבּוּל קִנְיָן סוֹדֵר cf. Buxt. lexic. a. v. סודר.

קק״ק

קְהִלָּה קְדוֹשָׁה קְרָאקָא —. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ *coetus sacer Cracoviensis.*

קרו״בץ

קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים.

קר״ח

קָרְבַּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ *sacrificium novilunii.* קִצּוּר רֵאשִׁית חָכְמָה tit. libr.

ק״ש

קְרִיאַת שְׁמַע *lectio* AUDI. Preces sunt desumptæ ex Deut. 6, 4. Audi Israel, etc. קֹהֶלֶת שְׁלֹמֹה est nom. libr. קָרְבַּן שַׁבָּת *sacrificium Sabbathi.* קִצּוּר שְׁחִיטָה est nom. libr. קַבָּלַת שַׁבָּת *acceptio Sabbathi.*

קש״ה — ק״ש וק״ש .

קְרָא, שְׁנָא, הֲלָכָה *textus biblicus, textus mischnicus, textus Gemaræ.* קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה *vox hilaritatis.*

קש״לה — ק״ת

קוֹל תְּרוּעָה *vociferatio.* קִצּוּר שְׁנֵי לוּחוֹת הַבְּרִית est nom. libr. קָרְבַּן תּוֹדָה *sacrificium eucharisticum.* קָרְבַּן תּוֹרָה *sacrificium Legis.*

ר׳

רַבּוֹתֵינוּ.— רַבֵּנוּ. — רַבָּן. — רַבִּי. — רִבִּי. — רַב. רֶמֶז. — רוּחַ. — ראֹשׁ. — רָבָא. — רַבָּנָן.

ר״א

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר *Rabbi Elieser.* רִבְבוֹת אֶפְרַיִם est

רב אשי—.רב אָמַר—.רַבִּי אַבְרָהָם .nom. libr
R. Asche. רב אֲבִיהוּ Raf Abihu. רְצוּף אַהֲבָה pavimentum amoris. רוֹמְמוֹת אל et ראֹשׁ אֲמָנָה sunt nomina libr. רוּחַ אֱלֹהִים Spiritus Dei. ר׳ אוֹמֵר Cap. II tract. Aboth. רְאוּהוּ אֶחָיו Cap. II tract. Tamid. רֶכֶב אֵלִיָּהוּ est nom. libr. רַב אָבִינָא Raf Abinah.

רא"בא — ראב"ד — ראב"יה

ראֹשׁ בֵּית דִּין praeses judicii. - .רַב אָדָא בַּר אַהֲבָא
.ר׳ אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה (Dior) ר׳ אַבְרָהָם בַּר דִּיאוֹר

ראב"יץ — ראב"ם — ראב"ן

ר׳ אַבְרָהָם (Zahalz) ר׳ אַבְרָהָ׳ יִצְחָק צַאהַאלְץ
בֶּן מַיימוֹן R. Abraham, filius Maimonis.
.ר׳ אֱלִיעֶזֶר בר נָתָן

רא"בע — ראב"ר — רא"ג

ר׳ אֶלְעָזָר בֶּן עֲקִיבָא (Arach) ר׳ אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֵרֶךְ
.ר׳ אַבְרָהָם גְּדַלְיָה-.רַב אַחָא בַּר רַבָּא-.ר׳ אַבֵּן עֶזְרָא
ר׳ אחאי גָאוֹן R. Achai Gaon.

רא"ה

.ר׳ אַבְרָהָם הַלֵּוִי

רא"הל — רא"הם — רא"הך

ר' אֵלִיָהוּ הַלֵּוִי — .ר' אֵלִיָהוּ הַמְקֻבָּל *R. Elias Cabbalista.* .ר' אַהֲרֹן הַכֹּהֵן

רא"ם — רא"נח

רַבֵּנוּ אֱלִיעֶזֶר .*R. Elia Orientalis* ר' אֵלִיָהוּ מִזְרָחִי ממיץ (ex urbe *Metz*). .ר' אֵלִיָהוּ ן' חַיִּים

ר"ב

רֹאשׁ בְּשָׂמִים — .רַבֵּנוּ בָּרוּךְ — .רַבּוֹתֵינוּ בַּעֲלֵי et רֵאשִׁית בִּכּוּרִים sunt nom. libr.

רב"א — רב"בח — רב"בי — רב"כ

רבנו בְּחַיֵי — .ר' בַּר בַּר חָנָה — .ר' בְּחַיֵי בֶּן אָשֵׁר .ר' בנימין כֹּהֵן — .בֶּן יוסף

רב"ד — רב"ים

רומיים בבליים - .רֹאשׁ בֵּית דִּין - .רָאוּהוּ בֵּית דִּין יונים מדי *Romani, Babylonii, Græci, Media,* i. e. *Medi.*

רב"עה — רב"שע — ר"ג

רֵישׁ גְּמָרָא - .רִבּוֹן שֶׁל עוֹלָמִים - .רבנו עליו השלום *principium Gemaræ.* רבנו גֵּרְשׁוֹם *R. Gershom.* רֵישׁ גָּלוּתָא *princeps captivitatis.* — .רַבָּן גַּמְלִיאֵל .רְשָׁעִים גְּמוּרִים

רג״א — רג״הז — ר״ד

רבון דְעָלְמָא.-ר׳ גמליאל הַזָּקֵן.-ר׳ גמליאל אמר *dominus mundi.* רֵאשִׁית דַּעַת —.רֵאשִׁית דָּבָר et רַבִּי דָוִיד. *sunt nom. libr.* רִנַּת דּוֹדִים

רד״בז — רד״יא

.ר׳ דוֹן יצחק אַבְרַבָּנֵאל — .ר׳ דָּוִד בֶּן זִמְרָא .ראשית דבר יִרְאַת אלהים. (*Jair*) ר׳ דָּוִד יָאִיר

רד״כ — רד״ף — רד״ק — ר״ה

.ר׳ דוד פִּירֵש.-ר׳ דוד פַּרְדוֹ. (*Cohen*) ר׳ דָּוִד כֹּהֵן *dominus* רִבּוֹן הָעוֹלָם.-ראש הַשָּׁנָה.-ר׳ דָּוִד קִמְחִי *mundi.* רְשׁוּת הָרַבִּים *licitum multis.* רַב הָאִי *R. Hai.* ראש הַגּוֹלָה *præses captivitatis.* רַבֵּנוּ רְשׁוּת הַיָּחִיד.-ראש הַחוֹדֶשׁ.-רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ.-הַקָּדוֹשׁ *licitum uni.*

רה״ע — רה״ק — רו״ח — רח״ו

רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ *Spiritus Sanctus.*-רָם הַשּׁוֹכֵן עֶלְיוֹן. רַחוּם וְחַנּוּן est init. alicuj. precationis. ר׳ חַיִּים וויטאל *R. Chaim Vital.*

רו״ט

.רָאשִׁים וּמַנְהִיגִים טוֹבִים

רז"ל — ר"ח

רֵאשִׁית.-רֹאשׁ חוֹדֶשׁ.-רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה
R. Chanina. ר' חֲנִינָא .libr. nom. est חָכְמָה
R. Chia. רַבֵּנוּ חִיָּא — ר' חִסְדָּא. — ר' חֲנַנְאֵל.
.רוּחַ חָכְמָה.-רַק חַיִּים .R. Chesed ר' חֶסֶד.-ר' חֲנַנְיָא
.רֹאשׁ חוֹדֶשׁ — .רוּחַ חֵן

רח"א — רח"בא — רח"בד — רח"במ

.ר' חִיָּא בַּר אַבָּא .R. Chaim Alsheik ר' חיים אלשיך
.ר' חִזְקִיָּה בֶּן מָנוֹחַ — .ר' חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא

רחו"יל — רחו"לי

רק חיים ושלום — .רַק חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ
.לך יַאֲרִיךְ

רח"ק — רח"ר — רח"בע — ר"ט

.R. Chija Rabbah ר' חִיָּא רַבָּה — .ר' חַיִּים קִמְחִי
.ר' טַרְפוֹן — .רַבֵּנוּ טוֹבִיָּה — .ר' חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא
.spiritus immundus רוּחַ טוּמְאָה — .רק טוֹב

רט"ב — ר"י

.ר' יוֹסֵי .R. Tobias sacerdos ר' טוֹבִיָּה כֹּהֵן
.ר' יַעֲקֹב — .ר' יִצְחָק — .ר' יִשְׁמָעֵאל — .ר' יְהוּדָה
.ר' יִרְמְיָהוּ — .ר' יְשַׁעְיָהוּ — .ר' יוֹחָנָן — .ר' יוֹסֵף

רש״י יָשָׁן vetus exemplar operum Rashi. ראש יְשִׁיבָה *Rector academiæ*. ראש יוֹסֵף nom. libr.

רי״א

ר׳ יוסף אַלְפוּסוֹ.— ר׳ יהודה אלברצלוני (*Barsellonius*). ר׳ יעקב אַלְבָּא. — ר׳ יצחק אַבַּרְבָּנֵאל. ר׳ יצחק אַבְגְּדָרָה. — ר׳ יצחק אַבוּהַב.

רי״אח — רי״אמ — רי״בא — רי״בב

ר׳ יְשַׁעְיָהוּ אַחֲרוֹן. — ר׳ יְהוּדָה אַרְיֵה מודינא (*Leo Modenensis*). ר׳ יעֲקֹב בר אֱלִיעֶזֶר. — ר׳ יוֹאֵל. ר׳ יוחנן בן בְּרוֹקָה. — ר׳ יהודה בן בתירא. — בֶּן אֱלִיעֶזֶר.

רי״בג — רי״בז — רי״בח

ר׳ יוֹסֵף בַּר גּוּרְיוֹן (*Gorionides*). ר׳ יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי. ר׳ יִצְחָק בֶּן חֲנַנְיָא. — ר׳ יַעֲקֹב בֶּן חָבִיב.

רי״בט — ריב״יא — רי״בל — רי״בם

ר׳ יוֹסֵף בַּר טוֹבִיָּה. — ר׳ יַעֲקֹב בֶּן טוֹדְרוֹס. — ר׳ יִצְחָק. ר׳ יְהוֹשֻׁעַ בן לֵוִי. — בן יַעֲקֹב אלפסי (ex urbe *Fez*). ר׳ יוֹסֵף בר מֵאִיר (*Mejer*). רַבֵּנוּ יִצְחָק בן מֵאִיר.

רי״בן

ר׳ יִצְחָק בר נָתָן. — ר׳ יְהוּדָה בַּר נחמני. — ר׳ יַעֲקֹב. ר׳ יְהוּדָה בֶּן נִיסָן. — בַּר נַפְתָּלִי.

רי"בק — ריב"רס — ר"יבש

.ר' יהודה בר קלונימוס — .ר' יְהוֹשֻׁעַ בן קָרְחָה
ר' יִצְחָק בר ששת — .רבי יונה בר רבי סימון
R. Isaac, filius Sheshet. ר' יַעֲקֹב שָׂשׂוֹן *R. Jacob Sason.* ר' יִצְחָק בן שְׁמוּאֵל *R. Isaac, fil. Samuel.*

רי"ג — רי"ה — רי"הק — רי"ז

.ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא - .ר' יַנַּאי הַכֹּהֵן - .ר' יוֹסֵף גִּקָטִילְיָה
.ר' יְהוּדָה הַקָּדוֹשׁ (*Hurwitz*) ר' יְשַׁעְיָהוּ הורויץ
(*Veil*). ר' יַעֲקֹב ווייל

רי"בע — רי"ח

ר' יוֹנָתָן בֶּן עוּזִּיאֵל *R. Jonathan, filius Uziel.*
.ר' יְחִזְקִיָּה - .ר' יְהוּדָה חָסִיד (*Sartor*). ר' יְהוּדָה חַיָּט
.ר' יוֹסֵף חָמִיץ — .ר' יַעֲקֹב חָאגִיז — .ר' יִצְחָק חַיּוּת

רי"ט — ריט"בא

ר' יִצְחָק טַרְפוֹן (*Tranensis*). ר' יוֹסֵף טְרָאנִי
(*Tarphon*, sc. *Triphon*). ר' יוֹם — .ר' יוֹם טוֹב
טוֹב בַּר אַבְרָהָם *R. Jom tof, filius Abraham.*

רי"י

רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה *faciet voluntatem eorum qui timent eum.*

רש"י יָשָׁן vetus ראש יְשִׁיבָה *Rector academiae.* exemplar operum Rashi. ראש יוסף nom. libr.

רי"א

ר' יוסף אַלְפוּסוֹ — ר' יהודה אלברצלוני (*Barsel-lonius*). ר' יעקב אַלְבָּא — ר' יצחק אַבַּרְבָּנאל. ר' יצחק אַבוּהַב — ר' יצחק אַבְגְדְּנָה.

רי"אח — רי"אמ — רי"בא — רי"בב

ר' יְשַׁעְיָהוּ אַחֲרוֹן — ר' יְהוּדָה אַרְיֵה מודינא (*Leo Modenensis*). ר' יַעֲקֹב בר אֱלִיעֶזֶר — ר' יוֹאֵל. ר' יוחנן בן בְּרוֹקָה — ר' יהודה בן בתירא — בֶּן אֱלִיעֶזֶר.

רי"בג — רי"בז — רי"בח

ר' יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי (*Gorionides*). ר' יוֹסֵף בַּר גּוּרְיוֹן. ר' יַעֲקֹב בֶּן חָבִיב — ר' יִצְחָק בֶּן חֲנַנְיָא.

רי"בט — ריב"יא — רי"בל — רי"בם

ר' יִצְחָק — ר' יַעֲקֹב בֶּן טוֹדְרוֹס — ר' יוֹסֵף בַּר טוֹבִיָּה. ר' יְהוֹשֻׁעַ בן לֵוִי — בן יַעֲקֹב אלפסי (ex urbe *Fez*) רַבֵּנוּ יִצְחָק בן מֵאִיר (*Mejer*). ר' יוסף בר מֵאִיר.

רי"בן

ר' יַעֲקֹב — ר' יְהוּדָה בַּר נחמני — ר' יִצְחָק בר נָתָן. ר' יְהוּדָה בֶּן נִיסָן — בַּר נַפְתָּלִי.

רי"בק — ריב"רס — ר"יבש

ר' יהודה בר קלונימוס — .ר' יְהוֹשֻׁעַ בן קָרְחָה.
ר' יִצְחָק בר ששת — .רבי יונה בר רבי סימון
R. Jacob ר' יַעֲקֹב שָׁשׁוֹן R. Isaac, filius Sheshet.
ר' יִצְחָק בן שְׁמוּאֵל R. Isaac, fil. Samuel. Sason.

רי"ג — רי"ה — רי"הק — רי"ז

ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא - .ר' יַנַּאי הַכֹּהֵן - .ר' יוֹסֵף גִּקְטִילְיָה.
ר' יְהוּדָה הַקָּדוֹשׁ. (Hurwitz) ר' יְשַׁעְיָהוּ הוּרְוִיץ.
ר' יַעֲקב ווייל (Veil).

רי"בע — רי"ח

ר' יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל R. Jonathan, filius Uziel.
ר' יְחִזְקִיָּה - .ר' יְהוּדָה חָסִיד. (Sartor) ר' יְהוּדָה חַיָּט.
ר' יוֹסֵף חָמִיץ — .ר' יַעֲקֹב חָאגִיז — .ר' יִצְחָק חַיּוּת.

רי"ט — ריט"בא

ר' יִצְחָק טַרְפוֹן. (Tranensis) ר' יוֹסֵף טְרָאנִי
ר' יוֹם — .ר' יוֹם טוֹב. (Tarphon, sc. Triphon)
טוֹב בַּר אַבְרָהָם R. Jom tof, filius Abraham.

רי"י

רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה *faciet voluntatem eorum qui timent eum.*

רמ״ד — רמ״ח — רמ״י

ראש מוֹר דְּרוֹר *R. Mose concionator.* ר׳ מֹשֶׁה דַּרְשָׁן est nom. libr. ר׳ מֹשֶׁה חָרִיף — .ר׳ מֹשֶׁה חַזָּן. ר׳ מֹשֶׁה יָפֶה — .ר׳ מָרְדְּכַי יָפֶה.

רמ״ך — רמ״ן — רמ״מ

ר׳ מֹשֶׁה נַקְדָּן. *R. Mose sacerdos.* ר׳ מֹשֶׁה כֹּהֵן *R. Moses punctator.* ר׳ מֹשֶׁה מֵינְץ-.ר׳ מֹשֶׁה נָתָן (*Moguntinus*).

רמ״ע — רמ״סל — רמ״פ

ר׳ מאיר *R. Menachem Asarjah.* ר׳ מְנַחֵם עֲזַרְיָה ר׳ מֵאִיר פָּאדוֹאָה *R. Meir opinabatur.* סבירא ליה *R. Mejer Patavinus.* .ר׳ מֹשֶׁה פְּרֵדוֹ.

רמ״ק — רמ״ת — ר״נ

ראֹשׁ, מֵעַיִם, תַּחְתִּיּוֹת *caput,* — .ר׳ מֹשֶׁה קִמְחִי *viscera, inferiora.* רַבֵּנוּ נִסִּים.-ר׳ נָתָן.-ר׳ נַחְמָנִי. רוּחַ נְבוּאָה *Spiritus Prophetiæ.* — .ר׳ נְחֶמְיָה רְפוּאוֹת נֶפֶשׁ *Salus animæ.*

רנ״בר

ר׳ נִסִּים בַּר רְאוּבֵן *Rabbi Nissim, Rubeni filius.*

ר״ס — רס״ג — ר״ע

רֵישׁ סִימָן *initium signi.* רב סופרא *Rab Sophra.* ר׳ סַעֲדְיָה גָאוֹן *R. noster Saädja.* רבנו סעדיה *R. Saädja Gaon.* ר׳ עֲקִיבָא. — רַע עַיִן *oculus invidus.* רבנו עובדיה *R. Obadias.* רב עמרם *Rab Omram.*

רע״א — רע״ב

ר׳ עֲקִיבָא. רֵישׁ עַמּוּד א׳ *initium primæ columnæ.* עוֹזֵר *R. Akiba Ozer.* ר׳ עובדיה ברטאנורא *Bartenora*

רע״ה — ר״פ — רפ״בי

רִבּוֹן — רִאשׁוֹן עָשָׂה הוא — רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. ראשׁ פֶּרֶק — ראשׁ פָּסוּק — הבא vel עולם הזה. ראשׁ פָּרָשָׁה — רַב פָּפָּא — רַב פְּנִינִים — ר׳ פֶּרֶץ. ר׳ פִּנְחָס בֶּן יָאִיר *R. Ploni,* i. e. *N. N.* ר׳ פְּלוֹנִי.

רפ״יב — רפ״כא — ר״ץ — רצ״חמ

ראשׁ פֶּרֶק כ״א initium cap. XII. ראשׁ פֶּרֶק י״ב initium capit. XXI. רֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא initium cap. I. רוֹמֵשׂ צוֹמֵחַ חַי מְדַבֵּר *reptile, vegitabile, vivens, rationale.* ר׳ צְבִי *R. Zebi.*

ר״ק

רוּחַ קְדוּשָּׁה *spiritus sanctificationis.* ראשׁ קְהִלָּה *præses congregationis.*

ר״ר — רר״כה

רִבּוּי רְבָבוֹת *decies decem millia.* רוּחַ רָעָה *spiritus malus.* רַק רַע כָּל־הַיּוֹם *semper malus.*

ר״ש — רש״א

רוּחַ שְׁטוּת *spiritus stultitiæ.* — .ר׳ שִׁמְעוֹן .ר׳ שמעיה — .ר׳ שְׁמוּאֵל — .ר׳ שְׁלֹמֹה — .ר׳ שָׁלוֹם .ר׳ שרידא *R. Sesath.* ר׳ ששת — .ר׳ שמשון רַבִּי — .ראשׁ שֶׁבֶט *magna lætitia.* רב שמחה .שְׁמוּאֵל אֱלִיעֶזֶר

רש״בא — רשב״אא — רש״בג — רש״בט

.רַבֵּנוּ שִׁמְשׁוֹן בַּר אַבְרָהָם -.ר׳ שְׁלֹמֹה בן אַדֶּרֶת .ר׳ שמעון בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר -.ר׳ שִׁמְעוֹן בַּר אֱלְעָזָר .ר׳ שמעון בַּרְבִּי טוֹבִיָּה — .ר׳ שמעון בֶּן גַּמְלִיאֵל

רש״בי — רש״בל — רש״בם

— .ר׳ שְׁלֹמֹה בן יִצְחָק — .ר׳ שמעון בן יוֹחָאִי ר׳ שְׁמוּאֵל בן מֵאִיר-.ר׳ שמעון בֶּן־לָקִישׁ *R. Samuel, filius Mejer.* ר׳ שלמה בן מֶלֶךְ *R. Salomo, filius Melech.*

רש״בן

ר׳ שמעון בן ננס *R. Simeon, filius Nanus.*

רש"בץ — רש"בע — רש"ג

.רַבֵּנוּ שלמה בַר צָדוֹק — .ר' שמעון בן צֶמַח
רַבּוֹן —.ר' שמואל בן צָדוֹק — .ר' שמעון בן צָדוֹק
רַב שְׁרִירָא גָאוֹן-.שמים בונה עוֹלָם *Raf Scherira Gaon.*

רש"דמ — רשה"סבה — רש"הק

ר' שמואל דע מאדינא *R. Samuel de Modena.*
רבי שלמה הספרדי בעל השירים *R. Salomon Hispanus auctor Canticorum.* Scribitur etiam sine Samech et addito in fine *Shin*, sic : רשה"בהש idemque notat. ר' שמואל הַקָּטָן-.ר' שמעון הַקָּדוֹשׁ *R. Samuel junior.*

רש"ט — רש"י

.ר' שלמה יַרְחִי ר' שֵׁם טוֹב *R. Schem Tof.*
רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל—.ר' שלמה יִצְחָק *caput tribuûm Israel.*

רש"ך — רש"כפ — רש"ל — רש"מ

ר' שלמה כֹּהֵן *R. Solomo Kohen.* ר' שלמה כֹּהֵן פיאפו *R. Salomo Kohen Piapas.* ר' שלמה לוּרְיָא *R. Salomo Luria.* רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם *voluntas Dei.* ר' שמואל מְדִינָה *R. Samuel Medina.* ר' שלמה מַלְכּוֹ *R. Salomo Malko.* —.מֵאִיר

רש"נ — רש"ע — רש"ף

.רבון שֶׁל עוֹלָם. רוּחַ שֶׁל נְבוּאָה *spiritus prophetiæ.*
ר' שמואל פלארענטין *R. Samuel Florentinus.*

רש"ק — ר"ת — רת"בה

רָאשֵׁי תֵיבוֹת. ר' שִׁמְשׁוֹן קינאן *R. Simson Kinan.*
principia dictionum. — .ר' תַּנְחוּמָא — .רַבֵּנוּ תָּם
ר' תַּנְחוּם בַּר הִיא *R. Tanchum, filius He.*

ש'

.שבועה - .שבת - .שנה - .שם - .שמים - .שַׁעַר
שֵׁדִים *dæmones.* .שֶׁנֶּאֱמַר — שורש *radix.* שורה
linea. שמועה *fama, sermo.*

ש"א

שׁוּם אִתְּתָא (Hebr. שֵׁם אִשָּׁה) *nomen mulieris.*
שַׁעַר אֶפְרָיִם est nom. libr. שְׁבוּעָה אַחַת *septima*
una. שׁוּם אָדָם *nomen hominis.* שפת אֱמֶת *os*
veritatem loquens. שַׁעֲרֵי אוֹרָה est nom. libr.

שַׁעַר א׳ *porta prima*, i. e. *caput primum*.
שמואל א׳ *liber primus Samuelis*. שְׁטַר אִירוּסִין
contractus sponsalium. שׁוֹכְנֵי אֵפֶר *mortui*. שְׁבִילֵי
אֱמוּנָה et שֻׁלְחָן אַרְבַּע sunt nom. libr. שלשה אֲרָצוֹת
Cap. VI tract. *Schebiith*. שואל אָדָם Cap. XXIII
tract. *Shabbath*. שמאי אוֹמֵר Cap. I tract. *Nidda*.
שנים אוֹחֲזִין Cap. I tract. *Baba mezia*. -. שֵׁם אֱלֹהִים

שא״ה — שאר״זל — שא״זל

שאר -. שָׁמַיִם אֶרֶץ הָרוּחַ -. שׁוֹמֵר אֲרָגֵי הַבְּרוּאִים
.שאמרו רבותינו זכרונם לברכה -. אבות הטומאות
שאמרו זכרם לברכה scil. *magistri nostri*, ut suprà.

שא״י — שא״יל — שא״ל

שְׁבוּעָה —. שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל —. שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ
אַחַת לָעוֹמֶר.

ש״ב

שבת —. שמואל ב׳ שְׁאֵר בְּשָׂרִי *cognatus meus*.
שבת בְּשַׁלַּח. שָׂפָה בְּרוּרָה est nom. libr. -. בְּרֵאשִׁית
שַׁעַר בִּינָה est nom. libr. —. שֶׁל בָּשָׂר

שב״ד

שבועת בֵּית דִּין —. שלוחי בֵּית דִּין.

שב"ימ — שב"נ — שב"עפ

שֶׁבַּיֵשׁ מפרְשִׁים *quia invenitur in nonnullis explicationibus* (?). שום בר נש. — שֶׁבְּעַל פֶּה.

שב"ת — ש"ג

שֶׁל גוים - .שינה בְּשַׁבָּת תַּעֲנוּג - .שְׂכָרוֹ בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן *Gentium*, i. e. *Christianorum.* שִׁלְטֵי גִבּוֹרִים, שָׁרְשׁוֹת גַּבְלוּת — ,שַׁעֲרֵי גְבוּרָה sunt titul. libr.

ש"ד

שַׁפִּיר דָּמֵי — .שפיכות דָּמִים — .שׁוֹרֶשׁ דָּבָר *pulchrum, bonum, rectum videtur.* - שפתי דַעַת, שערי דִּמְעָה — , שמות דְּבָרִים — ,שערי דוּרָא sunt titul. libr. שם דָּבָר *nomen substantivum.* שבועה דְּאוֹרַיְתָא *juramentum legalis.*

שד"י — ש"ה

שַׁעַר et שַׁלְשֶׁלֶת הַקַּבָּלָה - .שׁוֹמֵר דִירַת יִשְׂרָאֵל .שיר הַמַּעֲלוֹת — .שיר הַיּוֹם sunt titul. libr. הַחַיִּים .שבת הַגָּדוֹל. שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ *Schem Hamphorasch.* ,שער הַשָּׁמַיִם — ,שֻׁלְחָן הַפָּנִים — .שלמה הַמֶּלֶךְ שֶׁקֶל — .שיר הַשִּׁירִים sunt titul. libr. שִׁלּוּחַ הַקֵּץ שער הָרָזִים - ,שער הַשָּׁמַיִם - ,הַקּוֹדֶשׁ sunt nom. libr.

שלוח הַקֵן שיר הַיִחוּד *Canticum de unitate Dei.* Cap. XII tract. *Chullin.* שתי הַלֶּחֶם Cap. XI tract. *Menachoth.* שַׁבָּת היום *Sabbathum est hodie.* שׁוֹמֵעַ הַדִּין.

שה״ד — שה״י — שהי״לל — שה״יל

שבת שבועות הַדַּיָּנִים *juramentum judicum.* שהיה לו לוֹמַר. שַׁעַר הַיִּרְאָה est nom. libr. ‎-הַיּוֹם. שבת היום לַאֲדֹנָי.

שה״ע — שה״פ — שה״עה — שה״ש

שלמה הַמֶּלֶךְ‎-. שבועות הַפִּקָּדוֹן‎-. שְׁבוּעוֹת הָעֵדוּת. שער הַשָּׁמַיִם —. שיר הַשִּׁירִים —. עָלָיו הַשָּׁלוֹם.

ש״ו

שְׁתִי וָעֵרֶב *stamen et subtegmen* (i. e. Crux). שָׁרִיר וְקַיָּם *firmum et ratum.* — שמים וארץ. שלוחין ושותפין *nuncii et socii.* שאלה ופקדון *petitio et depositum.* שמטה ויובל *remissio et annus jubilæus.* שאלות ותשובות.

שו״ב — שוב״בים — שו״בד

שְׁמוֹת וָאֵרָא בֹּא בְּשַׁלַּח יִתְרוֹ —. שׁוֹחֵט וּבוֹדֵק. שְׁחִיטָה וּבְדִיקָה *mactatio et lustratio pecoris.* —. מִשְׁפָּטִים

שו"ז — שו"מ — שו"ן — שו"ש

שפּיר וירמש מענץ *Spira, Wormatium, Moguntium.* — שִׁירִים וּזְמִירוֹת. שָׂשׂוֹן - שֶׁמֶשׁ וְנֶאֱמָן. וְשִׂמְחָה.

שו"ת — ש"ז — שז"ל

שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת *interrogationes et responsiones.* שַׁבָּת זָכוֹר *insigne Sabbathum.* — שִׁכְבַת זֶרַע. שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה — שְׁטָר זָכָר. — שִׁכְבַת זָכָר.

שז"סה — ש"ח

שִׂנְאַת חִנָּם — שָׁנָה חֲדָשָׁה. — שֶׁזֶּה סוֹד הַפָּסוּק *odium immeritum.* שׁוֹמֵר חִנָּם. — שְׁנוֹת חַיִּים *anni sani.* שַׁבַּת חֲנֻכָּה. - שְׁטַר חוֹב. - שבת חֲזוֹן *Sabbathum Chazon;* in quo legitur primum caput Jesaiæ. שְׁטַר חֲלִיצָה *litteræ juris affinitatis.* שְׁטַר חָמוּר *chirographum durum.* שִׁנְאַת — שָׁמַיִם חֲדָשִׁים. חֲכָמִים.

שח"ה — שח"ע

שֶׁחֲטָאנוּ עָלֶיהָ — שבת חוֹל הַמּוֹעֵד sunt ultima verba precationis cujusdam.

שח"ז

שְׁטַר חֲצִי זָכָר.

ש"ט — שט"ח

שנים טובים. est nom. libr. שוחד טוב - .שם טוב

טמא. Cf. Buxt. Lex. in שחיק טמיא *contusus ossibus*.

שלחן טהור - ,שמן טוב - ,שוחד טוב - .שכל טוב sunt nom. libr. שטר חליצה *obligatio extractionis* (calcei).

שט"חז

שטר חלק זכר *chirographum portionis filii.* שטר חוב זה *obligatio hujus debiti.*

ש"י

,שתי ידות — ,שפתי ישנים — ,שארית יוסף שער יהודה — ,שבטי יה — ,שבטי ישראל sunt titul libr. של יד *manûs.* שומר ישראל *custos Israelis* שבעת ימים Cap. I tract. *Joma.* שבט יהודה , - שיח יצחק , - שרש ישי sunt nom. libr. שם ישר *nomen rectum.* שמע ישראל *audi Israel.* שיחיה *qui vivat,* שיהא *quod sit, quod erit.* — .שם יתברך

שי"בה — שי"ל — שיל"נע

שיש לנו *quod pertinet ad nos.* — .שתיקה יפה בשעת התפלה .שם , יפת , למך , נוח , עבר

שי״לת — שי״ם

.שם יְהוָה מְבוֹרָךְ — .שׁוּתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד

שי״נ — שי״ת

.שְׁיָאִיר נֵרָם — .שָׁלוֹם יִהְיֶה נֶגְדוֹ — .שֶׁיִּחְיֶה נֶצַח
שְׁאֵלוֹת יע״בץ *responsa juris Jacobi filius Zevi.*
.שם יִתְעַלֶּה — .שם יהוה נקרא

ש״כ — שכ״ג

שִׁפְתֵי כֹהֵן est nom. libr. שְׁטַר כְּתוּבָּה *litteræ matrimoniales.* שפחה כנענית — .שלמה כֹּהֵן *Ancilla Cananæa.* שְׁאַר כְּנֶסֶת גְּדוֹלָה *reliquiæ virorum synagogæ magnæ.*

שכ״ה — שכ״כ — שכ״ל

.שֶׁכֵּן לָמַד - .שֶׁכֵּן כָּתַב *quod itá convenit.* שֶׁכֵּן הִסְכִּים

שכ״מ — שכ״פ

שבת כַּלָּה מַלְכְּתָא *Sabbathum, sponsa regia.*
שובר כְּתַב מוּחְתָּם *frangens epistolam obsignatam.*
.שכן פָּסְקוּ *quia itá demonstratum est.* שכן מְפוֹרָשׁ

ש״ל

שלמה לוּרְיָא — .שֵׁיךְ לְעֵיל — .שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ
שְׁבִילֵי לֶקֶט *Laus Deo.* שבח לָאֵל *Salomo Loria.*

est nom. libr. שלום לְךָ *pax tibi.* שְׁנֵי לוחות et שִׁבְרֵי לוחות sunt nom. libr. שחל להיות *quod contigit fieri.*

של"ה — של"יט

שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית est nom. libr. שֶׁיִּחְיֶה לְאוֹרֶךְ יָמִים טוֹבִים.

שלי"טא — של"ש

שָׁלוֹם לְךָ שָׁלוֹם.-שֶׁיִּחְיֶה לְאוֹרֶךְ יָמִים טוֹבִים אָמֵן.

ש"ם

שמע מִנָּהּ vel שמע מינא *audi ex eo* (indè scias). שם מְפוֹרָשׁ *nomen expositum.* שַׁעֲרֵי מוּסָר est nom. libr. שֻׁלְחַן מְלָכִים. — שכיב מְרַע *decumbens ex morbo.* שני מגינים est nom. libr. שָׁלִיחַ מְיוּחָד *proprius, destinatus nuntius.* שֵׁבֶט.-שְׁמַע מוּסָר שׁוֹמֵר מוּסָר est nom. libr. שְׁטַר מְכִירָה. — שָׁלוּחַ מִצְוָה. שְׁתֵּי מִדּוֹת שְׁלשָׁה מִינִים Cap. VI tract. *Nazir.* שְׁתֵּי מִדּוֹת Cap. IX tract. *Menachoth.* שֵׁשׁ מַעֲלוֹת Cap. I tract. *Mikwaoth.* שיר מזמור של *Cantici.* שמע מהם *fama ex illis est*; (ità receptum est).

שמ"ע

שַׁדַּי.-שְׁדַּי מֶלֶךְ עֶלְיוֹן — שַׁחֲרִית מִנְחָה עַרְבִית

שְׁמַיִם מַלְכוּת עוֹל.-שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם.-מֶלֶךְ עוֹלָם
jugum regni cœlorum.

שמ״ר — שמ״ות — שמ״תי

שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם nom. libr. שְׁמוֹת רַבָּא
duæ partes Scripturæ, et una pars Targum.
שמתרגם יונתן *ut interpretatur Jonathan.*

שמ״ש — ש״נ

שהוא נֶאֱמָן .quod est id quod dixit *quod est id quod dixit.* שמה שאמר
שני נְזִירִים.-שליח נֶאֱמָן.-שְׂא נָא.-שֶׁיָּאִיר נֵרָם
Cap. VIII tract. *Nazir.* שנאמר.-שנתן.-שנראה.

שנ״ב — שנ״ל

שהכל־נִהְיָה בִּדְבָרוֹ *cujus verbo omnia existunt.*
שנאמר.-שנכתב לְקַמָּן.-שעשה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ
שנראה לִי — .לְעֵיל.

ש״ס — שס״מ

שִׁשָּׁה סְדָרִים *sex ordines,* (sex partes operis Talmudici). His verbis totum Talmud appellant.
ששה סִדְרֵי מִשְׁנָה — .שְׁלֹשָׁה סְפָרִים.

ש״ע

שְׁמִינִי עֲצֶרֶת *octavus dies interdicti* (laboris).

שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה est nom. libr. שֻׁלְחָן עָרוּךְ - .שֶׁל עוֹלָם שׁנים עֵדִים *duo testes.* שׁוֹשַׁנַּת עֲמָקִים nom. libr.

שע״ה — ש״עהז״ל

שָׁחוֹר עַל הַלָּבָן זֵכֶר לְחֻרְבָּן-. שלמה עָלָיו הַשָּׁלוֹם. *nigrum super albo;* memoriale est desolationis sc. Templi et urbis. Cf. Buxtorf. abbreviat.

שע״מ — שע״פ

שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת *tredecim proprietates seu virtutes.* שעיין פָּעַל *quia media littera radicalis.*

ש״פ — שפ״ז

שָׁוֶה פְּרוּטָה *pretium æquum pecuniæ*, vel *valet obolo.* שושן פּוּרִים *Sousan Purim;* (nomen festi). של פֶּסַח *Paschalia.* שְׁטַר פִּטּוּרִין *epistola repudii.* שְׁטַר פִּטּוּר זֶה *litteræ hujus repudii.* — .שַׁבַּת פָּרָשַׁת זכר

שפ״ם — שפ״פ — שפ״ש

שם פועל מלה *nomen, verbum, particula;* tres orationis partes apud Hebr. .שבת פָּרָשַׁת פָּרָה .שבת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים

ש"ץ

שֵׁם צְבָאוֹת. — שְׁטַר צַוָּאָה *litteræ* sive *mandatum de ultimâ voluntate.* שְׁלִיחַ צִבּוּר *legatus, minister synagogæ.* שֶׁל צַדִּיקִים *justorum.* שַׁעֲרֵי צֶדֶק et שַׁעֲרֵי צִיּוֹן sunt nom. libr. שַׁבְּתַאי צְבִי *Sabbathai Zevi.* שִׂפְתֵי צֶדֶק est nom. libr.

שצמח"נכל — ש"ק

שבתאי צדק מאדים חמא נוגה כוכב לבנה *Saturnus, Jupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna.* Nom. septem planetarum. שַׁבַּת קוֹדֶשׁ. שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים. — שַׁלְשֶׁלֶת הַקַּבָּלָה est nom. libr.

ש"ר

שֶׁל רֹאשׁ *capitis.* שְׁמוֹת רַבָּא *Glossa magna in Exodum.* שֵׁם רַע. — שָׁלוֹם רַב. — שִׁיר רַבָּא est nom. libr. שֵׁם רְשָׁעִים.

שר"י — שר"ן

שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב. - שִׂפְתֵי רְנָנוֹת est nom. libr.

ש"ש

שְׁנֵי שָׁרָשִׁים *duæ radices.* שׁוֹמֵר שָׂכָר. - שֵׁם שֶׁל *nomen illius.* שְׁמוּאֵל שׁוּלָּם *Samuel Shullam.*

שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים Cap. XIV tract. *Shabbath.* שבועות שָׁוְא *juramenta falsa.* שבת שַׁבָּתוֹן *Sabbathum perfectum.* שבת שִׁירָה Sabbathum in quo legitur Exod. XV. שָׁלוֹם שׁוֹר .— שְׁלשָׁה שֶׁאָכְלוּ Cap. VII tr. *Berachoth.* שְׁנֵי שְׂעִירִים Cap. VI tract. *Ioma.* שׁוֹר שֶׁנָּגַח Cap. IV tract. *Baba kama.* שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם Cap. I tract. *Shebuoth.* שאלת שלום *salutatio.*

ששּ"ס — שש"פ

שַׁבָּת שֶׁל פֶּסַח.— שַׁבָּת שֶׁל סֻכּוֹת.

ש"ת

שׁוֹמֵעַ תפלה. שְׁלָמָא תִּנְיָנָא *Salus secunda.* שְׁמָא תֹּאמַר vel שֶׁמָּא תֵּימָא *fortè dices, objicies.* שעת תפלה.— שַׁבַּת תְּשׁוּבָה. — שִׂמְחַת תּוֹרָה. שִׁמּוּשׁ תְּהִלִּים et שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה sunt titul. libr. שַׁלְמֵי תוֹדָה.- שאלה תשובה *petitio et responsio.* שאלות תשובות *quæstiones et responsa.* שתחיה *quæ vivat.*

ת׳

תענית. - תקופה. - תורה. - תרגום *paraphrasis Chaldaica.* תלמיד. - תשובה. - תרומה. - תשובות. תְּחִיָּה *revivificatio, resurrectio.*

ת״א — תא״ו

תרגום אָחֵר *Targum aliud.* תורה אור *Lex est lux.* תרגום אוּנְקְלוֹס. — תולדות אַהֲרֹן est nom libr. תַּעֲנִית אֶסְתֵּר. — תורת אֱלֹהִים. — תּוֹרַת אֱמֶת, תּוֹלְדוֹת אָדָם. תּוֹרַת אָדָם, - תּוֹרַת אָשָׁם sunt nom. libr. תַּנְיָא אִידָךְ *traditio alia.* תַּנְחוּמוֹת אֵל et תולדות אָדָם וְחַוָּה est nom. libr.

תא״ל — תא״ם — תא״ש

תְּשׁוּבַת - . תְּהִלִּים אִיּוֹב מִשְׁלֵי - . תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב אֱמוּנַת שְׁמוּאֵל est nom. libr.

ת״ב — תב״א — תבכ״כבנ

תַּלְמוּד בַּבְלִי *Talmud Babyloniæ.* - . תִּשְׁעָה בְּאָב תְּרוּמַת בַּיִת et תְּשׁוּבַת בְּנֵי אַהֲרֹן sunt nom. libr. תְּפִלָּה בְּלֹא כַוָּנָה כְּגוּף בְּלֹא נְשָׁמָה *precatio sine attentione est sicut corpus sine animâ.*

ת״ג — ת״ד — תד״א

תְּקִיעָה גְדוֹלָה. תְּנוּעָה גְדוֹלָה *vocalis longa.* תַּקִּיף גָּדוֹל — . תַּנָּאִים גְּדוֹלִים — . תַּלְמוּד גָּדוֹל *vir valdè magnus.* תֹּמֶר דְּבוֹרָה est nom. libr. תְּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ — . תִּקּוּן דְּרָכִים — . תפלת דָּוִד *traditio Scholæ Eliæ.*

תד״ש — ת״ה

תְּקוּמַת - . תְּחִיַּת הַמֵּתִים - . תְּחִלַּת דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל, תורת הַבַּיִת - . תפלת הַדֶּרֶךְ - . תְּפִלַּת הַשַּׁחַר - . הַמֵּתִים, תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן - , תורת הַכֹּהֲנִים - , תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן תְּקוּפַת הַשָּׁנָה — , תבנית הֵיכָל — , תורת הָאָדָם sunt titul. libr. תורת הָעוֹלָה *Lex holocausti.* תְּקוּנֵי הַזֹּהַר. — תקון העולם *Fabrica vel ornamentum mundi.*

תה״ב — תה״ד

תְּחִלַּת הַבֹּקֶר. תַּלְמוּד הַבַּבְלִי *Talmud Babyloniæ.* תְּפִלּוֹת הַדֶּרֶךְ. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן est nom. libr.

תה״ז — תה״ח — תה״י

תְּחִלַּת הַזְּמַן. — תורת הַחַטָּאת est nom. libr. תִּקּוּן הַיּוֹם.

תה"ח — תה"ל — תה"מ

תַּקָּנוֹת הַמְּדִינָה — . תְּהִלָּה לָאֵל — . תְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ
constitutiones regni. תקנות הַמֶּלֶךְ *constitutiones regis.* תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ est nom. libr.

תה"ק — תה"רי

.תורת הַקְּנָאוֹת - .תפלת הַקָּהָל - .תורה הַקְּדוֹשָׁה
תַּלְמִיד תקנות הקהלה *decreta congregationis.* הָרַב רַבִּי יוֹנָה.

תה"ש — ת"ו

תְּחִלַּת הַשָּׁנָה . ו' - תחלת *principium sex,* nempè horæ sextæ. תמידין ומוספין . — תוספות *appendix.* תוב *adhùc, rursùm, ampliùs.*

תו"א — תו"בב — תו"בך

תולעת ולא איש *vermis et non homo.* תִּבָּנֶה וְתִתְכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ *ædificetur* (sc. Jerusalem) *et erigatur citò in diebus nostris.* .תפלה וברכת כהנים

תו"מ — תו"ש לב"ע

תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא תֵּכֶף וּמִיַּד *statim.* עוֹלָם *absolutum et perfectum est : laus sit Deo mundi creatori.*

ת״ז — תז״ח

תקוני-, תקוני זבח-, תפוחי זהב-, תקוני זוהר זהר חדש sunt nom. libr.

ת״ח

תלמיד חכם *sapiens philosophus.* תא חזי *veni, vide.* תוצאות חיים. תקון חלופים *institutiones cambii.* est nom. libr. תענית חלום *jejunium somnii causâ.* תולדות חטאת, — תורת חיים sunt nom. libr. תקון חצות — , תקנות חכמים — , תענית חסידים תורת חסד — , תחנות חדשות — , תחלת חכמה sunt nom. libr.

תח״ה — תח״י

תחית המתים *resurrectio mortuorum.* תחת חתימת ידי *sub inscriptione meâ.*

תח״ל

תקון חצות לילה *constitutio precum, quæ in mediâ nocte fiunt.*

ת״י

תקוני ישנים-. תרגום יונתן-. תרגום ירושלמי. תלמוד ירושלמי sunt nom. libr. et תמת ישרים תולדות ישו. תענית יחיד *jejunium unius hominis.*,

תּוֹלַעַת יַעֲקֹב - ,תולדות יַעֲקֹב - ,תולדות יִצְחָק, תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל — ,תְּפִלּוֹת יְשָׁרִים sunt nom. libr.
תיימא *geminum;* freqens hoc in *Rabboth* ibi, ubi in contextu est repetitio ejusdem dictionis.

ת״א — ת״בע

תרגום — .תְּפִישַׂת בְּנֵי אָדָם — .תּוֹסְפוֹת יַד אָדָם .יוֹנָתָן בֶּן עוּזִּיאֵל

ת״בתא — ת״ט

תִּשְׁבִּי יָבֹא וְיַגִּיד בְּפִיו תֵּירוּץ אֲמִתִּי *Tishbi veniet, et indicabit ore suo solutionem veram.* תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב est nom. libr.

ת״כק — ת״קו

תִּקּוּן יוֹם כִּפּוּר קָטָן *constitutio diei minoris expiationis.* תִּשְׁבִּי יְתָרֵץ קֻשְׁיוֹת וּבְעָיוֹת *Thishbi solvet objectiones et quæstiones.*

ת״ר — ת״כ

תורת — .תַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי — .תרגום יְרוּשַׁלְמִי .תּוֹסְפוֹת כְּתוּבָּה - .תְּקִיעַת כַּף est nom. libr. כֹּהֲנִים .תשלומי כפל — .תורה כתובה

ת"ל

תפלה לְמֹשֶׁה - .תַּלְמוּד לוֹמַר *initium Psalmi XC.* תהלה לְאֵל *Laus Deo.* תְּרֵי לִישָּׁנִין *duæ significationes.* תִּרְצֶה לֵידַע *volueris scire.* תִּרְצֶה לַחֲשׁוֹב *volueris supputare.* תִּחְיֶה לָנֶצַח *vives in æternum.* תַּאֲוָה לָעֵינַיִם *delicium oculorum.* .תמצי לומר .תלמיד לשון — .תפוק ליה vel לך

תל"ד — תל"הר

.תִּקּוּן לֵיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא — .תהלה לְדָוִד

תל"ח — תל"י — תל"ע

.תהלה לַיהוָה - .תִּרְצֶה לַחֲשׁוֹב - .תהלה לְאֵל חַי .תהלה לאל עולם

תל"ר — תל"ש

תקון — .תִּקּוּן לֵיל שַׁבָּת — .תְּשׁוּבוֹת לֶחֶם רַב לֵיל שְׁבוּעוֹת sunt nom. libr.

ת"מ

תפלת מַעֲרִב - .תְּפִלַּת מִנְחָה - .תְּבוֹרַךְ מִנָּשִׁים .תורת מָשִׁיחַ — .תורת משה — .תפלת מוּסָף תַּקָּנוֹת מְלָכִים *decreta regum.* — .תְּחִיַּת מֵתִים תּוֹכַחַת מוּסָר et תּוֹכַחַת מַתְעֶה *statim.* תֶּכֶף מִיָּד

sunt nom. libr. תִּקּוּן מַלְקוּת *constitutio flagellationis*.

תמ"א — תמ"ב

תְּשׁוּבוֹת מִשְׁאֶרֶת בִּנְיָמִין.-תּוֹרַת מֹשֶׁה אֱמֶת est nom. libr.

תמ"ג — תמ"ד

הָאוֹמִים - תַּעֲנִית in Calendario. מִצְוָה גְדוֹלָה מֹאזְנַיִם דְּלִי *gemelli, libra, aquarius*.

תמ"ה — תמ"הג

תִּקּוּן nom. libri precatorii. תפלה מכל־השנה מְדוֹרַת הַנֶּפֶשׁ.

תמ"כ — תמכע"וכי

תְּהֵא מִיתָתוֹ כַּפָּרָה עָלָיו — . תְּהֵא מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תמ"ש — ת"ן

תַּעֲנוּג נֶפֶשׁ.-תּוֹלְדוֹת נֹחַ.-תִּקּוּן מוֹצָאֵי שַׁבָּת.

תנב"עא — תנ"ה

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי — . תְּהִי נַפְשׁוֹ בְּגַן עֵדֶן אָמֵן *doctrina* seu *traditio etiam talis est*.

תנ"ו

תחי נפשי ותהללך.

תנ״ך — תנצ״בה — תנ״ש

תְּהִי נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר.-תּוֹרָה נְבִיאִים כְּתוּבִים
est nom. libr. תְּשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה — . הַחַיִּים

ת״ס — תס״ת

est nom. libr. תקון סוֹחֲרִים — . תִּקּוּן סוֹפְרִים
תִּקּוּן סֵפֶר תּוֹרָה.

ת״ע

XII proph. min. תְּרֵי עָשָׂר — . תורת עֵדוּת
est nom. libr. תְּפִלַּת תורת עוֹלָה — . תְּפִלַּת עַרְבִית
sunt nom. libr. תקון עַרְבִית et תִּקּוּן עוֹלָם -. עַבְדְּךָ

תע״ב — ת״צ — תצ״ם .

jejunium com- תַּעֲנִית צִבּוּר -. תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה
mune. תְּפִלִּין צִיצִית מְזוּזָה — . תַּעֲנִית צַדִּיקִים.

ת״ק

— . תְּקִיעָה קְטַנָּה *vocalis brevis.* תְּנוּעָה קְטַנָּה
תַּקָּנוֹת -. תְּפִלָּה קְצָרָה *doctor primus.* תַּנָּא קַמָּא
תקון et תִּקּוּן קְרִיאָה *constitutiones urbis.* קְהִלָּה
תקנות קברנים. sunt nom. libr. קָרָאִים

תק״כ

תְּקִיפַת כַּפּוֹ stipulatâ manu promittere aliquid.
תְּקִיעַת כַּף idem.

תק"ש

תִּקּוּן קְרִיאַת שְׁמַע *constitutio circa lect.* Audi.

תק"ת — ת"ר — תר"ג

— .תְּהוֹם רַבָּא — .תְּנוּ רַבָּנָן — .תְּקוּפַת תַּמּוּז .תַּקָּנוֹת רַבֵּנוּ גֵּרְשׁוֹם

תר"ו — תר"ח

.תְּפִלַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ — .תְּפַח רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ

תר"י — תי"ח

תקיעה תרועה תקיעה — .תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה *clangor, buccinatio, clangor;* sunt toni buccinæ varii. .תפל' שמונה עשרה

ת"ש

.תְּפִלַּת שַׁחֲרִית-.תַּרְגּוּם שֵׁנִי *veni, audi.* תָּא שְׁמַע תִּקּוּן שַׁבָּת est nom. libr. תְּנֵינָן שָׁם *discimus ibi.* תּוֹרַת שְׁלָמִים *Lex sacrificiorum eucharisticorum.* תַּלְמִיד שְׁמוּאֵל — .תִּקּוּן שׁוֹבָבִים — .תִּקּוּן שְׁטָרוֹת תשובה שאלה-.תַּלְמִיד שִׁמְעוֹן בַּר צָדוֹק-.בַּר צָדוֹק vel in plur. .תשוב' שאל'

תש"בכ

תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב *Lex scripta.*

תשב"עפ

תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה *Lex oretenùs tradita.*

תש"בץ — תש"בר — תשו"בה

— .תִּקּוּנֵי שֶׁל בֵּית רַבָּן — .תְּשׁוּבוֹת בַּר צֶמַח תַּעֲנִית שַׂק וָאֵפֶר בְּכִי הֶסְפֵּד.

תש"מ

תִּקּוּן שלש משמרות *constitutio de tribus vigiliis noctis.*

תש"רת

תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּרוּעָה, תְּקִיעָה sonus *æqualis, fractus, mixtus, æqualis.* תְּפִלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם *Tephillim nostri Rabbini Tham.*

תש"ת

תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּקִיעָה *sonus æqualis, fractus, æqualis.*

תת"ת

תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה *sonus æqualis, mixtus, æqualis.*

ת"ת

תַּלְמִיד תּוֹרָה. תַּלְמוּד תּוֹרָה *studium Legis.* תְּהִלֵּי תְהִלִּים liber Psalmorum. תִּפְאֶרֶת *decus.*

תְּרוּמָה תְּצַוֶּה sunt nomina duarum lectionum ex publicè legendis per annum. תִּקּוּנֵי תְּשׁוּבָה.

תת״כך

תַּלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוּלָּם.

תתל״בעא

תְּהִלָּה תִּנָּתֵן לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָמִים אָמֵן.

SPICILEGIUM

ABBREVIATURARUM.

א"א

אי אפשר *non est possibile.* אבא ואימא *pater et mater.* אבי אסף *Pater meus collegit.*

אוא"דאח

אלו ואלו דברי אלהים חיים *hæc et illa sunt verba Dei viventis*; adhibent de dictis et sententiis, quæ sibi invicem adversari videntur.

אות' שמו'

אוֹתִיוֹת שִׁמּוּשִׁיוֹת *literæ serviles.*

אות' שרש' — אמ"ה

אוֹתִיוֹת שָׁרְשִׁיוֹת *literæ radicales.* אדוני מלך העולם.

ב

ב"א — בא"י

בִּנְיָן אָב *locutio generalis.* בַּעַל אוֹב *Pytho.* בארץ ישראל.

בא"אמו"רהר'

בֶּן אֲדֹנִי אָבִי מֹרִי וְרַבִּי הָרַב *filius domini patris, doctoris et præceptoris mei, Rabbi.*

בב״ח — בב״ר אז״ל

בַּעַל בְּחִירָה *qui liberum arbitrium habet.* בִּבְרֵאשִׁית רַבָּא אָמְרוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה *in libro Bereschit rabba dicunt* (magistri) *faustæ memoriæ.*

בד״גז — בד״הח

בְּדֶרֶךְ גִּזּוּם *ad modum ironiæ.* בְּדִיקַת הֶחָמֵץ *inquisitio fermenti.*

בד״לד — בד״נ

בֵּין דִּין לְדִין *inter unam et alteram sententiam.* בֵּין דָּם לְדָם *inter sanguinem et sanguinem.* בֵּין דַּף לְדַף *inter folium et folium.* בְּדֶרֶךְ נְבוּאָה *ad modum prophetiæ.*

בה״ז — בה״כ

בִּנְיָן הַכָּבֵד *conjugatio gravis*, — בִּרְכַּת הַזֶּבַח. *sc. puncto.* בית הכנסת *Synagoga.*

בה״נ — בה״ל

בִּנְיָן הַנּוֹסָף *conjugatio aucta.* בִּרְכַּת הַלְוִיִּים *benedictio Levitarum.* בִּרְכַּת הַלֶּחֶם *benedictio panis.*

בה״פ — ב״ז — בכד״וד

בִּרְכַּת הַפֵּירוֹת *benedictio fructuum.* בת זוג; בֵּין כָּל־דַּף וְדַף.

בל"ע

בִלְתִּי עַצְמִיִּים *non essentiales.*

במ"קמ — בת"קח

בְּמָאי קָא מַפְלִיגִין *propter quid dissentiunt.* בתקנות חכמים *secundum instituta sapientum.*

בה"ר — בה"יש — ב"ן

בֶּן נֵצֶר — .ברוך הוא יתברך שמו — .בן הרב.

בס"פי — בעה"נת

בִּסְבַר פָּנִים יָפוֹת *cum aspectu vultûs pulchri,* i. e. *hilariter.* בַּעֲלֵי הַנִּתּוּחַ *anatomici.*

בע"הת — ב"פ

בַּעַל פָּסוּק. *expositio superLegem.* בִּיאוּר עַל הַתּוֹרָה *expeditus in textu biblico.*

בפ"גח"זד"ל — בפ"בב"מ

בְּפֶרֶק ג' חֵלֶק ד' זֶה לְשׁוֹנָם *in Cap. III parte VII hic est eorum sermo.* בְּפֶרֶק בַּתְרָא בָבָא מְצִיעָא *in Cap. poster. in tract. Baba Meziah.*

בפ"ק ב"ק — בפש' ש"ע

בְּפֶרֶק קַמָּא בָבָא קַמָּא *in capite primo tr. Baba Kama.* כִּפְשׁוּטוֹ שֶׁל עִנְיָן *juxta simplicem sensum.*

בס״הד — בר״הד

בְּסוֹף הַדַּף *in fine paginæ.* בְּרֹאשׁ הַדַּף *in capite paginæ.*

בר״שכ — ב״ש

בִּרְשׁוּת כְּבוֹדְךָ *cum licentiâ reverentiæ tuæ.* בנין שְׁנַיִם *numerus dualis.*

ג

גב״ב — גח״ל

גֵּר בֶּן בְּרִית *proselytus confœderatus.* גֵּט חֲלִיצָה *libellus extractionis* (calcei).

ג״כ בב״ר — גשמ׳ מור׳

גַּם־כֵּן בִּבְרֵאשִׁית רַבָּא *etiam in libro Bereshith Rabba.* גְּשָׁמִים מוּרְכָּבִים *corpora composita, mixta, concreta.*

ד

דב״ט — דבל״הג

דְּבָרִים בְּטֵלִים *verba otiosa, inania.* דְּבָרִים בִּלְתִּי הֲגוּנִים *verba inhonesta.*

דה״פל — דה״ק

דֶּרֶךְ הַפֶּלֶא *ad modum miraculi.* דֶּרֶךְ הַפְלָגָה *hyperbolicè.* דֶּרֶךְ הַקְּדוּשָׁה.

דה״ש

דֶּרֶךְ הַשָּׁלוֹם *pacificè.*

דבק״לפ

דומין בְּקְלַסְתּוֹר פָּנִים *qui similes sunt formâ vultûs.*

דה״מ — דהשא׳

דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ *viâ licitâ.* דֶּרֶךְ הַמִּישׁוֹר *viâ licitâ.* דֶּרֶךְ הַמָּשָׁל *proverbialiter.* דֶּרֶךְ הַשְּׁאֵלָה *metaphoricè.*

די׳ — ד״כ

דיהוה *Dei* (in Genitiv.) דֶּרֶךְ כָּבוֹד *honoris causâ.*

דע״יר — ד״ק — רש״ח

דִּין עִירוֹנִית *jus civitatis.* דֶּרֶךְ קְצָרָה *compendiosè.* דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חִיּוּב *res quæ non est* vel *fit ex debito.*

דש״בק

דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ קִיּוּם *res in quâ non est stabilitas.*

ה

הא״הל — הב״ה — ההו״הנ

הקדוש ברוך הוא — .המלה אשר הונחה להורות. הַהֹוֶה וְהַנִּפְסָד *existens et corruptibile.*

ההו׳ וההע׳ — הי״ן

הַהֲוָיָה וְהַהֶעְדֵּר *existentia et privatio.* הלכות יַיִן נֶסֶךְ *constitutiones de vino libaminis.*

הלו״הב — הל״כמ

הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ הֲלָכָה וַהֲבָאָה *itio et reductio.* *decisio est secundum ipsum.*

הל״שש — ה׳ השאל׳

ה״א הַכֹּל לְשֵׁם שָׁמַיִם *omnia propter Deum.* השאלה *littera* ה *interrogationis.*

המ״א — המ״הק

הלכות מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת *constitutiones de esculentis prohibitis.* הלכות מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת *constitutiones de sacrificiis.*

המ״ע — המשפ׳ ההכר׳

הלכות מַתְּנוֹת עֲנִיִּים *constitutiones de donis pauperum.* הַמִּשְׁפָּטִים הַהֶכְרֵחִיִּים *propositiones necessariæ*

המש׳ המתה׳ — המש׳ המתנ׳

הַמִּשְׁפָּטִים הַמִּתְהַפְּכִים *propositiones contrariæ.* הַמִּשְׁפָּטִים הַמִּתְנַגְּדִים *propositiones oppositæ.*

המש׳ הנמנ׳ — המ״שס

הַמִּשְׁפָּטִים הַנִּמְנָעִים *propositiones impossibiles.* הַמִּשְׁפָּטִים סוֹתְרִים *propositiones contradictoriæ.*

הס״המ

הַסְכָּמַת הַמְּפָרְשִׁים *consensus interpretum.*

הס״הר

הַסְכָּמַת הָרַבָּנִים *consensus Rabbinorum.*

הצל״נץ — הק״דח — הק״דש

הַהַצְלָחָה נִצְחִית *felicitas æterna.* הַקְדָמָה חִיוּבִית *propositio affirmativa.* הַקְדָמָה שׁוֹלֶלֶת *propositio negativa.*

הק״פ — הרב״תבר

הלכות קָרְבַּן פֶּסַח *constitutiones de oblatione Paschatos.* הִרְבִּיץ תּוֹרָה בָּרַבִּים *docuit legem publicè.*

הרחו הל׳ — הש״גא

הַרְחָבַת הַלָּשׁוֹן *amplificatio sermonis.* הַשְׁגָּחָה אֱלֹהִית *Providentia divina.*

הש״גכ — הש״גפ

הַשְׁגָּחָה כְּלָלִית *Providentia generalis.* הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית *Providentia specialis.*

הש״יל

הַשֵּׁם יִפְקָדְךָ לְשָׁלוֹם *dominus visitet te ad pacem.* הַשֵּׁם יִתֵּן לְךָ *dominus det tibi.*

ו

וגח״זל — וה״דל

וְגַם חַרְבוֹנָה זָכוּר לַטּוֹב *et etiam Charbona faustæ memoriæ.* וְהַדּוֹמִין לָהֶם *et his similia.*

ז

זמ"ם

זָקֵן מַמְרֵא *senex rebellans* (deficiens ad idololatriam).

ח

חה'אל — חכה'טב

חָכְמָה הָאֱלֹהִית *sapientia divina, Theologia.*
חָכְמָה הַטִּבְעִית *Physica.*

חה'מס — חה'נ — חה'תכ

חָכְמַת הַמִּסְפָּר *Arithmetica.* חָכְמַת הַנִּגּוּן *Musica.*
חָכְמַת הַתְּכוּנָה *Astronomia.*

חה'תש — חמ'ד — חה'מח

חָכְמַת הַתִּשְׁבּוֹרֶת *Algebra.* חָכְמָה מְדִינִית *scientia politica.* חַכְמֵי הַמֶּחְקָר *Physici.*

חה'ר — חשק'הד

חֲצִי הָרֶוַח *dimidium lucri.* חַכְמֵי שִׁקּוּל הַדַּעַת *Logici.*

חה'מז — חה'תל

חַכְמֵי הַמַּזָּלוֹת *Astronomi.* חַכְמֵי הַתַּלְמוּד *Talmudici.*

חהע'

חָכְמָה הָעִיּוּנִית *philosophia theoretica.*

חה״מע — חה״ט

חוּשׁ הַטַּעַם .philosophia practica חָכְמָה הַמַּעֲשִׂית sensus gustûs.

חה״מ — חה״רא — חה״רי

חוּשׁ הַמִּשּׁוּשׁ sensus tactûs. חוּשׁ הָרְאוּת sensus visûs. חוּשׁ הָרֵיחַ sensus olfactûs.

חה״ש — חה״מש — חה״ש

חוּשׁ הַשֵּׁמַע sensus auditûs. חוּשׁ הַמְּשֻׁתָּף sensus communis. חס ושלום absit!

חמ״הט — חממ״כת

חוּץ מִן הַטֶּבַע præter naturam est. חוּץ מִמַּעֲלַת כְּבוֹד תּוֹרָתָם salvo honore eruditionis ipsorum.

ח״ש — חשב׳ מע׳

חַיֵּי שָׁעָה vita horæ, i. e. temporalis. חֶשְׁבּוֹן מְעֻקָּב numerus cubicus.

ט

טמ״פ — טס״ד

טַעַם מַפְסִיק accentus distinguens. טִפָּה סְרוּחָה.

טע״אמ — טע״כ

טַעֲנוֹת אֲמִתִּיּוֹת rationes veræ. טַעֲנוֹת כּוֹזְבוֹת rationes falsæ.

טע״מז — טע״צ — טע״הפ

טְעָנוֹת עֲצוּמוֹת *rationes falsæ.* טְעָנוֹת מְזוּיָפוֹת *rationes firmæ.* טְעָנוֹת הַפְּחוּתוֹת *rationes invalidæ.*

טע״חל — טע״צד

טְעָנוֹת צוֹדְקוֹת *rationes infirmæ.* טְעָנוֹת חֲלוּשׁוֹת *rationes justæ, legitimæ.*

טע״תכ — טעמ״ופ

טְעָנוֹת תּוֹכְחִיּוֹת *rationes disputabiles.* טְעָנוֹת מוֹפְתִיּוֹת *rationes demonstrativæ.*

י

ימ״הפ — ימ״הר

יוֹתֵר יֵשׁ מְעַט הֶפְרֵשׁ *est parùm differentiæ.* מִן הָרָאוּי *magis quam convenit.*

יע״מש — י״ג

יָמִים ינוח על משכבו (ex Isa. Cap. LVII, 2). נוֹרָאִים *Dies terribiles.* Sic vocant festum novi anni et expiationis. יְמֵי נִדָּה *dies menstruorum.*

כ

כד״הכ — כדה״מק

כֵּן דֶּרֶךְ הַמִּקְרָא *sphæra stellarum.* כַּדּוּר הַכּוֹכָבִים *sic est mos Scripturæ.*

כה״מ — כ׳ הנמ׳

כַּ״ף הַנִּמְצָא *Kaph personæ secundæ* (pronomen scil. affixum). כַּמּוּת הַמִּשְׁפָּט *quantitas propositionis.*

כה״נר — כוח׳ החמר׳ — כ׳ היול׳

כַּפִּי הַנִּרְאֶה *sicut videtur.* כּוחות הַחָמְרִיּוֹת *facultates corporales.* כֹּחַ הִיוּלָאנִי *potentia materialis.*

כ״ח — כל״ופ

כֹּחַ חִיּוּנִי *facultas vitalis.* כָּל־חַי *omne vivens.* כְּלָל וּפְרַט *generale et particulare.*

כל״ך

כּוֹכְבֵי לֶכֶת *stellæ erraticæ* sc. *ambulatoriæ.*

כמנ״הם — כש״ב

כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה *secundum consuetudinem regionis.* כּוֹכְבֵי שֶׁבֶת *stellæ fixæ.*

ל׳

לית *non,* scil. legitur, extat vel reperitur aliàs, apud Masoreth.

לה״ו — לה״מ — לה״פ

לְשׁוֹן הֹוֶה *tempus præsens.* לְשׁוֹן הַמִּקְרָא *vocabulum biblicum.* לְפִי הַפְּשָׁט *juxta simplicem sensum.*

ל״כ — לנ״הם — לנ״ל

לְשׁוֹן כְּלָל *vox generalis.* לְנֶגֶד הַמָּקוֹם *contra Deum.* לָא נִיחָא לֵיהּ *non placet ipsi.*

לע״כ — לפמ״שא

לְשׁוֹן עָבָר *tempus præteritum.* לְפִי מָה שֶׁאֶפְשָׁר *juxta id quod possibile est.*

לק״ד — ל״ש

לְשׁוֹן קֵדָר *lingua Arabica.* לְפִי שָׁעָה *quandoque, interdùm.*

מ

מא״הע — מ״ב — מב״ד

מַאֲמַר הָעֶצֶם *prædicamentum substantiæ.* מַתְּנַת בָּרִיא *donatio hominis sani.* מִיתַת בֵּית דִּין *mors e sententiâ judicis subeunda.*

מב״ש — מבע״רה

מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם *mors cœlitùs immissa.* מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הָיָה.

מג״אד — מה״כ — מה״ג

מָקוֹם הַכּוֹלֵל — מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל אוּרִיאֵל רְפָאֵל. *locus communis.* מִדּוֹת הֲגוּנוֹת *mores honesti.*

מופ׳ הכד׳

מוֹפְתִּים הַנְדָּסִיִּים *demonstrationes geometricæ.*

מ"ז — מח"הם — מח"הש

מִלָּה זָרָה *dictio anomala.* מֵחֶבְלֵי הַמָּשִׁיחַ *a doloribus Messiæ.* מִפְּנֵי חִלּוּל הַשֵּׁם *propter profanationem Dei.*

מח"ט — מח"שך

מִיתָה חֲטוּפָה *mors momentanea, subitanea.* מְלָכִים חַשְׁמַלִּים, שְׂרָפִים, כְּרוּבִים *Reges, Chaschmallim, Seraphim, Cherubim.* Judæis nomina sunt quatuor angelorum ordinum.

מ"ט — מט"ב

מִיתָה טִבְעִית *mors naturalis.* מֶזֶג טוֹב *temperamentum bonum.*

מט"בע — מט"ל

מִשּׁוּם טְבִיעוּת עַיִן *propter impressionem oculi* (quâ oculum infixi in scriptum). מַזַּל טְלִי *signum arietis.*

מט"לע — מכ"הא

מַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ *tribuens bonum sibi ipsi.* מִיתַת כָּל־הָאָדָם *mors communis.*

מכ"וא — מכו"מכ

מִכָּאן וָאֵילָךְ *hinc et deinceps* scil. *ulterius.* מִכָּאן וּמִכָּאן *hinc et illinc.*

מל״נמ

מְלִיצָה נִמְרָצָה *oratio vehemens, prosopopœia.*

ממ״וד — ממ״י — ממ״ס

מַמְזֵר וַדָּאִי *spurius certus.* מָקוֹם מְיוּחָד *locus proprius uni rei;* opponitur τῷ מקום כולל *locus communis.* מַמְזֵר סָפֵק *spurius dubius.*

ממ״ץ — מ״מ״ש

מֶלַח מָמוֹן צְדָקָה *sal divitiarum est eleēmosyna.* מדות משבחות *mores laudabiles, elegantes.*

מנ״ל — מנ״מד

מָא נִיחָא לָךְ *quid placet tibi.* מַרְבֶּה נְכָסִים מַרְבֶּה דְאָגָה *qui multiplicat opes, multiplicat curas.*

מס״ר — מ״ע

מַזַּל סַרְטָן *signum cœleste cancri.* מֵחֲמַת עַצְמוֹ *propter se ipsum.*

מע״מכ — מע״מצ — מע״ק

מַעֲשִׂים מְכוּעָרִים *opera turpia, inhonesta.* מָעוֹת מְצוּיוֹת *pecunia parata.* מַזַּל עַקְרָב *signum scorpionis.*

מפ״ה — מפ״הג

מִנְהָג פָּשׁוּט הוּא *consuetudo simplex est,* i. e. *vulgaris.* מִפְּנֵי הַנּוֹצְרִים *propter Christianos.*

מפ״רא — מצ״ג

מִפִּרְקֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר *ex capitibus Rabbi Elieser.* מְצִיאוּת גְּמוּרָה *existentia perfecta.*

מצכ״הנ — מצ״ש

מְצִיאוּת כָּל־הַנִּמְצָאִים *existentia omnium entium.* מָצוּי שָׁלֵם *ens perfectum.*

מ״ר

מִדַּת רַחֲמָנוּת *affectus misericordiæ.* מֶזֶג רַע *temperamentum malum.*

מר״צ — מ״ש

מִצְוָה רְצוֹנִית *præceptum voluntarium.* מַזַּל שׁוֹר *signum tauri.* מִדָּה שָׁוָה *mensura æqualis.*

משפ׳ האי׳ — משפ׳ החל׳

מִשְׁפָּט הָאִישִׁיִּי *propositio singularis*, sc. *individui.* מִשְׁפָּט הַחֶלְקִיִּי *propositio particularis.*

משפ׳ המוח׳ — משפ׳ השו׳

מִשְׁפָּט הַמּוּחְלָט *propositio absoluta.* מִשְׁפָּט הַשּׁוֹלֵל *propositio negativa.*

משפ׳ מה׳ — משפ׳ מח׳

מִשְׁפָּט מְהוּפָּךְ *propositio conversa.* מִשְׁפָּט מְחַיֵּב *propositio affirmativa.*

משפ׳ סת׳ — מש״ם

מִשְׁפָּט סְתָמִי *propositio absoluta, indefinita.* מַתְּנַת שְׁכִיב מְרַע *donatio hominis ægroti.*

מת״א — מת״כ

מַתְלָא אָמַר *proverbium dicit.* מַזַּל תְּאוֹמִים *signum Geminorum.* מִתּוֹךְ אַהֲבָה *propter amorem.* מִתּוֹךְ כָּךְ *propterea.*

מת״צ — מת״ש

מִתּוֹךְ צַעַר *propter dolorem.* מִתּוֹךְ צָרָה *propter angustiam.* מִתּוֹךְ שִׂמְחָה *propter gaudium.* מִתּוֹךְ שִׂנְאָה *propter odium.* מִתּוֹךְ שִׁכְחָה *propter oblivionem.* מִתּוֹךְ שְׁבוּעָה *propter juramentum.*

מת״ת

מַתַּן תּוֹרָה *donatio legis.* מִתּוֹךְ תַּלְמוּד תּוֹרָה *propter doctrinam Legis.*

נ

נ״א

נִחוּם אֲבֵלִים *consolatio lugentium.* נִתּוּחַ אֵבָרִין *dissectio membrorum.*

נג״יד

נִגּוּב יָדַיִם *exsiccatio manuum (post lotionem).*

נה"ד — נה"ק — נ"ל

נְקִיֵּי הַדַּעַת nitidi animo. נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי serpens antiquus. נִיחָא לִי gratum, acceptum mihi est.

נמ"הק — נמ"הר

נְמִיכוּת הַקּוֹל depressio vocis. נְמוּכֵי הָרוּחַ depressi, humiles spiritu.

נג"ר — נ"ר

נָח נִרְאֶה Scheva quiescens sub consonâ mobili. נְבוּכַדְנֶאצַּר רַשִׁיעָא Nebucadnezar improbus נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת fœminæ misericordes, benignæ.

נר"ב

נֶטַע רְבִיעִי planta quarta, h. e. quarti anni.

ס

ס' הבל' — סה"ד — סה"דר

סִפְרֵי הֲבָלִים libri vanitatum. סוֹף הַדָּבָר summa rei. סֶדֶן הַדְּרוֹמִי polus meridionalis.

ס' המיר' — סה"ס

סִפְרֵי הָמִירוֹס libri Homeri. סִבַּת הַסִּבּוֹת causa causarum. סוֹף הַסֵּפֶר finis libri. סִימָנֵי הַסּוֹפְרִים signa scribarum.

סה"ע — סה"צ

סִבּוּב הָעוֹלָם *circuitio mundi.* סוֹף הָעוֹלָם *finis mundi.* סוֹף הָעִנְיָן *finis rei.* סִימָן הָעֶלְיוֹן. — סֶדֶן הַצְּפוֹנִי *Polus septentrionalis.* סוֹף הַצַּדִּיקִים *finis justorum.*

ס' הצד' — סה"תח

סִימָן הַתַּחְתּוֹן. סִפְרֵי הַצַּדּוּקִים *libri Sadducæorum.* סֵדֶר הַתְּחִנּוֹת *secretum revivicationis.* סוֹד הַתְּחִיָּה *ordo deprecationum.*

ספ' משוב'

סְפָרִים מְשׁוּבָּשִׁים *libri erronei, depravati in scribendo.*

ס"ח — סל"ד — ס"פ

סִבָּה חוֹמְרִית *causa materialis.* סֶמֶךְ לְדָבָר *fulcrum rei,* i. e. *auxilium, subsidium, quo firmari potest.* סִבָּה פּוֹעֶלֶת *causa efficiens.*

ספ"נ — ס"צ — סר"א

סָפֵק נְפָשׁוֹת *periculum vitæ.* סִבָּה צוּרִית *causa formalis.* סָרִיס אָדָם *castratus hominis manu.*

סר"ח — ס"ת

סְרִיס חַמָּה *castratus ab utero.* סִבָּה תַכְלִית *causa finalis.*

ע

עד"הס — עד"ז

עַל דֶּרֶךְ הַסְּבָרָא *probabiliter.* עֵדִים זוֹמְמִים *testes mendaces.* עַל דֶּרֶךְ זוֹ *eo modo.*

עי"סר — ע"כ — עט"ב

עַל יְדֵי סִרְסוּר *per mediatorem, licitatorem.* עִנְיָן כָּפוּל *causa duplex* עִנְיָן טִבְעִי *causa naturalis.*

עי"הש — על"ע

עַל יְדֵי הַשְׁוָאָה *per comparationem.* עֲלוּמֵי ע"ן *verba quiescentia litterâ* 'ע.

ע"מ — עמ"ש

עַבְדֵי מִלּוֹג *servi usuarii*, quorum officiis et servitute dominus ipsorum fruebatur; vendere autem sive alienare eos non poterat. עִנְיָן מְשׁוֹלָל *ens negativum, abstractum.*

ענ"הד — ענ"ח — ענ"מפ

עִנּוּי הַדִּין *afflictio judicii.* עִנְיָנִים חָמְרִיִּים *res materiales.* עִנְיָנִים מְפוּרְסָמִים *res manifestæ, celebres.*

עס"הד

עַל סוֹף הַדַּף *in fine folii.* עַיֵּין סוֹף הַדָּבָר *considera rei finem.* עַד סוֹף הַדַּף *usque ad finem folii.*

עפ"ר — עצ"ב — ע"ק

עֲצִימַת-.עַבְדֵי צֹאן בַּרְזֶל. *res specialis.* עִנְיָן פְּרָטִי עֵינַיִם *occlusio oculorum.* עֵת קָבוּעַ *tempus definitum*

עת"ק

עֲשֵׂה תוֹרָתְךָ קֶבַע *fac legem tuam fixam*, ut certas scil. et fixas horas ejus studio tribuas.

פ

פ"א — פגה"לב

פּוֹעַל אֱנוֹשִׁי *opus humanum.* פְּגִימַת הַלְּבָנָה *incisio lunæ*, h. e. cornua lunæ deficientis.

פג"הנ — פג"חס — פה"ש

פְּגִימַת הַנֶּפֶשׁ *incisio animi* (corruptio morum) (?). פְּגִימַת הַסַּכִּין *incisio cultri.* פּוֹעַל הַשֵּׂכֶל *operatio mentis.*

פח"ס — פי"ט ח"ד — פי"וצ

פֶּרֶק י"ט חֵלֶק רְבִיעִי. *Cap. XIX, pars IV.* פְּעָלִים חֲסֵרִים *verba anomala.* פְּעָלִים יוֹצְאִים *verba transitiva.*

פ"ל — פלוס' המד' — פנ"ח

פִּילוֹסוֹפְיָא הַמְּדִינִית *philosophia politica.* פְּשִׁיטָא לָךְ? *est-ne certum tibi?* פְּעָלִים נָחִים *verba quiescentia.*

פ"ע

פְּעָלִים עוֹמְדִים *verba intransitiva.*

צ

צא"ן — צה"אם

צוּרָה אֱנוֹשִׁית *forma humana.* צוּרָה הָאֲמִתִּית *forma vera et legitima.*

צט"ב — צ"ם — צור' מעוק'

צוּרָה טִבְעִית *forma naturalis.* צוּרָה מִינִית *forma specifica.* צוּרוֹת מְעוּקָבוֹת *figuræ quadratæ.*

ק

קִיּוּם *firmitas, substantia.* קִנְיָן *possessio, acquisitio.*

קב"ע — קב"הב

קוֹדֶם בְּרִיאַת עוֹלָם *ante creationem mundi.* קוֹדֶם בִּנְיַן הַבַּיִת *ante Templi ædificationem.*

קד"הע — קה"ח

קַדְמוּת הָעֶלְיוֹן *æternitas Dei.* קַדְמוּת הָעוֹלָם *æternitas mundi.* קוֹדֶם הַחֻרְבָּן *ante vastationem.* קִנְיַן הַחָכְמָה *habitus sapientiæ.*

ק"ז — קזה"ש

קוֹדֶם זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ *ante solis ortum.* קוֹמָה זְקוּפָה *statura erecta.*

קט"א

קְטַנֵּי אֲמָנָה *parvi fide,* ὀλιγόπιστοι, *vacillantes in fide.*

קוט׳ דר׳ — קוט׳ צפ׳

קוֹטֶב דָּרוֹמִי *Polus meridionalis.* קוֹטֶב צְפוֹנִי *Polus septentrionalis.*

קכ״ב — קכ״ד — ק״ל

קוֹדֶם כָּל־בָּשָׂר *ante hominum existentiam.* קוֹדֶם כָּל־דָּבָר *ante omnia.* קוֹדֶם לָכֵן.

קלכ״הג — קמ״בק

קוֹדֶם לְכָל־הַנִּמְצָאִים *ante omnem existentiam, ante omnes res, quæ existunt.* קַמְצָן בַּר קַמְצָן *homo avarissimus.*

ק״ר

קַלּוּת רֹאשׁ *Levitas capitis.* Sic vocant elationem capitis ex levitate, superbiâ aut lasciviâ.

קר״הב — קר״הג

קְרִיעַת הַבְּגָדִים *laceratio vestium.* קְרִיאַת הַגֶּבֶר *cantus galli.*

קש״צ — קש״ת

קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין. קוּפָּה שֶׁל צְדָקָה *arca eleëmosynæ.* *nodus Tephillæ.*

ר

ראש׳ כל׳

רָאשִׁים כְּלָלִיִּים *capita* seu *puncta universalia,*

v. g. decem prædicamenta apud Logicos, decem numerationes cabbalisticæ cet.

ר״ג — רו״ג — רה״ח

רֶיוַח גָּדוֹל *lucrum magnum.* ראש וְגָדוֹל *præses et magnus.* רוּחַ הַחִיוּנִי *spiritus vitalis.* רוּחַ הַחַיִּים *spiritus vitæ.* רוּחַ הַחָכְמָה *spiritus sapientiæ.*

רח״יל

רַחֲמָנָא יִדְכְּרִינָךְ לִשְׁלָם *Deus misericors recordetur tui ad pacem.*

רה״ק — ר״מ

ראש הַקָּהָל *senior congregationis.* רוֹפֵא מוּמְחֶה *medicus probatus.* רֵישׁ מְתִיבְתָּא *præses academiæ.* רַבִּי מֹשֶׁה *Rabbi Moses.*

רמ״א — רש״ש

רֵיקֵי מוֹחַ אָמְרוּ *vacui cerebro* (fatui, stulti) *dicunt.* רוּחַ שֶׁל שְׁטוּת *spiritus insaniæ.*

ש

ש״א — ש״ב

שֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי *intellectus humanus.* שְׁבוּעַת בִּיטּוּי *juramentum futilitatis* (temerarium).

שה״ג — שה״ו

שֵׁם הַגָּדוֹל . — שֵׁם הֲוָיָה *nomen essentiæ* (Dei).

שה״ח — שה״ט

שְׁנַת הַחַמָּה *annus solis* sc. *solaris*. שֵׁם הַטָּהוֹר *nomen puri*.

שה״י — שה״ל

שֵׁם הַיִּחוּד *nomen unitatis*. שִׁיר הַיּוֹם *canticum diurnum*. שְׁנַת הַלְּבָנָה *annus lunæ* sc. *lunaris*. שֵׁם הַלִּוּוּי *nomen adhæsionis*, epitheton, cognomen.

שה״מוס — ש׳ המוע׳

שֵׁם הַמּוּסְכָּם *nomen univocum*. שֵׁם הַמַּעְתָּק *nomen translativum*.

ש׳ המור׳ — ש׳ המוש׳

שֵׁם הַמּוּרְכָּב *nomen compositum*. שֵׁם הַמּוּשְׁאָל *nomen metaphoricum*. שֵׁם הַמּוּשְׁלָם *nomen completum, perfectum*.

שה״מי — ש׳ המס׳

שֵׁם הַמְיוּחָד *nomen unicum et solum*, scil. *Dei*. שֵׁם הַמְּסוּפָּק *nomen analogum*.

ש׳ המק׳ — שה״נ — שה״נב

שֵׁם הַמִּקְרֶה *nomen accidentis*. שֵׁם הַנּוֹרָא *nomen reverendum*. שֵׁם הַנִּבְדָּל *nomen separatum*.

ש׳ הנג׳

שֵׁם הַנִּגְזָר *nomen derivatum*.

ש׳ הנכ׳ — שה״פ

שֵׁם הַנִּכְבָּד *nomen gloriosum*. שֵׁם הַפּוֹעַל *nomen actionis, verbale.*

שה״צ — ש׳ המת׳

שְׁלִיחַ הַצִּבּוּר שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק *Simeon justus.* *nuntius Synagogæ* שֵׁם הַמְּתוֹאָר *nom. denominatum*

שה״ק — שה״ת

שֵׁם הַקָּדוֹשׁ שֵׁם הַקּוֹדֶם *nomen primitivum.* *nomen sancti.* שֵׁם הַתּוֹאַר *nomen adjectivum.*

ש״ט — שט״ב

שֵׁם טוּמְאָה *nomen immunditiei* i. e. *diaboli.* שְׁטַר בֵּירוּרִין *litteræ declarationum.*

שט״הר — שט״מ — שט״פ

שְׁטַר הַרְשָׁאָה שְׁטַר מְחִילָה *litteræ licentiæ.* *litteræ remissionis.* שְׁטָרֵי פְּסִיקְתָּא *litteræ pactorum.*

ש״י — ש״כ

שֵׁם יָשָׁר *nomen rectum.* שֵׁם יִשְׂרָאֵל *nomen Israelis.* שֵׁם כּוֹלֵל *nomen universale.*

שכא״מה — של״ג

שֶׁכָּל־אֶחָד מֵהֶם *quoniam illorum quisque.* שְׁלֹשָׁה גוּפִים *tres personæ.*

שכ"ל — שכ"הנ

שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת *septem stellæ mobiles.* שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי הַנְּבוֹכָה idem.

ש"ם

שֵׁם מָלֵא *nomen plenum.* Sic vocant nomen יהוה ubi junctum est nomini אלהים. - שׁוֹחֵט מוּמְחֶה *lanius probatus.* שׁוֹפֵט מוּמְחֶה *judex probatus.* שֵׁבֶט מֹשֶׁה *tribus Mosis.*

שמ"י — שמ"ח

שְׁלִיחַ מְיוּחָד *nuntius proprius.* שִׁיר מְחוּבָּר *carmen compositum* ex diversis metris.

שמ"ע — ש' מפור' — ש"נ

שָׁנָה מְעוּבֶּרֶת *annus intercalaris.* שֵׁם מְפוֹרָד *nomen collectivum.* שֵׁם נוֹטֶה *nomen declinans*, i. e. *obliquum.*

שנ"פ — ש"ס

שֵׁם נִפְרָד *nomen* in num. sing. vel extra stat. constr. שֵׁם סְתָם *nomen absolutè, simpliciter positum.*

ש"ע — ש"פ

שֵׁם עֶצֶם *nomen proprium.* שִׁיר פָּשׁוּט *carmen simplex.* שָׁנָה פְּשׁוּטָה *annus communis.* שֵׁם פָּשׁוּט *nomen simplex.*

שפ״ם — שפ״ן — שק״הד

מְלוֹג שִׁפְחַת *ancilla usuaria.* שֶׁפַע נְבוּאִי *influentia prophetica.* שִׁקּוּל הַדַּעַת *libra rationis.*

שק״הק — שר״ש

שֶׁקֶל הַקּוֹדֶשׁ *siclus sacer.* שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת.

שש״אא

שֵׁם שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת *nomen quatuor litterarum*, scil. יהוה.

ת

תא׳ הח׳

תְּאָרֵי הַחִיּוּב *attributa affirmativa.*

תא׳ השל׳ — תוא׳ עצ׳

תְּאָרֵי הַשְּׁלִילָה *attributa negativa.* תּוֹאָרִים עַצְמִיִּים *attributa essentialia.*

תוא׳ שול׳ — ת״כ

תּוֹאָרִים שׁוֹלְלִים *attributa negativa.* תָּשַׁשׁ כֹּחוֹ *debilitata est vis ejus.*

תנ״ע — ת״ר

תְּפִלַּת נְעִילָה *precatio obserationis.* תּוֹעֵי רוּחַ *errantes spiritu, Hæretici.*

ת"ש — תש"המ

תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. תְּחוּם שַׁבָּת *terminus Sabbathi.*

תש"י — תש"ר

תְּפִלִּין *Tephillæ manuum.* תְּפִלִּין שֶׁל יָד
שֶׁל ראשׁ *Tephillæ capitis.*

SPECIMINA

ABBREVIATURARUM IMPERFECTARUM.

א

אב' ; אָבוֹת. — אבו' ; אֲבוֹתֵינוּ. — אבי' ; אֶבְיוֹן egenus. אבל' ; אֲבֵלִים , אֲבֵלוּת luctus. אבנ' ; אֲבָנִים אַבְנֵר Abner. אבר' ; אַבְרָהָם , אברבנאל Abarbanel. אֵבָרִים membra. אגר' ; אִגֶּרֶת epistola. אד' ; אֱדוֹם Edom. אָדָם , אֲדוֹן , אֲדוּמִים ducati. אדר' ; אַדְּרַבָּא contrà, e contrario. אהו' ; אֲהוּבִי. - אונג' ; אֶוַנְגֶּלִיוֹן Evangelium. אונק' ; אֻנְקְלוֹס Onkelos. אור' ; אוֹרַיְתָא Lex. אזנ' ; אָזְנַיִם aures, metaph. ansæ. אחד' ; אֲחָדִים unitates. אַחְדוּת unitas. אחר' ; אֲחֵרִים , אַחֲרוֹן , אַחֲרוֹנִים , אַחֲרִית. — אחרי' ; אַחְרָיוּת obligatio, cautio. איכ' ; אֵיכוּת qualitas. אילו' ; אַיְלוֹנִית אל' ; אֱלֹהִים , אֱלָהוּת , אֱלוּל Augustus (mensis). אל' ; אֱלִילִים idola. אֱלִילִית Diva. אליהו Elijahu. אלמ' ; אַלְמָן , אַלְמָנָה , אַלְמָנוּת , אַלְמוֹנִי , אִלְמָלֵי

אֲמִתּוּת , אמת' religio. אֱמוּנָה ; אמו' nisi, si non.
אַנְטִיוֹכוֹס ; אנטיו' - . אַנְדְּרוֹגִינוֹס ; אנדרוג' verificatio.
; אנש' — . אֱנוֹשׁ ; אֲנַחְנוּ , אָנֹכִי ; אנ' *Antiochus.*
אִסְטַגְנִינוּת ; אסטג' *humanitas.* אֱנָשׁוֹת , אֲנָשִׁים
אִסְטוֹמְכָא ; אסטו' *astronomia* vel *astrologia.*
אֲפִיקוֹמֶן ; אפיק' *etiamsi.* אֲפִילוּ ; אפי' *Stomachus.*
אַפְלָטוֹן ; אפלט' *Epicurus.* אפיקורוס *bellaria.*
אֲקְלִידַס ; אקלי' *Papa.* אֲפִיפְיוֹר ; אפיפ' *Plato.*
אֲרָמִית ; ארמ' *longitudo.* אריכות ; אריכ' *Euclides.*
אַשְׁכְּנַזִים ; אשכנ' *Aristoteles.* אֲרִסְטוֹ ; ארס' *Syriacè.*
Assyriaca scriptura, אֲשׁוּרִית ; אשור' *Germani.*
id est *quadrata.*

ב

בַּבְלָאֵי ; בבל' *in uno, in primo.* בְּאֶחָד ; בא'
in בגמרא ; בגמ' *propter.* בְּגִין ; בג' *Babylonii.*
בְּגִירְסַת ; בגי' *per geometriam.* בְּגִימַטְרִיָא *Gemarâ.*
; בהמ' *per decretum.* בִּגְזֵירָה ; בגזי' *studio.*
; בח' *splendor , lux.* בְּהִירוּת ; בהיר' — בְּהֵמִיּוּת
, בְּחִינָה ; בחי' — . בְּחָכְמָה ; בחכ' — . בְּחֵרֶם , בַּחוֹדֶשׁ
. בְּחִירָה . בט' - ; בְּטוּב , בְּטוּר , בְּטַעַם , בְּטֶרֶם , בִּתְשׁוּעָה

בֵּינוֹנִי ; בינ׳ — . בַּטְלָנִין ; בטל׳ — . בְּטוּחִים ; בטוח׳
בְּכָתוּב ; בכת׳ *intermedius.* ביתפאגי *Bethphage.*
, בלשון ; בל׳ *in Bibliis.* בכתובים *in Hagiographis.*
במ׳ — . בְּמַאֲמַר ; (במא׳) במ׳ *linguâ.* בלישן
(במד׳) ; במדבר *in libro numerorum.* בְּמֶדְרַשׁ *in*
(בנב׳) בנ׳ *auditorio.* במש׳ ; במשנה *in Mishnâ.*
בס׳ - . בְּסִדְרָא , בְּסֵדֶר ; בסד׳ *in prophetis.* בנביאים
(בספ׳) בס׳ - . בְּסִימָן ; (בסי׳) בסיון *in mense Sivan.*
בע׳ ; *in libro.* בספרים , בְּסָפֵק *in dubio.* בספר
, בְּעֵסֶק , בְּעִנְיָן , בְּעַמּוּד , בְּעֶזְרַת , בְּעוֹמֶר , בְּעוֹלָם
בְּעֶרְכָּאוֹת ; בערכ׳ - . בְּעָשׂוֹר , בְּעֶרֶךְ *in tribunalibus.*
. בְּפָרָשָׁה , בְּפֶרֶק ; (בפר׳) בפ׳ - . בְּפָסוּק ; (בפס׳) בפ׳
בְּקִיאוּת ; בקי׳ — . בְּקַבָּלָה ; בקב׳ — . בְּפֵירוּשׁ ; בפי׳
exercitatio. בקד׳ ; בִּקְדוּשָּׁה *in sanctitate.* —
— . בְּרִאשׁוֹן ; ברא׳ *liber Genesis.* בראשית ; בר׳
ברי׳ - . בְּרַחֲמִים ; ברחמ׳ *benedicti.* ברוכים ; ברוכ׳
— . בְּרִירוּת ; בריר׳ — . בְּרִיאוּת ; בריא׳ — . בְּרִיּוֹת
בש׳ (בשב׳) ; בשבת *in Sabbatho.* בשבועה *in heb-*
domade. בשמ׳ — . בְּשֵׁם , בְּשָׂר ; בש׳ — . בִּשְׁבִיל ;
בת׳ - . בְּשִׂמְחָה *aromata.* בשמים *in cœlo.* בשמים ;

בתוך *in medio.* בְּתוֹרָה , בְּתַרְגּוּם , בתכ׳ - . בְּתַכְלִית ;
בתחג׳ ; בְּתַחֲנוּנִים — . בתח׳ ; בַּתְּחִלָּה .

ג

גאול׳ ; גְּאוּלִים . - גבה׳ ; גַּבְהוּת . - גברי׳ ; גַּבְרִיאֵל .
גד׳ ; גְּדוֹלִים . - גו׳ ; גּוֹיִם . - גוף׳ ; גּוּפִיי *corporalis.*
גוז׳ ; גּוּזְמָא *Hyperbole.* גזי׳ ; גְּזֵירָה . - גיד׳ ; גִּידִין .
גל׳ ; גָּלוּת . - גלח׳ ; גַּלָּחִים . - גלגל׳ ; גַּלְגַּלִּים . - גמ׳ ;
גְּמָרָא . - גמט׳ ; גִּמַטְרִיָּא . - גמיל׳ ; גמילות . - גס׳ ; גַּסּוּת
גרע׳ ; גֵּרָעוֹן *diminutio.* *elatio.*

ד

דאב׳ ; דַּאֲבוֹן *mœror.* דרבר׳ ; דְּבָרִים . - דבק׳ ; דבקות
רגש׳ ; דַּגְשׁוּת *dagessatio.* דג׳ ; דָּגִים . *adhæsio.*
דחי׳ ; דְּחִיָּה *depulsio.* דחיק׳ ; דְּחִיקוּת *oppressio.* דוכ׳ ;
דוּכְתָא *locus.* דכו׳ ; דְּכְוָתֵיהּ *sicut ille.* דל׳ ; דִּלְמָא
דמ׳ ; דִּמְיוֹן , דְּמוּת . - ד׳ (דפ׳) ; *ne fortè, ut non.*
דְּפוּס *typus.* דְּפִיסָה *officina Typographica.* דקד׳ ;
דִּקְדּוּק *subtilitas, Grammatica.* דרי׳ ; דְּרִישָׁה
inquisitio.

ה

האיד׳ ; האידנא *nunc, hoc tempore.* הב׳ ; הבאי *Hyperbole.* הג׳ ; הגיה *meditatio.* הגי׳ ; הגיון *Logica, dialectica.* הגיוני *Logicus.* הגמ׳ ; הגמון *Episcopus.* הגמוניא *Episcopatus.* הדי׳ ; הדיוט *idiota.* הו׳ ; הויה *essentia, existentia, generatio.* הי׳ ; היולי *materia prima.* הימ׳ ; הימנו *ab eo.* הלו׳ ; הלואי *utinam.* הל׳ ; הלכה. - הלכ׳ ; הליכות. - הנ׳ ; הנאמר. הנז׳ ; הנזכר. - הנו׳ ; הנורא *reverendus.* הכת׳ ; הכתוב. הנס׳ ; הנסמך. — הנע׳ ; הנעלה. — הנפ׳ ; הנפטר. הנצ׳ ; הנצרך. — הנק׳ ; הנקרא. — הנר׳ ; הנראה. הנש׳ ; הנשאל, הנשמה, הנשמר. - הנת׳ ; הנתלה. הסמ׳ ; הסמיכה *promotio.* הסכ׳ ; הסכמה *consensus.* הספ׳ ; הספקה *sufficientia.* העב׳ ; העברה *translatio, transcriptum.* העמ׳ ; העמדה *consistentia.* העת׳ ; העתקה *translatio.* הפט׳ ; הפטרה. - הפל׳ ; הפלגה *divisio, Hyperbole.* הפס׳ ; הפסקה *pausa accentuum.* הפר׳ ; הפרשה *separatio.* הפש׳ ; הפשטה *abstractio.* הצל׳ ; הצלחה *felicitas.* הצטר׳ ; הצטרפות *relatio.* הקב׳ ; הקבלה *oppositio.* הקד׳ ; הקדמה *præfatio,*

propositio. הקנ' ; הקנאה *acquisitio, emtio.* הקפ' ;
הקפדה *attentio.* הרג' ; הרגשה *sensus.* הרד' ; הרדפה
persecutio, consequentia. הרו' ; הרוחה *respiratio.*
הרח' ; הרחקה *remotio, absurdum.* הרכ' ; הרכבה
insitio, compositio. הרצ' : הרצאה *explicatio.*
הרק' ; הרקדה *vannatio, ventilatio.* הרש' ; הרשאה
licentia, facultas. הרשעה *impia.* השא' ; השאלה
accommodatio, metaphora. השג' ; השגחה *provi-*
dentia. השו' ; השואה *comparatio.* השכ' ; השכלה
intelligentia. השתנ' ; השתנות *mutatio.* התח' ;
התחלה *initium, principium.* התמ' ; התמדה
continuatio. התר' ; התראה *monitio.*

ו

וא' ; ואמר , ואלח , ואיש , ואחד , ואחר .
ואח' ; ואחרים .- ואל' ; ואלהי .- ואלמ' ; ואלמלא .
ואלמנא .— ובג' ; ובגין *et propter.* ובגמרא *et in*
Gemarâ. ובגמטריא *et in geometriâ.* ובח' ; ובחכמה ,
· ובחסד .- ובספ' ; ובספרים .- וגו' : וגומר *et cetera.*
ויק' ; ויקרא *Leviticus.* ויע' ; ויעבר .- וכו' ; וכולי

et cetera. וכמ׳ ; וכמן *et sicut is* (qui). ומבר׳ ; ומברכים. ומתח׳ ; ומתחילין. — ונז׳ ; ונזכר. — ונר׳ ; ונראה. וצר׳ ; וצריכים.

ז

זבח׳ ; זבחים. - זהו׳ ; זהובים *floreni.* זכו׳ ; זכות. זכר׳ ; זכרון. — זכרו׳ ; זכרונו. — זמיר׳ ; זמירות. זר׳ ; זרים *alieni.* זריז׳ ; זריזות *excitatio.* זרע׳ ; זרעים.

ח

חב׳ ; חבקוק. - חבי׳ ; חביבי, חברים. - חג׳ ; חגיגה. חיצו׳ ; חיצונים *extranei, profani.* ח׳ ; חכם. חכמ׳ ; חכמים. - חלי׳ ; חלילה. - חל׳ ; חלול *profanatio.* חלק׳ ; חלקים. - חסר׳ ; חסרון. - חשב׳ ; חשבון. חת׳ ; חתום *subsignatio.* חתי׳ ; חתימה *obsignatio, conclusio.* חתיכה *incisio, segmentum, portio.*

ט

טבי׳ ; טבילה *Lavacrum, Baptismus.* טביר׳ ; טביריא *Tiberias.* טלט׳ ; טלטול *motus, depor-*

; טפש׳ - . טַעֲמִים ; טעמ׳ - . טוּמְטוּם ; טומט׳ *tatio.*
טפשות *stultitia.*

י

. יוֹנִים , יְוָנִים ; יונ׳ — . יְהוּדִים , יְהוֹשֻׁעַ ; יהו׳
. יְצִיאָה ; יצי׳ - . יְהוָֹה ; יי׳ - . יְחִזְקִיָּה , יְחֶזְקֵאל ; יחז׳
יְשִׁיבָה ; ישי׳ — . יִרְמְיָהוּ , יְרוּשָׁלַיִם ; יר׳ — . יְצִירָה
. יִשְׂרָאֵל , יְשָׁרִים ; ישר׳ - . יְשַׁעְיָהוּ ; ישע׳ *academia.*
. יִתְפָּאֵר ; יתפ׳ — . יִתְעַלֶּה ; יתע׳ — . יִתְבָּרֵךְ ; ית׳
. יִתְרוֹמֵם ; יתר׳

כ

. כּוֹכָבִים ; כוכ׳ - . כֹּהֲנִים ; כהנ׳ - . כַּבְיָכוֹל ; כבי׳
; (כנ׳) כנא׳ — . כַּמֶּה , כְּמַאן ; כמ׳ — . כְּלוֹמַר ; כלו׳
. כְּנִזְכַּר ; (כנ׳) כנז׳ — . כְּנוֹדַע ; (כנ׳) כנו׳ — . כְּנֶאֱמַר
. כְּנִרְאֶה ; כנר׳ — . כְּנִקְרָא ; כנק׳ — . כְּנִכְתַּב ; כנכ׳
כַּשָּׁפִים ; כשפ׳ *abnegatio.* כְּפִירָה , כְּפֵירוּשׁ ; כפי׳
. כְּתוּבִים ; כתו׳ *præstigiatores.*

ל

, לַאֲהוּבִי ; לאהו׳ - . לַאֲדוֹנִי ; לאד׳ - . לְאָבִי ; לא׳
, לְדִבְרֵי ; לד׳ - . לִגְמָרֵי ; לג׳ - . לֵאמוֹר ; לאמ׳ - . לְאִישׁ

; להג׳ - .לְהַבְדִּיל ; להבד׳ - .לְהָבִיא ; להב׳ - .לדעת
.לְטוֹבָה ; לט׳ - .לְחַיִּים ; לחי׳ - .לְזַרְעוֹ ; לזר׳ - .לְהַגִּיד
.לְמַעֲלַת ; למע׳ - .לְמִסְפָּר ; למס׳ - .לִכְתּוֹב ; לכת׳
.לְמוֹצָאֵי ; למוצ׳ - .לְמֵימָר ; למי׳ - .לכבוד ; לכב׳
, לְמַשְׁמַע ; למש׳- .לְמַרְאֶה ; למר׳ - .לַמְנַצֵּחַ ; למנ׳
; לסמ׳ — .לִסְעוּדָה ; לסע׳ - .לְנֵצַח ; לנ׳ — .לְמִשְׁפָּט
; לעו׳ *in condonationem.* לִסְלִיחָה ; לסל׳ — .לִסְמוֹךְ
; לעת׳ *vesperè.* לְעֶרֶב , לְעַלְמָא ; לעל׳ — .לְעוֹלָם
.לְפִיכָךְ , לְפֵירוּשׁ ; לפי׳ *in posterum.* לְעָתִיד
.לְרַבִּים ; לר׳ - .לִקְדוּשָׁה ; לקד׳ - .לְצַדִּיקִים ; לצדי׳
.לְשִׂמְחָה , לְשַׁבָּת ; לש׳ *ad probationem.* לְרְאָיָה ; לרא׳
.לְתַרְבִּית ; לתר׳ - .לְתַלְמוּד ; לתל׳ - .לְתוֹרָה ; לת׳

מ

post מְאוּחָרִים ; מאוח׳ — .מַאֲבוֹתֵינוּ ; מאבות׳
; מאר׳ — .מְאַסְּרִין ; מאס׳ — .מַאֲמָר ; מא׳ *posita.*
.מְבַטְּלִין ; מבט׳ — .מַבְדִּילִין ; מבד׳ — .מַאֲרִיכִין
; מדל׳- .מְבָרְכִים ; מבר׳ - .מִבְּעוֹד , מְבָעֲרִין ; מבע׳
quia scriptum est. מִדִּכְתִיב ; מדכת׳ — .מַדְלִיקִין

מד׳ ; מדרש , מדוע .— מהיר׳ ; מהירות .— מהל׳ ;
מהלכות .— מוס׳ ; מוסרים .— מוקד׳ ; מוקדמים
מחזירין ; מחז׳ *Macedo.* מוקדון , מוקדשים *præposita.*
; מחר׳ *aggravant.* מחמירין ; מחמ׳ *repetunt.*
dimidium. מחצית ; מחצ׳ *anathematizant.* מחרימין
proclamant. מכריזין ; מכר׳ *emendant.* מטיבין ; מטי׳
permittunt, pro licito habent. מכשירין ; מכש׳
מל׳ ; מלכים .— מלכ׳ ; מלכות .— מלק׳ ; מלקין
; ממו׳ *calumniantur.* מלשינים ; מלש׳ *flagellant.*
ממזרים .- ממית׳ ; ממיתין *occidunt.* ממנ׳ ; ממונות
.מנוחו ; מנו׳ *excommunicant.* מנדין ; מנד׳ *pecuniæ.*
מס׳ ; מסכת .- מסי׳ ; מסירה *proditio.* מסל׳ ; מסלקין
.מעבדין ; מעבד׳ —. מסקלין ; מסק׳ *subducunt.*
מעבר׳ ; מעברין .- מפו׳ ; מפורש .- מפורס׳ ; מפורסמים
celeberrimi. מפורסמים ; מפורס׳ *publici, celebres.*
de- מפסיקין ; מפסיק׳ *remittunt.* מפטירין ; מפט׳
com- מפקירין *mandant.* מפקידין ; מפק׳ *finiunt.*
מפרשים *separant.* מפרישין ; מפר׳ *mune faciunt.*
separant. מפרידין ; מפרי׳ *interpretes Scripturæ.*
justi- מצדיקין ; מצד׳ *exuunt.* מפשיטין ; מפש׳

ficant. 'מצוחין ; מצוח' — .מצות ; מצו clamant.
.מצרים ; מצר' orant. מצלין ; מצל' - . מציאה ; מצי'
מקבלין ; מקבל' associant. מצרפין ; מצרפ' acci-
piunt. 'מקדימין ; מקדימ' desponsant. מקדשין ; מקד
antevertunt. 'מקדישין ; מקדיש' sanctificant. 'מקט ;
מקטילין occidunt. 'מקלסין ; מקלס' laudant. מקנח ;
מקנחין abstergunt se. 'מקפידין ; מקפיד' attenti
sunt. 'מקשין ; מקש' abbreviant. 'מקצרין ; מקצ'
interrogant.' מראה ; מר' , מרבה , מרבע .- משאיל'
משאילין mutuò dant .' משבחין ; משב' laudant.
משביחין . — משבע' ; משבעין jurant. 'משביע ;
משביעין jubent jurare.' משגיחין ; משג' observant.
משחדין ; משחד' operam dant. משתדלין ; משתד'
munera dant. 'משמשין ; משמש' serviunt.
משתיק'. nos excommunicamus. משמתינן ; משמת' ;
מתחילין ; מתחיל' silentium imponunt. משתיקין
incipiunt.' מתכונות ; מתכונ' dispositiones. 'מתפל ;
מתפללים orant. 'מתקיעים ; מתקיע' flant.' מתרג ;
מתרגמין declarant.

נ

.נבאר , נביאים ; נב' - .נאם , נאמן , נאמר ; נא'

נגע' ; נְגָעִים. - נדונ' ; נְדוּנְיָא *dos mulieris.* נוטר' ; נוֹטָרִיקוֹן *notaricum.* נוסח' ; נוּסְחָאוֹת *exemplaria.* נוצ' ; נוֹצְרִים. — נזי' ; נְזִיפָה *increpatio.* נְזִיקִין. נח' ; נְחֶמְיָה. — נטי' : נְטִילָה *lotio.* נפר' ; נִפְרָדִים *abstracta.* נפש' ; נְפָשׁוֹת *corpora.* נפת' ; נַפְתָּלִי *Naphtali.* נצחי' ; נִצְחִיּוּת *æternitas.* נש' ; נְשָׁמָה *anima.* נְשִׁימָה *respiratio.* נְשִׁיקָה. - נשיא' ; נְשִׂיאוּת. נְשִׂיאִים.

ס

סב' ; סְבָרָא *opinio, sententia.* סגנ' ; סְגָנִים *vicarii.* סדר' ; סְדָרִים. - סהד' ; סַהֲדוּת. - סוג' ; סוּגְיָא *stylus, mos.* סוח' ; סוֹחֲרִים. — סופר' ; סוֹפְרִים. סט' ; סְטָדָא *Stada.* סִטְרָא *latus.* סכ' ; סְכוּם *numerus.* סַכָּנָה *periculum.* סליח' ; סְלִיחוֹת *preces pro condonatione.* סמ' ; סַמָּאֵל *Sammael, angelus malus.* סמי' ; סְמִיכָה *promotio, creatio in Magistrum.* סנדל' ; סַנְדַּלְפוֹן *nomen angeli.* סנהד' ; סַנְהֶדְרִין *Synedrium.* כניג' ; סַנֵּיגוֹר *advocatus.* סניגו' ; סַנֵּיגוֹרְיָא *συνηγορία.* סעוד' ; סְעוּדוֹת. - ספ' ;

ספרים .-'ספיר ; ספירות .-'סרד ; סרדיוט carnifex.
'סתו ; סתומה clausa.

ע

'עבד ; עבדים .-'עבי ; עבירה .-'עבר ; עברית ,
'עבראי .-'עוב ; עובדיה .-'עוז ; עזיאל .- 'עז ; עזרא.
'עזר ; עזריה , עזריאל .-'עיונ ; עיונית speculativa.
'עני ; עניות , עניותא .—'עסק ; עסקים .— 'עצל ;
עצלות .-'עצלנ ; עצלנית .- 'עצמ ; עצמיים essen-
tialia. 'עק ; עקילס *Aquila*, nomen proprium.
'עקי ; עקידה *ligatio.* 'ער ; ערבית *tempus vesper-
tinum.* 'ערב ; ערבוב *mixtio.* 'ערכ ; ערכאות *tribu-
nalia.* 'ערל ; ערלים .— 'עשיר ; עשירות.

פ

'פג ; פגים , פגום .-'פגי ; פגימה .-'פגע ; פגעים.
'פד ; פדות , פדיון .-'פומב ; פומבדיתא *Pumpedita.*
'פורע ; פורענות .-'פורק ; פורקנות .-'פח ; פחות.
'פי ; פירוש .-'פיפ ; פיפיור *Papa.* פיר"וס *Pyrrhus,*
nomen proprium. 'פלו ; פלוני *aliquis, N.* 'פלוג ;

Philosophus. פִילוֹסוֹף; פלוס' controversia. פלוגתא
Phameas, פמ"יס ; פמ' disputatio. פִלְפּוּל ; פלפ'
familia. פַמַלְיָא ; פמל' nomen proprium loci.
פְסָחִים, ; פס' nomen proprium viri. פַנְדִירָא ; פנד'
; פקח' - .פִקוּדִים ; פקוד' - .פְעָמִים ; פעמ' - .פָסוּל
πaῤῥησία. פַרְהֶסְיָא ; פרהס' - .פַרְגוֹד ; פרג' - .פִקְחִין
por- פְרוֹזְדוֹר ; פרוזד' assessores. פַרְהֶדְרִין ; פרהד'
publicatio. פִרְסוּם ; פרס' - .פְרוּשִים ; פרוש' ticus.
persona, vultus. פַרְצוּף ; פרצ' solutio. פֵרָעוֹן ; פרע'
פְרַקְלִיט ; פרקל' deliciæ, cupediæ. פַרְפְרָאוֹת ; פרפרא'
.פִתְחוֹן ; פתח' certum. פְשִיטָא ; פשי' advocatus.
.פִתְרוֹן ; פתר'

צ

Sadducæi. צדוקים ; צדוק' — .צְבָאוֹת ; צבא'
.צִמְצוּם ; צמצ' - .צִיצִית ; ציצ' - .צִדְקָנִיּוֹת ; צדקנ'
.צִפָרְנַיִם ; צפר' - .צְפַנְיָה ; צפנ' - .צְנִיעוּת ; צניע'
.צְרִיכוּת ; צריכ'

ק

.קָדוֹש ; קד' — .קְבִיעוּת ; קביע' — .קַבָּלָה ; קב'
; קה' - .קַדְמוּת , קַדְמוֹן ; קדמ' - .קִדּוּשִין ; קדוש'

קֹהֶלֶת *Ecclesiastes.* קולמ' ; קולמוס *Calamus scriptorius.* קטיג' ; קָטֵיגוֹר *accusator.* קטלנ' ; קַטְלָנִית . — קמצנ' ; קַמְצָנוּת . — קפדנ' ; קַפְּדָנוּת . קצינ' ; קְצִינִים . — קר' ; קָרוֹב , קְרוֹבַץ sic vocant Judæi cantiones, quas in Sabbatho, et festivis diebus in synagogis suis cantillant. קרא' ; קָרָאִים *Karæi.* קרב' ; קָרְבָּן . — קרי' ; קְרִיאָה .

ר

רב' ; רַבָּנִים , רַבִּים . — רבי' ; רַבֵּינוּ . — רבות' ; רבותינו . — רביע' ; רְבִיעִית . רבנ' ; רבנות . — רגז' ; רַגְזָנוּת . — רגיל' ; רגילות . — רוחנ' ; רוּחָנִיִּי , רוּחָנִיּוּת . רחמנ' ; רַחֲמָנוּת . — רכיל' ; רְכִילוּת . — רמא' ; רַמָּאוּת *defraudatio.* רפוא' ; רְפוּאִיִּים *medicinales.* רשע' ; רְשָׁעִים , רְשָׁעוּת . — רשפ' ; רְשָׁפִים .

ש

שאל' ; שְׁאֵלוֹת . — שאר' ; שְׁאֵרִית . — שבוש' ; שִׁבּוּשִׁים *perplexitates.* שבט' ; שְׁבָטִים . — שבע' ; שְׁבָעִים . שברי' ; שַׁבְרִירִין *Scotomata.* שגו' ; שֶׁגּוֹרֵם *nam*

שדכנות ; שדכ׳ - שדים ; שד׳ *causa efficiens est.*
שוט׳ ; שופטים - שות׳ ; שותפין , שותפות - שחק׳ ;
שטרות ; שטר׳ *matutina.* שחרית ; שחר׳ - שחקים .
שכתב ; שכ׳ — שירות ; שיר׳ — שלוש ; שיל׳ ,
שכינא , שכינתא *habitatio.* In specie dicitur de
præsentiâ, gloriâ et majestate divinâ. שכיר׳ ;
intellectualia. שכלים ; שכ׳ *conductio.* שכירות
; שליח׳ — שלטון ; שלט׳ — שלמד ; של׳
שלשים ; שלש׳ — שלימות ; שלים׳ — שליחות ,
שמואל , שמות , שמ[illegible] ; שמ׳ - שלשול , שלשלת ,
שנקרא ; שנק׳ — שנים , שנאמר ; שנ׳ — שמים .
; שר׳ - שקרים ; שקר׳ - שפלים , שפלות ; שפל׳
שתיקה ; שתי׳ — שרשית ; שרש׳ — שררה .

ת

תארים *attributa, de-* ; תאר׳ - תאמים ; תאמ׳
nominationes. תבש׳ ; תבשילין — תו׳ ; תורה .
vestimentum. תותבא ; תות׳ — תוספות ; תוס׳
תיקו item תלים ; תי׳ *termini.* תחומין ; תחומ׳
quod tamen non est vox significativa per se, sed
symbolica antecedentis quæstionis dubiæ vel ob-

jectionis non solutæ. תכו'; תְּכוּנָה astronomia. תכל';
תַּכְלִית. — תכש'; תַּכְשִׁיטִין mundus muliebris.
תנא'; תַּנָּאִים. — תפי'; תְּפִיסָה. — תק'; תְּקִיעָה,
תִּקּוּן, תַּקָּנָה, תַּקִּיף. — תקו'; תְּקוּמָה, תְּקוּפָה.
תר'; תִּרְגֵּם, תַּרְגּוּם. — תרב'; תַּרְבּוּת, תַּרְבִּית.
תרו'; תְּרוּעָה, תְּרוּמָה, תְּרוּפָה. — תרנג'; תַּרְנְגוֹל.
תרפ'; תְּרָפִים. — תשו'; תְּשׁוּבָה, תְּשׁוּעָה. —
תשיש'; תְּשִׁישׁוּת. — תשע'; תִּשְׁעִים.

VOLUMINIS III,

PARTIS POSTERIORIS

FINIS.

Typographica errata omnia, quæ in tribus hujus operis voluminibus corrigenda sunt :

IN VOL. 1, PART. 2.

—

Pag. 1, v. 1 *lege* שְׁאבד. — Pag. 3, v. 6 *lege* צעיר. Ibid. v. 10 *lege* לו. — Pag. 10, v. 1 *lege* בתורה. Pag. 10, v. 4 *lege* אי. — Ibid. v. 5 *lege* שֶׁבַּעַל. Pag. 11, v. 10 *lege* ללומד. — Pag. 14, v. 5 *lege* דִּכְתִיב. — Pag. 15, v. 2 *lege* חסיד. — Ibid. *lege* השרירות. — Pag. 19, v. 7 *lege* לחכמה. — Pag. 21, v. 8 *lege* שאינו. — Pag. 22 in notâ ad v. 3 *lege* זאת. Pag. 26, v. 3 *lege* מאמינים. — Pag. 29 in notâ, pro *v.* 1 *lege v.* 2. — Pag. 35 in notâ ad v. 1 ibid. *lege* בהן. — Pag. 41, v. 7 *lege* הלא. — Pag. 51, v. 5 *lege* ליהנה. — Pag. 54, v. 6 *lege* הספינה. — Pag. 63, v. 2 *lege* וישלח. — Ibid. v. 9 pro העכרה *lege* העכבר. — Pag. 64, v. 6 pro נתחשק *lege* ותחשק. — Pag. 103, v. 13 *lege* חיל. — Pag. 114, v. 10 *lege* המיושב. — Pag. 125, v. 6 *lege* שחד. Pag. 129, v. 5 *lege* ובנתיב. — Pag. 135, v. 11 *lege* אפרש. — Pag. 136, v. 5 *lege* סכל. — Pag. 138, v. 6 *lege* הֶעָטֵף. — Pag. 139, v. 8 *lege* קוֹשֶׁרֶת. Pag. 168, v. 6 *lege* משמועתו. — Pag. 204, v. 9 *lege* הפזור. — Pag. 215, v. 11 *lege* להרחיב. — Pag. 223,

v. 4 post אדום dele *comma*. — Pag. 225, v. 13 *lege* לדוד. — Pag. 226, v. 9 *lege* הרי. — Pag. 241 in notâ ad v. 1 *lege* והרג. — Ibid. pro *linea* 13 lege *linea* 14. — Pag. 259, v. 6 *lege* עובדי. — Pag. 265, v. 3 *lege* לחצה. — Pag. 282, v. 5 *lege* עוֹשָׂה. — Pag. 285, v. 12 pro אותו *lege* דינו. — Pag. 294, v. 2 *lege* בצידון. — Pag. 294, v. 13 *lege* שהנמיה. — Pag. 299, v. 8 *lege* לזנות. — Ibid. v. 14 *lege* שנעשה. — Pag. 304, v. 5 *lege* ואמר. — Pag. 314, v. 13 *lege* תבין. — Pag. 316, v. 11 *lege* בסובב.

IN VOL. 1, PART. 2.

—

Pag. 15, v. 5 *lege* דנהירא. — Ibid. v. 7 *lege* והווא. Pag. 20, v. 1 *lege* וחוס. — Pag. 23, v. 11 *lege* אישתעא. Pag. 25, v. 5 *lege* וברחמך. — Pag. 30, v. 13 *lege* אתרא. Pag. 37, v. 4 *lege* רחים. — Pag. 42, v. 31 *lege* כְּתוּנָא. — Pag. 50, v. 3 *lege* תחזון. — Pag. 51, v. 10 *lege* אלולאפון. — Pag. 54, v. 22 *lege* אחרנא. Ibid. v. 23 *lege* סימא. — Pag. 56, v. 34 *lege* וְרְוִיאוּ. — Pag. 68, v. 9 *lege* סַלְקְתָא. — Pag. 70, v. 6 *lege* מַפְּלִיא. — Pag. 88, v. 9 *lege* אַרְיוּתָא. Pag. 91, IX *lege* חִילְפֵי. — Pag. 92, XIX *lege* דירי. Pag. 93, XXVII *lege* גַּמְלֵי. — Pag. 97, v. 4 *lege* אוּכָמְתִי. — Ibid. v. 6 *lege* בִּיעְתָא. — Pag. 99,

v. 1 *lege* חמית. — Pag. 100, v. 8 *lege* תיהב. — Pag. 107, v. 7 *lege* הדא. — Pag. 129, v. 3 *lege* שירי. Pag. 130, v. 5 *lege* בגופיה. — Pag. 131, v. 3 *lege* דכגופיה. — Pag. 133, v. 3 *lege* אחר. — Pag. 135, v. 1 *lege* בתרומתן. — Ibid. v. 6 *lege* בערבי'. — Pag. 143, v. 4 *lege* חיות. — Pag. 145, v. 2 *lege* כרעותיה. — Pag. 151, v. 10 *lege* דביתי. — Pag. 152, v. 3 *lege* עול. — Ibid. v. 7 *lege* צהיל. — Pag. 155, v. 12 *lege* זריזין. — Pag. 156, v. 12 *lege* בחן. — Pag. 157, v. 3 *lege* בחכמתא. — Ibid. v. 9 *lege* מנן. — Pag. 160, v. 4 *lege* נהרותא.

IN VOL. 2, PART. 1.

Pag. 3, lin. 5 *lege* מעותיו. — Pag. 4, lin. 7 pro usurpantur *lege* usurpant. — Pag. 5, lin. 15 *lege* simpliciter. — Pag. 25, lin. 1 dele *cf. etiam*. — Pag. 30, lin. 15 *lege* יואל. — Pag. 34, lin. 16 pro Ps. 15 *lege* Ps. 75. — Pag. 39, lin. 6 *lege* -יא-. — Pag. 41, lin. 17 *lege* הפכפך. — Pag. 45, lin. 6 *lege* ישראל. Pag. 82, lin. 21 *lege* conservet. Pag. 86, lin. 19 *lege* יהבך. — Pag. 93, lin. 14 *lege* præterlapsa. — Pag. 100, lin. 7 *lege* rhythmicâ. — Pag. 102, lin. 18 *lege* verbotenùs. — Pag. 119, lin. 12 *lege* cogitationum. — Pag. 125, lin. 3 in notâ *pro* legum *lege* legem. —

Pag. 126, lin. 7 *lege* sextæ. Pag. 164, lin. 8 *lege* Pag. 114, v. 11. — Pag. 167, lin. 14 dele comma post והזכיר. — Pag. 180, lin. 16 *lege* soloecismos. Pag. 192, lin. 6 *lege* ויכם. — Pag. 208, lin. 21 *lege* כהנים. — Pag. 231, lin. 4 *lege* המאורות. — Ibid. lin. 13 *lege* תקופותם. — Pag. 249, lin. 14 *lege* cæsis. Pag. 272, lin. 11 *lege* Pag. 252. — Pag. 292, lin. 11 *lege* והעיקר. — Pag. 294, lin. 19 *lege* monente. — Pag. 302, lin. 19 *pro* liciti *lege* prohibiti. — Pag. 312, lin. 11 *lege* בין. — Pag. 314, lin. 11 *lege* lucus. — Pag. 315, lin. 13 *lege* arborum. — Pag. 317, lin. 23 *lege* vigiliis.

ADDENDUM.

Verba האלף לך שלמה, quæ habentur pag. 184, v. 1., leguntur Cantic. VIII, 12; et quæ sequuntur האבן הזות, invenies Genes. XXVIII, 22.

IN VOL. 2, PART. 2.

—

Pag. 56, lin. 14 *lege* והמעין. — Pag. 58, lin. 7 *lege* הגלינו. — Pag 60, lin. 9 *lege* חזקה. — Pag. 72, lin. 19 *lege* scribendum. — Pag. 73, lin. 12 *lege* dicta sunt, — Pag. 80, lin. 11 post *Eccles.* 10, 12, in mediâ paginâ omissa est indicatio sequens : Pag. 18, v. 4. — Pag. 80, lin. 17 *lege* Pag. 18, v. 5. — Pag. 96, lin. 18 *pro* cui *lege* quo. — Pag. 103, lin. 22 lege *quam*

ut ego. — Pag. 110, lin. 19 *lege* legitur, pariter — Pag. 130, lin. 24 *lege* חכמה. — Pag. 150, lin. 16 post תִּשָּׂא dele punctum. — Pag. 152 in notâ *lege* Habacuc Cap. III. — Pag. 178, lin. 7 *lege* ולא. — Pag. 170, lin. 4 *lege* אנו. — Pag. 190, lin. 6 *lege* תֵּיבוּתָא.

IN VOL. 3, PART. 1.

—

Pag. 20, columnâ 2ª, lin. 16 *lege* כַּפֵּר. — Pag. 94, columnâ 2ª, lin. 25 *lege* פוג.

IN VOL. 3, PART. 2.

—

Pag. 3, lin. 25 *lege* לְעוֹבְדֵי. — Pag. 65, lin. 21 *lege* חֲכָמִים — לִבְרָכָה. — Pag. 135, lin. 10 *lege* דִּבּוּר. Pag. 272, lin. 18 *lege* הַפָּנִים.